EUROBANK
Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

EUROBANK
Cyprus

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Τετάρτη 16 Φεβρουαρίου 2022 • Ετος 8ο • Αρ. φύλλου 376* | Εβδομαδιαία Οικονομική και Πολιτική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy/financial | Τιμή: €2,00

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΑΚΙΡΗΣ

Δράσεις 3,9 δισ. για μικρομεσαίους

Τα επόμενα χρόνια η Ελλάδα πρέπει να υπερδιπλασιάσει τις δαπάνες αποπληρωμής έργων για να καταφέρει να αξιοποιήσει τους κοινοτικούς πόρους, που μαζί με το ΕΣΠΑ, το Ταμείο Ανάκαμψης και άλλα εργαλεία θα αγγίξουν τα 77 δισ. ευρώ. Αυτό επισημαίνει ο υφυπ. Ανάπτυξης Γ. Τσακίρης, προαναγγέλλοντας δράσεις περίπου 4 δισ. ευρώ για μικρομεσαίους. **Σελ. 18**

ΚΡΙΣΤΙΝ ΛΑΓΚΑΡΝΤ

«Οχι» σε εσπευσμένη αύξηση επιτοκίων

Η πρόεδρος της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ περιόρισε τις προσδοκίες που ενέπνευσε την περασμένη εβδομάδα όταν απέφυγε να αποκλείσει το ενδεχόμενο αύξησης των επιτοκίων φέτος. Σε συνέντευξη προειδοποίησε ότι η εσπευσμένη αύξηση των επιτοκίων θα ανέκοπτε την ανάκαμψη, θα έπληττε την αγορά εργασίας και δεν θα έλυνε κανένα από τα σημερινά προβλήματα. **Σελ. 8**

ΠΑΟΛΟ ΤΖΕΝΤΙΛΟΝΙ

Μηνύματα για ελληνικό χρέος - ανάπτυξη

Την ανάγκη να βρει τρόπο η Ελλάδα και οι υπόλοιπες υπερχρεωμένες χώρες της Ευρωζώνης, να θέσει το χρέος της σε καθοδική πορεία, τόνισε ο επίτροπος Οικονομικών Υποθέσεων Πάολο Τζεντιλόνι . Οι δηλώσεις Τζεντιλόνι προστίθενται στις επισημάνσεις του ΔΝΤ για την Ευρώπη και συμπληρώνουν το τοπίο που δημιούργησε η άνοδος των αποδόσεων ομολόγων. **Σελ. 19**

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

Αναψε πράσινο για πράσινα «stress test»

Τις τελευταίες πινελιές βάζουν Τράπεζα Κύπρου, Ελληνική Τράπεζα και RCB Bank ενόψει Μαρτίου

Την ετοιμότητά τους να ανταποκριθούν θετικά στο κάλεσμα της ΕΚΤ για τα πράσινα «stress test», εκφράζουν οι κυπριακές τράπεζες ενόψει έναρξης της διαδικασίας η οποία θα ξεκινήσει τον Μάρτιο του 2022. Όπως όλες οι συστημικές τράπεζες, έτσι και οι κυπριακές συστημικές θα πρέπει να υποβάλουν στην ΕΚΤ στοιχεία σχετικά με την έκθεσή τους στους κινδύνους της κλιματικής αλλαγής, διαδικασία που γίνεται ωστόσο για πρώτη φορά και είναι άγνωστη. Τα πρώτα αποτελέσματα των «πρασίνων stress test» αναμένονται τον Ιούλιο του 2022 και αφού γίνονται για πρώτη φορά, αρκετοί πιστεύουν πως ανοιχτό παραμένει και το ενδεχόμενο να επηρεαστούν οι απαιτήσεις που θα τεθούν σε κάθε τράπεζα, παρόλο που η ΕΚΤ το διαψεύδει στην παρούσα φάση. Τράπεζα Κύπρου, Ελληνική Τράπεζα και RCB Bank παρουσιάζονται στις δηλώσεις τους στην «Κ» πως θα υποβληθούν σε μερική και όχι πλήρη αξιολόγηση. Τονίζουν ότι είναι προετοιμασμένες για τα συγκεκριμένα τεστ και ότι ο τραπεζικός τομέας έχει να διαδραματίσει κρίσιμο ρόλο στη μετάβαση σε ένα βιώσιμο μέλλον και στη χρηματοδότησή του. **Σελ. 3**

ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Ε.

Επενδύσεις 43 δισ. για επεξεργαστές

Την πρόταση της Κομισιόν για τον ευρωπαϊκό νόμο για τους επεξεργαστές υιοθέτησε το Κολέγιο των Επιτρόπων. Σκοπός είναι η ενίσχυση του οικοσυστήματος παραγωγής μικροεπεξεργαστών της Ε.Ε., ώστε το μερίδιό της στην παγκόσμια αγορά να αυξηθεί από 10% σήμερα σε 20% το 2030. Η Επιτροπή ελπίζει να κινητοποιήσει επενδύσεις 43 δισ. ευρώ. **Σελ. 11**

ΕΛΛΑΔΑ

Μπαίνει οριστικά τέλος στις παροχές

Η απότομη άνοδος των αποδόσεων των ελληνικών ομολόγων ήταν ένα σοκ αφύπνισης για όσους καλλιεργούσαν προσδοκίες για νέες παροχές. Αμέσως μετά το σήμα των αγορών, αποφασίστηκε ότι τίποτα δεν πρέπει να απειλήσει την επίτευξη του στόχου του προϋπολογισμού για έλλειμμα 1,4% του ΑΕΠ. **Σελ. 14**

ΛΟΓΩ ΤΙΜΗΣ

Σε μεταχειρισμένα Ι.Χ. στράφηκαν οι Ελληνες

Οι μεγάλες καθυστερήσεις στην παραλαβή καινούργιων αυτοκινήτων στην Ελλάδα, σε συνδυασμό με τις αυξήσεις που καταγράφονται στις τιμές των καινούργιων επιβατηγών αυτοκινήτων, τόσο λόγω νέων τιμοκαταλόγων όσο και λόγω της μεγάλης μείωσης των εκπτώσεων και προσφορών από τις εταιρείες, στρέφουν αρκετούς καταναλωτές στα εισαγόμενα μεταχειρισμένα. **Σελ. 19**

5 291296 000378

Εφιάλτης για την Ε.Ε. οι κυρώσεις κατά Ρωσίας

Οι κυρώσεις που συντασσόμενες με την Ουάσιγκτον επέβαλαν οι χώρες της Ε.Ε. το 2014 στη Ρωσία αντιδρώντας στην προσάρτηση της Κριμαίας είχαν αρνητικές συνέπειες για τη Μόσχα. Τότε η συγκυρία ήταν εξαιρετικά δυσχερής για τη Ρωσία καθώς είχε να αντιμετωπίσει τη σταδιακή κατάρρευση των τιμών του πετρελαίου. Σήμερα, όμως, οι όροι έχουν σχεδόν αντιστραφεί, καθώς ο Ρώσος πρόεδρος έχει εφαρμόσει μια στρατηγική θωράκισης της ρωσικής οικονομίας από τις συνέπειες των κυρώσεων, ενώ η Ευρώπη εκτός από τις ελλείψεις ενέργειας που θα πλήξουν τις βιομηχανίες της και την οικονομική της ανάπτυξη, θα αντιμετωπίσει μια περαιτέρω εκτόξευση των τιμών του φυσικού αερίου. Η εξάρτηση της Γηραιάς Ηπείρου από τη Ρωσία επεκτείνεται σε σειρά βιομηχανικών μετάλλων και πρώτων υλών. Ανάμεσά τους το αλουμίνιο, το νικέλιο, ο χαλκός και η πλατίνα και προπαντός το παλλάδιο και το τιτάνιο, στην παραγωγή των οποίων η Ρωσία αποτελεί ηγετική δύναμη παγκοσμίως. **Σελ. 10**

Τη χείριστη δυνατή συγκυρία για την ευρωπαϊκή αλλά και την παγκόσμια αγορά ενέργειας αποτελεί η κρίση της Ουκρανίας, καθώς συμπίπτει με την προϋπάρχουσα ενεργειακή κρίση της Ευρώπης και εκτοξεύει σε δυσθεώρητα ύψη τις τιμές της ενέργειας, αλλά και την αγωνία των Ευρωπαίων όχι μόνο για το δυσβάσταχτο κόστος αλλά και για την επάρκεια προσφοράς. Παρά τον διπλωματικό πυρετό που βρίσκεται σε εξέλιξη με στόχο την αποτροπή της περαιτέρω κλιμάκωσης, η συγκέντρωση στρατιωτικών δυνάμεων στα σύνορα Ουκρανίας και Ρωσίας οδήγησε τις τιμές του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας σε νέα άνοδο. Παράλληλα, οι τιμές του πετρελαίου βρίσκονται πλέον στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων επτά ετών, με ανησυχητικά μικρή απόσταση να τις χωρίζει από το επίπεδο συναγερμού των 100 δολαρίων το βαρέλι. **Σελ. 9**

«Ψήνονται» αλλαγές για το χαλλούμι

Η πρόταση του Κώστα Καδή

Την ερχόμενη εβδομάδα αναμένεται η τελική διαβούλευση με τις εμπλεκόμενες πλευρές για τις αλλαγές στο ΠΟΠ χαλλούμι. Ο υπουργός Γεωργίας Κώστας Καδής προχωρά σε συγκεκριμένη εισήγηση, η οποία διαφοροποιεί τις ποσότητες αιγοπρόβειου γάλακτος στην διαδικασία παραγωγής του προϊόντος. Ταυτόχρονα, η κυβέρνηση προειδοποιεί ότι έχει την επιλογή να κινηθεί νομικά εναντίον όσων δεν εφαρμόζουν την νομοθεσία στην παραγωγή χαλλουμιού. **Σελ. 4**

Τουριστική ανάσταση το Πάσχα

Από τη Βρετανία και τη Ρωσία

Θετικά είναι τα μηνύματα για τον τουρισμό εν όψει του Πάσχα από τις κύριες τουριστικές αγορές της Κύπρου. Από την μια, στη Βρετανία καταγράφεται μεγάλη κινητικότητα και κρατήσεις για ταξίδια στην Κύπρο τον Απρίλιο. Ικανοποίηση έχει προκαλέσει επίσης η επανέναρξη ναυλωμένων πτήσεων από την Ρωσία, χωρίς περιορισμούς από την 1η Μαρτίου. **Σελ. 4**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σε νέο ρόλο

Η αύξηση των τιμών σε όλα ανεξαιρέτως τα προϊόντα στοιχειώνει την οικονομία της ευρωζώνης την ίδια στιγμή που εντείνονται οι φωνές για άμεση παρέμβαση της ΕΚΤ προς την κατεύθυνση αύξησης των επιτοκίων. Σε μια άκρως κατατοπιστική και ιδιαιτέρως αιχμηρή συνέντευξη σε γερμανικό ΜΜΕ, η επικεφαλής της τράπεζας Κριστίν Λαγκάρντ παρουσιάζει τη θέση του οργανισμού που εκπροσωπεί, εξηγώντας ότι δεν υπάρχουν μαγικές συνταγές και ότι και αν ακόμη λαμβανόταν κάποια απόφαση σήμερα, θα απαιτείτο μια περίοδος από 9 μέχρι 18 μήνες για να φανεί η επίδραση αυτής της απόφασης, αν φυσικά υπήρχε κάποια επίδραση.

Παραμένει όμως επίκαιρο το ερώτημα κατά πόσο ο πληθωρισμός σήμερα θα μπορούσε να εκτονωθεί από μια ανοδική προσαρμογή των επιτοκίων, όταν η αύξηση οφείλεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στις τιμές της ενέργειας και άλλους παράγοντες που είναι εξωγενείς. Παράγοντες που πλέον επηρεάζονται και από γεωπολιτικές εξελίξεις, καθώς η κρίση μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας βρίσκεται σε κορύφωση. Για το τελευταίο είναι σημαντικό να σημειωθεί πως οι αγορές ερμηνεύουν τις παραινέσεις των κυβερνήσεων στους πολίτες τους να εγκαταλείψουν το ουκρανικό έδαφος, ως προειδοποίηση πολέμου προκαλώντας αναταράξεις στις τιμές των περιουσιακών στοιχείων και της ενέργειας.

Εφόσον λοιπόν οι εξωτερικοί παράγοντες δεν θα μπορέσουν να ελεγχθούν από μια αύξηση των επιτοκίων, προκύπτει η θέση ότι ίσως να είναι προτιμότερο να τηρηθεί στάση αναμονής. Και αυτό επιλέγεται μέχρι στιγμής γιατί υπάρχει περίπτωση το φάρμακο να αποδειχθεί χειρότερο από την ίδια την ασθένεια, προκαλώντας περισσότερα προβλήματα από εκείνα που επιδιώκει να θεραπεύσει.

Βασικότερη αρνητική συνέπεια σε μια τέτοια περίπτωση θα ήταν να υπονομευτούν περαιτέρω οι αναπτυξιακές προοπτικές της οικονομίας, καθώς ο δανεισμός - τόσο ο νέος που χρησιμοποιείται για κατανάλωση και επενδύσεις όσο και ο υφιστάμενος που θα πρέπει να εξυπηρετείται - θα γίνει ακριβότερος για επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Γιατί σε κάθε στιγμή θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι το πρόβλημα δεν θα επεκταθεί στον τραπεζικό τομέα με τα γνωστά συνεπακόλουθα.

Σχολιάζοντας, όμως, τον οδικό χάρτη για αύξηση των επιτοκίων η κ. Λαγκάρντ σημειώνει ότι υπάρχουν προαπαιτούμενα που περνούν μέσα από τον τερματισμό των προγραμμάτων αγοράς περιουσιακών στοιχείων. Και παρόλη την επιφυλακτικότητα της ΕΚΤ για δραστικές κινήσεις, αυτό που έχει τελεσίδικα αποφασιστεί είναι η διακοπή της στήριξης που εδώ και μια επταετία προσφέρει καύσιμο στην αγορά σταθερού εισοδήματος. Αυτό από μόνο του αποτελεί σημαντική εξέλιξη, αλλά και εστία ανησυχίας καθώς η διακοπή αποφασίζεται σε μια περίοδο εξωγενών πληθωριστικών πιέσεων και γεωπολιτικής αστάθειας δημιουργώντας ένα εκρηκτικό κοκτέιλ.

Πάντως, το κεντρικό μήνυμα που εξάγεται από τις απαντήσεις της Κριστίν Λαγκάρντ είναι η αλλαγή πλεύσης από την ΕΚΤ, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Η προσοχή, λοιπόν, θα πρέπει να είναι στραμμένη στον μήνα Μάρτιο οπόταν θα δημοσιευτούν οι προβλέψεις για τον αντίκτυπο του πληθωρισμού στην ανάπτυξη, μια άσκηση που θα προσφέρει αντικειμενικά στοιχεία για στήριξη των επόμενων ενεργειών.

Όποιες και αν είναι οι προσδοκίες από τις παρεμβάσεις της ΕΚΤ στο άμεσο μέλλον, θα πρέπει να αναλύονται μέσα από το πρίσμα της αλλαγής του ρόλου που επεδίωξε και σε μεγάλο βαθμό πέτυχε η τράπεζα υπό την ηγεσία της κ. Λαγκάρντ. Σε αυτόν τον νέο ρόλο, η ΕΚΤ δεν περιορίζεται στην διατήρηση της σταθερότητας των τιμών αλλά παρακολουθεί τις εξελίξεις έχοντας στραμμένο το βλέμμα στη διατήρηση της ανάπτυξης.

μπλε
Πρόγραμμα Επιβράβευσης Καρτών
Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή χρημάτων!
Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!
Google play App Store
Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΝΑΛΥΣΗ

Της **ESHE NELSON / THE NEW YORK TIMES**

Η ακρίβεια αυξάνει τη φτώχεια στη Βρετανία

Τις τελευταίες εβδομάδες ο Βίνσεντ Σνόουμπολ δεν χρειάστηκε να καταφύγει στο εβδομαδιαίο κοινωνικό παντοπωλείο, που λειτουργεί εντός μιας εκκλησίας πλησίον του κέντρου του Λίβερπουλ. Ωστόσο, βρίσκεται εκεί κάθε Τρίτη για να απλώσει δείγματα ταπετσαρίας και να διαφημίσει τη δουλειά του, αλλά και να μιλήσει με ανθρώπους που μεγάλωσαν μαζί. Ο 61χρονος Βρετανός, όπως και άλλοι στη χώρα, υποχρεώθηκαν να περιορίσουν τις ήδη ελαττωμένες δαπάνες τους για να ορθοποδήσουν τα οικονομικά τους, ενώ οι τιμές αυξάνονται με τον γρηγορότερο ρυθμό των τελευταίων 30 ετών. «Πήγα στο σούπερ μάρκετ της Tesco κι έπαθα σοκ», λέει ο ίδιος. Οι τιμές είναι «προβληματικές», οπότε προτιμά την εκπτωτική αλυσίδα Aldi, η οποία, ισχυριζόμενη ότι είναι η φθηνότερη στη Βρετανία, γνωρίζει

Οι άνθρωποι χαμηλώνουν τον θερμοστάτη ή κλείνουν εντελώς τη θέρμανση, στρέφονται σε φθηνά σούπερ μάρκετ και ξεχνούν τον σχεδιασμό των διακοπών.

μεγάλη ανάπτυξη. Οι τιμές ανέρχονται δραματικά στις ΗΠΑ και τη Γηραιά Ήπειρο εξαιτίας της ακριβής ενέργειας και των προβλημάτων στο παγκόσμιο σύστημα εφοδιασμού.

Ειδικά, όμως, στο Ηνωμένο Βασίλειο υπάρχει ο φόβος ότι οι σοβαρότατες αυξήσεις στη θέρμανση και το ηλεκτρικό ρεύμα, σε συνδυασμό με τον πληθωρισμό στις τιμές τροφίμων θα σπρώξει ακόμα περισσότερα εκατομμύρια κατοίκων στη φτώχεια.

Η Τράπεζα της Αγγλίας προχώρησε σε αύξηση των επιτοκίων την προηγούμενη Πέμπτη και για δεύτερη φορά σε δύο μήνες, προπορευόμενη της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ ή της ΕΚΤ. Ωστόσο, οι αξιωματούχοι της αναγνωρίζουν πως λίγα μπορούν να κάνουν σχετικά με τους διεθνείς παράγοντες δημιουργίας του πληθωρισμού. Σε όλη τη χώρα οι άνθρωποι χαμηλώνουν τον θερμοστάτη ή κλείνουν εντελώς τη θέρμανση, στρέφονται σε φθηνά σούπερ μάρκετ, μειώνουν τις μετακινήσεις και τις εξόδους σε εστιατόρια και ξεχνούν τον σχεδιασμό των διακοπών.

Σημειωτέον, πως το όριο που έθεσε η κυβέρνηση για το ανώτατο ποσόν που μπορούν να χρεώνουν οι πάροχοι για ρεύμα και φυσικό αέριο (εάν δεν έχουν επιλέξει τιμολόγιο οι καταναλωτές) αυξήθηκε 54%, στις σχεδόν 700 λίρες τον χρόνο, λόγω υψηλότερων τιμών στο φυσικό αέριο στη διεθνή αγορά. Η αύξηση θα επηρεάσει δυσμενώς 22 εκατομμύρια νοικοκυριά από 1ης Απριλίου, ενώ τότε τίθεται σε ισχύ και μία μεγάλη αύξηση στη φορολόγηση των μισθών για τη χρηματοδότηση του Εθνικού Συστήματος Υγείας. Αν και ο πληθωρισμός αναμένεται να κορυφωθεί (και στη συνέχεια να υποχωρήσει) στο 7,25% τον Απρίλιο, τα οικονομικά των βρετανικών νοικοκυριών θα εξακολουθήσουν να συρρικνώνονται. Την προσεχή διετία, κατά την Τράπεζα της Αγγλίας, τα καθαρά τους έσοδα θα είναι λιγότερα από τον παρελθόντα χρόνο. Πρόκειται για «κάτι πρωτοφανές, διότι επέρχεται μετά το τεράστιο σοκ του κορωνοϊού και της εξόδου της Βρετανίας από την Ε.Ε.», επισημαίνει ο καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Χέριοτ-Βατ του Εδιμβούργου, Αρνάμπ Μπατατσαρζί.

Ο λογαριασμός φυσικού αερίου του Βίνσεντ Σνόουμπολ έχει αυξηθεί λόγω αύξησης των τιμών στα τέλη του 2021, οπότε κυρίως χρησιμοποιεί το καύσιμο για ζεστό νερό. Αν και ζει στη βορειοδυτική πλευρά της Αγγλίας, σπάνια θέτει σε λειτουργία τη θέρμανση. «Προσέχω πολύ τι χρήση κάνω», εξομολογείται. Αλλά υπάρχουν όρια και στο πόσο αντέχει. Λαμβάνει 300 λίρες επίδομα τον μήνα και 213 λίρες σε φοροαπαλλαγές, στήριξη που παρέχεται σε χαμηλών εισοδημάτων πολίτες, ενώ το ενοίκιο ανέρχεται σε 550 λίρες. Δεν υπάρχουν άχρηστες δαπάνες να κόψει. Κι όπως καταλήγει ο ίδιος ο κ. Σνόουμπολ, «σαν κι εμένα υπάρχουν πολλά εκατομμύρια άνθρωποι».

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ

Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Ο υποψήφιος ΑΑΑ, το ISO και ο Μαλάς που ξέρει τη δουλειά

Με γουρλωμένα μάτια

Με τα γουρλωμένα μάτια των συντρόφων αντιμετωπίστηκε η πρόταση που έκανε πρόσφατα στέλεχος της Εζεκία Παπαϊωάννου για το πρόσωπο με το οποίο θα πρέπει να κατέλθει το ΑΚΕΛ στις προεδρικές του 2023.

Το στέλεχος, αφού έκανε μια σύντομη περιγραφή των αδιεξόδων και του αυτοεγκλωβισμού στον οποίο έχει περιέλθει το κόμμα, υποστήριξε πως εξ ανάγκης θα πρέπει να πάνε με μια σίγουρη επιλογή, που ακόμα κι αν θα οδηγήσει σε ήττα, να είναι αξιοπρεπής. Και αυτή η επιλογή, αναφώνησε, μπορεί να είναι ο Σταύρος Μαλάς. «Στο πηγαδάκι των στελεχών επικράτησε παγωμάρα, βουβαμάρα και γουρλωμένα μάτια», όπως μου είπε η κυρία Γιαννούλλα η οποία ως γνωστόν ακούει όλα όσα ψιθυρίζονται στους διαδρόμους του ΑΚΕΛ και ακόμη περισσότερα. Μετά τις πρώτες στιγμές αμηχανίας κάποιος χαμογέλασε λέγοντας «ωραίο!», υπονοώντας πως επρόκειτο για αστείο. Ωστόσο, το στέλεχος αντέτεινε πως δεν ήταν αστείο και ότι απ' όσα άλλα ονόματα έχουν πέσει στο τραπέζι «ο Σταύρος είναι ο πιο σίγουρος. Τον ξέρουμε και έχει μάθει και την δουλειά!». Και τότε όλοι γέλασαν, μου είπε η κυρία Γιαννούλλα.

Όπως μου υπέδειξε, παρά τα ανέκδοτα που προκαλεί το αδιέξοδο στο οποίο βρίσκεται το ΑΚΕΛ, κάποια στελέχη υποστηρίζουν πως ίσως να μην υπήρξε χειρότερος προεκλογικός για το κόμμα. «Γι' αυτό και ορισμένοι θεωρούν πως ίσως τελικά, στο σημείο που έχουν οδηγηθεί οι εξελίξεις η μόνη λύση για αξιοπρεπή πορεία στον προεκλογικό να είναι δυστυχώς (το τόνισε) ο Πρίγκιπας Νικόλας».

-Το σίγουρο είναι ότι μας ενώνει το χθες. Για το αύριο ποτέ κανείς δεν ξέρει...

Το plan Β΄ και το ISO

Στο αντίπαλο στρατόπεδο, στην Πινδάρου ακούω πως γίνονται λογοπαίγνια με τις αναφορές του Αβέρωφ για ανυπαρξία plan Β΄ για την εκπροσώπηση του ΔΗΣΥ στον προεκλογικό αλλά και του Δημήτρη Δημητρίου για την «Κύπρο ΑΑΑ» με την προεδρία του Αβέρωφ. Συναγερμικό στέλεχος όταν άκουσε την αναφορά Αβέρωφ που απευθυνόταν και εντός και εκτός ΔΗΣΥ, ότι «δεν υπάρχει plan Β΄. Υπάρχει μόνο Plan Α΄. Πάμε δυνατά μέχρι τις εκλογές, πάμε στο β' γύρο και να είστε σίγουροι πως θα είμαστε οι νικητές» σχολίασε πως είναι λίγο οξύμωρο ο Φούλης που έχει πάντα και plan Β΄ και plan C΄ να έχει μείνει τώρα στο plan Α΄. Όπως υποστήριξε, αν και είναι ξεκάθαρο ότι ο μεγάλος αρχηγός το κάνει για τερματίσει τα σενάρια που τον θέλουν να αποσύρεται εάν δεν ανέβουν τα ποσοστά του στις δημοσκοπήσεις, «είναι ίσως από τους λίγους πολιτικούς αρχηγούς που γνωρίζει πως οι χρυσές εφεδρείες και τα επιπρόσθετα πλάνα είναι που σώζουν κάθε φορά την κατάσταση». Ο ίδιος παρέπεμψε στην... τενέκκα των δημοσκοπήσεων και έκρινε πως «κάποιο plan Β΄ θα υπάρχει για τη διαχείριση του όποιου αποτελέσματος, ώστε να συντηρήσουμε το plan Α΄...» όπως είπε. Και όποιος κατάλαβε, κατάλαβε...

Αλλά και η δήλωση του Δημήτρη Δημητρίου «Θέτουμε ως πρώτιστο στόχο μια Κύπρο ΑΑΑ, έχουμε συγκεκριμένο σχέδιο και σχεδιασμό που θα ξεδιπλωθεί τις επόμενες μέρες και με τον Αβέρωφ Νεοφύτου Υποψήφιο Πρόεδρο της Δημοκρατίας και ευελπιστούμε και είμαστε βέβαιοι Πρόεδρο της Δημοκρατίας, θα τα καταφέρουμε», προκάλεσε σχολιασμό.

«Μάλλον δεν υπάρχει περισσότερο από το ΑΑΑ» ανέφερε ένα άλλο στέλεχος, εισηγούμενος «την επόμενη φορά να φέρουμε και μια πιστοποίηση ISO».

Πάντως στην ευρεία σύσκεψη του περασμένου Σαββάτου συζητήθηκε η απουσία κάποιων κυβερνητικών στελεχών αλλά και η παρουσία άλλων που ορισμένοι θεωρούσαν πως θα σημείωναν απουσία...

Ο υποψήφιος για... υποψήφιος

Ποιος φέρελπις και θεωρούμενος σίγουρος υποψήφιος για την Προεδρία της Δημοκρατίας δήλωσε για δεύτερη φορά σε στενό του κύκλο πως η κατάσταση είναι πολύ πιο δύσκολη απ' όσο την υπολόγιζε και κάνει και δεύτερες και τρίτες σκέψεις; Σύμφωνα με επιβεβαιωμένες πληροφορίες μου, ο συγκεκριμένος υποψήφιος για... υποψήφιος, έχει πέσει σχεδόν σε κατάθλιψη μετά από μια πρόσφατη συνάντηση που είχε με κομματικό παράγοντα μεγάλου κόμματος. Και αυτό γιατί του έχει ξεκαθαριστεί πως το μεγάλο κόμμα δεν πρόκειται με τίποτα να τον υποστηρίξει, όσες ελπίδες και να του δίνουν κάποια άλλα στελέχη του συγκεκριμένου κόμματος. Ο υποψήφιος για υποψήφιος φαίνεται πως έχει απομυθοποιήσει και την πολιτική και τους πολιτικούς και τις... υποψηφιότητες.

ΚΟΥΪΖ: Αληθεύει ότι ΑΚΕΛικό στέλεχος φέρεται να έχει προειδοποιήσει πως εάν το κόμμα στηρίξει Νικόλα Παπαδόπουλο ο ίδιος, όπως και μια σειρά από άλλα στελέχη, θα δηλώσουν δημόσια την διαφωνία τους, ό,τι κι αν αυτό θα σημαίνει; Τη στιγμή μάλιστα που άλλο, προβεβλημένο στέλεχος, υποστήριζε πως χωρίς την στήριξη του Νικόλα και του ΔΗΚΟ «το ΑΚΕΛ θα μείνει στον πάτο».

Δύσκολοι καιροί για πρίγκιπες αλλά και για κομμουνιστικά κόμματα...

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

«Womanhood 3» από τον Μάριο Ιωάννου, φόρος τιμής στη γυναίκα μέσα από τρεις μονολόγους

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Με τον Μάριο Ιωάννου κάναμε μία πολύ σύντομη κουβέντα σχετικά με τη νέα του δουλειά «WomanHood 3» σε παραγωγή της Theatre Tribe, που παρουσιάζει για τέσσερις παραστάσεις στο Συνεργείο στη Λεμεσό, στις 19 και 20 Φεβρουαρίου και στο Άρτος στη Λευκωσία, μετά από μία βδομάδα, στις 26 και 27 Φεβρουαρίου. Ο Μάριος Ιωάννου είναι από εκείνους τους ανθρώπους της Τέχνης που σε κάνουν να νιώθεις μια περίεργη αύρα, με ό,τι και αν καταπιαστούν. Στο «Womanhood» ο Μάριος σκηνοθετεί τέσσερις γυναίκες, οι οποίες θα εισπνεύσουν φως για να μεταδώσουν νοήματα ευαίσθητα. Μόνο και μόνο από αυτή τη φράση που επιλέγει ο Μάριος να χρησιμοποιήσει αντιλαμβάνεται κάποιος πως κάτι έξω από τα κοσμικά θα συμβεί. Το «Womanhood» είναι ένας φόρος τιμής στη μητέρα του δημιουργού, τη γυναίκα της ζωής του, και θέλοντας να δημιουργήσει κάτι από ψυχή καμωμένο, αφιερωμένο στις γυναίκες, γέννησε αυτό το έργο. Ο Μάριος με την ευαισθησία που τον διακρίνει μου λέει απλά, όταν κυνικά εγώ τον ρωτώ τι της χρωστάει: «Τη μάνα μου τη λέγανε Πηνελόπη, ήταν όμορφη και απόπνεε ρομαντισμό. Στην τράπεζα χρωστούσα. Τώρα όχι». Στο «Womanhood 3» θα παρουσιαστούν μονόλογοι από δημιουργούς όπως Ουίλιαμς, ο Κοκτώ, ο Ντάριο Φο επί σκηνής.

«Έχω γεννήσει πολλά παιδιά. Σκέψεις, ιδέες, παραστάσεις είναι όντως σαν παιδιά αγαπημένα. Για να μπορούν να μεγαλώνουν όμορφα όμως θέλουν και ανθρώπους όμορφους γύρω τους».

–Γι' αυτή τη δουλειά σου αφορμή είναι η μητέρα σου... τι της χρωστάς;

– Τη μητέρα μου τη θυμάμαι με αγάπη μόνο και εμπνέομαι, μ' έμαθε ν' αγαπώ και να δημιουργώ. Έμαθε εμένα και την αδελφή μου Σύλβια να είμαστε όπως θέλουμε και χίλια τραγούδια και ποιήματα. Τη μάνα μου τη λέγανε Πηνελόπη, ήταν όμορφη και απόπνεε ρομαντισμό. Στην τράπεζα χρωστούσα. Τώρα όχι.

–Κάτι από ψυχή καμωμένο... τι κρύβει η ψυχή σου για τις γυναίκες;

–Κρύβει και φανερώνει γυναίκες.

–Κουβαλάμε όλοι μια γυναίκα μέσα μας, λες, τι σε κάνει να το πιστεύεις;

–Αν απαντήσω θα πουν πως έχω στερεότυπα στο νου. Δεν θέλω να πέσω στην παγίδα. Να πω μόνο πως την κρύβουμε όλοι μέσα μας, από τη στιγμή που γεννηθήκαμε συνειδητά ή όχι. Όλοι μα όλοι βγήκαμε από γυναίκα.

–Μπορεί ένας άντρας να δει τη γυναίκα στην ολότητά της ή αντικειμενικά;

–Δεν είμαι άντρας, δεν ξέρω. Νιώθω πιο γυναίκα.

–Φοβήθηκες μη γίνει η γυναίκα εξιδανικευμένο αντικείμενο θαυμασμού ή απλό αντικείμενο;

–Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ίσως να το κάνουν αυτό. Οι διαφημιστές. Ο αισχρός καπιταλισμός. Η φύση δεν έχει σχέση με αυτά.

–Τι είναι ζωή και τι θάνατος, Μάριε, έχεις απάντηση;

–Είναι δύο όψεις του ίδιου ονείρου.

–Με ποια σειρά θα έβαζες τις ομάδες Αγάπη-Ερωτισμός, Έρωτας-Αιώρηση, Ζωή-Μοναξιά, Θάνατος-Ελπίδα, Ελευθερία-Αναρχία και γιατί;

–Μ' αρέσουν τόσο πολύ οι έννοιες αυτές. Μόνο που τις βλέπω γραμμένες χαίρομαι. Δεν θα τις έβαζα σειρά. Τις μπερδεύω γλυκά.

–Τι είναι αυτό που σου έμαθε η διαδρομή των οκτώ χρόνων;

–Μ' έμαθε όλες τις γυναίκες που συνεργάστηκα για το συγκεκριμένο πρότζεκτ.

–Μιλάς για τη βιογραφία του έργου... γέννησες ένα παιδί, τι σου οφείλει;

–Έχω γεννήσει πολλά παιδιά. Σκέψεις, ιδέες, παραστάσεις είναι όντως σαν παιδιά αγαπημένα. Για να μπορούν να μεγαλώνουν όμορφα όμως θέλουν και ανθρώπους όμορφους γύρω τους. Ο τοκετός δεν αρκεί. Στη συγκεκριμένη παράσταση οι Χρυστάλλα Βάσου, Μαριάννα Δήμου, Σταύρη Κελλίρη και Χριστίνα Χαραλάμπους έδωσαν πνοή για ν' ανθίσουν αυτά τα παιδιά. Από κοινού δημιουργία. Το Θέατρο θέλει συνέργειες ωραίες. Οφείλουμε από κοινού να δώσουμε τον καλύτερό μας εαυτό στις παραστάσεις. Έτσι θα γιορτάσουν τα παιδιά μας.

–Ποιος είναι ο στόχος σου μέσα από αυτή την παράσταση;

–Να συγκινήσω καρδιές!

Συντελεστές: Επί σκηνής: Χρυστάλλα Βάσου Μαριάννα Δήμου, Σταύρη Κελίρη, Χριστίνα Χαραλάμπους.
Σκηνοθεσία: Μάριος Ιωάννου.
Σκηνικά Κοστούμια: Μάριος Ιωάννου, Άννα Τερέζα Ζίττη
Παραγωγή: Theatre Tribe

Παραστάσεις: Πολυχώρος Συνεργείο, Ελευθερίας 91. Λεμεσός. Σάββατο και Κυριακή, 19 και 20 Φεβρουαρίου, ώρα 8:00 μ.μ.
Άρτος, λεωφόρος Αγίων Ομολογητών 69, Λευκωσία. Σάββατο και Κυριακή 26 και 27 Φεβρουαρίου 20:00-21:00
Κρατήσεις : 99 28 69 08

«Starlight 4» από τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου

Στο πρόγραμμα αυτό η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου έχει την τιμή να μοιράζεται τη σκηνή με τον διεθνούς εμβέλειας μαέστρο Carlos Kalmar. Στη διάρκεια της καριέρας του, ο Kalmar διετέλεσε μουσικός διευθυντής της Φιλαρμονικής του Όρεγκον για τουλάχιστον δεκαοκτώ χρόνια, καθώς και προσκεκλημένος μαέστρος κορυφαίων ορχηστρών όπως της Συμφωνικής του Σικάγο, της Νέα Υόρκης, του Λος Άντζελες, της Βοστώνης και του Σαν Φρανσίσκο. Υπό τη στιβαρή μπαγκέτα του Carlos Kalmar, η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου θα ερμηνεύσει δύο ρομαντικά έργα από τα τέλη του 19ου αιώνα. Το πρόγραμμα θα ξεκινήσει με τη θαυμαστή Συμφωνία αρ. 9 του Antonin Dvorak (1841–1904), γνωστή ως η Συμφωνία «του Νέου Κόσμου» την οποία ολοκλήρωσε το 1893, ένα χρόνο μετά την άφιξή του στην Αμερική. Γοητευμένος από τα λαϊκά ιδιώματα της Αμερικανικής ηπείρου, ο Dvorak ενσωμάτωσε τις ιδιαιτερότητες της νέγρικης και της ινδιάνικης μουσικής στα θέματα της 9ης του Συμφωνίας. Ακολουθεί η Εισαγωγή και το Πολοβτσιανό Εμβατήριο από την όπερα του Alexander Borodin (1833–1887) Πρίγκιπας Ιγκόρ. Η όπερα είναι εμποτισμένη με ρωσικά ιδιώματα λαϊκών τραγουδιών και «ανατολίτικες» μελωδίες και αποτελεί ένα μεγαλεπίβολο εγχείρημα το οποίο ο Borodin δεν κατάφερε να ολοκληρώσει. Το Πολοβτσιανό Εμβατήριο - το οποίο σηματοδοτεί τη θριαμβευτική επιστροφή του στρατού των Πολόβτσιων - είναι το μοναδικό που ο Borodin είχε ολοκληρώσει, κι ενορχηστρώθηκε από τον Rimsky-Korsakov.

Παραστάσεις: Λευκωσία: Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας, λεωφόρος Μουσείου 4, Λευκωσία. Πέμπτη 17 Φεβρουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ.
Λεμεσός: Παττίχειο Δημοτικό Θέατρο Λεμεσού, Αγίας Ζώνης 4, Λεμεσός. Παρασκευή 18 Φεβρουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ.

Εισιτήρια: Από την ιστοσελίδα www.cyso.org.cy, το Ταμείο του Θεάτρου Παλλάς κάθε Τετάρτη 16:00-19:00 και 2 ώρες πριν από την έναρξη.
Από την ιστοσελίδα www.pattihio.com.cy, το Ταμείο του Θεάτρου: Δευ-Παρ: 10:00-13:00 & 16:00-19:00 και πριν την έναρξη.
Πληροφορίες: 22 463144, www.cyso.org.cy

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»
Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδοσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** ■ Διεύθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

«Ζεσταίνουν μηχανές» για πράσινα «stress test»

Ετοιμότητα τραπεζών για τη διαδικασία που ξεκινάει τον Μάρτιο - Δηλώσεις από Τράπεζα Κύπρου, Ελληνική Τράπεζα και RCB Bank

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Δηλώνουν παρούσες και συνάμα καθησυχάζουν οι κυπριακές τράπεζες ενόψει έναρξης της διαδικασίας των πράσινων «stress test», ή αλλιώς τεστ «κλιματικής αλλαγής» τα οποία θα ξεκινήσει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) το Μάρτη του 2022. Όπως όλες οι συστημικές τράπεζες, έτσι και οι κυπριακές συστημικές θα πρέπει να υποβάλουν στην ΕΚΤ στοιχεία σχετικά με την έκθεσή τους στους κινδύνους της κλιματικής αλλαγής, διαδικασία που γίνεται ωστόσο για πρώτη φορά και είναι άγνωστη διαδικασία. Τα πρώτα αποτελέσματα των «πρασίνων stress test» αναμένονται τον Ιούλιο του 2022 και αφού γίνονται για πρώτη φορά, αρκετοί πιστεύουν πως ανοιχτό παραμένει και το ενδεχόμενο να επηρεαστούν οι απαιτήσεις που θα τεθούν σε κάθε τράπεζα, παρόλο που η ΕΚΤ το διαψεύδει στην παρούσα φάση. Τράπεζα Κύπρου, Ελληνική Τράπεζα και RCB Bank παρουσιάζονται στις δηλώσεις τους στην «Κ» πως θα υποβληθούν σε μερική και όχι πλήρη αξιολόγηση. Τονίζουν ότι είναι προετοιμασμένες για τα συγκεκριμένα τεστ και ότι ο τραπεζικός τομέας έχει να διαδραματίσει κρίσιμο και καθοριστικό ρόλο στη μετάβαση σε ένα βιώσιμο μέλλον και στη χρηματοδότησή του.

Η κλιματική αλλαγή και η διαχείριση των κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα είναι μία από τις βασικές προτεραιότητες της ΕΚΤ στα επόμενα χρόνια.

Τον Οκτώβριο του 2021 η ΕΚΤ είχε αποστείλει επιστολή στις συστημικές τράπεζες, με την οποία τις ενημέρωνε για τη μεθοδολογία των κλιματικών «stress test» που θα γίνουν το 2022.

Την προηγούμενη εβδομάδα στο πλαίσιο διάσκεψης τύπου για τα αποτελέσματα του SREP του 2021, απαντώντας σε σχετική ερώτηση αναφορικά με τα κεφάλαια και τα πράσινα «stress test» το μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, Frank Elderson, σημείωσε πως η κλιματική αλλαγή και η διαχείριση των κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα και το περιβάλλον από τις τράπεζες, είναι μία από τις βασικές προτεραιότητές μας για τα επόμενα χρόνια. «Στείλαμε, λοιπόν, επιστολές στις τράπεζες, ζητήσαμε σχέδια δράσης και φέτος θα είναι η χρονιά που θα περιγράψω ως αυτή που το σχέδιο θα δοκιμαστεί στην πράξη», σημείωσε ο κ. Elderson. Εξήγησε επίσης πως αυτό το «stress test» θα είναι μια άσκηση μάθησης για τους επόπτες και για τις τράπεζες, δεν θα είναι άσκηση επιτυχίας ή αποτυχίας, δεν είναι άσκηση κεφαλαίου. «Όπως έχουμε πει επανειλημμένα, δεν πρόκειται να υπάρξουν άμεσες κεφαλαιακές συνέπειες. Μπορεί έμμεσα, μέσω των βαθμολογιών, να υπάρχουν επιπτώσεις στις απαιτήσεις του Πυλώνα 2, αλλά αυτές, εάν υπάρχουν, θα είναι έμμεσες. Είναι αλήθεια ότι, εκτός από το stress test, θα έχουμε και θεματική ανασκόπηση και όλα αυτά τα αποτελέσματα θα τροφοδοτήσουν το SREP. Το έκαναν ήδη σε ένα βαθμό φέτος. Θα το κάνουν το επόμενο έτος και σταδιακά οι κίνδυνοι που σχετίζονται με το κλίμα και το περιβάλλον θα γίνονται όλο και περισσότερο μέρος των τακτικών μας συναλλαγών με τις τράπεζες και θα έχουν επιπτώσεις στον τρόπο με τον οποίο βλέπουμε τους διάφορους κινδύνους στους οποίους μεταφράζονται οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι», ανέφερε ο ισχυρός άνδρας της ΕΚΤ.

Αυτό το «stress test» θα είναι μια άσκηση μάθησης για τους επόπτες και για τις τράπεζες, δεν θα είναι άσκηση επιτυχίας ή αποτυχίας, δεν είναι κεφαλαιακή άσκηση.

Τον Οκτώβριο του 2021 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είχε αποστείλει επιστολή στις συστημικές τράπεζες, με την οποία τις ενημέρωνε για τη μεθοδολογία των κλιματικών «stress test» που θα γίνουν το 2022. Στόχος, ο εντοπισμός των κινδύνων των τραπεζών, οι οποίοι θα ληφθούν υπόψη στη διαδικασία ελέγχου και αξιολόγησης για τον καθορισμό των κεφαλαίων του Πυλώνα 2. Ταυτόχρονα, θα υπάρξει συγκριτική αξιολόγηση των μοντέλων διαχείρισης κινδύνου των τραπεζών, μέσα από την οποία θα καθοριστούν οι καλύτερες πρακτικές που θα πρέπει να ακολουθούνται.

«Τα αποτελέσματα της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων θα ενσωματωθούν στη Διαδικασία Εποπτικής Αναθεώρησης και Αξιολόγησης (SREP)».

Τράπεζα Κύπρου: Ασκηση εκμάθησης

Σύμφωνα με πηγές από την Τράπεζα Κύπρου στην «Κ», τα πράσινα stress tests θα αρχίσουν τον Μάρτιο του 2022 έως τον Ιούλιο του 2022 και θα περιλαμβάνουν διάφορες φάσεις, συμπεριλαμβανομένης της συλλογής δεδομένων και της επεξεργασίας των αποτελεσμάτων. Όπως ανέφερε σχετικά, γίνονται όλες οι απαραίτητες ενέργειες και θα είναι έτοιμοι να υποβάλουν όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα. Όσον αφορά στο θέμα των κεφαλαίων, δηλώνουν πως δεν αναμένει ότι το αποτέλεσμα των stress tests θα υποδεικνύει τυχόν κεφαλαιακές ανάγκες, καθώς ο λόγος που διεξάγονται τα πράσινα stress tests σύμφωνα με την ΕΚΤ, είναι ως μία άσκηση εκμάθησης τόσο για τις τράπεζες όσο και για τις εποπτικές αρχές. Εξήγησαν σχετικά πηγές ότι τα πράσινα stress tests στοχεύουν στον εντοπισμό των τρωτών σημείων, των βέλτιστων πρακτικών του κλάδου και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες και ότι η άσκηση θα συμβάλει επίσης στη βελτίωση της διαθεσιμότητας και της ποιότητας των δεδομένων και θα επιτρέψει στις εποπτικές αρχές να κατανοήσουν καλύτερα το πλαίσιο που χρησιμοποιούν οι τράπεζες για τη μέτρηση του κλιματικού κινδύνου. «Τα αποτελέσματα της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων θα ενσωματωθούν στη Διαδικασία Εποπτικής Αναθεώρησης και Αξιολόγησης (SREP) χρησιμοποιώντας μια ποιοτική προσέγγιση», κατέληξε.

«Τα πράσινα stress tests στοχεύουν στον εντοπισμό των τρωτών σημείων, των βέλτιστων πρακτικών του κλάδου και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες».

«Η τράπεζα συμμετέχει στα «stress test» για τον Κλιματικό Κίνδυνο 2022 και είναι έτοιμη για την υποβολή των σχετικών στοιχείων στις εποπτικές αρχές».

Ελληνική Τράπεζα: Μακροπρόθεσμο έργο

Μιλώντας στην «Κ» πηγές της Ελληνικής Τράπεζας, επιβεβαίωσαν ότι η Τράπεζα συμμετέχει στα «stress test» για τον Κλιματικό Κίνδυνο 2022 που διενεργεί η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, αφήνοντας να εννοηθεί ότι είναι έτοιμη για την υποβολή των σχετικών στοιχείων στις εποπτικές αρχές. Σημείωσαν ότι η υποβολή περιλαμβάνει ποιοτική και ποσοτική αξιολόγηση, σύμφωνα με την οποία βρίσκονται σε εξέλιξη οι διεργασίες προκειμένου να ικανοποιηθεί η αρχική υποβολή των απαραίτητων στοιχείων στις 7 Μαρτίου 2022. Σχολίασαν, επίσης ότι, όπως και σε άλλες τράπεζες σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, η διαθεσιμότητα δεδομένων σε θέματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και εταιρικής διακυβέρνησης (ESG data) ήταν η κύρια πρόκληση που αντιμετωπίζεται στο πλαίσιο της άσκησης. Ωστόσο, σύμφωνα με την Ελληνική, η Τράπεζα αναπτύσσει πληρεξούσιους (proxies) που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς ESG για τη διευκόλυνση της ποσοτικής υποβολής. Πηγές της Ελληνικής τόνιζαν: «Η ίδια η τράπεζα έχει ένα μακροπρόθεσμο έργο σε θέματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και εταιρικής διακυβέρνησης, το οποίο ενσωματώνει τους κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα στη στρατηγική της τράπεζας και θα επιτρέψει ενισχυμένες δυνατότητες δοκιμών υπό πίεση που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για εσωτερικούς και εξωτερικούς σκοπούς», κατέληξαν.

«Υπάρχει ένα μακροπρόθεσμο έργο σε θέματα περιβάλλοντος και κοινωνίας, το οποίο ενσωματώνει τους κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα στη στρατηγική της τράπεζας».

«Η RCB Bank παρακολουθεί συνεχώς όλες τις κλιματικές εξελίξεις και τους συνδεδεμένους με αυτές κινδύνους και παραμένει προσηλωμένη σε ένα βιώσιμο μέλλον».

RCB Bank: Δέσμευση στην βιωσιμότητα

Πηγές της RCB Bank οι οποίες μίλησαν επί του θέματος στην «Κ», υπογράμμισαν με τη σειρά τους πως η τράπεζα θα λάβει μέρος σε αυτά τα πράσινα stress tests μαζί με όλες τις άλλες ευρωπαϊκές τράπεζες, μερικές από τις οποίες θα υποβληθούν σε πλήρη αξιολόγηση και άλλες, όπως η RCB Bank, σε μερική.

Οι ίδιες πηγές σχολίασαν συγκεκριμένα: «Κατανοούμε πλήρως ότι οι τράπεζες έχουν να διαδραματίσουν κρίσιμο ρόλο στη μετάβαση σε ένα βιώσιμο μέλλον και στη χρηματοδότησή του και γι' αυτό βοηθήσαμε απτά, μέσω του τμήματος εταιρικής χρηματοδότησης, την Κύπρο να επιτύχει τους εθνικούς της στόχους για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σύμφωνα με τις Ευρωπαϊκές της υποχρεώσεις». Ταυτόχρονα υπενθύμισαν ότι η χρηματοδότηση φωτοβολταϊκών πάρκων, τα οποία ολοκληρώθηκαν και συνδέθηκαν επιτυχώς με το εθνικό δίκτυο ενισχύοντας το δυναμικό ανανεώσιμων πηγών ενέργειας της Κύπρου, αποτελεί ένα από παράδειγμα της δέσμευσης αυτής που έχει αναλάβει η τράπεζα. Πρόσθεσαν επίσης ότι «η RCB Bank παρακολουθεί συνεχώς όλες τις κλιματικές εξελίξεις και τους συνδεδεμένους με αυτές κινδύνους και παραμένει προσηλωμένη σε ένα βιώσιμο μέλλον για την Κύπρο και την Ευρώπη γενικότερα».

«Βοηθήσαμε απτά, μέσω του τμήματος εταιρικής χρηματοδότησης, την Κύπρο να επιτύχει τους εθνικούς της στόχους για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας».

ΑΠΟΨΗ / *Του* **HOLGER SCHMIEDING***

Οι επιπτώσεις της ουκρανικής κρίσης στην Ευρώπη

Ο κίνδυνος από τη Ρωσία φθάνει άραγε στο αποκορύφωμά του; Η χώρα έχει συγκεντρώσει στρατό στα σύνορά της με την Ουκρανία και διενεργεί στρατιωτικές ασκήσεις στη Λευκορωσία προς Βορράν και ναυτικές ασκήσεις κατά μήκος του μεγαλύτερου τμήματος της Μαύρης Θάλασσας στην Ουκρανία, άρα περικυκλώνοντας ντε φάκτο την τελευταία από τρεις πλευρές. Την Κυριακή ο σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας των ΗΠΑ, Τζέικ Σάλιβαν, προειδοποίησε ότι «υπάρχει σοβαρή πιθανότητα επικείμενης μεγάλης στρατιωτικής δράσης». Ως οικονομολόγοι δεν μπορούμε να κρίνουμε τις προθέσεις του Ρώσου προέδρου Βλαντιμίρ Πούτιν και δεν θεωρούμε βάσιμη υπόθεση μια εισβολή στην Ουκρανία. Αλλά χρειάζεται να εξετάσουμε τον δυνητικό αντίκτυπό της. Ενας πόλεμος είναι μια ανθρώπινη τραγωδία, με απώλεια πολλών ζωών πιθανώς. Και ίσως να αποβεί σημαντικότερος από τη σύρραξη του 2014 και την προσάρτηση της Κριμαίας.

Πέραν τούτου, ίσως προσωρινά πλήξει την εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων και των καταναλωτών στη Γηραιά Ηπειρο. Οι τιμές της ενέργειας ίσως και να ενισχυθούν περαιτέρω, αναθερμαίνοντας και τον πληθωρισμό για ένα διάστημα. Στη χείριστη έκβαση των πραγμάτων, μια παρατεταμένη διακοπή στη ροή πετρελαίου και φυσικού αερίου θα δημιουργούσε πρόσκαιρες ελλείψεις καυσίμων σε ορισμένες περιοχές της Ευρώπης. Αλλά, όπως αναφέραμε στο σχόλιό μας στις 24 Ιανουαρίου, θα πρέπει τους κινδύνους εκ Ρωσίας να τους θέσουμε σε μια προοπτική. Ανω της μισής περιόδου χαμηλών θερμοκρασιών στη Γηραιά Ηπειρο πλέον έχει παρέλθει. Καταβάλλοντας υψηλότερο τίμημα για την εισαγωγή ενέργειας από άλλες περιοχές και επιδοτώντας τα τιμολόγια στα φτωχότερα νοικοκυριά, οι χώρες-μέλη της Ε.Ε. μπορούν πιθανώς να ανακουφίσουν το άχθος μιας δυνητικής έλλειψης φυσικού αερίου από τη Ρωσία. Μια παρατεταμένη και απόλυτη διακοπή προμηθειών στην Ευρώπη από τη Μόσχα δεν θα συμφέρει μάλλον την τελευταία. Μια περαιτέρω άνοδος στο ενεργειακό κόστος τους προσεχείς μήνες θα προκαλέσει σοκ το οποίο θα προβληματίσει την ΕΚΤ, αλλά δεν θα την κάνει να αυξήσει νωρίτερα τα επιτόκια, κατά τη γνώμη μας. Οταν η Ρωσία κινήθηκε κατά της Ουκρανίας το πρώτο εξάμηνο του 2014, το οικονομικό κλίμα στην Ευρωζώνη επηρεάστηκε ελάχιστα. Το ΑΕΠ σε πραγματικούς όρους υποχώρησε από το 0,4% σε τριμηνιαία βάση το πρώτο τρίμηνο στο 0,2% το δεύτερο τρίμηνο του 2014, προτού το τρίτο τρίμηνο ανακάμψει στο 0,5% σε τριμηνιαία βάση. Φυσικά, αυτήν τη φορά ίσως η εφήμερη αναδίπλωση να αποδειχθεί προφανέστερη. Τέλος, η Ρωσία συνιστά μεγάλη χώρα και στρατιωτική δύναμη, αλλά όχι και σημαντική αγορά για την Ευρώπη. Λόγου χάριν, η Γερμανία πωλεί μόλις το 1,9% των εξαγωγών αγαθών της στη Ρωσία έναντι του 5,6% στην Πολωνία.

Προβληματίζει τους Ευρωπαίους ο ενεργειακός τομέας με τις συνέπειές του στον πληθωρισμό.

* Ο κ. Holger Schmieding είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

Η πρόταση Καδή για την ποσόστωση στο ΠΟΠ

Έτοιμη η κυβέρνηση να κινηθεί νομικά εναντίον των παραγωγών αν δεν ξεκινήσουν να παράγουν χαλλούμι εντός προτύπων

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Στο προσκήνιο για τους λάθος λόγους εξακολουθεί να βρίσκεται το χαλλούμι. Ενώ το προϊόν έχει κατοχυρωθεί από τον περασμένο Απρίλιο ως προϊόν Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης, εντούτοις δέκα μήνες μετά, πέρα από κάποια μεμονωμένα μικρά τυροκομεία, δεν έχει ακόμη ξεκινήσει μαζικά η παραγωγή του. Άρα, η Κύπρος μέχρι στιγμής όχι μόνο δεν είδε τα οφέλη της κατοχύρωσης, αλλά η συζήτηση εξαντλείται στην προσπάθεια γεφύρωσης των ενστάσεων των εμπλεκόμενων πλευρών, με την πλευρά των τυροκόμων και των αγελαδοτρόφων να θέλουν να διατηρήσουν τα κεκτημένα χρόνων χωρίς αλλαγές στο παραγόμενο προϊόν και την θέση του στην αγορά. Προκύπτει παράλληλα σοβαρό πρόβλημα στις διαθέσιμες ποσότητες του αιγοπρόβειου γάλακτος, βάσει των οποίων η ποσόστωση 51-49% είναι ανεφάρμοστη, ενώ φαίνεται να μην εφαρμόζεται ούτε το προσωρινό διάταγμα του Υπουργείου το οποίο ορίζει την ποσόστωση στο 75%-25% και στο 80%-20% αναλόγως της περιόδου, μέχρι το 2024. Βάσει αυτών των δεδομένων, το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος προχωρά σε συγκεκριμένη εισήγηση η οποία διαφοροποιεί τις ποσότητες αιγοπρόβειου γάλακτος στην διαδικασία παραγωγής του προϊόντος. Την ίδια ώρα ξεκαθαρίζει ότι το Υπουργείο έχει την επιλογή να κινηθεί νομικά εναντίον όσων δεν εφαρμόζουν την νομοθεσία στην παραγωγή χαλλουμιού.

Η τελική διαπραγμάτευση των εμπλεκόμενων πλευρών με το Υπ. Γεωργίας αναμένεται την ερχόμενη εβδομάδα.

Όπως προκύπτει από καταγεγραμμένα στοιχεία, η παραγωγή αιγοπρόβειου γάλακτος αγγίζει στην καλύτερη περίπτωση το 34%, ενώ μεταξύ Οκτωβρίου - Ιανουάριου είναι κάτω του 10%.

Περισσότερο αιγοπρόβειο

Την ερχόμενη εβδομάδα αναμένεται να ολοκληρωθεί η διαδικασία διαβούλευσης με τις εμπλεκόμενες πλευρές- τυροκόμους, αγελαδοτρόφους, αιγοπροβατοτρόφους και αγροτικές οργανώσεις - στο πλαίσιο της οποίας τέθηκαν επί τάπητος προτεινόμενες αλλαγές, ώστε να ξεκινήσει αμέσως η παραγωγή του προϊόντος. Μεταξύ των αλλαγών, και η ποσόστωση 20%-80% στο ΠΟΠ προϊόν, μια πρόταση η οποία αλλάζει άρδην τις προδιαγραφές παραγωγής του πρρϊόντος. Μιλώντας στην «Κ» ο Υπουργός Γεωργίας ξεκαθάρισε ότι η συγκεκριμένη πρόταση δεν αποτελεί θέση του Υπουργείου ούτε το αποτέλεσμα της διαπραγμάτευσης. Ωστόσο, υπάρχει συγκεκριμένη πρόταση από πλευράς του, η οποία, όπως εξηγεί, βασίζεται στις διαθέσιμες ποσότητες του αιγοπρόβειου γάλακτος στην αγορά. Η πρόταση του Υπουργείου είναι όπως το αιγοπρόβειο γάλα υπερισχύει στο τελικό προϊόν ΠΟΠ και όχι κατά την παραγωγή, με δεδομένο ότι από 1 λίτρο αιγοπρόβειο γάλα μπορεί να παραχθεί περισσότερη ποσότητα χαλλουμιού, σε σχέση με το αν χρησιμοποιηθεί η ίδια ποσότητα αγελαδινού γάλακτος. Άρα θα χρησιμοποιηθούν μεν περισσότερες ποσότητες αγελαδινού γάλακτος, ωστόσο στο τελικό προϊόν το ποσοστό του θα είναι μικρότερο. Σε κάθε περίπτωση η παραγωγή του αιγοπρόβειου γάλακτος πρέπει να αυξηθεί, κάτι που θεωρείται εφικτό από την πλευρά των αιγοπροβατορόφων. Ήδη τους τελευταίους μήνες έχει καταγραφεί κινητικότητα και επενδύσεις για ανέγερση υποστατικών εκτροφής αιγοπροβάτων.

Δεν βγαίνουν οι αριθμοί

Σύμφωνα με καταγεγραμμένα στοιχεία, η παραγωγή αιγοπρόβειου γάλακτος αγγίζει στην καλύτερη περίπτωση το 34% τον μήνα Ιούνη, ενώ μεταξύ Οκτωβρίου- Ιανουάριου κυμαίνεται σε ποσοστά 8%-9%. Η πρόθεση, όπως αναφέρει ο κ. Καδής, ήταν τα επίπεδα παραγωγής του αιγοπροβείου να υποστηρίξουν την εφαρμογή του κανονισμού. Εξέφρασε την εκτίμηση ότι μπορεί να υπάρξει μια ουσιαστική αύξηση στην παραγωγή και μέσω της ενίσχυσης της αιγοπροβατοτροφίας. Ανάλογο αποτέλεσμα θα έχει και η ένταξη όλων των φυλών ζώων στην διαδικασία παραγωγής αιγοπρόβειου γάλακτος. Με αυτές τις κινήσεις, εκτιμάται ότι είναι εφικτό το 51% που προνοεί ο κανονισμός, ακόμα κι αν αυτό επιτευχθεί σε μεταγενέστερο στάδιο. Στο μεταξύ, σύμφωνα με τις διαπιστώσεις του Υπουργείου Γεωργίας, βάσει της παραγωγής γάλακτος και της παραγωγής χαλλουμιού, συνεπάγεται ως συμπέρασμα ότι χρησιμοποιείται γάλα το οποίο δεν δηλώνεται, ή σε μορφή σκόνης. Αυτός εκτιμάται ότι είναι ακόμα ένας λόγος των διαφωνιών που προκύπτουν, αφού η παραγωγή ΠΟΠ χαλλουμιού συνοδεύεται με αυστηρούς ελέγχους σε όλη την εξέλιξη της διαδικασίας παραγωγής.

«Η πρόταση για την ποσόστωση στο 20%-80% που είδε το φως της δημοσιότητας τις τελευταίες μέρες δεν είναι θέση του υπουργείου και ούτε η κατάληξη της διαβούλευσης».

Οι προϋποθέσεις

Η συζήτηση γίνεται στη βάση συγκεκριμένων αρχών οι οποίες τέθηκαν από το αρμόδιο Υπουργείο και συμφωνήθηκαν από όλες τις πλευρές. Όπως έχουν τεθεί ενώπιον των μερών, θα πρέπει να διασφαλιστεί η προστασία του προϊόντος και να αποσυρθούν όλα τα νομικά μέτρα που έχουν ληφθεί σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο κατά του θεσμικού πλαισίου κατοχύρωσης του προϊόντος. Θα πρέπει λοιπόν να αποσυρθούν οι προσφυγές από πλευράς τυροκόμων και αγελαδοτρόφων εναντίον του φακέλου. Θα πρέπει να αξιοποιηθούν οι προδιαγραφές του φακέλου ΠΟΠ για παραγωγή του παραδοσιακού προϊόντος παγκόσμια, και του εμπορικού σήματος για τα υπόλοιπα προϊόντα. Θα πρέπει επίσης να γίνει προσπάθεια να μην χαθούν οι εξαγωγές του προϊόντος. Αυτό συνεπάγεται διατήρηση του υφιστάμενου πελατολογίου και προσπάθεια για διεύρυνση των εξαγωγών. Στις προϋποθέσεις περιλαμβάνεται και η διασφάλιση της βιωσιμότητας των αιγοπροβατοτρόφων, αφού είναι δεδομένη η δυσμενής θέση στην οποία βρίσκονται σήμερα, η αξιοποίηση όλης της παραγωγής γάλακτος και η κατάληξη σε ποσόστωση η οποία θα μπορεί να γίνει αποδεκτή από την Ε. Επιτροπή, με κοινώς αποδεκτή τροποποίηση. Οι υπόλοιπες τροποποιήσεις θα συμφωνηθούν και θα τεθούν ενώπιον της ΕΕ. Τέθηκε επίσης ως προϋπόθεση η καθολική εφαρμογή της συμφωνημένης λύσης μέσω διαμόρφωσης μηχανισμού επιτήρησης των ελέγχων με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών. Τέλος, η διαδικασία απαλλαγής από τα αποθέματα θα τύχει στήριξης από την κυβέρνηση. Εφόσον υπάρχει συμφωνία για τα πιο πάνω, στη συνέχεια θα πρέπει να καθοριστεί η ποσόστωση που θα έχει το παραδοσιακό προϊόν που θα φέρει τη σήμανση ΠΟΠ, καθώς και η ποσόστωση που θα φέρουν τα προϊόντα χαλλουμιού όπως χαλλούμι μπέργκερ που θα φέρουν την σφραγίδα του εμπορικού σήματος. Οι τελικές αποφάσεις αναμένονται, σύμφωνα με την ενημέρωση από το Υπουργείο, την ερχόμενη εβδομάδα.

Το άλλο χαλλούμι

Στο μεταξύ συνεχίζεται η παραγωγή χαλλουμιού εκτός προτύπου ΠΟΠ στην βάση του εμπορικού σήματος, κάτι που είναι προφανές ότι δημιουργεί σύγχυση στην αγορά. Οι τυροκόμοι αξιοποιούν σχετική αναφορά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ωστόσο, όπως αναφέρει ο Κώστας Καδής, το παραδοσιακό προϊόν θα πρέπει να παράγεται σε κάθε περίπτωση στη βάση του προτύπου ακόμα και για χώρες στις οποίες ισχύει το εμπορικό σήμα. Το Υπουργείο προωθεί παράλληλα τον καθορισμό της ποσόστωσης που θα φέρουν και τα προϊόντα χαλλουμιού που θα φέρουν την σφραγίδα του εμπορικού σήματος, όπως είναι το χαλλούμι μπέργκερ.

Οι ενδείξεις δείχνουν καλό Πάσχα στον τουρισμό

Η Κύπρος φιγουράρει πρώτη στις προτιμήσεις των Βρετανών, αρχίζουν οι ναυλωμένες από Ρωσία

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Θετικά είναι, τουλάχιστον μέχρι στιγμής, τα μηνύματα για τον τουρισμό εν όψει της περιόδου των εορτασμών του Πάσχα από τις κύριες τουριστικές αγορές της Κύπρου. Από την μια στη Βρετανία καταγράφεται μεγάλη κινητικότητα και κρατήσεις για ταξίδια στην Κύπρο τον προσεχή Απρίλιο, μεγάλη δυναμική καταγράφει στις κρατήσεις του ο τουριστικός κολοσσός TUI, ενώ το περασμένο Σάββατο επανήρχισαν τις πτήσεις στην Κύπρο και η εταιρεία Jet 2. Ικανοποίηση στους τουριστικούς φορείς έχει προκαλέσει επίσης η επανέναρξη ναυλωμένων πτήσεων από την Ρωσία, χωρίς περιορισμούς από την 1η Μαρτίου, όπως έχει ανακοινωθεί από τον Υπουργό Μεταφορών. Φυσικά οι επιδόσεις της συγκεκριμένης αγοράς καθώς και της ουκρανικής, καθορίζονται βάσει των πολιτικών εξελίξεων στην περιοχή.

Μεγάλη δυναμική καταγράφει στις κρατήσεις του ο τουριστικός κολοσσός TUI, ενώ το περασμένο Σάββατο επανήρχισαν οι πτήσεις στην Κύπρο και από την εταιρεία Jet 2.

Πετά η Κύπρος στην Βρετανία

Τα μηνύματα για την Κύπρο από την βρετανική αγορά είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά. Πρόκειται για μια αγορά η οποία το 2021 ένεκα των περιορισμών για αντιμετώπιση της πανδημίας, ήταν στην ουσία κλειστή μέχρι τέλος Ιουλίου, ενώ οι πρώτοι Βρετανοί τουρίστες έκαναν την εμφάνιση τους τον Αύγουστο. Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι φέτος ξεκίνησαν κιόλας οι κρατήσεις για τον Απρίλιο, αυτό δίνει προβάδισμα αρκετών μηνών σε σχέση με το προηγούμενο έτος και δημιουργεί προσδοκίες για θετικά πρόσημα στις φετινές αφίξεις. Είναι γεγονός ότι με την χαλάρωση των ταξιδιωτικών περιορισμών και των μέτρων για αναχαίτιση της πανδημίας στην Βρετανία, η ζήτηση για πακέτα διακοπών και ταξίδια εκτοξεύθηκε μέσα σε λίγα εικοσιτετράωρα, ένεκα και της μεγάλης ανάγκης για ταξίδια μετά το διάλειμμα δύο χρόνων. Στους δημοφιλείς προορισμούς βρέθηκε από την πρώτη στιγμή η Κύπρος. Ενδεικτικά, σύμφωνα με δημοσίευμα των Economic Times η Κύπρος ως προορισμός ήταν στην ομάδα των πέντε δημοφιλέστερων για το Ηνωμένο Βασίλειο, καταγράφοντας 22% αύξηση σε σχέση με το 2019. Σύμφωνα με το ίδιο δημοσίευμα, αλλά και με βάση σχετικές αναφορές του υφυπουργού Σάββα Περδίου αυτή την στιγμή, η χώρα είναι ο δημοφιλέστερος προορισμός για τους Βρετανούς, με τις κρατήσεις για την περίοδο του Πάσχα να είναι κατά 68% πιο πάνω σε σχέση με τα επίπεδα του 2019, ξεπερνώντας προορισμούς όπως Ισπανία, Ελλάδα και Μεξικό. Προηγουμένως η TUI UK είχε ανακοινώσει ότι η Πάφος βρίσκεται στο τοπ 10 των προορισμών με τη μεγαλύτερη ζήτηση. Σύμφωνα με το πρόγραμμα πτήσεων της Hermes Airports, την πρώτη εβδομάδα Μαρτίου οι πτήσεις από Ηνωμένο Βασίλειο για το αεροδρόμιο Λάρνακας ανέρχονται στις 33 ενώ για το αεροδρόμιο Πάφου 42, με τον αριθμό να διπλασιάζεται και να φτάνει στις 87 μέχρι τις αρχές Αυγούστου. Η πόλη και η ευρύτερη περιοχή της Πάφου περιγράφεται σε πρόσφατο άρθρο βρετανικού τουριστικού πόρταλ ως must προορισμός για το 2022 με εκτενή αναφορά στην εμπειρία του επισκέπτη και τις διαφορετικές δραστηριότητες που μπορεί να απολαύσει ο ταξιδιώτης στην περιοχή.

Ετοιμη για plan Β΄ η Κύπρος σε περίπτωση κυρώσεων της Ρωσίας αναφέρει ο Υφ. Τουρισμού.

Ξεκλειδώνει η Ρωσία

Το περασμένο Σάββατο ο Υπουργός Μεταφορών ανακοίνωσε ότι από την 1η Μαρτίου αρχίζουν οι ναυλωμένες πτήσεις και οι προγραμματισμένες πτήσεις από τα αεροδρόμια της Ρωσίας προς τα κυπριακά αεροδρόμια, είδηση η οποία προκάλεσε χαμόγελα ικανοποίησης στους φορείς του τουρισμού, κυρίως δε στην περιοχή Αμμοχώστου η οποία βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη ρωσική αγορά. Αυτός ήταν ο λόγος δεύτερης επίσκεψης του Υφυπουργού στην Μόσχα, κατά την οποία έγιναν επαφές με υψηλόβαθμα στελέχη της ρωσικής κυβέρνησης. Σε πρόσφατες δηλώσεις του ο κ. Περδίος τόνισε ότι η Κύπρος είναι μία από τις πέντε χώρες παγκοσμίως με τις οποίες η Ρωσία θα έχει συνδεσιμότητα. Ως εκ τούτου προκύπτει και η αισιοδοξία για τις τουριστικές αφίξεις, ότι θα ξεπεράσουν τον αριθμό των 500.000 που καταγράφηκαν την περασμένη χρονιά. Εκτιμάται δε ότι φέτος θα κινηθούν μεταξύ μισού εκατομμυρίου και 700 χιλιάδων, αριθμός που αποτελεί επίδοση του 2019. Φυσικά όλα είναι υπό την αίρεση της πανδημίας ενώ τυχόν σκαμπανεβάσματα εκτιμάται ότι θα έχουν την ρίζα τους και στις γεωπολιτικές εξελίξεις στην περιοχή της Ουκρανίας.

Ειδικότερα, ένα ενδεχόμενο κυρώσεων και απαγόρευσης της χρήσης του εναέριου χώρου της Ρωσίας από δυτικές αεροπορικές εταιρείες, αναμένεται ότι επιφέρει μεγάλο πλήγμα στις αεροπορικές εταιρείες. Από την πλευρά του ο υφυπουργός Τουρισμού ανέφερε σε πρόσφατες δηλώσεις του στο κρατικό ραδιόφωνο ότι σε μια τέτοια περίπτωση η Κύπρος θα εφαρμόσει ένα σχέδιο Β΄, ενώ αρκέστηκε να αναφέρει ότι έχουν γίνει διάφορες σκέψεις και ασκήσεις επί χάρτου. Πάντως τα μηνύματα που ο ίδιος λαμβάνει είναι επί του παρόντος, θετικά ενώ υπάρχουν προοπτικές για διαφοροποίηση του προφίλ των Ρώσων τουριστών που επισκέπτονται την Κύπρο και για καλύτερη κατανομή των τουριστικών ροών και τους χειμερινούς μήνες. Στο πτητικό πρόγραμμα του αεροδρομίου Λάρνακας περιλαμβάνονται μέχρι στιγμής 15 πτήσεις από ρωσικά αεροδρόμια την πρώτη εβδομάδα Μαρτίου και έξι για το αεροδρόμιο της Πάφου.

Η Ελλάδα πρωταγωνιστεί στις κρατήσεις της TUI

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Ισχυρή ζήτηση για διακοπές το καλοκαίρι, και μάλιστα από νωρίς φέτος, διαπιστώνει ο μεγαλύτερος ευρωπαϊκός τουριστικός οργανισμός TUI Group, που εκτιμά πως η δραστηριότητά του θα προσεγγίσει φέτος τα προ πανδημίας επίπεδα. Μάλιστα, οι ελληνικοί προορισμοί πρωταγωνιστούν στις προτιμήσεις των πελατών της TUI, εξηγούν στην «Κ» στελέχη της, υπογραμμίζοντας πως σε ορισμένες αγορές, όπως για παράδειγμα η Γαλλία, η Ελλάδα αποτελεί τη νούμερο ένα επιλογή για τις φετινές καλοκαιρινές διακοπές.

Η TUI Group ανακοίνωσε βελτιωμένα αποτελέσματα για το τελευταίο τρίμηνο και παρουσίασε τις εκτιμήσεις της για το 2022, επισημαίνοντας μεταξύ άλλων πως παρατηρεί για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά αύξηση στη μέση τιμή, της τάξης του 22%. Αποδίδει δε τις αυξήσεις αυτές σε ακριβότερες επιλογές των πελατών της, όπως για καλύτερα δωμάτια και περισσότερες υπηρεσίες. Υπενθυμίζεται πως σε πρόσφατη συνέντευξή του στην «Κ» ο διευθύνων σύμβουλος της TUI Group, Φρίντριχ Γιούσεν, προέβλεψε πως φέτος θα μπορέσει να φέρει στην Ελλάδα 3 εκατ. ταξιδιώτες έναντι περίπου 2,8 εκατ. το 2019.

Η TUI δήλωσε πως διαπιστώνει «μια πολύ ισχυρή δυναμική κρατήσεων για το καλοκαίρι του 2022, η οποία λόγω της παραλλαγής Ομικρον παρουσίασε μια βραχυπρόθεσμη κάμψη μόνον στα τέλη Νοεμβρίου και τον Δεκέμβριο. Επί του παρόντος, εξακολουθεί να είναι αισθητή μια τάση προς βραχυπρόθεσμες κρατήσεις, αλλά η εμπιστοσύνη στην πρόοδο για τον τερματισμό της πανδημίας ενισχύεται και οι κρατήσεις για διακοπές αυξάνονται σημαντικά».

Από τις 30 Ιανουαρίου, 3,5 εκατ. πελάτες της TUI είχαν κάνει κράτηση για ένα ταξίδι για το καλοκαίρι του 2022. Αυτό είναι περίπου το 72% του επιπέδου του καλοκαιριού του 2019 για την ίδια χρονική στιγμή στο έτος. Ωστόσο, «οι νέες κρατήσεις ξεπερνούν πλέον το 100% του επιπέδου του καλοκαιριού του 2019, επομένως ο όμιλος αναμένει ότι το καλοκαίρι του 2022 θα είναι κοντά στο επίπεδο πριν από την κρίση», προσέθεσε. Οσον αφορά τις τιμές, η TUI ανακοίνωσε πως «οι άνθρωποι κάνουν κράτηση για υψηλότερης ποιότητας διακοπές και προγραμματίζουν υψηλότερο προϋπολογισμό για τις καλοκαιρινές τους διακοπές. Ετσι, οι μέσες τιμές αυξάνονται περαιτέρω σε σχέση με το προηγούμενο έτος και ειδικότερα κατά 22%».

Ο διευθύνων σύμβουλος της TUI Group, Φρίντριχ Γιούσεν, έχει προβλέψει πως φέτος ο ευρωπαϊκος τουριστικός οργανισμός θα φέρει στην Ελλάδα 3 εκατ. ταξιδιώτες έναντι περίπου 2,8 εκατ. το 2019.

Οι λόγοι γι' αυτό, σύμφωνα με τον γερμανικό όμιλο, είναι «πάνω απ' όλα η αυξημένη ζήτηση για οργανωμένες διακοπές καθώς και για προσφορές υψηλότερης αξίας και περισσότερες πρόσθετες υπηρεσίες, για παράδειγμα αναβαθμίσεις στην κατηγορία ξενοδοχείων ή δωματίων». Ο διευθύνων σύμβουλος του TUI Group, Φρίντριχ Γιούσεν, δήλωσε την Τρίτη πως «αναμένουμε ένα δυνατό καλοκαίρι του 2022. Υπάρχει σωρευμένη ζήτηση μεταξύ των πελατών. Το βλέπουμε αυτό σε όλες τις ευρωπαϊκές αγορές». «Κάθε βήμα προς την κανονικότητα δίνει στους ανθρώπους μεγαλύτερη εμπιστοσύνη και η ζήτηση για διακοπές αυξάνεται αμέσως. Παρά τη συνεχιζόμενη τάση προς πολύ βραχυπρόθεσμες κρατήσεις, βλέπουμε την έντονη ζήτηση για το καλοκαίρι του 2022».

Ο υπουργός Τουρισμού Βασίλης Κικίλιας επιβεβαιώνει σε δηλώσεις του πως «η εικόνα που παίρνουμε από τους tour operators, τις αεροπορικές εταιρείες, τα ξενοδοχεία, την κρουαζιέρα, είναι πολύ καλή. Από τις πρώτες ημέρες του 2022 διαπιστώνουμε κατακόρυφη αύξηση των προκρατήσεων».

Αρση των περιορισμών χωρίς πισωγύρισμα

Προς σταδιακή κατάργηση των μέτρων κατά της πανδημίας, που θα οδηγήσει σε μια νέα κανονικότητα εμβολιασμένους και ανεμβολίαστους

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η επόμενη αξιολόγηση θα πραγματοποιηθεί στα μέσα του επόμενου μήνα, με τους ειδικούς να κάνουν λόγο πως το φετινό Πάσχα μπορεί να μην είναι όπως πριν την πανδημία αλλά σαφέστατα καλύτερο από το περσινό.

Σχεδόν δυο χρόνια μετά από τότε που επιβλήθηκαν τα πρώτα περιοριστικά μέτρα, με το πρώτο lockdown, η Κύπρος ετοιμάζεται να γυρίσει σελίδα στις προσπάθειες καταπολέμησης της πανδημίας. Όπως αρκετές χώρες της Ευρώπης έχουν ξεκινήσει πορεία επιστροφής σε μια ιδιότυπη κανονικότητα, έτσι και η Κύπρος προχώρησε με το πρώτο πακέτο χαλαρώσεων που στη τελική ανάπτυξή του θα αφήσει πίσω σε μεγάλο βαθμό όλα όσα έφερε στο πέρασμά της η πανδημία. Εν αντιθέσει με τη λογική των προηγούμενων μέτρων, κυβέρνηση και επιδημιολόγοι προχώρησαν σε τολμηρότερα βήματα, αίροντας αρκετά περιοριστικά μέτρα που έχουν επιβληθεί στις δημόσιες συναθροίσεις, κοινωνικές και επαγγελματικές δραστηριότητες. Κύριο χαρακτηριστικό και των νέων μέτρων οι εμβολιασμένοι οι οποίοι από τις 21 Φεβρουαρίου, ημερομηνία εφαρμογής τους, θα διαπιστώσουν αρκετές χαλαρώσεις στους περιορισμούς που είχαν επιβληθεί. Για όσους δεν έχουν εμβολιαστεί τα δύσκολα παραμένουν, τουλάχιστόν μέχρι την επόμενη αξιολόγηση που έχει ορισθεί για τις 14 Μαρτίου 2022. Ωστόσο, αν υπάρχει κάτι πιο σημαντικό από την παρούσα σταδιακή χαλάρωση, αυτό είναι η ειλημμένη απόφαση εγκατάλειψης της λογικής που επικρατούσε μέχρι σήμερα στην αντιμετώπιση της πανδημίας. Αυτό σημαίνει πως και η Κύπρος κινείται στη λογική μη επιστροφής σε σκληρούς περιορισμούς, με ταυτόχρονη διαχείριση του COVID-19 ως ενδημία. Κάτι που αντικατοπτρίζεται και από τις δηλώσεις του υπουργού Υγείας Μιχάλη Χατζηπαντέλα μετά τις αποφάσεις που έλαβε το Υπουργικό Συμβούλιο. «Τις τελευταίες μέρες καταγράφεται σταθεροποίηση στους επιδημιολογικούς δείκτες καθώς και αισθητή μείωση στην πίεση του υγειονομικού συστήματος, γεγονός που μας επιτρέπει μια συγκρατημένη αίσθηση αισιοδοξίας για την πορεία της πανδημίας».

Οσοι συνεχίζουν να παραμένουν ανεμβολίαστοι θα είναι αναγκασμένοι να υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα, την ώρα μάλιστα που οι σταδιακές χαλαρώσεις για τους εμβολιασμένους θα συνεχισθούν και θα οδηγήσουν σε ένα νέο περιβάλλον.

Η νέα κανονικότητα

Το πλαίσιο της νέας κανονικότητας, στο οποίο θα βρεθεί και η Κύπρος και το οποίο απασχολεί κυβέρνηση και επιδημιολόγους, κινείται στη λογική των σταθερών και προσεχτικών βημάτων. Κατά τον Χρίστο Πέτρου, μέλος της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής (ΣΕΕ), οι κινήσεις που πρέπει να γίνουν κωδικοποιούνται σε πέντε βήματα:

-Διαρκής ανάγκη προσαρμογής στα μεταβαλλόμενα δεδομένα. Λανθασμένο το μήνυμα ότι έχουμε τελειώσει.

-Δεν μπορούμε να δηλώσουμε ακόμη σε καμιά περίπτωση το τέλος της πανδημίας. Ουσιαστικά θα ζήσουμε σε μια νέα πραγματικότητα με την παρουσία ενός νέου ιού, μιας νέας ασθένειας και εκεί χρειάζεται να ισορροπήσουμε.

-Η προοπτική της πλήρους άρσης των μέτρων πρέπει να ακολουθήσει ισορροπημένη πορεία, χωρίς παλινδρομήσεις, χωρίς δηλαδή να χρειαστεί να γίνουν απότομα ανοίγματα που θα οδηγήσουν σε επαναφορά μέτρων.

-Αν έχουμε μάθει κάτι, είναι ότι ο CODID-19 εξακολουθεί να εξελίσσεται. Κανένας δεν μπορεί να προβλέψει πώς, πού ή πότε θα χτυπήσει ξανά με νέα παραλλαγή και πόσο σοβαρή νόσηση θα προκαλεί.

-Συνεπώς χρειάζεται καταρτισμός στρατηγικής «βήμα-βήμα» χωρίς απότομες αλλαγές και απελευθερώσεις που θα φέρουν πισωγυρίσματα και ανάγκη επαναφοράς μέτρων.

Στην εξίσωση της επικείμενης νέας κανονικότητας, οι ανεμβολίαστοι συνεχίζουν να παραμένουν η προβληματική παράμετρος, η οποία ωστόσο δεν φαίνεται πως μπορεί να επηρεάσει τις επερχόμενες αλλαγές. Με βάση εισηγήσεις που έχουν γίνει αυτό που προέχει είναι η ποσοτικοποίηση του κινδύνου απ' όσους δεν έχουν εμβολιαστεί ή δεν έχουν λάβει την ενισχυτική δόση. Να παρθούν αποφάσεις για την 4η δόση του εμβολίου σε άτομα που κινδυνεύουν περισσότερο να νοσήσουν και το κυριότερο να οργανωθεί η κοινωνία να ζει χωρίς να συμβιβάζεται με τον κίνδυνο του ιού.

Τα έντεκα μέτρα προς την «ελευθερία»

Τα μέτρα τα οποία ανακοινώθηκαν από τον Υπουργό Υγείας δείχνουν το περιβάλλον μέσα στο οποίο θα κληθούν να προσαρμοστούν οι πολίτες όταν ο ιός θα περάσει σε μια ενδημική φάση. Το test to stay επεκτείνεται και σε δραστηριότητες πέραν της εκπαίδευσης, οι περιορισμοί συναθροίσεων σε εσωτερικούς χώρους χαλαρώνουν ενώ παρά τη μερική άρση περιορισμών οι ανεμβολίαστοι συνεχίζουν να είναι το κόκκινο πανί. Τα μέτρα θα τεθούν σε ισχύ από τις 21 Φεβρουαρίου και προβλέπουν:

1. **Άρση** της απαγόρευσης εισόδου σε άτομα που δεν έχουν ολοκληρώσει το εμβολιαστικό τους σχήμα σε χώρους εστίασης, κέντρα διασκέδασης, μουσικοχορευτικά κέντρα, γήπεδα, θέατρα, κινηματογράφους, αίθουσες θεαμάτων, γάμους, βαπτίσεις και διαμονή σε ξενοδοχεία ή τουριστικά καταλύματα. Η είσοδος θα επιτρέπεται με την προσκόμιση SafePass (Rapid test ισχύος 24 ωρών).
2. **Αύξηση** του μέγιστου αριθμού προσώπων σε χώρους εστίασης, κέντρα διασκέδασης, μουσικοχορευτικά κέντρα, γάμους και βαπτίσεις, από 200 σε 250 άτομα.
3. **Αύξηση** του αριθμού προσώπων ανά τραπέζι σε χώρους εστίασης, κέντρα διασκέδασης, μουσικοχορευτικά κέντρα, γάμους και βαπτίσεις, από 8 σε 12 άτομα.
4. **Αύξηση** του αριθμού των συναθροίσεων σε οικίες από 10 σε 20 άτομα, μη συμπεριλαμβανομένων παιδιών μέχρι 12 ετών.
5. **Άρση** της απαγόρευσης του χορού και αύξηση του ανώτατου ορίου ατόμων σε χώρους εστίασης και αναψυχής.
6. **Παιδιά** ηλικίας 4 ετών και άνω που φοιτούν σε νηπιαγωγεία και προδημοτική, υποχρεούνται να διενεργούν τεστ ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου (Rapid test) μία φορά την εβδομάδα.
7. **Εισαγωγή** του test to stay σε νηπιαγωγεία και προδημοτική (εξαιρούνται τα βρεφοκομικά τμήματα και σταθμοί).
8. **Εισαγωγή** του μέτρου test to stay στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία. Η ημερομηνία έναρξης και οι λεπτομέρειες εφαρμογής του μέτρου, θα ανακοινωθούν μετά από διαβούλευση που θα πραγματοποιηθεί με τις αρμόδιες υπηρεσίες και τις συντεχνίες των εργαζομένων.
9. **Μείωση** του ποσοστού τηλεργασίας από 50% σε 25% του προσωπικού κάθε εταιρείας ή οργανισμού στον τομέα παροχής υπηρεσιών, εξαιρουμένων των ουσιωδών υπηρεσιών.
10. **Αύξηση** της πληρότητας σε γήπεδα στο 70% της χωρητικότητας.
11. **Αύξηση** της πληρότητας σε θέατρα, κινηματογράφους και αίθουσες θεαμάτων στο 75% της χωρητικότητας.

ΑΠΟΨΗ / *Της* **ΙΩΑΝΝΑΣ ΔΡΕΤΤΑ***

Η επόμενη μέρα για τον τουρισμό και την τουριστική επικοινωνία

Η πανδημία κλείνει δύο χρόνια παρουσίας στη ζωή μας. Ο τουρισμός ήταν ένα από τα πρώτα θύματα, αλλά και ο πρωταθλητής που κράτησε όρθια –για δεύτερη φορά μετά τη δεκαετία της κρίσης– την ελληνική οικονομία και κατ' επέκταση την κοινωνία. Ο τουρισμός όλα αυτά τα χρόνια έχει μετεξελιχθεί σε έναν ακόμα πιο αξιόπιστο και σύγχρονο φορέα ανάπτυξης χάρη στην προσπάθεια πολλών, και κυρίως με την καθοριστική συμβολή του ιδιωτικού τομέα που δείχνει τον δρόμο της προόδου. Παρ' όλα αυτά η ανάπτυξή του παραμένει στον «αυτόματο πιλότο». Γιατί συμβαίνει αυτό; Γιατί η ουσιαστική αλλαγή απαιτεί ένα μεγάλο αριθμό από διατομεακές συνέργειες σε όλο το φάσμα της οικονομίας και ουσιαστικές συνεργασίες μεταξύ φορέων της δημόσιας διοίκησης.

Ο ΣΕΤΕ τις προηγούμενες μέρες παρέδωσε στον πρωθυπουργό της χώρας μία αναλυτική μελέτη για το μέλλον του ελληνικού τουρισμού, την οποία εκπόνησε το ινστιτούτο του. Η μελέτη περιλαμβάνει μια ανάλυση για τις διεθνείς τάσεις στον τουρισμό, εξελίξεις σε αγορές και προϊόντα του τουρισμού, μελέτη 36 προορισμών και clusters προορισμών της Ελλάδας με εξαντλητική καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης, των ανταγωνιστικών προορισμών, της ζήτησης, των ευκαιριών και κινδύνων. Ως τελικό συμπέρασμα παρουσιάζονται περίπου 2.000 δράσεις και έργα, τα οποία απαιτούνται προκειμένου να εκμεταλλευτεί η Ελλάδα τις δυνατότητές της υπό το πρίσμα πάντα της βιώσιμης ανάπτυξης και της αειφορίας. Η μελέτη αυτή έχει ξεκινήσει να παρουσιάζεται σταδιακά σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, ώστε να αποτελέσει μια κοινή βάση για την απαραίτητη δημόσια συζήτηση που θα οδηγήσει στο μέγα ζητούμενο: ένα ουσιαστικό σχέδιο δράσης για την επόμενη μέρα του τουρισμού.

Αυτό είναι το πρώτο βήμα. Αυτό που απαιτείται ως επόμενο βήμα είναι μια μελέτη στρατηγικής επικοινωνίας για τη χώρα, τους προορισμούς και τα προϊόντα που θα επιλεγούν. Δηλαδή μια αρχιτεκτονική αποτύπωση του brand, με mother brand την Ελλάδα και σε δεύτερο επίπεδο κάποιους προορισμούς και προϊόντα, κρατώντας πάντα στον νου πως μεγάλο μέρος των εννοιών που περικλείει η Ελλάδα ως brand είναι ο ίδιος ο τουρισμός. Ταυτόχρονα, είναι κρίσιμο να επιλεγούν τα μηνύματα τόσο για τη χώρα όσο και για τους προορισμούς, που θα φέρουν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα. Το πολύ αναλυτικό planning που έχουμε στα χέρια μας, μπορεί να εξασφαλίσει πως ο σχεδιασμός της επικοινωνίας θα γίνει σωστά. Τελευταία φορά που έγινε μεθοδικά και εις βάθος αυτή η μελέτη για τη χώρα μας, ήταν την περίοδο 2004-2007 (τότε σε επίπεδο μόνο χώρας και όχι προορισμών). Εκτοτε έχει μεσολαβήσει μια κοσμογονία στον τουρισμό τόσο διεθνώς, όσο και στη χώρα μας, αφού μεσολάβησαν τα συνεχή ρεκόρ της περιόδου 2013-2019 και μια πανδημία που επέφερε μόνιμες αλλαγές στον τρόπο που ταξιδεύουμε.

Η μελέτη στρατηγικής επικοινωνίας είναι αναγκαία και, όπως όλα δείχνουν, μπορεί να παραγάγει αξία για τη χώρα για τους παρακάτω λόγους: Πρώτον, η πανδημία άλλαξε τον τρόπο που ταξιδεύουμε, γιατί άλλαξε τον καθένα από εμάς, ξεχωριστά. Αλλαξε τον ταξιδιώτη. Οι τάσεις που επικρατούν την επόμενη μέρα, κάτω από την ομπρέλα της βιωσιμότητας, είναι αξίες ευρύτερες από το περιβάλλον – αφορούν και την κοινωνία, τον πολιτισμό, τα επιμέρους τοπικά χαρακτηριστικά. Θα μπορούσε κάποιος να πει πως την επόμενη μέρα, δύο έννοιες που συνοψίζουν ένα κεντρικό ζητούμενο είναι η αυθεντικότητα και ο άνθρωπος. Και οι δύο αυτές έννοιες, όπως προκύπτει από έρευνες, είναι βασικά συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας μας. Εχουμε λοιπόν μία μοναδική ευκαιρία να επανατοποθετήσουμε το προϊόν μας και να ωφεληθεί ακόμα περισσότερο η χώρα, οι τοπικοί προορισμοί, οι οικονομίες και οι κοινωνίες.

Επιπλέον, μία από τις τάσεις που δείχνουν να κυριαρχούν την επόμενη μέρα είναι η ευεξία (wellness). Η χώρα μας ως brand ενσωματώνει ήδη σχετικές με την ευεξία έννοιες. Το ελληνικό καλοκαίρι, το ισχυρότερό μας τουριστικό brand που φέρνει 80% των εσόδων μας, συνδυάζεται με διαστάσεις της ευεξίας στο μυαλό των επισκεπτών και αυτό κατ' επέκταση ισχύει και για τους Ελληνες. Ολοι περιμένουμε το ελληνικό καλοκαίρι για να θεραπεύσουμε όσα «συνέβησαν» τον χειμώνα. Ταυτόχρονα, η γαστρονομία σύμφωνα με έρευνες είναι ο κλάδος με τη μεγαλύτερη δυνατότητα εξέλιξης στη χώρα μας. Συνεπώς, τώρα είναι ένα ιδανικό momentum, αφού οι ανάγκες του ταξιδιώτη της επόμενης μέρας ταυτίζονται με αυτό που η Ελλάδα μπορεί να προσφέρει. Αρα, βρισκόμαστε πράγματι ενώπιον μιας ιστορικής ευκαιρίας, γιατί οι ανάγκες της επόμενης μέρας για τον επισκέπτη ταυτίζονται με τα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα.

Δεύτερον, η συγκυρία είναι ιδανική λόγω της ευκαιρίας που μας δίνει το μοναδικό κύμα θετικής επικοινωνίας στο οποίο βρίσκεται η χώρα. Ο τουρισμός είναι ενδυναμωμένος μετά την επιτυχημένη διαχείριση των δύο ετών που προηγήθηκαν. Οι αλλαγές στη σωστή κατεύθυνση σε αυτή τη φάση μπορούν να προσδώσουν πραγματική αξία.

Τέλος, τρίτον, αυτή η στιγμή είναι ιδανική γιατί ο τουρισμός είναι νομιμοποιημένος –ως πυλώνας και καταλύτης της κοινωνικής/οικονομικής ανάπτυξης– στη συνείδηση των τοπικών κοινωνιών περισσότερο από ποτέ.

Βέβαια οφείλουμε να αναγνωρίσουμε πως μία τέτοιου είδους μελέτη θα κριθεί στην εφαρμογή της σε δύο κρίσιμα σημεία. Στο πώς θα υλοποιηθεί από το πλέγμα φορέων επικοινωνίας της χώρας (ΕΟΤ, Περιφέρειες, Δήμοι) και πώς το ίδιο το τουριστικό προϊόν θα ακολουθεί μια φρέσκια, μοντέρνα επικοινωνία που να κοιτάζει προς το μέλλον.

Θα ήθελα να κλείσω με ένα γενικότερο σχόλιο, για το πώς ο τουρισμός και η επικοινωνία του τουρισμού είναι όπλα ήπιας ισχύος για τη χώρα. Τα δέκα χρόνια της κρίσης (2010-2019) εκτός από τα 135 δισ. ευρώ άμεσα έσοδα, ήρθαν 250 εκατ. άνθρωποι, οι οποίοι είχαν κατά μέσον όρο μια πολύ καλή ταξιδιωτική εμπειρία στην Ελλάδα. Ας αναλογιστούμε και ας κάνουμε τους αναγκαίους συνειρμούς ως προς το τι σημαίνει αυτό για τη φήμη και ευρύτερα για τις δυνατότητες της χώρας μας.

* Η κ. Ιωάννα Δρέττα είναι διευθύνουσα σύμβουλος Marketing Greece.

Συνεχίζονται οι ζυμώσεις για κατώτατο μισθό

Το εξάπτυχο των εισηγήσεων του Συμβουλίου Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας της Κύπρου για τον επιτυχή καθορισμό του

Επιμέλεια **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ**

Προχωρά, αλλά με νηπιακά βήματα, η θέσπιση του κατώτατου μισθού στην Κύπρο. Οι εξαγγελίες για θέσπιση, ή τέλος πάντων για ολοκλήρωση των συνομιλιών με τα εμπλεκόμενα μέρη μέχρι το τέλος του 2021 εκ του αποτελέσματος δεν επιβεβαιώθηκαν. Ούτε οι επόμενες εκτιμήσεις για οριστικοποίηση του όλου θέματος μέχρι το τέλος Ιανουαρίου. Φεβρουάριος πλέον, και ο διάλογος με τους ενδιαφερομένους συνεχίζεται, ώστε να υπάρξει φόρμουλα που να ικανοποιεί. Ζήτημα, η θέσπιση ενός κατώτατου μισθού που και να μην επιβαρύνει την εργοδοτική πλευρά, αλλά και να επωφελούνται οι εργαζόμενοι, άρα και το σύνολο της κοινωνίας. Η πολιτική εισαγωγής Εθνικού Κατώτατου Μισθού απασχόλησε και το Συμβούλιο Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας της Κύπρου, προχωρώντας στις δικές του εισηγήσεις. Σύμφωνα με το Συμβούλιο, ο βασικός στόχος της υιοθέτησης του κατώτατου θα πρέπει να είναι η διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης στους εργαζομένους (μέσω της προστασίας τους από χαμηλούς μισθούς), χωρίς όμως να διακυβεύεται η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και να δημιουργούνται άλλες στρεβλώσεις των οποίων οι αρνητικές επιπτώσεις είναι μεγαλύτερες από τα οφέλη της υιοθέτησής του. Όπως αναφέρει σε σχετική του έρευνα το Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη τα οφέλη αλλά και τις πιθανές αρνητικές επιπτώσεις, ο προσεχτικός και αντικειμενικός σχεδιασμός του κατώτατου είναι σημαντικός για την επίτευξη του κοινωνικού ρόλου του κατώτατου χωρίς αρνητικές επιπτώσεις. Με αφετηρία τους στόχους υιοθέτησης κατώτατου μισθού στην Κύπρο και αναγνωρίζοντας τις διάφορες παραμέτρους και ιδιαιτερότητες που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για την ελαχιστοποίηση των ενδεχόμενων αρνητικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του Κατώτατου το Συμβούλιο παρέθεσε έξι εισηγήσεις.

Ο προσεχτικός και αντικειμενικός σχεδιασμός του κατώτατου μισθού είναι σημαντικός για την επίτευξη του κοινωνικού ρόλου του κατώτατου χωρίς αρνητικές επιπτώσεις.

Θεωρείται προτιμότερο το αρχικό επίπεδο να είναι σχετικά χαμηλό, έτσι ώστε να υπάρχει περιθώριο για μελλοντικές προσαρμογές προς τα πάνω μέχρι να βρεθεί το βέλτιστο επίπεδο μέσα από την αξιολόγηση πραγματικών δεδομένων.

Πρώτον, η υιοθέτηση μονοεπίπεδου συστήματος κατώτατων μισθών για όλη την οικονομία. Το Συμβούλιο αναφέρει πως βασικός στόχος του κατώτατου μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα μέσω ενός επιπέδου κατώτατου μισθού για όλη την οικονομία καθώς η πρακτική εφαρμογή του είναι πιο αποτελεσματική χωρίς σημαντική επιβάρυνση στο κράτος και στις επιχειρήσεις με επιπρόσθετο κόστος και διοικητικό φόρτο. Η υιοθέτηση πολλαπλών επιπέδων κατώτατων μισθών δύναται να καταστήσει την πρακτική του εφαρμογή και εποπτεία δύσκολη έως αδύνατη, λαμβάνοντας υπόψη και το ήδη επιφορτισμένο δικαστικό σύστημα και δημόσιο τομέα. Επιπρόσθετα, το μονοεπίπεδο σύστημα είναι πιο απλό και εύκολα κατανοητό σε όλους τους εμπλεκόμενους και μπορεί να λειτουργήσει ως σημείο αναφοράς για τον καθορισμό ενδεικτικών κατώτατων μισθών μέσω των εκάστοτε συλλογικών συμβάσεων. Όπως και για τον κατώτατο, ένα απλοποιημένο και μονοεπίπεδο σύστημα κατώτατων μισθών ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας θα ήταν προτιμότερο να εφαρμόζεται και στις συλλογικές συμβάσεις (αντί των 180 περίπου διαφορετικών ανά επάγγελμα/θέση που υπάρχουν σήμερα). Εντούτοις, όπως εφαρμόζεται και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, ενδέχεται να είναι αναγκαίος ο καθορισμός διαφορετικών κατώτατων μισθών για συγκεκριμένες ομάδες εργαζομένων με χαμηλή παραγωγικότητα όπως οι νεοεισερχόμενοι και οι μαθητευόμενοι.

Με εξαιρέσεις

Δεύτερη εισήγηση του Συμβουλίου, να υπάρξουν εξαιρέσεις και ρυθμίσεις όπως για νεοεισερχόμενους ή μαθητευόμενους, για επαγγέλματα για τα οποία υπάρχουν εξειδικευμένες ρυθμίσεις όπως τους εργάτες στην γεωργία και τους οικιακούς βοηθούς, αλλά και οικονομική παροχή σε είδος. Το Συμβούλιο επί της δεύτερης εισήγησής του, σημειώνει πως η υιοθέτηση ενός επιπέδου κατώτατου θεωρείται αναπόφευκτο να χρήζει κάποιων εξαιρέσεων ή ρυθμίσεων. Παραδείγματα όπου ενδέχεται να προκύπτει τέτοια ανάγκη είναι η περίπτωση των νεοεισερχομένων ή μαθητευόμενων, τα επαγγέλματα για τα οποία υπάρχουν εξειδικευμένες ρυθμίσεις όπως τους εργάτες στη γεωργία και τους οικιακούς βοηθούς και για την οικονομική παροχή σε είδος. Οι ειδικές περιπτώσεις όμως θα πρέπει να περιορίζονται στο ελάχιστο για την εύρυθμη εφαρμογή του κατώτατου και να εφαρμόζονται όπου υπάρχει πραγματική ανάγκη και όχι για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένων συμφερόντων και υποσυνόλων του πληθυσμού.

Τρίτη εισήγηση του Συμβουλίου εστιάζει στις χρονικές περιόδους, υποστηρίζοντας πως οι περίοδοι πλήρους απασχόλησης είναι ευνοϊκές για την υιοθέτηση κατώτατου. Η υιοθέτηση κατώτατου την παρούσα περίοδο θα πρέπει να γίνει πολύ προσεχτικά λαμβάνοντας υπόψη τις παραμέτρους που έχουν επηρεαστεί από την υγειονομική κρίση. Εξηγεί συγκεκριμένα πως η εφαρμογή κατώτατου σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης μπορεί να παρέχει σημείο αναφοράς για μετέπειτα αναθεωρήσεις και έτσι θεωρείται ότι τέτοιες περίοδοι είναι ευνοϊκές για υιοθέτηση κατώτατου για πρώτη φορά. Επίσης, σε τέτοιες περιόδους υπάρχει μικρότερος κίνδυνος για απολύσεις/παράνομη εργοδότηση προσωπικού από τις επιχειρήσεις. Στο παρόν στάδιο, οι συνθήκες δεν μπορεί να θεωρηθούν ότι είναι σταθερές καθώς διανύουμε μια πρωτόγνωρη υγειονομική κρίση η οποία έχει προκαλέσει σοβαρές αναταράξεις στις οικονομίες παγκόσμια. Με αυτά τα δεδομένα, η υιοθέτηση κατώτατου αυτή την περίοδο θα πρέπει να γίνει πολύ προσεχτικά λαμβάνοντας υπόψη τις παραμέτρους που έχουν επηρεαστεί από την υγειονομική κρίση.

Συνδυαστικά μέτρα και συλλογικές συμβάσεις

Εκτο, να υπάρξουν άλλα συνδυαστικά μέτρα για υποστήριξη του βασικού στόχου του κατώτατου σχετικά με τη διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης των εργαζομένων. Το Συμβούλιο τονίζει πως, όπως έχει αναφερθεί, για την επίτευξη του βασικού στόχου του κατώτατου, πιθανώς το σύστημα να μην είναι αρκετό από μόνο του. Καθώς η αγοραστική δύναμη επηρεάζεται από τους πραγματικούς μισθούς, η βελτίωση στο κόστος διαβίωσης είναι εξίσου και ίσως πιο σημαντική από την αύξηση των ονομαστικών μισθών. Επομένως, μεταρρυθμίσεις για την αντιμετώπιση διαρθρωτικών προβλημάτων και στρεβλώσεων που αυξάνουν το κόστος διαβίωσης (π.χ. κόστος στέγασης, μεταφορών και ενέργειας) σε συνάρτηση με το θεσμό του κατώτατου μπορούν να αποφέρουν συνδυαστικά οφέλη προς επίτευξη της διασφάλισης αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης. Επίσης, οι συλλογικές συμβάσεις μπορούν να ενεργήσουν συμπληρωματικά για καλύτερη στόχευση, με βάση αντικειμενικά κριτήρια και δεδομένα για την επίτευξη του βασικού σκοπού και όχι άλλων συμφερόντων.

Το αρχικό επίπεδο

Τέταρτη εισήγηση του Συμβουλίου καταπιάνεται στον καθορισμό του αρχικού του επιπέδου (ύψους). Συγκεκριμένα, αναφέρει πως ο καθορισμός του αρχικού επιπέδου του κατώτατου καθώς και μετέπειτα αναπροσαρμογές του εμπεριέχουν αρκετές προκλήσεις. Όπως συστήνει και ο Διεθνής Οργανισμός Εργασίας απαιτείται μια ισορροπημένη και τεκμηριωμένη προσέγγιση που να λαμβάνει υπόψη, αφενός, τις ανάγκες των εργαζομένων και, αφετέρου, τους οικονομικούς παράγοντες και δεδομένα. Η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ αυτών των δύο παραμέτρων είναι ουσιαστική για να εξασφαλιστεί ότι οι κατώτατοι μισθοί προσαρμόζονται στο εθνικό πλαίσιο και ότι λαμβάνεται υπόψη τόσο η αποτελεσματική προστασία των εργαζομένων όσο και η ανάπτυξη βιώσιμων επιχειρήσεων. Η ενδεχόμενη έναρξη του Κατώτατου σε αδικαιολόγητα ψηλό επίπεδο, αυξάνει την πιθανότητα πραγματοποίησης των αρνητικών επιπτώσεων που αναφέρονται πιο πάνω. Γι' αυτό το λόγο θεωρείται προτιμότερο το αρχικό επίπεδο να είναι σχετικά χαμηλό έτσι ώστε να υπάρχει περιθώριο για μελλοντικές προσαρμογές προς τα πάνω μέχρι να βρεθεί το βέλτιστο επίπεδο μέσα από την αξιολόγηση πραγματικών δεδομένων. Με αυτή την προσέγγιση συνεπάγεται επίσης ότι θα πρέπει να υπάρχουν σαφή κριτήρια που θα καθοδηγούν τον καθορισμό του επιπέδου του κατώτατου. Ο πιο διαδεδομένος δείκτης, ο οποίος χρησιμοποιείται για σκοπούς σύγκρισης μεταξύ κρατών είναι ο διάμεσος εθνικός μηνιαίος μισθός.

Ο βασικός στόχος της υιοθέτησης του κατώτατου μισθού θα πρέπει να είναι η διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης στους εργαζομένους.

Σε διάφορες εκθέσεις και μελέτες όπως του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας, ο κατώτατος εκφράζεται ως ποσοστό του διάμεσου εθνικού μηνιαίου μισθού. Συνήθως σε αυτές τις μελέτες συστήνεται όπως ο κατώτατος καθορίζεται μεταξύ του 50-60% του διάμεσου εθνικού μηνιαίου μισθού. Αυτό δεν σημαίνει ότι η συγκεκριμένη σύσταση πρέπει να τηρείται ευλαβικά καθώς τα οικονομικά δεδομένα, οι συνθήκες και οι ιδιαιτερότητες της κάθε οικονομίας είναι διαφορετικά. Εκτός από τη χρήση του πιο πάνω δείκτη, ο οποίος αντανακλά εν μέρει και το μεταβαλλόμενο κόστος διαβίωσης, θα πρέπει να λαμβάνονται και άλλα κριτήρια υπόψη όπως το επίπεδο παραγωγικότητας, το βιοτικό επίπεδο, ο πληθωρισμός και ο ρυθμός ανάπτυξης. Πέραν των πιο πάνω, ο καθηγητής Λούης Χριστοφίδης επισημαίνει και τον θεσμό του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ) ως μια επιπρόσθετη παράμετρος που πρέπει να ληφθεί υπόψη για την περίπτωση της Κύπρου. Λαμβάνοντας υπόψη αυτή την παράμετρο, ο κατώτατος θα πρέπει να είναι ψηλότερος από το ΕΕΕ, έτσι ώστε να παρέχεται το κίνητρο για απασχόληση.

Αναπροσαρμογή σε τακτά διαστήματα

Πέμπτη εισήγηση, να υπάρχει μηχανισμός αναπροσαρμογής επιπέδου του κατωτάτου (ύψους). Ο κατώτατος θα πρέπει να αναπροσαρμόζεται σε τακτά διαστήματα για διατήρηση της αποτελεσματικότητας του, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους που αναφέρονται πιο πάνω. Ο μηχανισμός αναπροσαρμογής θα πρέπει να βασίζεται στην επίτευξη του βασικού στόχου με αντικειμενικότητα, και να λαμβάνει υπόψη την εκτίμηση των επιπτώσεων, η οποία θα μπορούσε να γίνεται με τη χρήση μοντέλου. Είναι όμως επίσης σημαντικό να διασφαλιστεί ότι ο αντίκτυπος των προσαρμογών του κατώτατου μισθού θα παρακολουθείται και μελετάται επαρκώς και εκ των υστέρων, καθώς οι κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις των κατώτατων μισθών δεν είναι ποτέ πλήρως προβλέψιμες. Στις χώρες όπου υπάρχει κατώτατος, η πρακτική που ακολουθείται για την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητάς του καθώς και για τις αναπροσαρμογές του διαφέρει. Για παράδειγμα, στο Ηνωμένο Βασίλειο την ευθύνη για τον μηχανισμό αναπροσαρμογής αναλαμβάνει μια ανεξάρτητη επιτροπή από ειδικούς για το θέμα εμπειρογνώμονες και συμβούλους. Στην Γαλλία και Ολλανδία η αναπροσαρμογή γίνεται από την κυβέρνηση με τη χρήση μαθηματικής φόρμουλας, ενώ στην Πορτογαλία και Πολωνία την ευθύνη της αναπροσαρμογής αναλαμβάνει μία τριμερής επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από την κυβέρνηση, τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και συνδέσμους εργοδοτών. Στη Γερμανία όπου ο κατώτατος υιοθετήθηκε για πρώτη φορά το 2015, ο αρχικός κατώτατος καθορίστηκε από την τότε κυβέρνηση και πλέον αναπροσαρμόζεται από ανεξάρτητη επιτροπή. Στις περιπτώσεις όπου η αναπροσαρμογή αποφασίζεται από κοινού με τους κοινωνικούς εταίρους υπάρχει σοβαρός κίνδυνος η αναπροσαρμογή του κατώτατου να μην γίνεται αντικειμενικά προς την επίτευξη του βασικού στόχου, αλλά με βάση την εκάστοτε διαπραγματευτική δύναμη της κάθε πλευράς, το προσωπικό και πολιτικό συμφέρον. Συνεπώς, η εμπλοκή των κοινωνικών εταίρων στις τελικές αποφάσεις είναι προτιμότερο να αποφευχθεί, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι απόψεις και τα επιχειρήματά τους δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μέσω υπομνημάτων και συναντήσεων. Παρόμοια είναι και η εισήγηση του καθηγητή Λούη Χριστοφίδη στο σχετικό δοκίμιο που έχει δημοσιεύσει πρόσφατα, η οποία αναφέρεται σε σύσταση και λειτουργία ανεξάρτητου συμβουλευτικού σώματος, το οποίο θα απαρτίζεται από ειδικούς εμπειρογνώμονες και θα συμβουλεύει την κυβέρνηση για λήψη αποφάσεων. Παρ' όλα αυτά υπάρχει ο κίνδυνος τέτοια σώματα να μην είναι πλήρως αμερόληπτα. Ως εκ τούτου, χρειάζεται προσοχή στο διορισμό των μελών τους.

ΥΠΟΙΚ: Ανθεκτικότητα στην κυπριακή οικονομία

Σύμφωνα με την προκαταρκτική εκτίμηση της Στατιστικής Υπηρεσίας, ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας κατά το 4ο τρίμηνο του 2021 είναι θετικός και υπολογίζεται στο 6% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2020. Συγκριτικά με άλλα κράτη μέλη η εκτίμηση αυτή του ρυθμού ανάπτυξης της Κύπρου είναι σημαντικά καλύτερη από το μέσο όρο της ευρωζώνης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σύμφωνα με ανακοίνωση του Υπουργείου Οικονομικών, ο συνεχιζόμενος ψηλός ρυθμός ανάπτυξης κατά το 4ο τρίμηνο του 2021, επιβεβαιώνει την ανθεκτικότητα και τη δυναμικότητα που επέδειξε η κυπριακή οικονομία, ενισχύοντας τις προσδοκίες για συνέχιση των θετικών επιδόσεων και περαιτέρω ανάπτυξη το 2022.

Για το 2021 συνολικά ο ρυθμός ανάπτυξης εκτιμάται στο 5,7% που είναι κοντά στην αρχική πρόβλεψη του Υπουργείου Οικονομικών. Με αυτόν τον ρυθμό ανάπτυξης, καταδεικνύεται ότι η κυπριακή οικονομία είναι μία από τις σχετικά λίγες οικονομίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία έχει ανακτήσει τις απώλειες της υγειονομικής κρίσης του 2020.

Το βελτιωμένο οικονομικό περιβάλλον και ανάκτηση της εμπιστοσύνης υποστηρίζονται και από τη βελτιωμένη απόδοση της αγοράς εργασίας όπου το ποσοστό ανεργίας για το 4ο τρίμηνο του 2021 εκτιμάται κοντά στο 6% και με τον αριθμό των εγγεγραμμένων ανέργων να παρουσιάζει σταθερά πτωτική πορεία, προϊδεάζοντας ότι το 2022 τα επίπεδα ανεργίας θα είναι χαμηλότερα από τα προ της κρίσης επίπεδα.

Η καλή απόδοση της οικονομίας και η συνετή δημοσιονομική πολιτική οδήγησαν επιπλέον και στη βελτίωση των δημοσίων οικονομικών, με αποτέλεσμα το δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2021 να είναι σημαντικά μικρότερο από ότι αρχικά αναμενόταν, παρουσιάζοντας σημαντική βελτίωση σε σύγκριση με έλλειμμα 5,7% τον προηγούμενο χρόνο.

Εκδήλωση αύριο στη Λευκωσία κατά της πλαστικής ρύπανσης στη Μεσόγειο

Η τελική εκδήλωση του προγράμματος Plastic Waste Free Islands Med (PWFI) θα διεξαχθεί στην Κύπρο με στόχο την αντιμετώπιση της πλαστικής ρύπανσης και των επιπτώσεων των πλαστικών στη Μεσόγειο. Η τελική εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί αύριο Πέμπτη 17 Φεβρουαρίου 2022, 18:00 στην αίθουσα Μελίνα Μερκούρη στη Λευκωσία και διοργανώνεται από τον Κυπριακό Σύνδεσμο Αειφόρου Τουρισμού (CSTI) μαζί με την International Union for Conservation of Nature (IUCN) και το Together Cyprus, στο πλαίσιο του προγράμματος "Close the Plastic Tap". Η εκδήλωση τελεί υπό την αιγίδα του Υφυπουργού Τουρισμού και θα περιλαμβάνει παρουσιάσεις από αντιπροσώπους της IUCN καθώς και από τους οργανισμούς CSTI και Together Cyprus στα εξής θέματα: «Λύσεις για την πλαστική ρύπανση», «Οικονομική αξιολόγηση των θαλάσσιων πλαστικών, στοιχεία από έργα της IUCN», «Αποτελέσματα του έργου PWFI Med στην Κύπρο» και «Τρέχουσες πρωτοβουλίες για τα πλαστικά στην Κύπρο».

Μετά τις παρουσιάσεις θα ακολουθήσει συζήτηση με θέμα «Αντιμετώπιση της Πλαστικής Ρύπανσης». Στο πάνελ θα συμμετάσχουν εκπρόσωποι της IUCN Med, του Τμήματος Περιβάλλοντος, του Τμήματος Αλιείας, της Τουριστικής Βιομηχανίας και του Κυπριακού Συνδέσμου Αειφόρου Τουρισμού (CSTI). Το σύνολο Tat-Tnabar, το οποίο χρησιμοποιεί μουσικά όργανα από ανακυκλωμένα υλικά, θα ηγηθεί της πολιτιστικής παράστασης. Θα ακολουθήσει δεξίωση. Στην εκδήλωση επίσης θα εκτεθεί η έκθεση φωτογραφίας με τίτλο «Πλαστική Ρύπανση – μια ακόμα απειλή για τις ομορφιές των ακτών και της θάλασσας & βασικός παράγοντας καταστροφής του περιβάλλοντος», του προγράμματος 'Keep Our Sand and Sea Plastic Free'. Η έκθεση χρηματοδοτήθηκε από την Ύπατη Αρμοστεία του Η.Β.

Του προγράμματος Plastic Waste Free Islands Med.

Ο στόχος του προγράμματος Plastic Waste-Free Islands Mediterranean είναι να προωθήσει την ατζέντα της κυκλικής οικονομίας και να μειώσει την παραγωγή και διαρροή πλαστικών απορριμμάτων από τα νησιά. Η πρωτοβουλία αυτή ξεκίνησε το 2019 από την IUCN-Med με την υποστήριξη του Ιδρύματος Didier and Martine Primat ως μέρος του παγκόσμιου προγράμματος «Close the plastic tap» της IUCN.

Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Αειφόρου Τουρισμού (CSTI) και το Together Cyprus είναι υπεύθυνοι για το συντονισμό του έργου στην Κύπρο.

Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Αειφόρου Τουρισμού (CSTI), που ηγείται πρωτοβουλιών και δράσεων για την αειφόρα ανάπτυξη στον τουρισμό από το 2006, δεσμεύεται για την προστασία του περιβάλλοντος. Ο CSTI θα συνεχίσει τις προσπάθειές του με σκοπό την εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση του κοινού με στόχο τη μείωση της ρύπανσης των θαλασσών και των ποταμών μας.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Ψηφιακοί νομάδες

Οι ψηφιακοί νομάδες είναι άνθρωποι που οργανώνουν τη ζωή τους σε νομαδικό τρόπο και εργάζονται εξ αποστάσεως χρησιμοποιώντας την ψηφιακή τεχνολογία. Δεν χρειάζεται δηλαδή να πηγαίνουν σε κάποιο γραφείο και αρκεί να έχουν μια σύνδεση στο ίντερνετ, έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή και σε κάποιες περιπτώσεις ειδικά λογισμικά προγράμματα. Μπορεί κάποιος να το κάνει για μια συγκεκριμένη περίοδο της ζωής του, όμως για κάποιους άλλους είναι τρόπος ζωής. Στην 14η παγκόσμια έρευνα του HSBC expat explorer, οι 7 στους 10 επέλεξαν την Ελλάδα ως βάση εργασίας, καθιστώντας την ανάμεσα στους επικρατέστερους προορισμούς. Η Μεσόγειος γενικότερα χαίρει μεγάλης εκτίμησης στην κοινωνία αυτή των ψηφιακών νομάδων και η Κύπρος μπορεί να αποκτήσει ένα μεγάλο όφελος αν γίνει ελκυστική για αυτό το πολύ συγκεκριμένο κοινό. Η πανδημία του κορωνοϊού έχει βοηθήσει πολύ στο να μπορέσουμε να δούμε με διαφορετικό μάτι την εργασία εξ αποστάσεως και μάλιστα βεβαιωθήκαμε ότι μπορεί να λειτουργήσει χωρίς προβλήματα στις περισσότερες περιπτώσεις. Αν λοιπόν δεν μπορούμε να φέρουμε τους μεγάλους τεχνολογικούς κολοσσούς στη χώρα να μην αγχωνόμαστε, γιατί σίγουρα θα μπορούσαμε να φέρουμε πολλούς από τους υπαλλήλους τους. Σύμφωνα με το ΔΝΤ υπάρχουν περίπου 35 εκατομμύρια ψηφιακοί νομάδες σε όλο τον κόσμο με τους περισσότερους να είναι υψηλού εισοδηματικού επιπέδου και ασχολούνται με τις νέες τεχνολογίες. Αρκετές χώρες μέχρι τώρα εκδίδουν την digital nomad visa, η οποία επιτρέπει σε όσους το επιθυμούν να ζήσουν και να εργαστούν εξ αποστάσεως. Κάποια από τα κριτήρια που θέτουν είναι να εργάζεσαι εξ αποστάσεως για μια εταιρεία η οποία δεν έχει βάση στη χώρα, το εισόδημά σου να είναι από ένα συγκεκριμένο ποσό και πάνω, να έχεις ταξιδιωτική ασφάλιση και ασφάλιση υγείας, να έχεις καθαρό ποινικό μητρώο και σε πολλές περιπτώσεις να είναι για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Από την άλλη, συνήθως, δίνονται φορολογικά κίνητρα σε αυτούς τους ψηφιακούς νομάδες, όμως, από την άλλη, να μην ξεχνάμε τα χρήματα που ξοδεύουν στη χώρα που εγκαθίστανται. Με αυτόν τον τρόπο θα τραβήξουμε ταλέντα που με τη σειρά τους θα μπορέσουν να τραβήξουν και τις εταιρείες για τις οποίες εργάζονται.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2022

γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

ΚΥΡΙΑΚΗ
20/2

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΓΕΝΙΑ ΠΟΥ ΜΑΣ ΜΕΓΑΛΩΣΕ ΜΕ ΤΟ ΤΣΟΥΚΑΛΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.

Διά χειρός Αθηνάς Λοιζίδου οι πιο νόστιμες νηστίσιμες συνταγές της Σαρακοστής με θαλασσινά.

Ο Στέλιος Παρλιάρος ετοιμάζει μοναδικά κλασικά αλλά και πρωτότυπα ρυζόγαλα.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ
Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

«Οχι» Λαγκάρντ σε εσπευσμένη αύξηση των επιτοκίων

Δεν θα έλυνε κανένα από τα τωρινά προβλήματα, λέει η πρόεδρος της ΕΚΤ

Η πρόεδρος της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ, αναγνώρισε για ακόμη μία φορά πως ο πληθωρισμός της Ευρωζώνης ενδέχεται να είναι τελικά υψηλότερος από όσο είχε εκτιμηθεί τον Δεκέμβριο. Υπογράμμισε, ωστόσο, ότι ο δείκτης θα υπερβεί τον στόχο του 2% μεσοπρόθεσμα αν οι μισθοί αρχίσουν να αυξάνονται «σημαντικά και επίμονα», αλλά προσέθεσε πως επί του παρόντος δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο.

Η πρόεδρος της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ, φαίνεται αποφασισμένη να περιορίσει τις προσδοκίες που ενέπνευσε την περασμένη εβδομάδα όταν για πρώτη φορά απέφυγε να αποκλείσει το ενδεχόμενο αύξησης των επιτοκίων εντός του έτους. Σε συνέντευξη που παραχώρησε στη γερμανική εφημερίδα Redaktionsnetzwerk Deutschland, η κ. Λαγκάρντ προειδοποίησε ότι η μια εσπευσμένη αύξηση των επιτοκίων θα ανέκοπτε την ανάκαμψη της οικονομίας και θα έπληττε την αγορά εργασίας, ενώ «δεν θα έλυνε κανένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε τώρα».

Υπογράμμισε, άλλωστε, την ειδοποιό διαφορά ανάμεσα στην Ευρωζώνη και τις άλλες μεγάλες οικονομίες, και κατά κύριο λόγο τις ΗΠΑ, όπου η ομοσπονδιακή τράπεζα οδεύει προς αλλεπάλληλες αυξήσεις των επιτοκίων για να αναχαιτίσει τον υψηλότερο πληθωρισμό των τελευταίων 40 ετών. Τόνισε πως «η αμερικανική οικονομία έχει υπερθερμανθεί, ενώ η οικονομία της Ευρωζώνης απέχει πολύ από κάτι τέτοιο». Επανέλαβε, άλλωστε, ότι ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο η ΕΚΤ «μπορεί αλλά και πρέπει να προχωρήσει πολύ προσεκτικά». Αναγνώρισε, πάντως, για ακόμη μία φορά πως ο πληθωρισμός της Ευρωζώνης ενδέχεται να είναι τελικά υψηλότερος από όσο είχε εκτιμηθεί τον Δεκέμβριο. Υπογράμμισε, ωστόσο, ότι ο δείκτης θα υπερβεί απλώς τον στόχο του 2% μεσοπρόθεσμα αν οι μισθοί αρχίσουν να αυξάνονται «σημαντικά και επίμονα», αλλά προσέθεσε πως επί του παρόντος δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο, καθώς «ακόμη και στη Γερμανία οι αυξήσεις των μισθών είναι περιορισμένες».

Ολο και περισσότερα στελέχη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ασκούν πιέσεις για συντομότερη στροφή σε περιοριστική πολιτική.

Η συνέντευξη της κ. Λαγκάρντ απηχεί όσα δήλωσε στην αρχή της εβδομάδας στο πλαίσιο της ακρόασής της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όταν επιχείρησε να υποβαθμίσει την εντεινόμενη ανησυχία για τον πληθωρισμό της Ευρωζώνης που έφτασε αισίως στο 5,1% τον Ιανουάριο. Στην ακρόασή της ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου η πρόεδρος της ΕΚΤ επανέλαβε την εκτίμησή της ότι ενδέχεται να αποκλιμακωθούν οι πληθωριστικές πιέσεις και υπογράμμισε πως η ζήτηση στην Ευρωζώνη δεν έχει εκτοξευθεί στα ύψη, όπως συμβαίνει σε άλλες οικονομίες. Τις θέσεις της προέδρου δεν συμμερίζεται, πάντως, ένας αυξανόμενος αριθμός στελεχών της ΕΚΤ που εκφράζει επιφυλακτικότητα ως προς τις προβλέψεις της Τράπεζας για το πώς θα διαμορφωθεί ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη και ασκεί πιέσεις για συντομότερη στροφή σε περιοριστική πολιτική. Προς επίρρωσιν των δικών τους εκτιμήσεων, η Κομισιόν αναβάθμισε μέσα στην εβδομάδα την πρόβλεψή της για τον πληθωρισμό και εκτιμά τώρα ότι θα διαμορφωθεί στο 3,1% μέσα στο τρέχον έτος, ενώ το φθινόπωρο μιλούσε για μόλις 1%. Σε ό,τι αφορά το επόμενο έτος προβλέπει πληθωρισμό 1,1%, ενώ το φθινόπωρο μιλούσε για 0,4%.

Οι εκτιμήσεις που έχει εκφράσει τις τελευταίες ημέρες η κ. Λαγκάρντ τείνουν να αμβλύνουν τις εντυπώσεις που καλλιέργησε την περασμένη εβδομάδα, όταν άφησε ανοικτό το ενδεχόμενο αύξησης των επιτοκίων ακόμη και εντός του έτους, μετά την ολοκλήρωση και τον τερματισμό του έκτακτου προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης κατά της πανδημίας. Σίγουρα όμως προοιωνίζονται αντιπαραθέσεις, ενδεχομένως σφοδρές, στους κόλπους της Τράπεζας. Πολλώ δε μάλλον όταν ο νέος διοικητής της Bundesbank, Χοακίμ Νάγκελ, έδειξε μέσα στην εβδομάδα ότι είναι αποφασισμένος να συνεχίσει την παράδοσή της που μάχεται τον πληθωρισμό και αντιμετωπίζει με καχυποψία κάθε αντισυμβατική πολιτική, όπως τα αρνητικά επιτόκια και τα προγράμματα αγορών ομολόγων. Δεν έκρυψε, άλλωστε, την πρόθεσή του να ταχθεί επιθετικά κατά της χαλαρής νομισματικής πολιτικής που επιμένει να τηρεί η ΕΚΤ, όταν οι μεγαλύτερες κεντρικές τράπεζες του κόσμου, η αμερικανική Federal Reserve και η Τράπεζα της Αγγλίας, στρέφονται ολοταχώς σε περιοριστική πολιτική για να ανακόψουν τον πληθωρισμό. Σε συνέντευξή του στην επίσης γερμανική εφημερίδα Die Zeit, ο κ. Νάγκελ, διάδοχος τους σκληρότερου «γερακιού» της ΕΚΤ, Γιενς Βάιντμαν, προέβη στην απαισιόδοξη εκτίμηση ότι ο πληθωρισμός της Ευρωζώνης θα παραμείνει σε υψηλά επίπεδα για όλο το τρέχον έτος και στη Γερμανία ειδικότερα θα κυμανθεί στο 4%. Κατέστησε, άλλωστε, σαφές πως αν δεν αλλάξει η κατάσταση, στις 10 Μαρτίου, οπότε είναι η επόμενη προγραμματισμένη συνεδρίαση της ΕΚΤ, σκοπεύει να ζητήσει επισταμένως διακοπή της άκρως χαλαρής νομισματικής πολιτικής. Δεν αρκέστηκε να προβλέψει αύξηση των επιτοκίων εντός του έτους, αλλά ζήτησε να επιβληθούν αυστηρότεροι κανόνες δημοσιονομικής πειθαρχίας ώστε να είναι δύσκολο να παραβιαστούν από τις κυβερνήσεις. Σημειωτέον ότι οι ηγέτες της Γαλλίας και της Ιταλίας έχουν ταχθεί υπέρ της αναθεώρησης των κανόνων του Συμφώνου Σταθερότητας, αλλά επί το ελαστικότερο, ώστε να επιτρέπουν αύξηση των δημοσίων δαπανών για επενδύσεις.

Bloomberg, Reuters

Την υψηλότερη ανάπτυξη μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο πέτυχε η Βρετανία

Τον υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης που έχει γνωρίσει μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο σημείωσε η βρετανική οικονομία στη διάρκεια του περασμένου έτους, μολονότι συρρικνώθηκε τον Δεκέμβριο, αν και η μείωση του ΑΕΠ της ήταν ηπιότερη από όσο είχε αρχικά εκτιμηθεί. Το βρετανικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 7,5%, που ήταν η μεγαλύτερη άνοδος από το 1941, και ανέδειξε τη Βρετανία στην ταχύτερα αναπτυσσόμενη από τις ανεπτυγμένες οικονομίες του κόσμου μέσα στο 2021. Σε ό,τι αφορά τον Δεκέμβριο, η βρετανική οικονομία συρρικνώθηκε κατά 0,2%, καθώς η εξάπλωση της παραλλαγής «Ομικρον» κράτησε τους Βρετανούς καταναλωτές στο σπίτι.

Σύμφωνα με οικονομικούς και πολιτικούς αναλυτές, η θεαματική ανάπτυξη θα προσφέρει στήριξη στον Βρετανό πρωθυπουργό, Μπόρις Τζόνσον, που αντιμετωπίζει μια άνευ προηγουμένου αύξηση του κόστους διαβίωσης και υφίσταται πιέσεις για να παραιτηθεί εν μέσω μιας σειράς σκανδάλων σχετικών με την παραβίαση των κανόνων κοινωνικής αποστασιοποίησης την εποχή που η πανδημία βρισκόταν στην κορύφωσή της. Παράλληλα εξωθεί περαιτέρω την Τράπεζα της Αγγλίας να επικεντρωθεί στην προσπάθεια ανάσχεσης του υψηλού πληθωρισμού, με αλλεπάλληλες αυξήσεις των επιτοκίων εντός των επόμενων μηνών.

Η ισχυρή ανάκαμψη της βρετανικής οικονομίας έπεται της ύφεσης που γνώρισε το 2020, όταν το ΑΕΠ της συρρικνώθηκε κατά 9,4%, κατά πολύ περισσότερο δηλαδή σε σύγκριση με την ύφεση άλλων μεγάλων οικονομιών. Καθοριστικά στην ανάκαμψή της στάθηκαν τα μέτρα που υιοθέτησε η βρετανική κυβέρνηση για να στηρίξει την αγορά εργασίας και τις επιχειρήσεις της χώρας. Αναμένεται, άλλωστε, πως το τρέχον έτος θα παρουσιάσει επίδοση καλύτερη από τις άλλες οικονομίες της ομάδας των επτά μεγαλύτερων οικονομιών του πλανήτη. Σχολιάζοντας τη θεαματική ανάκαμψη, ο υπουργός Οικονομικών της χώρας, Ρίσι Σούνακ, τόνισε πως «χάρη στα πακέτα στήριξης και στη λήψη των σωστών αποφάσεων τη σωστή στιγμή, η οικονομία δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο, καθώς «ακόμη και στη Γερμανία οι αυξήσεις των μισθών είναι περιορισμένες».

Το βρετανικό ΑΕΠ ενισχύθηκε κατά 7,5% στη διάρκεια του 2021.

Τον Δεκέμβριο η βρετανική οικονομία συρρικνώθηκε κατά 0,2%, καθώς η εξάπλωση της παραλλαγής «Ομικρον» κράτησε τους καταναλωτές στο σπίτι.

Παρ' όλα αυτά, η Βρετανία δεν έχει ακόμη επιστρέψει στα προ πανδημίας επίπεδα σε τριμηνιαία βάση, ένα ορόσημο που έχουν ήδη ξεπεράσει οι ΗΠΑ και η Γαλλία. Η πτώση του ΑΕΠ τον Δεκέμβριο αποδίδεται εξ ολοκλήρου στην ύφεση 0,5% του κλάδου υπηρεσιών, όπου τα έσοδα στον κλάδο φιλοξενίας επλήγησαν από τις μαζικές ακυρώσεις στη διάρκεια των εορτών των Χριστουγέννων.

Επίσης, οι επιχειρήσεις «είδαν» τα έσοδά τους να μειώνονται από τη σημαντική μείωση της καταναλωτικής ζήτησης εν μέσω του νέου κύματος της «Ομικρον» και τις συνεχιζόμενες διαταραχές στην αλυσίδα προσφοράς.

Η κάμψη του Δεκεμβρίου είχε ως αποτέλεσμα να περιοριστεί η ανάπτυξη του τέταρτου τριμήνου του 2021 μόλις στο 1%, με αποτέλεσμα το ΑΕΠ να είναι κατά 0,4% χαμηλότερο από την αντίστοιχη περίοδο του 2019. Με την «Ομικρον» να συνεχίζεται και στις αρχές του νέου έτους, προβλέπεται ότι και ο Ιανουάριος θα παρουσιάσει χαμηλές επιδόσεις.

Με βάση τις προβλέψεις της Τράπεζας της Αγγλίας, η οικονομία θα παρουσιάσει στασιμότητα στο πρώτο φετινό τρίμηνο, για να ανακάμψει όμως δυναμικά τους επόμενους τρεις μήνες επιστρέφοντας στα προ COVID επίπεδα. Η κεντρική τράπεζα έχει αυξήσει τα επιτόκιά της στις δύο τελευταίες συνεδριάσεις, ανεβάζοντας το βασικό επιτόκιο στο 0,5%, με τις αγορές να προεξοφλούν σειρά επιτοκιακών αυξήσεων στη διάρκεια του τρέχοντος έτους.

Bloomberg

Η Fed αναζητεί λύσεις στη μάχη του πληθωρισμού

Σημάδια αμφιθυμίας φαίνεται να εκδηλώνονται και στους κόλπους της Federal Reserve, αρκετά στελέχη της οποίας δηλώνουν πως δεν βιάζονται να αυξήσουν τα επιτόκια του δολαρίου πριν από τη συνεδρίαση του επόμενου μήνα, όπως φημολογήθηκε μετά την εκτόξευση του πληθωρισμού των ΗΠΑ τον Ιανουάριο. Τον περασμένο μήνα ο δείκτης επιταχύνθηκε στο 7,5% καταγράφοντας τα υψηλότερα επίπεδα από το 1982. Κάποια άλλα διαφωνούν με μια απότομη αύξησή τους κατά μισή εκατοστιαία μονάδα τον Μάρτιο.

Αιτία των επιφυλάξεων αυτών των στελεχών είναι ο φόβος πως μια εσπευσμένη ή απότομη αύξηση των επιτοκίων θα δημιουργήσει την αίσθηση του πανικού και θα ενισχύσει την κριτική κατά της ομοσπονδιακής τράπεζας των ΗΠΑ πως άργησε πολύ να αντιδράσει στην εκτόξευση των τιμών. Μόλις τον περασμένο μήνα, άλλωστε, ο διοικητής της Fed, Ζερόμ Πάουελ, εξέφρασε την εκτίμηση πως οι τιμές ενδέχεται να αποκλιμακωθούν στη διάρκεια του έτους.

Φόβοι ότι μια απότομη αύξηση θα δημιουργήσει αίσθηση πανικού.

Ο κ. Πάουελ προτιμάει να διαμορφώνει κλίμα συναίνεσης στους κόλπους της επιτροπής νομισματικής πολιτικής.

Ανάμεσα στα «κεντρώα» στελέχη που διαφωνούν με μια αύξηση των επιτοκίων κατά 50 μονάδες βάσης είναι η πρόεδρος της Fed του Σαν Φρανσίσκο, Μέρι Ντέιλι, που μιλώντας στο πρακτορείο Market New δήλωσε χθες πως «δεν θα το προτιμούσε». Την άποψή της συμμερίζεται και ο πρόεδρος της Fed του Ρίτσμοντ, Τόμας Μπάρκιν.

Σε ό,τι αφορά τον Ζερόμ Πάουελ, είναι σαφές ότι στοχεύει σε μια ομαλή προσγείωση, καθώς ευελπιστεί πως οι τιμές των αγαθών θα υποχωρήσουν όταν θα αρχίσει να χαλαρώνει το «έμφραγμα» της εφοδιαστικής αλυσίδας. Τόσο ο ίδιος όσο και οι συνεργάτες του προσπαθούν να επιτύχουν τη χρυσή τομή: να μην προκαλέσουν ύφεση με μια εσπευσμένη αύξηση επιτοκίων, αλλά και να κινηθούν αρκετά γρήγορα ώστε να τιθασεύσουν την πεποίθηση του κόσμου για περαιτέρω αυξήσεις των τιμών. Ολα δείχνουν πως τα στελέχη της Fed εμπιστεύονται τα εργαλεία που διαθέτουν για να ανακόψουν τον πληθωρισμό και οι αγορές αντιλαμβάνονται την πρόθεσή τους να αρχίσουν τη στροφή σε μια πιο περιοριστική νομισματική πολιτική. Στην επόμενη συνεδρίαση της επιτροπής Ανοικτής Αγοράς τον Μάρτιο, τα στελέχη θα έχουν στη διάθεσή τους περισσότερα στοιχεία από έναν ολόκληρο μήνα, τα οποία θα μπορέσουν να επεξεργαστούν προτού καταλήξουν σε αποφάσεις.

Από τον Ιανουάριο οι επενδυτές έχουν αυξήσει τα στοιχήματα σχετικά με το πόσες αυξήσεις επιτοκίων θα αποφασίσει η Fed και τείνει να επικρατήσει η άποψη ότι θα προχωρήσει σε επτά κινήσεις και όχι μόνο σε τρεις.

Bloomberg

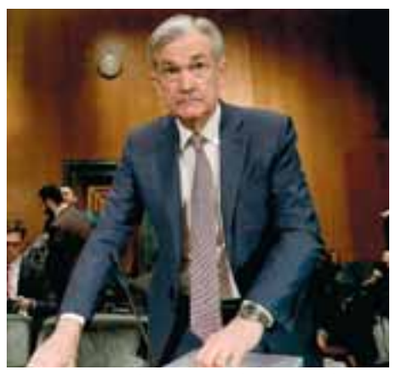

Ο Ζερόμ Πάουελ, ευελπιστεί πως οι τιμές των αγαθών θα υποχωρήσουν όταν θα αρχίσει να χαλαρώνει το «έμφραγμα» της εφοδιαστικής αλυσίδας.

Σε αυξήσεις μισθών προχωρούν οι τράπεζες των ΗΠΑ

Η Goldman Sachs ανακοίνωσε ότι το τέταρτο τρίμηνο αυξήθηκαν τα λειτουργικά της έξοδα κατά 23% και τόνισε ότι η αύξηση οφείλεται στις υψηλότερες αποδοχές που καταβάλλει στα στελέχη της, όπως και στα μπόνους.

Οι ελλείψεις σε προσωπικό που έχει δημιουργήσει η «μεγάλη παραίτηση» στις ΗΠΑ δεν έχουν αφήσει αλώβητες τις μεγάλες αμερικανικές τράπεζες οι οποίες καταβάλλουν υψηλότερους μισθούς και μπόνους για να κρατήσουν τα στελέχη τους ή και για να προσελκύσουν νέα ταλέντα. Αναμένεται έτσι να αυξήσουν και φέτος τις δαπάνες τους για τις αποδοχές του προσωπικού τους και οι μεγαλύτερες από αυτές λαμβάνουν ήδη τα μέτρα τους.

Οι αμερικανικοί τραπεζικοί κολοσσοί JPMorgan Chase, Bank of America, Citigroup, Wells Fargo, Morgan Stanley και Goldman Sachs Group σχεδιάζουν να αυξήσουν τις αποδοχές του προσωπικού τους, ενώ ορισμένες έχουν ήδη προχωρήσει σε αυξήσεις μέσα στο περασμένο έτος. «Αντιμετωπίζουμε σκληρό ανταγωνισμό, έναν πόλεμο για την προσέλκυση ταλέντων και αυτό καταλήγει σε έναν πληθωρισμό των μισθών», σχολιάζει στο Reuters η Εμιλι Πόρτνεϊ, γενική οικονομική διευθύντρια της Bank of New York Mellon Corp, που τόνισε πως οι μισθοί αυξάνονται όχι μόνον για τα στελέχη αλλά και για τους χαμηλόμισθους.

Ειδικότερα η Goldman Sachs ανακοίνωσε ότι το τέταρτο τρίμηνο αυξήθηκαν τα λειτουργικά της έξοδα κατά 23% και τόνισε ότι η αύξηση οφείλεται στις υψηλότερες αποδοχές που καταβάλλει στα στελέχη της, όπως και στα μπόνους. Τον Αύγουστο του περασμένου έτους, άλλωστε, η Goldman ακολούθησε το παράδειγμα των ανταγωνιστριών της τραπεζών και προχώρησε σε αύξηση μισθών. Ετσι, οι μισθοί που καταβάλλει σε αναλυτές που ανήκουν στο προσωπικό της επί δύο χρόνια ανέρχονται σε 125.000 δολάρια ετησίως και οι μισθοί σε συνεργάτες που είναι μαζί της επί έναν χρόνο ανέρχονται σε 150.000 δολάρια.

Σκληρός ο ανταγωνισμός για να κρατήσουν τα στελέχη τους ή και για να προσελκύσουν νέα ταλέντα.

Οπως σχολιάζει ο διευθύνων σύμβουλος του τραπεζικού κολοσσού, Ντέιβιντ Σόλομον, «υπάρχει πραγματικός πληθωρισμός στους μισθούς παντού στην οικονομία». Η επισήμανσή του συνάδει με τα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα το αμερικανικό υπουργείο Εργασίας και φέρουν τους μισθούς να αυξάνονται σε όλο το φάσμα. Εξάλλου, οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν οι υπάλληλοι των καταστημάτων λιανικής τραπεζικής όταν έρχονται σε επαφή με κοινό εν μέσω της πανδημίας έχουν αναγκάσει την Bank of America και τη Wells Fargo να αυξήσουν τον βασικό μισθό που προσφέρουν στους νεοπροσληφθέντες. Η Bank of America έχει αυξήσει τον βασικό μισθό στα 21 δολάρια την ώρα από τον Οκτώβριο, ενώ έχει δεσμευθεί να τον φτάσει στα 25 δολάρια μέχρι το 2025. Η Wells Fargo έχει αυξήσει το βασικό ωρομίσθιο από 18 έως 22 δολάρια αναλόγως με την τοποθεσία εργασίας. Σημειωτέον ότι το κατώτερο ωρομίσθιο όπως έχει ορισθεί στις ΗΠΑ είναι σήμερα 7,25 δολάρια.

Reuters

ΑΝΑΛΥΣΗ

Το ολλανδικό γεράκι θα γίνει περιστερά;

Του **REM KORTEWEG***

Η νέα κυβέρνηση της Ολλανδίας ορκίστηκε τελικώς μετά τις πιο μακράς διαρκείας διαπραγματεύσεις στην κοινοβουλευτική Ιστορία της χώρας πριν από λίγες ημέρες. Κι ενώ ο Μαρκ Ρούτε ηγείται της τέταρτης κυβέρνησής του, μία από τις εντυπωσιακότερες αλλαγές ήταν η τοποθέτηση της Σίγκριντ Κάαγκ στο υπουργείο Οικονομικών. Η τελευταία είναι ηγέτις του φιλελεύθερου, δημοκρατικού και φιλοευρωπαϊκού D66, ενός εκ των κομμάτων που νίκησαν στις εκλογές του 2021. Η φιλοευρωπαϊκή της στάση θα σημάνει και διαφοροποίηση σε θέματα σχετικά με την Ευρωζώνη, άραγε; Τα τελευταία χρόνια η Ολλανδία έχει γίνει γνωστή ως η ανεπίσημη ηγέτις των κρατών της Ευρωζώνης με την αυστηρή δημοσιονομική τοποθέτηση. Η σκληρή διαπραγματευτική στάση της ολλανδικής κυβέρνησης σχετικά με τον πολυετή προϋπολογισμό της Ε.Ε., η χλιαρή αντίδραση του 2020 για το Ταμείο Ανάκαμψης, το οποίο θεσπίστηκε για να

Τι σηματοδοτεί η τοποθέτηση της Σίγκριντ Κάαγκ στο υπ. Οικονομικών.

κινητοποιήσει την οικονομική ανάκαμψη μετά την πανδημία, και η συγκροτημένη τοποθέτηση στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης χάρισαν στη χώρα τη φήμη του «γερακιού».

Στο ολλανδικό Κοινοβούλιο πάντα υπάρχει μεγάλος αριθμός μελών που θεωρούνται ευρωσκεπτικιστές. Το 2019, η πλειοψηφία της Βουλής ζήτησε από την κυβέρνηση να αφαιρεθούν από τις ευρωπαϊκές συνθήκες οι όποιες αναφορές σε στενότερη ενοποίηση. Την ίδια στιγμή, βέβαια, η Ολλανδία παραμένει ιδρυτικό μέλος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Σε αντίθεση, λόγου χάρη, με τους Δανούς, οι Ολλανδοί αποδέχθηκαν το ευρώ και δεν έχουν ρήτρες εξαίρεσης. Η χώρα αποτελεί την πέμπτη μεγαλύτερη οικονομία της Ε.Ε. με σημαντική συμμετοχή στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Σήμερα η οικονομική πολιτική της χώρας, πάντως, θα καθορισθεί από μια δηλωμένη ευρωπαΐστρια. Και από το Παρίσι έως την Αθήνα είναι μεγάλες οι προσδοκίες ότι το «γεράκι» θα μετασχηματιστεί σε «περιστερά». Ένα πράγμα είναι βέβαιο, πως θα υπάρξει αλλαγή τόνου.

Ως επικεφαλής των Φιλελευθέρων Δημοκρατών η Σίγκριντ Κάαγκ έχει ανοιχτά ταχθεί υπέρ μιας πιο εποικοδομητικής προσέγγισης της Ευρώπης και ίσως και υπό ομοσπονδιακή μορφή. Η νέα κυβέρνηση συνασπισμού φέρει το δικό της αποτύπωμα, ισχυριζόμενη ότι η Ολλανδία επιδιώκει ηγετικό ρόλο στην Ε.Ε. Επίσης, φαίνεται πως υπάρχει μια μετατόπιση στα δημοσιονομικά. Ο στόχος της χώρας δεν είναι πλέον η μείωση του χρέους και η χαλιναγώγηση των δαπανών, ενώ είναι σημαντικές οι επενδύσεις ειδικά για το κλίμα, τη στέγαση, την ψηφιοποίηση, την παιδεία και την άμυνα. Αλλες καλοδεχούμενες ειδήσεις για τον ευρωπαϊκό Νότο είναι πως η νέα ολλανδική κυβέρνηση συνασπισμού έχει ανοίξει την πόρτα για αναμόρφωση του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Πολλές χώρες-μέλη του Νότου διατείνονται πως η Ευρωζώνη χρειάζεται πιο ευέλικτους κανόνες, ώστε να χαλαρώσουν την αρπάγη γύρω από τον λαιμό τους. Η Ολλανδία αποδέχεται την ανάγκη εκσυγχρονισμού και σκοπεύει να προωθήσει τα βιώσιμα επίπεδα χρέους.

Ωστόσο, η Χάγη δεν θα αποστεί του ρόλου του «γερακιού» εύκολα. Τα χαμηλά επιτόκια και ένας υγιής ισολογισμός σημαίνει ότι η Ολλανδία έχει άπλετο χώρο να εφαρμόσει τα δημοσιονομικά της σχέδια. Αυτό το ευνοϊκό δημοσιονομικό περιβάλλον, πάντως, θα διευκολύνει τη Σίγκριντ Κάαγκ να δείξει ευελιξία στις συνεδριάσεις των υπουργών Οικονομικών της Ευρωζώνης. Αυτό, εντούτοις, είναι προσωρινό και όχι δομικό. Οπερ σημαίνει ότι, εάν ποτέ υπήρχε κάποια στιγμή για μεγαλύτερη κατανόηση προς τον ευρωπαϊκό Νότο, αυτή η στιγμή είναι τώρα. Πέραν τούτου, θα ζητηθούν ανταλλάγματα για τη στήριξη της Ολλανδίας στις αλλαγές του Συμφώνου, όπως το να υπάρχουν όροι για την εφαρμογή του και τη σχετική εποπτεία.

* Ο κ. Rem Korteweg είναι ανώτατος ερευνητής στο Ινστιτούτο Κινγκελντάελ. Τα άρθρο δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα https://www.ips-journal.eu/topics του Ινστιτούτου Φρίντριχ Εμπερτ.

Νέο ράλι σε ρεύμα και αέριο, τα 100 δολ. πλησιάζει το πετρέλαιο

Φόβοι κλιμάκωσης της ουκρανικής κρίσης βάζουν φωτιά στις τιμές ενέργειας

Τη χείριστη δυνατή συγκυρία για την ευρωπαϊκή αλλά και την παγκόσμια αγορά ενέργειας αποτελεί η κρίση της Ουκρανίας, καθώς συμπίπτει με την προϋπάρχουσα ενεργειακή κρίση της Ευρώπης και εκτοξεύει σε δυσθεώρητα ύψη τις τιμές της ενέργειας αλλά και την αγωνία των Ευρωπαίων όχι μόνο για το δυσβάσταχτο κόστος αλλά και για την επάρκεια προσφοράς. Παρά τον διπλωματικό πυρετό που βρίσκεται σε εξέλιξη με στόχο την αποτροπή της περαιτέρω κλιμάκωσης, η συγκέντρωση στρατιωτικών δυνάμεων στα σύνορα Ουκρανίας και Ρωσίας οδήγησε χθες τις τιμές του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας σε νέα άνοδο. Παράλληλα, οι τιμές του πετρελαίου βρίσκονται πλέον στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων επτά ετών, με ανησυχητικά μικρή απόσταση να τις χωρίζει από το επίπεδο συναγερμού των 100 δολαρίων το βαρέλι.

Οι τιμές του φυσικού αερίου εκτοξεύθηκαν κατά 14% φθάνοντας στα 88 ευρώ η μεγαβατώρα, καταγράφοντας τα υψηλότερα επίπεδα που έχουν σημειώσει από την 31η Ιανουαρίου. Στην αγορά της Γερμανίας, άλλωστε, η τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας για τον Μάρτιο σημείωσε ανάλογο άλμα 11% φθάνοντας στα 177 ευρώ η μεγαβατώρα. Σε περίπτωση περαιτέρω κλιμάκωσης της κρίσης η Ευρώπη κινδυνεύει από έλλειψη ενέργειας εν μέσω χειμώνα,

Αν η τιμή φθάσει στα 150 δολ. το βαρέλι, ο πληθωρισμός θα υπερβεί το 7% παγκοσμίως, προειδοποιεί η J.P. Morgan.

καθώς η Ρωσία αποτελεί τον σημαντικότερο προμηθευτή της σε υδρογονάνθρακες εφόσον αντιπροσωπεύει το 40% των εισαγωγών της σε φυσικό αέριο, το 1/3 των οποίων διέρχεται μέσω της Ουκρανίας, αλλά και το 1/3 των εισαγωγών της σε πετρέλαιο. Κι ενώ οι τιμές της ενέργειας στην Ευρώπη είναι ήδη πενταπλάσιες περίπου από το σύνηθες γι' αυτή την εποχή του χρόνου, τα αποθέματα της Γηραιάς Ηπείρου βρίσκονται σε ανησυχητικά χαμηλά επίπεδα.

Παράλληλα, οι τιμές του πετρελαίου σημείωναν τα υψηλότερα επίπεδα από το 2014, έπειτα από οκτώ συναπτές εβδομάδες συνεχούς ανόδου. Τις πρώτες ώρες της συνεδρίασης το αργό δυτικού Τέξας έφθασε να κυμαίνεται σε επίπεδα γύρω στα 94,45 δολάρια το βαρέλι και το Brent στα 95,5 δολάρια το βαρέλι. Στη διάρκεια της συνεδρίασης υποχώρησαν, πάντως, οι τιμές του μαύρου χρυσού, καθώς το υπουργείο Εξωτερικών της Ρωσίας εξέφρασε την πρόθεση να επιδιώξει περαιτέρω διπλωματική προσέγγιση με τη Δύση. Παραμένουν, όμως, στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων επτά ετών, καθώς η κρίση της Ουκρανίας έχει επιτείνει το ράλι που έχει προκαλέσει ένας συνδυασμός θεαματικής ζήτησης σε παγκόσμιο επίπεδο, περικοπών στην προσφορά και μειωμένων αποθεμάτων. «Βλέπουμε ήδη κοντά την τιμή των 100 δολαρίων το βαρέλι», δήλωσε μιλώντας στο Bloomberg ο Χάουι Λι, οικονομολόγος της Oversea Chinese Banking Corp, που προειδοποίησε πως σε περίπτωση ανοικτής σύγκρουσης ανάμεσα στη Ρωσία και την Ουκρανία το πετρέλαιο ενδέχεται να εκτοξευθεί πέραν αυτού του επιπέδου. Επισήμανε μάλιστα πως «η μειωμένη προσφορά υπήρξε ο κύριος παράγοντας που ωθεί τις τιμές προς τα 100 δολάρια το βαρέλι, ακόμη κι αν η ζήτηση παραμείνει στα υφιστάμενα επίπεδα».

Και στο μεταξύ πληθαίνουν οι οικονομολόγοι που προειδοποιούν πως αν το πετρέλαιο εκτοξευθεί στα τέλη Φεβρουαρίου στα 100 δολάρια το βαρέλι, ο πληθωρισμός θα επιταχυνθεί κατά περίπου μισή εκατοστιαία μονάδα τόσο στην Ευρώπη όσο και στις ΗΠΑ. Σύμφωνα με την J.P. Morgan Chase & Co, αν η τιμή φθάσει στα 150 δολάρια το βαρέλι, τότε θα περιέλθει σε στασιμότητα η παγκόσμια οικονομία, ενώ ο πληθωρισμός θα υπερβεί το 7% παγκοσμίως, δηλαδή θα βρεθεί σε υπερτριπλάσιο ύψος από τον στόχο που θέτουν οι περισσότερες κεντρικές τράπεζες ανά τον κόσμο. Οπως επισήμανε ο Πίτερ Χούπερ, στέλεχος της μονάδας οικονομικών ερευνών της Deutsche Bank, «το σοκ του πετρελαίου επηρεάζει και το ευρύτερο πρόβλημα πληθωρισμού που αντιμετωπίζουμε ήδη». Σύμφωνα με τη συμβουλευτική Gavekal Research, τα ορυκτά καύσιμα αντιπροσωπεύουν το 80% της ενέργειας που καταναλώνει η παγκόσμια οικονομία. Οι τιμές του πετρελαίου βρίσκονται ήδη σε επίπεδα κατά 50% υψηλότερα από εκείνα του περασμένου έτους. Στα τέλη του 2021 οι τιμές του κυμαίνονταν στα 70 δολάρια το βαρέλι.

Bloomberg

Σε περίπτωση περαιτέρω κλιμάκωσης της κρίσης η Ευρώπη κινδυνεύει από έλλειψη ενέργειας εν μέσω χειμώνα, καθώς η Ρωσία αποτελεί τον σημαντικότερο προμηθευτή της σε υδρογονάνθρακες εφόσον αντιπροσωπεύει το 40% των εισαγωγών της σε φυσικό αέριο.

Σκέψεις και για 2η μείωση επιτοκίων από τη Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας

Η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας είναι πιθανόν να αποκλίνει σήμερα ακόμη περισσότερο από την πολιτική των άλλων μεγάλων κεντρικών τραπεζών, καθώς ενδέχεται να προχωρήσει σε νέα μείωση των επιτοκίων της, τη δεύτερη συναπτή μετά εκείνη του περασμένου μήνα κατά 10 μονάδες βάσης. Στην εκτίμηση αυτή συγκλίνουν οι περισσότεροι οικονομικοί αναλυτές μολονότι εκτιμούν ότι η κατάσταση επιτρέπει στην κεντρική τράπεζα να τηρήσει στάση αναμονής μέχρις ότου διαπιστώσει τα αποτελέσματα της έως τώρα χαλάρωσης της νομισματικής πολιτικής. Μερίδα οικονομικών αναλυτών πιθανολογεί μια μείωση και πάλι 10 μ.β., που όπως επισημαίνουν θα προδίδει εντεινόμενη ανησυχία του Πεκίνου για την πορεία της οικονομίας, ενώ άλλοι εκτιμούν πως θα πρόκειται για μια ηπιότερη κίνηση, ίσως κατά 5 μ.β.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, ακόμη και χωρίς περαιτέρω κίνηση, η κεντρική τράπεζα της δεύτερης οικονομίας στον κόσμο οδεύει προς την αντίθετη κατεύθυνση από τις άλλες μεγάλες κεντρικές τράπεζες. Η αμερικανική Federal Reserve

Στα χαμηλότερα επίπεδα από το 2018 τα δεκαετή της ομόλογα – Ρεκόρ νέων δανείων τον Ιανουάριο.

και η Τράπεζα της Αγγλίας στρέφονται προς την περιοριστική νομισματική πολιτική και έχουν ήδη προκαλέσει εκροές κεφαλαίων από τις αναδυόμενες αγορές. Η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας δεν έκρυψε την ανησυχία που της προκαλούν οι κινήσεις αυτές στην τριμηνιαία έκθεσή της που δόθηκε στη δημοσιότητα την περασμένη Παρασκευή. Σύμφωνα με οικονομολόγους του Bloomberg, οι διατυπώσεις που χρησιμοποιεί στην εν λόγω έκθεση καταδεικνύουν για πρώτη φορά πως παρακολουθεί πολύ πιο προσεκτικά τις κινήσεις της Fed και προφανώς θα τις λάβει υπ' όψιν στη χάραξη της δικής της νομισματικής πολιτικής. Παράλληλα, στην εν λόγω έκθεση ενθαρρύνει τις τράπεζες της χώρας να επεκτείνουν τον δανεισμό, επιβεβαιώνοντας, έτσι, την πρόθεσή της να τηρήσει χαλαρή αναπτυξιακή πολιτική. Επιβεβαιώνει, έτσι, τις εκτιμήσεις των οικονομικών αναλυτών ότι σχεδιάζει περαιτέρω μειώσεις των επιτοκίων για τους επόμενους μήνες. Προεξοφλώντας μειώσεις επιτοκίων, η αγορά ομολόγων έχει οδηγήσει τις αποδόσεις των δεκαετών ομολόγων της Κίνας στα χαμηλότερα επίπεδα από το 2018. Οικονομικοί αναλυτές παρακολουθούν παράλληλα κατά πόσον η κεντρική τράπεζα της Κίνας θα προχωρήσει σε νέα ένεση ρευστότητας στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Τα τελευταία στοιχεία για την πιστωτική επέκταση καταδεικνύουν πως τον Ιανουάριο οι κινεζικές τράπεζες εξέδωσαν ρεκόρ νέων δανείων. Σύμφωνα, πάντως, με οικονομολόγους της Citigroup, παραμένει περιορισμένη η αύξηση των μακροχρόνιων δανείων σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις, προδίδοντας πως η ζήτηση είναι χαμηλή και χρειάζεται ενδεχομένως περαιτέρω μείωση του κόστους του δανεισμού. Είναι γεγονός πως η δεύτερη οικονομία στον κόσμο αντιμετωπίζει πιέσεις από τις αρχές του έτους, με τα τελευταία στοιχεία να κατατείνουν σε επιβράδυνση του μεταποιητικού τομέα, μειωμένες καταναλωτικές δαπάνες για ταξίδια και διακοπές, συνεπακόλουθο του νέου κύματος της πανδημίας με την παραλλαγή «Ομικρον», αλλά και περαιτέρω υποχώρηση των πωλήσεων ακινήτων. Η κεντρική τράπεζα φαίνεται, άλλωστε, ιδιαιτέρως επιφυλακτική και προσεκτική σε ό,τι αφορά την πολιτική της απέναντι στην αγορά ακινήτων, καθώς έχει τονίσει πως δεν πρόκειται να χρησιμοποιήσει πλέον τα ακίνητα ως βραχυπρόθεσμο μέσο για την τόνωση της οικονομίας. Η Στατιστική Υπηρεσία της χώρας δεν πρόκειται να δώσει στη δημοσιότητα επίσημα στοιχεία του Ιανουαρίου και του Φεβρουαρίου πριν από τα μέσα Μαρτίου για μια σειρά από σημαντικούς δείκτες όπως οι επενδύσεις, οι λιανικές πωλήσεις και η βιομηχανική παραγωγή. Δικαιολογεί την καθυστέρηση των στοιχείων επικαλούμενη τις στρεβλώσεις από τις ημέρες αργίας των εορτασμών του σελληνιακού Νέου Ετους.

Bloomberg

Η κεντρική τράπεζα της δεύτερης οικονομίας στον κόσμο οδεύει προς την αντίθετη κατεύθυνση από τις άλλες μεγάλες κεντρικές τράπεζες όπως η αμερικανική Federal Reserve και η Τράπεζα της Αγγλίας, οι οποίες στρέφονται προς περιοριστική νομισματική πολιτική.

Σε χώρες όπως η Ονδούρα και το Ελ Σαλβαδόρ τα εμβάσματα των μεταναστών αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 1/5 του ΑΕΠ τους και σύμφωνα με εκτιμήσεις της Bank of America, για κάθε δολάριο που πάει στο Μεξικό από κάποιο έμβασμα αυξάνονται οι καταναλωτικές δαπάνες κατά 1,70 δολ.

Ρεκόρ εμβασμάτων από ΗΠΑ σε χώρες της Κ. Αμερικής

Η θεαματική ανάπτυξη της αμερικανικής οικονομίας και τα μέτρα στήριξης από την Ουάσιγκτον έχουν αποβεί προς όφελος των οικονομιών του Μεξικού και των χωρών της Κεντρικής Αμερικής. Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, τα εμβάσματα από τις ΗΠΑ προς τις χώρες αυτές σημείωσαν αύξηση άνω του 25% στη διάρκεια του περασμένου έτους, φτάνοντας σε επίπεδα-ρεκόρ και τονώνοντας έτσι τις οικονομίες της Κεντρικής Αμερικής.

Ο λόγος είναι βέβαια η στιβαρή ανάκαμψη που σημείωσε και εξακολουθεί να σημειώνει η αμερικανική οικονομία από την ύφεση της πανδημίας, με αποτέλεσμα τη μεγάλη ζήτηση για εργατικά χέρια που ενθάρρυνε ανέργους από τις γειτονικές χώρες να ανα-

Σημείωσαν αύξηση άνω του 25% στη διάρκεια του περασμένου έτους.

ζητήσουν εργασία στις ΗΠΑ.

Σε ό,τι αφορά ειδικότερα το Μεξικό, τα εμβάσματα των μεταναστών σημείωσαν αύξηση 27% υπερβαίνοντας τα 51 δισ. δολάρια, σύμφωνα με στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας. Παράλληλα, τα εμβάσματα που έστειλαν στην πατρίδα τους μετανάστες από τη Γουατεμάλα σημείωσαν αύξηση 35%, και 26% εκείνα των μεταναστών από την Ονδούρα και το Ελ Σαλβαδόρ.

Οπως τονίζουν οι FT, η ανάπτυξη στις ΗΠΑ το περασμένο έτος έφτασε στο 5,7% και ήταν ο καθοριστικός παράγοντας καθώς η αμερικανική οικονομία αποτελεί την κύρια πηγή χρήματος για τις χώρες της Κεντρικής Αμερικής. Ειδικότερα, οι μετανάστες από το Μεξικό που εργάζονται στις ΗΠΑ ανέκτησαν τις θέσεις εργασίας τους πολύ ταχύτερα σε σύγκριση με μετανάστες από άλλες χώρες της αμερικανικής ηπείρου.

Εξάλλου οι επιταγές που έστειλε η Ουάσιγκτον στα αμερικανικά νοικοκυριά ενίσχυσαν τα εισοδήματα όσων μεταναστών εργάζονται νόμιμα στις ΗΠΑ και επομένως ήταν δικαιούχοι της οικονομικής ενίσχυσης. Οι οικονομίες της Κεντρικής Αμερικής εξαρτώνται από τα εμβάσματα των μεταναστών περισσότερο από ποτέ. Σε χώρες όπως η Ονδούρα και το Ελ Σαλβαδόρ αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 1/5 του ΑΕΠ τους.

Στο Μεξικό, όμως, που έχει πληθυσμό σχεδόν 20 φορές τον πληθυσμό του Σαλβαδόρ, το αντίστοιχο ποσοστό είναι 4% του ΑΕΠ. Επίσης, τα εμβάσματα αντιπροσωπεύουν μεγαλύτερο μέρος των εσόδων τους σε σύγκριση με τις εξαγωγές πετρελαίου ή τις άμεσες ξένες επενδύσεις. Συνδράμουν, έτσι, καθοριστικά στην τόνωση των οικονομιών της Κεντρικής Αμερικής. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Bank of America, για κάθε δολάριο που έρχεται στο Μεξικό από κάποιο έμβασμα αυξάνονται οι καταναλωτικές δαπάνες κατά 1,70 δολ.

Ανησυχία

Μην κρύβοντας την ανησυχία της για τον ευρύτερο αντίκτυπο στις ευρωπαϊκές οικονομίες από τυχόν κυρώσεις κατά της Ρωσίας, η Κριστίν Λαγκάρντ τόνισε προ ημερών πως «αν γίνουν πραγματικότητα οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι, θα επηρεάσουν τις τιμές της ενέργειας αλλά και την ανάπτυξη γενικότερα συνεπεία της μείωσης του εισοδήματος, της κατανάλωσης και των επενδύσεων».

Μεγάλο τίμημα

Εκφράζοντας την προθυμία του Βερολίνου να συνταχθεί με τους εταίρους της Γερμανίας και να επιβάλει κυρώσεις κατά της Ρωσίας παρά την εξάρτησή της από το ρωσικό φυσικό αέριο, η Γερμανίδα υπουργός Εξωτερικών Αναλένα Μπέρμποκ δήλωσε τη Δευτέρα πως η μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης «είναι έτοιμη να καταβάλει μεγάλο οικονομικό τίμημα».

Ο κίνδυνος

Τονίζοντας την πεποίθησή του ότι ο Ρώσος πρόεδρος θέλει να παραμείνει η Ρωσία αξιόπιστη ως εταίρος που εξάγει ενέργεια, ο αντιπρόεδρος της HIS Markit, Νταν Γέργκιν, υποστηρίζει πως «οι ροές ρωσικού φυσικού αερίου θα διακοπούν εξαιτίας των εχθροπραξιών σε συνδυασμό με τις κυρώσεις, και όχι επειδή ο Πούτιν θα τις χρησιμοποιήσει ως όπλο».

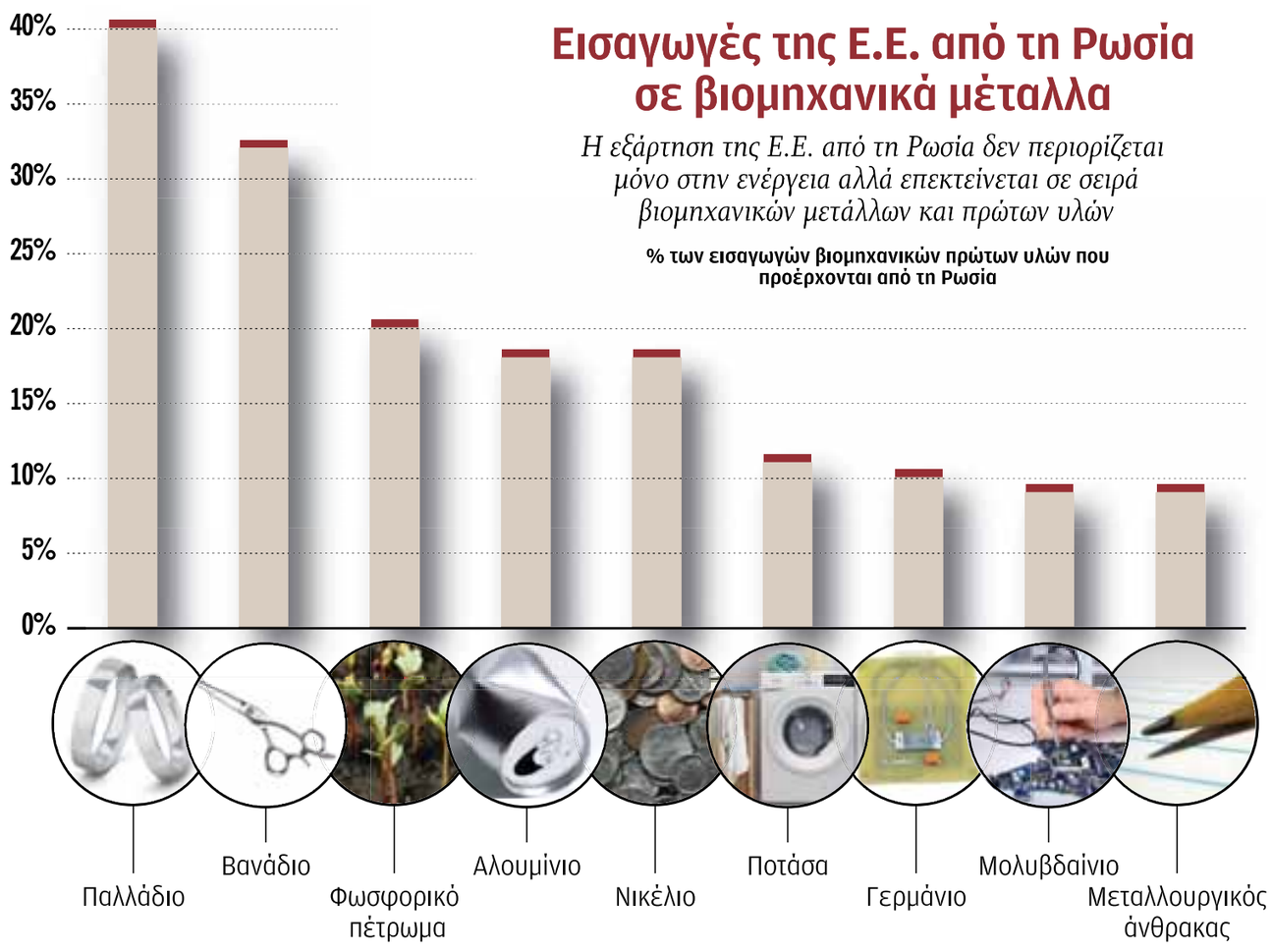

ΠΗΓΗ: Fitch Ratings, Rhodium Group, Ευρ. Επιτροπή

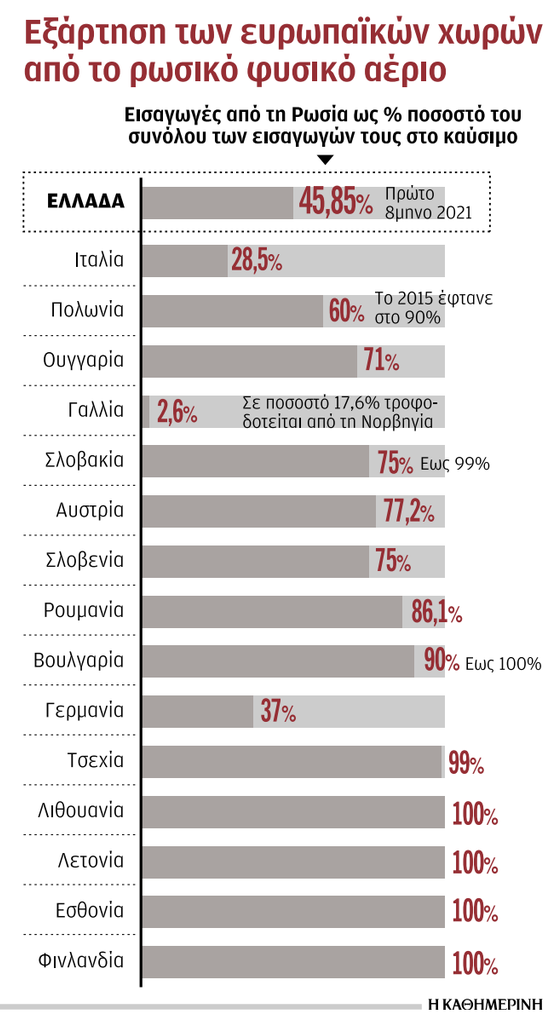

Εφιάλτης για Ε.Ε. οι κυρώσεις κατά Ρωσίας

Μεγάλη εξάρτηση των Ευρωπαίων από ρωσικό φυσικό αέριο, βιομηχανικά μέταλλα και πρώτες ύλες

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Δεν χρειάζεται παρά μια βιαστική ματιά στην ιστορία των οικονομικών κυρώσεων για να διαπιστώσει κανείς ότι πλειοψηφούν οι περιπτώσεις στις οποίες το μέτρο απέβη εξίσου επιζήμιο για την οικονομία της χώρας που το υπέστη και για την οικονομία της χώρας, ή της ομάδας χωρών, που αποφάσισε να το χρησιμοποιήσει.

Στον κανόνα εμπίπτουν και οι κυρώσεις που συντασσόμενες με την Ουάσιγκτον επέβαλαν οι χώρες της Ε.Ε. το 2014 στη Ρωσία αντιδρώντας στην προσάρτηση της Κριμαίας. Σύμφωνα με τους τότε υπολογισμούς, οι ζημίες που προκάλεσαν στις χώρες της Ε.Ε. οι παρενέργειες των κυρώσεων αλλά και τα αντίποινα της Ρωσίας ήταν της τάξης των 100 δισ. ευρώ. Η οικονομία της Ρωσίας διολίσθησε σε ύφεση με το ΑΕΠ της να μειώνεται κατά 2,5% το πρώτο τρίμηνο του 2015. Σύμφωνα, άλλωστε, με μελέτη των Αντερς Ασλαντ και Μαρία Σνεγκόβαγια, οικονομολόγους του κέντρου Atlantic Council Eurasia, ο αντίκτυπος είναι σταθερά 2,5% έως 3% μείωση του ΑΕΠ ετησίως.

Τότε η συγκυρία ήταν εξαιρετικά δυσχερής για τη Ρωσία καθώς είχε να αντιμετωπίσει τη σταδιακή κατάρρευση των τιμών του πετρελαίου, απότοκο της σχιστολιθικής επανάστασης των ΗΠΑ, που μείωσε δραστικά τα έσοδά της από τις εξαγωγές υδρογονανθράκων. Σήμερα, όμως, οι όροι έχουν σχεδόν αντιστραφεί, καθώς ο Ρώσος πρόεδρος έχει εφαρμόσει μια

Οι ελλείψεις ενέργειας θα πλήξουν τις βιομηχανίες της Ευρωπαϊκής Ενωσης και την οικονομική της ανάπτυξη.

στρατηγική θωράκισης της ρωσικής οικονομίας από τις συνέπειες των κυρώσεων, ενώ η Ευρώπη χειμάζεται από μια παρατεταμένη ενεργειακή κρίση που πλήττει καίρια οικονομίες, επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Ως εκ τούτου η Ευρώπη είναι ευάλωτη και φοβισμένη μπροστά στο ενδεχόμενο να μείνει χωρίς τους ρωσικούς υδρογονάνθρακες.

Εκτός από τις ελλείψεις ενέργειας που θα πλήξουν τις βιομηχανίες της και την οικονομική της ανάπτυξη σε αυτήν την περίπτωση, θα αντιμετωπίσει μια περαιτέρω εκτόξευση των τιμών του φυσικού αερίου. Περίπου το 40% του εισαγωγών της Ε.Ε. σε φυσικό αέριο και σχεδόν το 1/3 των εισαγωγών της σε πετρέλαιο προέρχεται από τη Ρωσία και, όπως δήλωσε προ ημερών στους Financial Times ο Ρόναλντ Σμιθ, αναλυτής θεμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου στην BCS Global Markets, «η αλήθεια είναι πως η Ευρώπη δεν διαθέτει υποκατάστατα έναντι του ρωσικού φυσικού αερίου».

Και βέβαια η εξάρτηση της Γραιάς Ηπείρου από τη Ρωσία δεν εξαντλείται στις εισαγωγές ενέργειας αλλά επεκτείνεται σε σειρά βιομηχανικών μετάλλων και πρώτων υλών που η Ε.Ε. εισάγει μαζικά από τον βόρειο γείτονά της. Ανάμεσά τους το αλουμίνιο, το νικέλιο, ο χαλκός και η πλατίνα και προπαντός το παλλάδιο και το τιτάνιο, στην παραγωγή των οποίων η Ρωσία αποτελεί ηγετική δύναμη παγκοσμίως. Η Ρωσία αντιπροσωπεύει το 40% του παλλαδίου που παράγεται ανά τον κόσμο και με το οποίο παράγονται οι καταλύτες αυτοκινήτων για τη μείωση των εκπομπών καυσαερίων. Αντιπροσωπεύει επίσης περίπου το 30% της παγκόσμιας παραγωγής τιτανίου που είναι αναγκαίο στην αεροδιαστημική βιομηχανία, τόσο στην ευρωπαϊκή Airbus όσο και στην αμερικανική Boeing. Η ευρωπαϊκή αεροδιαστημική βιομηχανία Airbus προμηθεύεται από τη Ρωσία το 50% του τιτανίου που χρησιμοποιεί.

Φόβοι για αστάθεια στην αγορά συναλλάγματος

Ενα αρκετά σκληρό μέτρο που έχει έως τώρα συζητηθεί αλλά έχει αποφευχθεί, θα ήταν ο αποκλεισμός των ρωσικών τραπεζών από το σύστημα διεθνών πληρωμών SWIFT που χρησιμοποιούν περισσότερες από 11.000 τράπεζες σε τουλάχιστον 200 χώρες ανά τον κόσμο. Αν και πρόκειται για ανεξάρτητο φορέα, το 40% των πληρωμών που διενεργεί το SWIFT γίνεται σε δολάρια. Ωστόσο παράγοντες της τραπεζικής βιομηχανίας εκτιμούν πως κάτι τέτοιο δεν θα έπλητε τόσο το ρωσικό χρηματοπιστωτικό σύστημα, καθώς η Ρωσία έχει αναπτύξει έναν μηχανισμό αντίστοιχο του SWIFT, το SPFS που εξυπηρετεί τουλάχιστον τις εγχώριες τράπεζες και περίπου το 1/5 των εγχώριων πληρωμών.

Ακόμη και στην περίπτωση που αποκλειστούν οι ρωσικές τράπεζες από το SWIFT το πρόβλημα θα είναι μεγαλύτερο για την Ε.Ε. καθώς θα καταστούν αδύνατες οι πληρωμές για τις εξαγωγές ρωσικού φυσικού αερίου που μοιραία θα διακοπούν. Το ρωσικό χρηματοπιστωτικό σύστημα δεν αναμένεται να πληγεί ιδιαιτέρως και γενικότερα η ρωσική οικονομία φαίνεται οχυρωμένη συγκριτικά τουλάχιστον με τις ευρωπαϊκές. Οπως επισημαίνει ο οικονομολόγος Τζιλ Μέεκ της ευρωπαϊκής ασφαλιστικής AXA, το 2014 η Ρωσία είχε πολύ περιορισμένα συναλλαγματικά διαθέσιμα και μεγάλο εξωτερικό χρέος. Εκτοτε, όμως, και σε μεγάλο βαθμό ακριβώς εξαιτίας των κυρώσεων που της επέβαλε η Δύση, έχει συγκεντρώσει σημαντικά συναλλαγματικά διαθέσιμα και έχει μειώσει δραστικά την έκθεσή της σε ξένους πιστωτές. Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ρωσίας, τα συναλλαγματικά της διαθέσιμα ανέρχονται σε 630 δισ. δολάρια και μόνον στη διάρκεια του περασμένου έτους αυξήθηκαν κατά 30 δισ. δολάρια. Οικονομολόγοι και αναλυτές προειδοποιούν, άλλωστε, πως ο αποκλεισμός των ρωσικών τραπεζών από το SWIFT θα μπορούσε να επιφέρει κάποιες ανεπιθύμητες παρενέργειες. Ανάμεσά τους η Μαρία Σαγκίνα, στέλεχος του Κέντρου Ανατολικών Ευρωπαϊκών Μελετών της Ζυρίχης, εκτιμά πως ένα τέτοιο μέτρο θα μπορούσε βραχυπρόθεσμα να έχει καταστρεπτικές συνέπειες καθώς «θα εμπόδιζε μεγάλο μέρος των διεθνών συναλλαγών, θα προκαλούσε αστάθεια στις αγορές συναλλάγματος και θα προκαλούσε μαζικές εκροές κεφαλαίων». Το μέτρο που εκτιμάται ότι θα αποτελούσε πραγματικό πλήγμα για τη ρωσική οικονομία θα ήταν η επιβολή κυρώσεων που θα στόχευαν άμεσα στις μεγαλύτερες τράπεζες της χώρας όπως τις Sberbank και VTB. Στελέχη της δεξαμενής σκέψης Center for a New American Security εκτιμούν πως στην περίπτωση αυτή οι ρωσικές τράπεζες θα αντιμετώπιζαν προβλήματα έλλειψης ρευστότητας και δραματική διάβρωση της εμπιστοσύνης. Στελέχη της ING εκτιμούν πως αν επιβληθούν κυρώσεις στις Sberbank, VTB και Gazprombank θα πληγεί άμεσα η ρωσική οικονομία επειδή οι τράπεζες αυτές έχουν καθοριστικό ρόλο στη διεκπεραίωση κινήσεων ξένου κεφαλαίου.

Συναγερμός στις ευρωπαϊκές τράπεζες, εκπονούν σχέδια εκτάκτου ανάγκης

Το τίμημα των κυρώσεων ενδέχεται να είναι βαρύ και για ορισμένες ευρωπαϊκές τράπεζες καθώς διατηρούν μια σημαντική έκθεση στη Ρωσία, σε αντίθεση με τις αμερικανικές ομόλογές τους που περιόρισαν δραστικά την έκθεσή τους στη χώρα μετά την προσάρτηση της Κριμαίας. Διαβλέποντας τους κινδύνους η εποπτική αρχή τραπεζών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας έχει ζητήσει από τις ευρωπαϊκές τράπεζες να αποτιμήσουν την έκθεσή τους στη χώρα, τις έχει προειδοποιήσει να προετοιμαστούν για το ενδεχόμενο διεθνών κυρώσεων και έχει ζητήσει να ενημερωθεί για το τι είδους σχέδια εκτάκτου ανάγκης έχουν εκπονήσει.

Σύμφωνα με την JP Morgan, που όπως και η Bank of America μείωσε δραστικά την έκθεσή της στη Ρωσία μετά το 2014, η γαλλική Societe Generale, η ιταλική UniCredit, η αυστριακή Raiffeisen Bank και η ολλανδική ING διατηρούν σημαντικές δραστηριότητες στη χώρα. Οι τρεις πρώτες υπολογίζεται πως αντιπροσωπεύουν το 3,7% του συνολικού ενεργητικού στο ρωσικό χρηματοπιστωτικό σύστημα. Σε ό,τι αφορά την ING, ανακοίνωσε προ ημερών ότι η έκθεσή της στη Ρωσία ανέρχεται σε 4,7 δισ. ευρώ. Το περασμένο έτος η Raiffeisen Bank άντλησε το 39% των καθαρών κερδών της από τη θυγατρική της στη Ρωσία. Η ουγγρική OTP και η UniCredito

Υπολογίζεται πως οι ρωσικές επιχειρήσεις οφείλουν σε τράπεζες της Ε.Ε. περίπου 60 δισ. ποσό 4πλάσιο όσων οφείλουν σε αμερικανικές.

περίπου το 7% των δικών τους κερδών επίσης από τη Ρωσία και η Societe Generale το 6% μέσω της ρωσικής θυγατρικής της Rosbank. Η Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (BIS) υπολογίζει πως οι ρωσικές επιχειρήσεις οφείλουν σε τράπεζες χωρών της Ε.Ε. περίπου 60 δισ. ευρώ, ποσό τετραπλάσιο όσων οφείλουν σε αμερικανικές. Και βέβαια τα κεφάλαια αυτά θα «παγώσουν» σε περίπτωση κυρώσεων κατά των ρωσικών τραπεζών. Επίσης, η BIS εκτιμά πως οι γαλλικές και οι ιταλικές τράπεζες έχουν δάνεια και άλλες απαιτήσεις στη Ρωσία, που το τρίτο τρίμηνο του περασμένου έτους ανέρχονταν σε 25 δισ. δολάρια για κάθε μία. Για τις αυστριακές το αντίστοιχο ποσό είναι 17,5 δισ. δολάρια, όταν η αντίστοιχη έκθεσή τους στις ΗΠΑ δεν υπερβαίνει τα 14,7 δισ. δολάρια.

Μέχρι στιγμής έχουν καταγραφεί οι πρώτες κινήσεις αυτοπροστασίας αφενός από την ιταλική UniCredit που στα τέλη Ιανουαρίου απέσυρε την προσφορά της για εξαγορά της ρωσικής κρατικής τράπεζας Otkritie Bank εξαιτίας της κρίσης της Ουκρανίας και αφετέρου από τη Raiffeisen Bank που προ ημερών ανακοίνωσε ότι έχει προβεί σε προβλέψεις ύψους 115 εκατ. ευρώ έναντι ενδεχόμενης ζημίας από κυρώσεις κατά της Ρωσίας. Ανάλογες κινήσεις έχει επιχειρήσει, άλλωστε, και η αμερικανική τράπεζα Citigroup της οποίας η έκθεση στη Ρωσία ανέρχεται σε 5,5 δισ. δολάρια από δάνεια, επενδύσεις και διάφορους τίτλους ενεργητικού. Εδώ και αρκετούς μήνες έχει ανακοινώσει ότι εκποιεί τις επιχειρήσεις της λιανικής τραπεζικής στη Ρωσία. Ανησυχία επικρατεί, άλλωστε, και μεταξύ των αμερικανικών επιχειρήσεων που έχουν δραστηριότητες και συμφέροντα στη Ρωσία. Σύμφωνα με την αμερικανική εφημερίδα Wall Street Journal, μεγάλες εταιρείες νομικών όπως η Winston & Strawn LLP έχουν εκτεταμένες επαφές με την πελατεία τους από τις ΗΠΑ και άλλες χώρες και εκπονούν από κοινού σχέδια για την αντιμετώπιση των προβλημάτων σε περίπτωση κυρώσεων κατά της Τουρκίας. Οι αμερικανικές εταιρείες ετοιμάζονται να απευθυνθούν στο αμερικανικό υπουργείο Οικονομικών για να εξασφαλίσουν προσωρινή εξαίρεση ώστε να αποεπενδύσουν τις δραστηριότητές τους στη Ρωσία.

pwc
Κάνε το επόμενο βήμα στην καριέρα σου
Γίνε επαγγελματίας Coach & Μέντορας
Μάθετε περισσότερα και εγγραφείτε

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η «άδικη» φορολογία περιορίζει την ανάπτυξη

Του **ROBYN MAK / REUTERS BREAKINGVIEWS**

Κόκκινες γραμμές έχουν χαράξει οι αρμόδιες ρυθμιστικές αρχές του ανταγωνισμού σχετικά με τις επιχειρηματικές κινήσεις στο πεδίο της κατασκευής ημιαγωγών. Οι αποτυχημένες διασυνοριακές εξαγορές της Arm με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο και της γερμανικής Siltronic, οι οποίες, όταν είχαν πρωτοανακοινωθεί, αποτιμώντο σε 45 δισεκατομμύρια δολάρια, λένε πολύ περισσότερα για τη σπανιότητα της τεχνολογίας παρά για τις προοπτικές που έχει η συσπείρωση δυνάμεων εντός του συγκεκριμένου κλάδου. Η πώληση του ομίλου Arm, ιδιοκτησίας της ιαπωνικής Softbank, με αποδέκτρια την αμερικανική Nvidia προκάλεσε λυσσαλέες αντιδράσεις από τη στιγμή που παρουσιάστηκε. Η βρετανική εταιρεία, η αποκαλούμενη, μάλιστα, Ελβετία των ημιαγωγών, εκδίδει άδειες για συγκεκριμένα σχέδια του προϊόντος για

Οι κυβερνήσεις μπλοκάρουν τις εξαγορές, καθώς έχουν στρατηγική σημασία για τις οικονομίες τους.

τον καθέναν, δηλαδή από τον αμερικανικό κολοσσό της Qualcomm έως την κινεζική Huawei, οπότε οι φόβοι ότι ο νέος ιδιοκτήτης της μπορούσε να περιορίσει για τους τρίτους την πρόσβαση στην πνευματική ιδιοκτησία της έμοιαζε βάσιμος. Σημειωτέον πως τον Δεκέμβριο του 2021 η αμερικανική Ομοσπονδιακή Επιτροπή Εμπορίου κινήθηκε δικαστικά κατά της Arm, αποσκοπώντας να παρεμποδίσει τη συμφωνία. Ισχυρίστηκε ότι μια εξαγορά της τελευταίας θα κατέφερε πλήγμα στο πεδίο του ανταγωνισμού για ημιαγωγούς χρησιμοποιούμενους στη δικτύωση και στα οχήματα αυτόνομης οδήγησης. Στην Ευρωπαϊκή Ενωση και στο Ηνωμένο Βασίλειο οι αρμόδιες Αρχές ανησυχούσαν και αυτές για τις αυξήσεις στις τιμές και την περιστολή των επιλογών και της καινοτομίας.

Εν τω μεταξύ, η είδηση για τη μη ευόδωση της εξαγοράς της Arm από τη Nvidia, η οποία έγινε γνωστή στις αρχές της εβδομάδας, έρχεται μόλις λίγες ημέρες μετά το γεγονός ότι η ταϊβανέζικη επιχείρηση GlobalWafers εξαναγκάστηκε να αποχωρήσει από μια σχεδιαζόμενη εξαγορά, που οργάνωνε και αφορούσε τον γερμανικό όμιλο της Siltronic. Η πρώτη δεν κατόρθωσε εγκαίρως να εξασφαλίσει την αναγκαία έγκριση από μεριάς της γερμανικής κυβέρνησης. Εάν ευοδωνόταν, τότε θα δημιουργείτο ο δεύτερος μεγαλύτερος όμιλος στον κόσμο στην κατασκευή δισκίων πυριτίου 200 μιλιμέτρ, ενός ζωτικής σημασίας στοιχείου, το οποίο χρησιμοποιείται στην κατασκευή ημιαγωγών. Εντούτοις το να περάσει σε χέρια ξένων η μοναδική μεγάλη εταιρεία της Ευρώπης στην προμήθεια δισκίων πυριτίου θα είχε υποχρεώσει τη Γηραιά Ηπειρο να εξαρτηθεί έτι περαιτέρω από τις αλυσίδες εφοδιασμού της νοτιοανατολικής Ασίας και μάλιστα σε μια περίοδο κατά την οποία παρατηρούνται οξείες ελλείψεις σε ημιαγωγούς και εξαρτήματα.

Ανεξαρτήτως της αναδίπλωσης στις ανωτέρω δύο συμφωνίες, η τάση συσπείρωσης στον κλάδο δείχνει δελεαστική ούτως ή άλλως. Ακόμα κι αν οι τιμές των ημιαγωγών εκτινάσσονται λόγω των παγκόσμιων ελλείψεων, το να κατασκευάζει μια εταιρεία μικροεπεξεργαστές καθίσταται ολοένα και δαπανηρότερο και τεχνολογικά δυσκολότερο. Τα κεφάλαια που προβλέπεται να δαπανηθούν για τους ημιαγωγούς θα αυξηθούν περισσότερο από ένα τρίτο στο εντυπωσιακό νούμερο των 152 δισεκατομμυρίων δολαρίων για το 2021, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της IC Insights. Οι όμιλοι οι οποίοι θα είναι μεγαλύτεροι και με περισσότερο διαφοροποιημένες δραστηριότητες θα αποδειχθούν ανταγωνιστικότεροι, ενώ η επέκτασή τους με εργαλείο τις εξαγορές θα αποβεί λιγότερο ριψοκίνδυνη από το να συμβάλουν στο να γεννηθεί ένας πιθανός κορεσμός προμηθειών στο μέλλον. Τέλος, από πλευράς των κυβερνήσεων, εξαιρουμένων των τελευταίων εξελίξεων, οι περισσότερες δείχνουν να διάκειντα ευμενώς σε επιχειρηματικές συμφωνίες, από τη στιγμή που οι στόχοι εξαγοράς δεν έχουν στην κατοχή τους τεχνολογία καίριας σημασίας.

Επενδύσεις 43 δισ. για να γίνει η Ευρώπη Νο1 στους επεξεργαστές

Το σχέδιο της Ε.Ε. για να ενισχυθεί η παραγωγή στον κρίσιμο τεχνολογικό τομέα

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Την πρόταση της Κομισιόν για τον ευρωπαϊκό νόμο για τους επεξεργαστές (European Chips Act) υιοθέτησε χθες το Κολέγιο των Επιτρόπων. Σκοπός της νομοθεσίας είναι η ενίσχυση του οικοσυστήματος παραγωγής μικροεπεξεργαστών της Ε.Ε., ώστε το μερίδιό της στην παγκόσμια αγορά να αυξηθεί από 10% σήμερα σε 20% το 2030. Για τον σκοπό αυτό η Επιτροπή ελπίζει να κινητοποιήσει επενδύσεις που θα φτάσουν τα 43 δισ. ευρώ. Η πρόταση πρέπει να εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ε.Ε. Με την προτεινόμενη νομοθεσία, ανέφερε σε δήλωσή της η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, «συνδυάζουμε επενδυτικούς πόρους, παρεμβάσεις στο ρυθμιστικό πλαίσιο και τις αναγκαίες στρατηγικές συνεργασίες που

Οι ελλείψεις επεξεργαστών έχουν επιβραδύνει την ανάκαμψη. Σε ορισμένα ευρωπαϊκά κράτη η παραγωγή της αυτοκινητοβιομηχανίας έχει μειωθεί κατά το 1/3.

θα μετατρέψουν την Ευρώπη σε ηγέτη σε αυτή την αγορά». Η πανδημία, τόνισε, «εξέθεσε με επώδυνο τρόπο την ευάλωτη φύση των εφοδιαστικών αλυσίδων» στον ζωτικό αυτόν τομέα, ενώ «οι ελλείψεις μικροεπεξεργαστών σε παγκόσμιο επίπεδο έχει πραγματικά επιβραδύνει την ανάκαμψη» της ευρωπαϊκής οικονομίας. Σε ορισμένα κράτη-μέλη, ενδεικτικά, η παραγωγή της αυτοκινητοβιομηχανίας έχει μειωθεί κατά το 1/3 εξαιτίας των ελλείψεων. Η εκτελεστική αντιπρόεδρος της Κομισιόν, Μαργκρέτε Βεστάγκερ, στη συνέντευξη Τύπου χθες σημείωσε ότι οι ανάγκες της Ε.Ε. σε μικροεπεξεργαστές «θα διπλασιαστούν την επόμενη δεκαετία». Ανέδειξε δε τη σημασία η Ευρώπη να ενισχύσει τη θέση της στην παραγωγή των πιο μικροσκοπικών, τελευταίας τεχνολογίας μικροεπεξεργαστών (το πιο σημαντικό μερίδιο αγοράς που κατέχει αυτή τη στιγμή είναι σε παλαιότερης τεχνολογίας ημιαγωγούς).

Μεταξύ των προτεραιοτήτων που ανέδειξε για την αναβάθμιση της Ε.Ε. στο κρίσιμο αυτό πεδίο ήταν η σύσφιγξη των σχέσεων μεταξύ έρευνας (όπου η Ευρώπη βρίσκεται στην πρωτοπορία) και παραγωγής, η ανάπτυξη των δεξιοτήτων στο εργατικό

Οι ανάγκες της Ε.Ε. σε μικροεπεξεργαστές «θα διπλασιαστούν την επόμενη δεκαετία», τόνισε η εκτελεστική αντιπρόεδρος της Κομισιόν Μαργκρέτε Βεστάγκερ. Η Ευρώπη «δεν μπορεί να μη συμμετάσχει σε αυτή την τεχνολογική κούρσα», καθώς έχει γεωπολιτικές προεκτάσεις, πρόσθεσε ο επίτροπος Εσωτερικής Αγοράς Τιερί Μπρετόν.

δυναμικό και ο καλύτερος συντονισμός με εταίρους, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες. Από την πλευρά του, ο επίτροπος Εσωτερικής Αγοράς, Τιερί Μπρετόν, είπε ότι η Ευρώπη «δεν μπορεί να μη συμμετάσχει σε αυτή την τεχνολογική κούρσα», καθώς η συγκεκριμένη εφοδιαστική αλυσίδα έχει γεωπολιτικές προεκτάσεις.

Κριτική και απαντήσεις

Ενα ζήτημα που προκύπτει αφορά τα πραγματικά ποσά που διατίθενται για το ζωτικό αυτό εγχείρημα. Από τα 43 δισ. ευρώ, μόλις τα 2,875 δισ. θα προέλθουν από τον κοινοτικό προϋπολογισμό, κυρίως με τη μεταφορά πόρων από άλλα πεδία. Τα υπόλοιπα θα προκύψουν από δαπάνες των κρατών-μελών (μεταξύ άλλων από προγράμματα όπως το Ταμείο Συνοχής και το RRF), αλλά και από τις ιδιωτικές επενδύσεις που προσδοκάται ότι θα κινητοποιηθούν.

Μια ομάδα χωρών, εν τω μεταξύ, με προεξάρχουσα την Ολλανδία, εκφράζει ανησυχία για τη γενικότερη λογική του σχεδίου της Κομισιόν. Οπως σημειώνουν διπλωμάτες των χωρών αυτών, η Ευρώπη είναι ηγέτιδα δύναμη σε ορισμένες πτυχές της εφοδιαστικής αλυσίδας των ημιαγωγών. «Εκεί πρέπει να εστιάσουμε, όχι στην προσπάθεια να έχουμε μερίδιο σε όλο το φάσμα», εξηγούν. Το ίδιο στρατόπεδο επίσης αμφισβητεί το σκεπτικό της δαπάνης τεράστιων ποσών για την προσέλκυση μη ευρωπαϊκών εταιρειών στην Ε.Ε. για την παραγωγή μικροεπεξεργαστών. Οι επίτροποι στη συνέντευξη Τύπου τόνισαν πάντως ότι η αυτάρκεια δεν είναι ο στόχος. Η εκτελεστική αντιπρόεδρος ανέφερε ότι για κάτι τέτοιο θα απαιτούνταν 240-320 δισ. ευρώ σε επενδύσεις, ενώ είναι αμφίβολο αν θα υπήρχε η παραγωγική ικανότητα εντός Ε.Ε.

Ανησυχία στο μπλοκ των «φίλων της ενιαίας αγοράς» (Ολλανδία, σκανδιναβικές χώρες, χώρες της Βαλτικής, Τσεχία, Πολωνία) προκαλεί, επιπλέον, η εξαίρεση από τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων για την επιδότηση νέων μονάδων παραγωγής. Η κ. Βεστάγκερ επιχείρησε να κατευνάσει τους φόβους περί στρέβλωσης, τονίζοντας ότι οι επιδοτήσεις θα αφορούν αποκλειστικά δραστηριότητες που είναι «οι πρώτες στο είδος τους» (first-of-a-kind), ώστε εξ ορισμού να μην πλήττεται ο ανταγωνισμός. Η έγκριση, πρόσθεσε, θα εξαρτάται επίσης από την καταλληλότητα αλλά και την αναλογικότητα της ενίσχυσης (η οποία προϋποθέτει τη συμμετοχή και του ιδιωτικού τομέα), ενώ θα πρέπει επίσης να φανεί ότι η συγκεκριμένη δραστηριότητα θα έχει θετικό αντίκτυπο πανευρωπαϊκά.

Το ολλανδικό μπλοκ εκφράζει επίσης φόβους για τον μηχανισμό παρακολούθησης εξαγωγών που η Κομισιόν προτείνει για τον τομέα – αντίστοιχο με τον μηχανισμό εξουσιοδότησης που θεσμοθετήθηκε στις αρχές του 2021 για τις εξαγωγές εμβολίων κατά της COVID-19. Η επέκταση τέτοιων μηχανισμών σε σειρά κλάδων υπονομεύει τον ισχυρισμό της Ε.Ε. ότι είναι μία δύναμη που στηρίζει το ελεύθερο εμπόριο, ενώ την εκθέτει σε αντίποινα από όλες τις μεγάλες χώρες-παραγωγούς, σύμφωνα με τους επικριτές της.

Ο κ. Μπρετόν, απαντώντας, τόνισε ότι η ύπαρξη του μηχανισμού για τα εμβόλια έπαιξε κρίσιμο ρόλο στις διαπραγματεύσεις του με τρίτες χώρες που είχαν παγώσει τις εξαγωγές, ώστε να τις πείσει να αλλάξουν στάση. Πρόσθεσε δε ότι η πρόβλεψη είναι να ενεργοποιείται μόνο ως «μέτρο ύστατης καταφυγής». Αξιωματούχος της Κομισιόν σημειώνει ότι ο μηχανισμός θα ενεργοποιείται μόνο αν έχουν ληφθεί αντίστοιχα μέτρα από άλλες χώρες.

Η Meta αντιμετωπίζει καταγγελίες από τις αρμόδιες αμερικανικές αρχές ανταγωνισμού, οι οποίες διατείνονται ότι ακολούθησε μονοπωλιακή πολιτική στο πεδίο των κοινωνικών δικτύων, λόγω της εξαγοράς του Instagram και του WhatsApp.

Σε υποχώρηση η κεφαλαιοποίηση του Facebook λόγω μείωσης χρηστών

Σε επίπεδα κάτω των 600 δισ. δολαρίων διαμορφώθηκε η κεφαλαιοποίηση της Meta (της μετονομασθείσης εταιρείας του Facebook, που ίδρυσε ο Μαρκ Ζούκερμπεργκ) κατά τη συνεδρίαση στην αμερικανική αγορά την περασμένη βδομάδα. Οι πιέσεις επί της τιμής της μετοχής της εντάθηκαν λόγω του ότι προσφάτως ανακοίνωσε μείωση των χρηστών της αλλά και του αντικτύπου από το ναυάγιο των συνομιλιών για την εξαγορά της βρετανικής εταιρείας ημιαγωγών Arm από την αμερικανική Nvidia – η μετοχή της Meta έκλεισε με -2,1% και κεφαλαιοποίηση στα 599,32 δισ. δολάρια. Κατά τη χθεσινή συνεδρίαση, όμως, στη Γουόλ Στριτ η μετοχή είχε μια άνοδο 3% και η χρηματιστηριακή αξία της είχε ανέλθει στα 616,8 δισ. δολάρια περίπου πριν από το κλείσιμο της αγοράς. Παράλληλα, όπως αναφέρουν το CNBC και το moneyreview.gr, ο Λευκός Οίκος είχε θέσει πλαφόν τα 600 δισ. δολάρια ως το όριο υπεράνω του οποίου θα επιβάλλονται περιορισμοί υπό το πρίσμα νομοσχεδίου, που στοχεύει στη χαλιναγώγηση των μεγάλων ομίλων υψηλής τεχνολογίας, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται οι Apple, Facebook, Google κ.λπ. Κατά συνέπεια, εάν η κεφαλαιοποίηση παραμείνει σε επίπεδα κάτω των 600 δισ. δολαρίων, ενδέχεται τότε η εταιρεία του Μαρκ Ζούκερμπεργκ να αποφύγει ορισμένες από τις νέες περιοριστικές ρυθμίσεις ως προς τη δραστηριότητά της και την υλοποίηση συμφωνιών.

Βέβαια, υπό τις σημερινές συνθήκες από την «τσιμπίδα» της κυοφορούμενης νομοθεσίας δεν πρόκειται να ξεφύγουν οι άλλοι τεχνολογικοί κολοσσοί, οι οποίοι προαναφέρθηκαν. Εάν, τώρα, υπερψηφιστεί αυτό το νομοσχέδιο, δεν αποκλείεται να ισχύει και για επιχειρήσεις των οποίων η κεφαλαιοποίηση έχει υποχωρήσει κάτω από τα 600 δισ. δολάρια για εύλογο χρονικό διάστημα. Πέραν τούτων, η Meta θα κληθεί να αντιμετωπίσει τις καταγγελίες από τις αρμόδιες αμερικανικές αρχές ανταγωνισμού, οι οποίες διατείνονται ότι ακολούθησε μονοπωλιακή πολιτική στο πεδίο των κοινωνικών δικτύων, εξαιτίας της εξαγοράς του Instagram, μιας εφαρμογής ανεβάσματος και ανταλλαγής φωτογραφιών, και του WhatsApp, που προωθεί την επικοινωνία μέσω ανταλλαγής δωρεάν μηνυμάτων. Εάν δηλαδή το νομοσχέδιο ψηφιστεί, υπάρχει περίπτωση η Meta να αντιμετωπίσει και άλλα εμπόδια λόγω του δεσπόζοντος ρόλου της στην αγορά, οπότε και να δυσκολευθεί να προχωρήσει σε αντίστοιχα μεγάλες εξαγορές στο μέλλον. Τέλος επισημαίνεται ότι καίριο μέλημα των Αρχών στις ΗΠΑ και την ΕΕ είναι να διαπιστώσουν κατά πόσον τέτοιου είδους εξαγορές υπαγορεύονται από την πρόθεση των κολοσσών να καταπνίξουν εμπράκτως τον ανταγωνισμό, από τον οποίο δεν θωρακίζονται ούτως ή άλλως – η πτώση των χρηστών του Facebook αποδίδεται στον ανταγωνισμό από το κοινωνικό δίκτυο TikTok και το YouTube.

Δύο δισεκατομμύρια ευρώ από Bosch σε προγράμματα επανακατάρτισης

Ο μεγαλύτερος όμιλος της Ευρώπης στην προμήθεια εξαρτημάτων αυτοκινήτων, αυτός της γερμανικής Bosch, σκοπεύει να διαθέσει συνολικά έως και 2 δισεκατομμύρια ευρώ ούτως ώστε να καταρτίσει εκ νέου τους 400.000 εργαζομένους του για να μπορούν να αντεπεξέλθουν στη μετάβαση από την εποχή των κινητήρων εσωτερικής καύσης στην ηλεκτροκίνηση, όπως αναφέρει σε σχετικό της δημοσίευμα η βρετανική εφημερίδα των Financial Times. Και ο μετασχηματισμός αυτός θα περιορίσει δυνητικά και τις απώλειες σε θέσεις εργασίας. Ο γερμανικός κολοσσός της Bosch

Σκοπός είναι οι 400.000 εργαζόμενοί της να αντεπεξέλθουν στη μετάβαση από την εποχή των κινητήρων εσωτερικής καύσης στην ηλεκτροκίνηση.

προέβη στην ανακοίνωση αυτή ενώ είχε ήδη διατυπωθεί η προειδοποίηση πως ο στόχος της απομάκρυνσης σταδιακά από τα βενζινοκίνητα και πετρελαιοκίνητα αμάξια στην Ε.Ε. έως το 2035 θα μπορούσε να προξενήσει την απώλεια εκατοντάδων χιλιάδων θέσεων εργασίας. Η εταιρεία, η οποία δεν είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο και λειτουργεί ως μία από τις μεγαλύτερες εργοδότριες στην Ευρωπαϊκή Ενωση, έχει τα τελευταία πέντε χρόνια δαπανήσει 1 δισ. ευρώ σε προγράμματα επανακατάρτισης εργαζομένων, που απασχολούνται σε παλαιές τεχνολογίες. Επιπλέον σκοπεύει να διαθέσει ένα αντίστοιχο ποσόν την προσεχή πενταετία, όπως δήλωσε η γενική διευθύντρια ανθρωπίνων πόρων, Φίλιτς Αλμπρεχτ, ενώ επιμερισμένο κατά

Ο νέος επικεφαλής της Bosch, Στέφαν Χάρτουνγκ, δήλωσε πως τάσσεται στο πλευρό της Ε.Ε. ως προς τους στόχους του μηδενισμού των εκπομπών ρύπων «χωρίς εάν και αλλά», σε αντίθεση με τον προκάτοχό του, Φόλκμαρ Ντένερ, που είχε ζητήσει η Ευρώπη «να επανεξετάσει επειγόντως τον σχεδιασμό της».

κεφαλήν φθάνει τα 500 ευρώ ετησίως.

Οσοι, τώρα, απασχολούνται σε τμήματα άλλα πέραν του αυτοκινήτου έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν κύκλους μαθημάτων, οι οποίοι αφορούν την τεχνητή νοημοσύνη και άλλα θέματα σχετικά με το λογισμικό. Από το 1964 και εντεύθεν η Bosch ανήκει κατά πλειοψηφία σε φιλανθρωπικό ίδρυμα, το οποίο δαπανά τα έσοδα που προέρχονται από τα μερίσματα σε κοινωνικούς σκοπούς. Οι δε μετοχές της τελούν υπό τη διαχείριση καταπιστεύματος, το οποίο δεσμεύεται να διαφυλάξει τη μακροπρόθεσμη ύπαρξή της και μέχρι στιγμής έχει επιλέξει να διατηρήσει το ακριβό εγχώριο εργατικό δυναμικό, περιορίζοντας σε μερικές εκατοντάδες τις περικοπές θέσεων εργασίας. Ο καθαρός αριθμός των εργαζομένων στη Γερμανία διατηρείται σταθερός, ενόσω η Bosch έχει επίσης προσλάβει πληθώρα ειδημόνων σε θέμα ηλεκτρονικής και λογισμικού. Ωστόσο, οι εταιρείες οι οποίες προμηθεύουν εξαρτήματα αυτοκινήτων στην Ευρωπαϊκή Ενωση έχουν ολοένα και πιο ηχηρά διατυπώσει τις ανησυχίες τους για την ταχεία μετάβαση στα οχήματα με μπαταρίες, όπως αναφέρουν οι Financial Times. Συγκεκριμένα, η Clepa, η ένωση με μέλη τις εν λόγω επιχειρήσεις, προειδοποίησε τον Δεκέμβριο ότι 500.000 θέσεις εργασίας αναμένεται να εξαφανιστούν υπό την προοπτική των σχεδίων των Βρυξελλών για απορρύπανση του κλάδου των μεταφορών.

Η δε Bosch από την πλευρά της έχει και αυτή ασκήσει δριμεία κριτική στην Ε.Ε. και τις φιλοδοξίες της. Ο πρώην και επί σειρά ετών επικεφαλής της, Φόλκμαρ Ντένερ, είχε απευθύνει αγωνιώδη έκκληση στις Βρυξέλλες «να επανεξετάσουν επειγόντως τον σχεδιασμό τους», ώστε να περιφρουρηθούν θέσεις εργασίας. Ωστόσο, ο άνθρωπος ο οποίος τον διαδέχθηκε στις αρχές της χρονιάς στο πηδάλιο του γερμανικού ομίλου, Στέφαν Χάρτουνγκ, δήλωσε πως τάσσεται στο πλευρό της Ε.Ε. ως προς τους στόχους του μηδενισμού των εκπομπών ρύπων «χωρίς εάν και αλλά». Τέλος προσέθεσε ότι η εταιρεία του θα διαδραματίσει τον αρμόζοντα ρόλο, ούτως ώστε να διασφαλίσει ότι τα ηλεκτροκίνητα οχήματα θα δεσπόζουν στη Γηραιά Ηπειρο βάσει του χρονοδιαγράμματος των Βρυξελλών.

Η μεσαία τάξη των ΗΠΑ μένει χωρίς κατοικίες

Αιτία, η αύξηση της ζήτησης και η μεγάλη έλλειψη σπιτιών

Στα τέλη του 2021 υπήρχε έλλειψη περίπου 411.000 κατοικιών μόνο για την κυρίως εισοδηματική κατηγορία Αμερικανών που ορίζονται ως μεσαία τάξη, δηλαδή για νοικοκυριά με ετήσιο εισόδημα από 75.000 έως 100.000 δολάρια. Η κατάσταση επιδεινώνεται διαρκώς, καθώς οι εργολάβοι δεν βρίσκουν βασικές πρώτες ύλες για την ανέγερση κατοικιών, όπως η ξυλεία και ο χάλυβας. Το αποτέλεσμα είναι να καθυστερεί η κατασκευή 5,24 εκατ. κατοικιών.

Το όνειρο της απόκτησης ιδιόκτητης κατοικίας φαίνεται πως στην εποχή της πανδημίας μένει όνειρο για τη μεσαία τάξη στις ΗΠΑ, που βλέπει έτσι κι αλλιώς το βιοτικό της επίπεδο να υποχωρεί. Αιτία, η εκτόξευση των τιμών των κατοικιών, αλλά και η ανεπάρκειά τους, καθώς η πανδημία έχει προκαλέσει ελλείψεις σε πρώτες ύλες όπως ο χάλυβας και η ξυλεία με αποτέλεσμα η ζήτηση για κατοικίες να υπερβαίνει σημαντικά την προσφορά. Την ίδια στιγμή, πάντως, ανάλογα προβλήματα υπάρχουν και στην Ευρώπη, όπου οι τιμές των ακινήτων εξακολουθούν να κινούνται ανοδικά, με την Ισλανδία να καταγράφει τις μεγαλύτερες αυξήσεις.

Η μέση τιμή μιας κατοικίας σημείωσε άνοδο 16% σε ένα χρόνο – Ανάλογα προβλήματα και στην Ευρώπη.

Σχετικό ρεπορτάζ της εφημερίδας Wall Street Journal επικαλείται νέα μελέτη της εθνικής ένωσης μεσιτικών εταιρειών των ΗΠΑ (NAR), σύμφωνα με την οποία στα τέλη του 2021 υπήρχε έλλειψη περίπου 411.000 κατοικιών για την κυρίως εισοδηματική κατηγορία Αμερικανών που ορίζονται ως μεσαία τάξη, δηλαδή για όσα νοικοκυριά συγκεντρώνουν ετήσιο εισόδημα από 75.000 έως 100.000 δολάρια. Η μελέτη της NAR διαπιστώνει μάλιστα πως το πρόβλημα είναι γενικότερο για όλες τις εισοδηματικές κατηγορίες αμερικανικών νοικοκυριών με εξαίρεση μόνο τους πλούσιους. Και βέβαια, η δυσκολία στην ανεύρεση προσιτής κατοικίας μετατρέπεται σε όλο και σκληρότερη δοκιμασία όσο μειώνεται το εισόδημα ενός νοικοκυριού, με το ισχυρότερο πλήγμα να δέχονται όσα αμερικανικά νοικοκυριά συγκεντρώνουν ετήσιο εισόδημα από 50.000 έως 75.000 δολάρια. Και όπως τονίζει το σχετικό ρεπορτάζ του Fortune, τη ζήτηση εκτοξεύει διαρκώς και η ένταξη της «γενιάς της χιλιετίας» στους επίδοξους αγοραστές

Ρεπορτάζ της ιστοσελίδας BusinessInsider επικαλείται στοιχεία της βάσης δεδομένων Redfin, σύμφωνα με τα οποία τον Ιανουάριο η μέση τιμή κατοικίας στις ΗΠΑ έφτασε τις 365.000 δολάρια καταγράφοντας ιστορικό υψηλό ρεκόρ. Σημειωτέον ότι μόλις τον Ιανουάριο του 2019, προτού εισβάλει η πανδημία στις δυτικές οικονομίες, η μέση τιμή μιας κατοικίας στις ΗΠΑ δεν υπερέβαινε τις 285.000 δολάρια . Στις αρχές Ιανουαρίου, 41% των κατοικιών πουλήθηκαν σε τιμές υψηλότερες από την αρχική τιμή που ζήτησαν οι πωλητές, ενώ πολλά σπίτια παραμένουν υποψήφια για πώληση μόλις για μία εβδομάδα, αφού η ζήτηση υπερβαίνει κατά πολύ την προσφορά. Η ανεπάρκεια κατοικιών εξωθεί τους επίδοξους αγοραστές σε εσπευσμένες επιλογές και στη σχετική έρευνα του BusinessInsider, το 82% των ερωτηθέντων αγοραστών κατοικιών δήλωσε πως έχει μετανιώσει εν μέρει για την επιλογή του και συνήθως αυτό αφορά τη βιασύνη με την οποία αναγκάστηκε να αποφασίσει. Οπως επισημαίνει το BusinessInsider, η κατάσταση επιδεινώνεται διαρκώς, καθώς οι εργολάβοι δεν βρίσκουν βασικές πρώτες ύλες για την ανέγερση κατοικιών όπως η ξυλεία και ο χάλυβας που είναι σε έλλειψη. Το αποτέλεσμα είναι να καθυστερεί η κατασκευή 5,24 εκατ. κατοικιών. Τα στοιχεία της Redfin φέρουν τη μέση τιμή μιας κατοικίας στις ΗΠΑ να έχει αυξηθεί κατά 16% μέσα στους τελευταίους 12 μήνες μέχρι τον Ιανουάριο, μήνα που ο πληθωρισμός στις ΗΠΑ εκτοξεύθηκε στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων 40 ετών, καθιστώντας απρόσιτες τις κατοικίες για την πλειονότητα των Αμερικανών. Μιλώντας στο BusinessInsider, η Ντάριλ Φεϊργουέδερ, επικεφαλής των οικονομολόγων της Redfin, απέδωσε την εκτόξευση των τιμών στη μεγάλη ζήτηση που υπερβαίνει σαφώς την προσφορά και τόνισε πως «κερδισμένοι είναι οι έμπειροι αγοραστές κατοικιών και οι επενδυτές». Και στο μεταξύ, στοιχεία της Federal Reserve φέρουν την αξία των ακινήτων που ελέγχει το πλουσιότερο 1% των Αμερικανών να έχει αυξηθεί κατά 772% από το 1989 έως σήμερα.

Σε ό,τι αφορά τη Γηραιά Ηπειρο, σχετικό ρεπορτάζ του Bloomberg διαπιστώνει πως το πρόβλημα του πληθωρισμού είναι εξαιρετικά οξύ στην Ισλανδία, αλλά σε αντίθεση με την υπόλοιπη Ευρώπη, η αιτία δεν είναι το υψηλό κόστος της ενέργειας ούτε το έμφραγμα στην εφοδιαστική αλυσίδα, αλλά η «φούσκα» των τιμών των κατοικιών. Η «μεγάλη έλλειψη» ακινήτων εξωθεί τις τιμές των κατοικιών σε πολύ ταχύτερη άνοδο από εκείνη των μισθών, υπογραμμίζει ο Σνόρι Τζάκομπσον, ιδρυτής της συμβουλευτικής Jacobsson Capital, που προβλέπει πως «αν συνεχιστεί αυτή η τάση θα δεχθεί πιέσεις η ισλανδική κορώνα και θα κινδυνεύσει η οικονομική σταθερότητα στη χώρα». Οι μειώσεις των επιτοκίων που αποφάσισε η Τράπεζα της Ισλανδίας εν τω μέσω της πανδημίας εκτόξευσαν τη ζήτηση και οδήγησαν τις τιμές των κατοικιών στην πρωτεύουσα Ρέικιαβικ σε άνοδο 18% μέσα στο περασμένο έτος. Είχε προηγηθεί σταθερή άνοδός τους όμως από τη χρηματοπιστωτική κρίση και μετά. Σύμφωνα με τη Eurostat, από το 2010 και μέχρι το τρίτο τρίμηνο του 2021 οι τιμές των κατοικιών στη νησιωτική χώρα της βόρειας Ευρώπης εκτοξεύθηκαν κατά 150%, καταγράφοντας τη μεγαλύτερη αύξηση σε όλη την Ευρώπη.

Bloomberg, Wall Street Journal, BusinessInsider, Fortune

Το ψηφιακό γουάν θα μπορούσε να ενισχύσει περαιτέρω τον έλεγχο της κυβέρνησης επί του χρηματοοικονομικού συστήματος της χώρας.

Η Κίνα ξεκινάει τη χρήση του ψηφιακού γουάν

Οι Κινέζοι είναι άκρως εξοικειωμένοι με τις ψηφιακές συναλλαγές. Στο Πεκίνο, στη Σαγκάη και σε άλλες μεγάλες πόλεις είναι πιο εύκολο να ψωνίσει κανείς από τα καταστήματα με εφαρμογές κινητού παρά να κουβαλάει μαζί του μετρητά. Τώρα το Πεκίνο θέλει να κάνει ένα βήμα παραπάνω με το ψηφιακό γουάν. Το e-CNY είναι ένα «όπλο» με το οποίο φιλοδοξεί να «χτυπήσει» την απόλυτη κυριαρχία του δολαρίου, αλλά και να νικήσει κατά κράτος το bitcoin.

Η Κίνα έχει ξεκαθαρίσει πως το ψηφιακό γουάν δεν είναι κρυπτονόμισμα. Είναι αντιθέτως ένα μέσο στην επίθεση που έχει εξαπολύσει κατά των κρυπτονομισμάτων το τελευταίο διάστημα. Το πρώτο μεγάλο τεστ για την επιτυχία του θα έρθει στους Χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες, που αρχίζουν αύριο. Και τούτο γιατί για πρώτη φορά θα έχουν την ευκαιρία να το χρησιμοποιήσουν αθλητές και άλλα μέλη αποστολών από το εξωτερικό, που θα βρεθούν στο Ολυμπιακό Χωριό.

Μερίδα αναλυτών πιστεύει ότι το ψηφιακό γουάν θα μπορούσε να ενισχύσει περαιτέρω τον έλεγχο της κυβέρνησης επί του χρηματοοικονομικού συστήματος της χώρας, αλλά και ίσως να αλλάξει τις ισορροπίες ισχύος στην παγκόσμια οικονομική επιρροή. Εχει σχεδιαστεί ως μια ηλεκτρονική εκδοχή των χαρτονομισμάτων και κερμάτων του γιουάν, και μπορεί να αποθηκευθεί σε ένα ψηφιακό πορτοφόλι ή σε smartphone. Το σχετικό app είναι διαθέσιμο στα Android και Apple stores.

Οι Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες θεωρούνται μεγάλη ευκαιρία για να δοθεί απαραίτητη ώθηση στο νέο νόμισμα.

Από το 2021 το ψηφιακό γιουάν έχει δοκιμαστεί κυρίως σε λοταρίες στις οποίες οι πολίτες λάμβαναν ένα μικρό ποσό ψηφιακών χρημάτων για να ξοδέψουν, αλλά γίνεται δεκτό ως μέσο πληρωμής για ορισμένα προϊόντα και από τους κινεζικούς κολοσσούς ηλεκτρονικού εμπορίου.

Οι Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες θα μπορούσαν να δώσουν μια ώθηση στο ψηφιακό νόμισμα, που στα τέλη του 2021 είχε 261 εκατομμύρια χρήστες έναντι μόλις 21 εκατομμυρίων τον Ιούνιο του ίδιου έτους. Το μερίδιό του στις ηλεκτρονικές συναλλαγές της δεύτερης ισχυρότερης οικονομίας του πλανήτη και πολυπληθέστερης χώρας είναι ακόμη εξαιρετικά μικρό. Τους τελευταίους μήνες πραγματοποιήθηκαν με αυτό συναλλαγές μόλις 8 δισ. δολαρίων. Πέρα από τις όποιες προωθητικές ενέργειες γίνουν κατά τη διάρκεια των Αγώνων, το Πεκίνο θα πρέπει ουσιαστικά να πείσει πρώτα απ' όλα τους ίδιους τους Κινέζους, καταναλωτές και επιχειρηματίες, ότι είναι πιο ελκυστικό μέσο από τις άκρως δημοφιλείς apps, Alipay και WeChat Pay.

Συγκράτηση μισθών ζητάει η Τράπεζα της Αγγλίας

Μεγάλες αντιδράσεις έχουν προκαλέσει οι δηλώσεις του διοικητή της Τράπεζας της Αγγλίας Αντριου Μπέιλι ότι οι Βρετανοί δεν πρέπει να ζητήσουν αύξηση μισθού φέτος, μολονότι καταγράφεται στη Βρετανία η μεγαλύτερη αύξηση του κόστους ζωής που έχει σημειωθεί εδώ και δεκαετίες. Ο Βρετανός πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον και τα εργατικά συνδικάτα συντάχθηκαν με όσους κατήγγειλαν τον Αντριου Μπέιλι, που την περασμένη εβδομάδα υποστήριξε ότι οι εργαζόμενοι στη χώρα δεν πρέπει να ασκούν πιέσεις στους εργοδότες τους για να τους αυξήσουν τους μισθούς, καθώς η οικονομία χρειάζεται χρόνο για να προσαρμοστεί και να αναπτυχθεί εν μέσω αυξανόμενου πληθωρισμού. Μιλώντας στο BBC ώρες μετά την απόφαση της Τράπεζας της Αγγλίας να προχωρήσει σε νέα αύξηση των επιτοκίων, ο κ. Μπέιλι τόνισε πως οι επιχειρήσεις της Βρετανίας πρέπει να επιβάλουν «συγκράτηση» στις διαπραγματεύσεις για τις αμοιβές ώστε να βοηθήσουν να ανακοπεί ο πληθωρισμός, που βρίσκεται στα υψηλά 30 ετών. Ερωτώμενος αν η τράπεζα ζητάει από τους εργαζομένους να μην απαιτούν μεγάλες αυξήσεις στους μισθούς τους, ο κ. Μπέιλι απάντησε: «Σε γενικές γραμμές, ναι».

Αντιδράσεις από Μπόρις Τζόνσον και από τα βρετανικά συνδικάτα.

Και μολονότι παραδέχθηκε πως θα ήταν «επώδυνο» για τους εργαζομένους, πρόσθεσε πως χρειάζεται μια «μέτρια αύξηση μισθών» για να αποτραπεί η παγίωση του υψηλού πληθωρισμού. Τα σχόλια του κ. Μπέιλι απηχούν την οικονομική θεωρία ότι οι αυξήσεις των μισθών οδηγούν σε περαιτέρω επιτάχυνση του πληθωρισμού. Καθώς οι μισθοί αυξάνονται, εξωθούν ανοδικά το κόστος παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών, με αποτέλεσμα οι εταιρείες να χρεώνουν περισσότερο τους καταναλωτές, αυξάνοντας περαιτέρω το κόστος της ζωής. Σε ένα ήδη πληθωριστικό περιβάλλον, κάτι τέτοιο μπορεί να οδηγήσει στον φαύλο κύκλο αυξήσεων μισθών και αυξήσεων τιμών που θα αλληλοτροφοδοτούνται, όπως συνέβη στη Βρετανία και σε άλλες οικονομίες του δυτικού κόσμου τη δεκαετία του 1970.

Η ανησυχία για το ενδεχόμενο να επαναληφθεί αυτός ο φαύλος κύκλος ώθησε την Τράπεζα της Αγγλίας να αυξήσει τα επιτόκια της στερλίνας για να ανακόψει τον πληθωρισμό, που αναμένεται να εκτοξευθεί τον Απρίλιο στο 7,25%. Ζητούμενο είναι να τον επαναφέρει σταδιακά στον στόχο του 2%. Τα σχόλια του διοικητή της Τράπεζας της Αγγλίας υποδηλώνουν, πάντως, παράλληλα πως οι εργαζόμενοι πρέπει να επιδείξουν προνοητικότητα. Προκάλεσαν, όμως, αντιδράσεις καθώς το τελευταίο ετήσιο πακέτο των αποδοχών του κ. Μπέιλι έφτασε στο ποσό των 575.000 στερλινών, που αντιστοιχεί σε 777.115 δολάρια, δηλαδή 18 φορές ένας μέσος μισθός στη Βρετανία για εργαζόμενο πλήρους απασχόλησης.

Ο διοικητής της Τράπεζας της Αγγλίας Αντριου Μπέιλι τόνισε πως οι επιχειρήσεις της Βρετανίας πρέπει να επιβάλουν «συγκράτηση» στις διαπραγματεύσεις για τις αμοιβές ώστε να βοηθήσουν να ανακοπεί ο πληθωρισμός, που βρίσκεται στα υψηλά 30 ετών.

«Δεν θα δεχθούμε λουτρό αίματος στο Ντονμπάς»

Προειδοποίηση από τον πρέσβη της Ρωσίας στην Ευρωπαϊκή Ενωση Βλαντιμίρ Τσιζόφ και παράθυρο διάσωσης των συμφωνιών του Μινσκ

Συνέντευξη στον
ΠΕΤΡΟ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Μόνιμος αντιπρόσωπος της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Ευρωπαϊκή Ενωση από το 2005, ο Βλαντιμίρ Τσιζόφ είναι μια από τις πιο αναγνωρίσιμες και έγκυρες φωνές της ρωσικής διπλωματίας διεθνώς. Στην τηλεφωνική συνέντευξη που μας παραχώρησε από τις Βρυξέλλες, ύστερα από μια μέρα πλούσια σε εξελίξεις αναφορικά με το Ουκρανικό, ο κ. Τσιζόφ εκφράζει συγκρατημένη αισιοδοξία για αποκλιμάκωση της κρίσης, αλλά προειδοποιεί σε αυστηρή γλώσσα το Κίεβο ότι η Ρωσία θα αντιδράσει δυναμικά αν υπάρξει «λουτρό αίματος» σε βάρος Ρώσων υπηκόων στις περιοχές του Ντονμπάς, στην ανατολική Ουκρανία, που ελέγχουν οι αυτονομιστές. Επισημαίνει ότι ενδεχόμενες κυρώσεις κατά της Ρωσίας θα πλήξουν κυρίως τους Ευρωπαίους καταναλωτές και εκφράζει ανησυχίες για τη χρήση του λιμανιού της Αλεξανδρούπολης από το ΝΑΤΟ, εναντίον της χώρας του.

– Σήμερα ανακοινώθηκε από τη Μόσχα μερική απόσυρση των στρατευμάτων της που βρίσκονταν κοντά στα ουκρανικά σύνορα. Θεωρείτε ότι ο κίνδυνος πολεμικού επεισοδίου έχει πλέον εκλείψει;

– Οι στρατιωτικές ασκήσεις που διεξάγονταν στη Λευκορωσία και σε εδάφη της Ρωσίας ποτέ δεν είχαν σχέση με όλο αυτόν τον θόρυβο που δημιουργήθηκε τεχνητά από γνωστές χώρες γύρω από την Ουκρανία. Θα έλεγα ότι μόνο δύο χώρες παρέμειναν συνετές και δεν συμμετείχαν σε αυτή την κινδυνολογία: η Ρωσία και η Ουκρανία. Δεν ακούσαμε από το Κίεβο ιδιαίτερες ανησυχίες περί κινδύνου εισβολής, παρά μόνο παράπονα και ανησυχίες για την οικονομική ζημιά που προκαλούσε στη χώρα η θορυβώδης εκστρατεία της Δύσης.

– Η ρωσική Δούμα ψήφισε σήμερα πρόταση προς τον πρόεδρο Πούτιν να αναγνωρίσει τις αυτόκλητες Λαϊκές Δημοκρατίες του Ντονέτσκ και του Λουγκάνσκ. Εκτιμάτε ότι υπάρχει πιθανότητα να δεχτεί την πρόταση ο πρόεδρος; Δεν θα σήμαινε κάτι τέτοιο ότι οι συμφωνίες του Μινσκ είναι νεκρές και ότι η Ρωσία στηρίζει έναν νέο ακρωτηριασμό του ουκρανικού εθνικού χώρου;

– Ψηφίστηκε πρόταση της Βουλής, όπως είπατε, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι ο πρόεδρος Πούτιν θα τη δεχτεί αυτομάτως. Νομίζω, με βάση όσα γνωρίζω, ότι υπάρχουν ακόμη δυνατότητες να σωθούν οι ειρηνευτικές συμφωνίες του Μινσκ, αν βέβαια υλοποιηθούν αυστηρά από το Κίεβο. Γιατί το πρόβλημα είναι ότι το Κίεβο δεν εφαρμόζει τις συμφωνίες. Αξιωματούχοι του τη μία λένε ότι θα τις εφαρμόσουν, την άλλη ότι η εφαρμογή τους θα σήμαινε καταστροφή της Ουκρανίας. Ο πρόεδρος Ζελένσκι, π.χ., είπε προ μηνών ότι δεν του αρέσουν οι εν λόγω συμφωνίες, αλλά τις αντέχει γιατί είναι ο μόνος μοχλός για τη διατήρηση των κυρώσεων εναντίον της Ρωσίας. Με αυτούς τους ανθρώπους είναι δύσκολο να συνεννοηθεί κανείς. Πριν από λίγες μέρες συναντήθηκαν στο Βερολίνο εκπρόσωποι των τεσσάρων χωρών της ειρηνευτικής διαδικασίας της Νορμανδίας (Ρωσία, Ουκρανία, Γερμανία, Γαλλία), αλλά δεν σημειώθηκε καμία πρόοδος γιατί ο εκπρόσωπος του Κιέβου αρνήθηκε καν να μπει αναφορά στις συμφωνίες του Μινσκ στο ανακοινωθέν.

Ο Βλαντιμίρ Τσιζόφ εκφράζει συγκρατημένη αισιοδοξία για αποκλιμάκωση της ουκρανικής κρίσης.

«Οι Ευρωπαίοι καταναλωτές θα βγουν ζημιωμένοι αν διαταραχθούν οι ενεργειακές συνδέσεις Ρωσίας - Ευρώπης λόγω νέων κυρώσεων».

– Σε πρόσφατη συνέντευξή σας στον Guardian είπατε ότι η Ρωσία δεν προτίθεται να εισβάλει στην Ουκρανία, αλλά θα αναγκαστεί να απαντήσει αν υπάρξει επίθεση εναντίον Ρώσων υπηκόων στο Ντονμπάς. Οι Αμερικανοί λένε ότι είναι η Ρωσία που ετοιμάζει μια ψεύτικη επίθεση για να δικαιολογήσει προαποφασισμένη εισβολή. Τι να πιστέψουμε;

– Οι Αμερικανοί ψεύδονται και όχι για πρώτη φορά. Γνωρίζετε το παρελθόν τους με την κατασκευή ψευδών ειδήσεων για πολεμικούς σκοπούς, από το επεισόδιο στον κόλπο Τονκίν του Βιετνάμ μέχρι τα υποτιθέμενα όπλα μαζικής καταστροφής του Σαντάμ Χουσεΐν στο Ιράκ και τα ψεύδη περί εξόντωσης παιδιών από χημικά όπλα στη Συρία. Η Ρωσία δεν είχε σε καμία στιγμή ούτε σχέδιο ούτε συμφέρον να εισβάλει στην Ουκρανία. Φυσικά, αν δεχτεί η ίδια επίθεση θα αναγκαστεί να απαντήσει – δικαίωμα που της αναγνωρίζει ο Καταστατικός Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών. Επίσης, αν υπάρξει λουτρό αίματος από τις δυνάμεις του Κιέβου εναντίον Ρώσων υπηκόων στην περιοχή του Ντονμπάς, η Ρωσία δεν θα μπορούσε να μείνει αδιάφορη.

– Στη χθεσινή συνάντησή του με τον καγκελάριο Σολτς, ο πρόεδρος Ζελένσκι δεσμεύτηκε για την εφαρμογή των συμφωνιών του Μινσκ και είπε ότι το αίτημα της χώρας του για ένταξη στο ΝΑΤΟ μπορεί να είναι ένα ανέφικτο όνειρο. Πιστεύετε ότι η εφαρμογή του Μινσκ και η μη ένταξη της Ουκρανίας στο ΝΑΤΟ θα ήταν επαρκής βάση για την πολιτική επίλυση του Ουκρανικού και για έναν ιστορικό συμβιβασμό Ρωσίας - Δύσης;

– Η διεύρυνση του ΝΑΤΟ είναι ένα θέμα που ξεπερνάει κατά πολύ τις διαστάσεις του Ουκρανικού. Αφορά ολόκληρη την Ευρώπη και τον ευρύτερο ευρωατλαντικό χώρο. Η ιδανική λύση, από τη σκοπιά μας, θα ήταν να αυτοδιαλυθεί το ΝΑΤΟ, το οποίο, μετά τον θάνατο του Συμφώνου της Βαρσοβίας δεν έχει πια λόγο ύπαρξης. Βέβαια, μετά βρήκαν έναν προσωρινό λόγο ύπαρξης με τον πόλεμο στο Αφγανιστάν. Αλλά το Αφγανιστάν ήρθε και παρήλθε, ήταν εντελώς αποτυχία. Σήμερα το ΝΑΤΟ δεν έχει καμία αποστολή, είναι ένας στρατιωτικός μηχανισμός που συγκροτήθηκε στα μέσα του εικοστού αιώνα για να εξυπηρετήσει σκοπούς που δεν υπάρχουν πλέον. Με τη διεύρυνση, δεν ενισχύεται η ασφάλεια των μελών του ΝΑΤΟ, αντίθετα αυτά μετατρέπονται συλλογικά σε εστίες έντασης. Το θέμα της διεύρυνσης, που έχει θέσει η Ρωσία, δεν αφορά μόνο την Ουκρανία. Είναι και η Γεωργία που έχει εκφράσει επιθυμία για ένταξη, είναι και οι πύραυλοι και τα στρατιωτικά μέσα που τοποθετούνται σε Βουλγαρία και Ρουμανία, κοντά στα ρωσικά εδάφη. Αν επιλυθούν αυτά τα προβλήματα με νομικά δεσμευτικές εγγυήσεις, τότε θα μπορούμε να μιλάμε για σταθερότερη ευρωπαϊκή ασφάλεια.

– Οι Ευρωπαίοι, μαζί με τους Αμερικανούς, μιλούν για συντριπτικές οικονομικές κυρώσεις κατά της Ρωσίας σε περίπτωση στρατιωτικής επέμβασης στην Ουκρανία. Πόσο σας ανησυχούν αυτές οι δηλώσεις και πώς θα αντιδράσει η Ρωσία αν οι απειλές γίνουν πράξη;

– Ακούσαμε τόσα από τους Δυτικούς για κυρώσεις κατά της Ρωσίας σε περίπτωση εισβολής, αλλά δεν ακούσαμε τίποτα εναλλακτικό, θετικό, για ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας με τη Ρωσία σε περίπτωση μη εισβολής. Η Ρωσία στοχοποιήθηκε με 160 περίπου αποφάσεις των ΗΠΑ, της Ε.Ε. και άλλων για κυρώσεις οι οποίες, όμως, δεν είχαν καταστροφική επίδραση στην οικονομία μας. Τώρα, αν προχωρήσουν στις καινούργιες απειλές τους, τη μεγαλύτερη ζημιά δεν θα την υποστεί η Ρωσία, αλλά οι Ευρωπαίοι πολίτες. Σκεφτείτε, ποιος θα υποφέρει αν κοπούν οι ενεργειακές συνδέσεις μεταξύ Ρωσίας και ευρωπαϊκών χωρών;

–Μου λέτε, δηλαδή, ότι μπορεί να διακόψετε τις ενεργειακές ροές στην Ευρώπη στο πλαίσιο των αντιποίνων;

– Οπως γνωρίζετε, οι αγωγοί μεταφοράς ρωσικού φυσικού αερίου και πετρελαίου στην Ευρώπη φτιάχτηκαν στη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου. Οπότε, ούτε καν στις στιγμές της μεγαλύτερης έντασης μεταξύ ΗΠΑ και ΕΣΣΔ δεν διαταράχθηκε η ροή των ρωσικών υδρογονανθράκων προς την Ευρώπη. Τώρα οι Αμερικανοί ασκούν πιέσεις για τον Nord Stream 2. Η Ρωσία θα βρει σε κάθε περίπτωση άλλους πελάτες για να πουλήσει το φυσικό της αέριο, εκείνοι που θα ζημιωθούν είναι οι Ευρωπαίοι.

Οι στρατιωτικές ασκήσεις που διεξάγονταν στη Λευκορωσία και σε εδάφη της Ρωσίας ποτέ δεν είχαν σχέση με όλο αυτόν τον θόρυβο που δημιουργήθηκε τεχνητά από γνωστές χώρες γύρω από την Ουκρανία, αναφέρει ο Ρώσος πρέσβης στην Ε.Ε., λίγο μετά την ανακοίνωση ότι η Μόσχα προχώρησε σε μερική απόσυρση των στρατευμάτων της που βρίσκονταν κοντά στα ουκρανικά σύνορα.

Αλεξανδρούπολη και ΝΑΤΟ

– Το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης χρησιμοποιείται εντατικά από το Π.Ν. των ΗΠΑ για την ενίσχυση της ανατολικής πτέρυγας του ΝΑΤΟ στην παρούσα κρίση. Θεωρείτε ότι αυτό βαραίνει στις ελληνορωσικές σχέσεις και γενικότερα πώς κρίνετε την ελληνική στάση στο Ουκρανικό;

– Δεν χαιρόμαστε, βέβαια, με αυτά που συμβαίνουν στο λιμάνι της Αλεξανδρούπολης. Γίνονται αυτά που είπατε, γίνονται και μεταφορές στρατιωτικού υλικού προς την Ουκρανία, αν και τα όπλα μεταφέρονται κυρίως αεροπορικώς, από τη Βρετανία και χώρες της ανατολικής Ευρώπης. Θα προτιμούσαμε να μη συμμετέχει καν στο ΝΑΤΟ η Ελλάδα, αλλά εφόσον συμμετέχει, εξετάζουμε προσεκτικά ποιο ρόλο παίζει στο πλαίσιό του, γνωρίζοντας ότι δεν έχει αποφασιστικό ρόλο στη λήψη των αποφάσεων. Ασφαλώς όλα αυτά δεν υποβοηθούν την ανάπτυξη των διμερών σχέσεων. Ελπίζουμε να υπάρξουν στο μέλλον υγιείς προσεγγίσεις, που να λαμβάνουν υπ' όψιν τις παραδοσιακές σχέσεις.

Βήματα αποκλιμάκωσης της κρίσης με δείγμα γραφής από τη Μόσχα

Υστερα από μία εβδομάδα κορύφωσης της έντασης μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας, η χθεσινή ημέρα έφερε τα πρώτα σημάδια αποκλιμάκωσης. Το ρωσικό υπουργείο Αμυνας ανακοίνωσε ότι στρατεύματα που συμμετείχαν σε γυμνάσια κοντά στα ουκρανικά σύνορα άρχισαν να επιστρέφουν στις βάσεις τους, έχοντας ολοκληρώσει την αποστολή τους. «Θα ήταν καλό, αλλά δεν έχουμε επιβεβαιώσει κάτι τέτοιο», δήλωσε ο Αμερικανός πρόεδρος Μπάιντεν λίγες ώρες αργότερα, υπογραμμίζοντας ότι μια ρωσική εισβολή στην Ουκρανία «παραμένει πιθανή» και εκτιμώντας ότι ο αριθμός των Ρώσων στρατιωτών γύρω από την Ουκρανία ανέρχεται πλέον σε 150.000. «Αν η Ρωσία επιτεθεί θα βρεθεί αντιμέτωπη με σαρωτική διεθνή καταδίκη», είπε ο Αμερικανός πρόεδρος.

Ο Γερμανός καγκελάριος Σολτς μιλώντας στους Γερμανούς δημοσιογράφους μετά τις επαφές του στο Κρεμλίνο σημείωσε ότι η διέξοδος είναι να αναγνωριστεί ρητά ότι δεν επίκειται ένταξη της Ουκρανίας στο ΝΑΤΟ. «Θα είναι παράλογο να γίνει πόλεμος για κάτι που όλοι γνωρίζουν ότι δεν βρίσκεται στην ατζέντα», είπε ο Σολτς.

Με σκεπτικισμό αντιδρούν Κίεβο και Δύση στη μερική αποχώρηση ρωσικών στρατευμάτων από τα σύνορα με την Ουκρανία.

Η λιτή ανακοίνωση περί μερικής αποχώρησης των ρωσικών στρατευμάτων έγινε δεκτή με ενθουσιασμό από τις διεθνείς αγορές, όπου το ρούβλι σημείωσε σημαντική άνοδο. «Ερχονται σήματα από τη Μόσχα ότι η διπλωματία πρέπει να συνεχιστεί. Αυτό μας προσφέρει βάση για λελογισμένη αισιοδοξία. Ωστόσο, μέχρι στιγμής δεν έχουμε δει χειροπιαστά δείγματα αποκλιμάκωσης στο πεδίο, από ρωσικής πλευράς», δήλωσε σε δημοσιογράφους ο γενικός γραμματέας του ΝΑΤΟ, Γενς Στόλτενμπεργκ. Στο Κίεβο, ο ΥΠΕΞ Ντμίτρο Κουλέμπα δήλωσε ότι η χώρα του «θα πιστέψει στην αποκλιμάκωση όταν δει με τα μάτια της την απόσυρση στρατευμάτων».

«Αν η Ρωσία επιτεθεί, θα βρεθεί αντιμέτωπη με σαρωτική διεθνή καταδίκη», τόνισε ο Αμερικανός πρόεδρος Τζο Μπάιντεν.

Θριαμβευτικούς τόνους, με ισχυρές δόσεις ειρωνείας, χρησιμοποίησαν Ρώσοι αξιωματούχοι για τις εξελίξεις. «Η 15η Φεβρουαρίου θα περάσει στην Ιστορία ως η ημέρα που χρεοκόπησε η προπαγάνδα της Δύσης», σχολίασε η εκπρόσωπος Τύπου του ρωσικού ΥΠΕΞ, για πρότερες εκτιμήσεις περί ρωσικής εισβολής τη 16η Φεβρουαρίου. Ο εκπρόσωπος Τύπου του Κρεμλίνου, Ντμίτρι Πεσκόφ, ανέφερε ότι ο Πούτιν αντιμετωπίζει με αστεϊσμούς αυτές τις εκτιμήσεις Δυτικών, δηλώνοντας: «Μας ρωτάει αν έδωσαν (οι Δυτικοί) την ακριβή ώρα έναρξης του πολέμου».

Στην κοινή συνέντευξη Τύπου μετά τη χθεσινή συνάντησή του με τον Βλαντιμίρ Πούτιν στο Κρεμλίνο, ο Ολαφ Σολτς χαρακτήρισε θετικό βήμα τη μερική αποχώρηση των ρωσικών στρατευμάτων και τόνισε ότι, για το Βερολίνο, δεν μπορεί να υπάρξει βιώσιμη ευρωπαϊκή ασφάλεια χωρίς τη Ρωσία, ενώ δεν παρέλειψε να εκθειάσει τους ισχυρούς οικονομικούς δεσμούς μεταξύ των δύο χωρών.

Ο Ρώσος ηγέτης τόνισε ότι η χώρα του είναι αξιόπιστος ενεργειακός εταίρος της Ευρώπης και υπογράμμισε τη σημασία της ρωσογερμανικής συνεργασίας, με έμφαση στον Nord Stream 2. Αφού επανέλαβε ότι δεν επιθυμεί πόλεμο, υποστήριξε ότι οι ρωσόφωνοι του Ντονμπάς υφίστανται «γενοκτονία» και υπογράμμισε ότι, για τη Ρωσία, το θέμα της μη ένταξης της Ουκρανίας στο ΝΑΤΟ «πρέπει να λυθεί τώρα».

Σε συνέντευξή του στην ΕΡΤ, ο πρέσβης της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Αθήνα, Αντρέι Μάσλοφ, ζήτησε από το Κίεβο να εγκαταλείψει κάθε σκέψη επίλυσης της κρίσης με χρήση βίας και να ασχοληθεί με την εφαρμογή των συμφωνιών του Μινσκ.

REUTERS, TASS

Κόκκινη γραμμή ο στόχος για έλλειμμα 1,4% του ΑΕΠ

Τα μηνύματα από τις αγορές βάζουν στον «πάγο» τα μέτρα στήριξης

Τόσο το ΔΝΤ, στην έκθεσή του για την Ευρώπη, όσο και ο επίτροπος Οικονομικών Πάολο Τζεντιλόνι (φωτ.) προειδοποίησαν ότι οι υπερχρεωμένες χώρες, όπως η Ελλάδα, πρέπει να επιστρέψουν πλέον σε πορεία δημοσιονομικής σταθερότητας και μείωσης του χρέους τους.

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Η επίτευξη του στόχου για έλλειμμα 1,4% του ΑΕΠ αποτελεί «κόκκινη γραμμή» για την κυβέρνηση, όπως μετέδιδαν στελέχη της τις προηγούμενες ημέρες, με αφορμή τη συζήτηση για ενδεχόμενες μειώσεις φόρων, κυρίως ΦΠΑ στα τρόφιμα και ΕΦΚ στα καύσιμα. Μια συζήτηση την οποία επιχείρησαν να «παγώσουν» τις προηγούμενες ημέρες με σειρά δηλώσεων, αφού πρώτα οι ίδιοι, λίγο έως πολύ, τροφοδότησαν.

Η εκτίναξη της απόδοσης των ομολόγων, με το δεκαετές να φτάνει στο 2,6% από 0,5% τον περασμένο Αύγουστο, δεν άφησε περιθώρια να συνεχιστεί το κλίμα «παροχολογίας», το οποίο εδράζεται μεν σε μια πραγματική ανάγκη, τη στήριξη των αδυνάμων από τις επιπτώσεις του πληθωρισμού, αλλά εκτρέπεται σε απειλητικά για τη δημοσιονομική σταθερότητα και τελικά αναποτελεσματικά μονοπάτια. Οπως επισήμανε κυβερνητική πηγή, το όφελος για τα νοικοκυριά από μια μείωση του ΦΠΑ στα τρόφιμα, αν υπήρχε και δεν την απορροφούσε η εφοδιαστική αλυσίδα, θα ήταν ελάχιστα ευρώ, ενώ το κόστος για τον προϋπολογισμό τεράστιο. Τα στελέχη της κυβέρνησης, το ένα μετά το άλλο, επανέφεραν την περασμένη εβδομάδα την τάξη. «Είναι σημαντικό να μην πριονίσουμε το κλαδί στο οποίο καθόμαστε», είπε χαρακτηριστικά ο διευθυντής του Οικονομικού Γραφείου του πρωθυπουργού, Αλέξης Πατέλης. «Θα πρέπει να μαζευόμαστε», συμφώνησε ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας. Την ίδια ώρα, άλλωστε, την περασμένη εβδομάδα, τόσο το ΔΝΤ, στην έκθεσή του για την Ευρώπη, όσο και ο επίτροπος Οικονομικών Πάολο Τζεντιλόνι, σε συνέντευξή του στο capital.gr, προειδοποιούσαν ότι οι υπερχρεωμένες χώρες, όπως η Ελλάδα, πρέπει να επιστρέψουν πλέον σε πορεία δημοσιονομικής σταθερότητας και μείωσης του χρέους τους.

«Οχι» σε χαλάρωση

Πληροφορίες αναφέρουν ότι η κεντρική κυβερνητική απόφαση που διαμηνύθηκε προς κάθε πλευρά ήταν να μην παραβιαστεί ούτε κατά το ελάχιστο ο στόχος του προϋπολογισμού. Μια πιο φιλόδοξη πρόταση να μειωθεί ακόμη περισσότερο το έλλειμμα, ώστε να δοθεί ένα θετικό μήνυμα στις αγορές και να επισπευσθεί η επίτευξη επενδυτικής βαθμίδας για τα ελληνικά ομόλογα, δεν ευδοκίμησε, ενόψει των αναγκών που δημιουργούν οι αυξήσεις των τιμών. Αποκλείσθηκε όμως και η ιδέα οποιασδήποτε χαλάρωσης, όπως θα απαιτούσαν τα μέτρα που κυκλοφορούσαν ως υποψήφια το προηγούμενο διάστημα, κυρίως η μείωση του ΦΠΑ στα τρόφιμα και του ΕΦΚ στα καύσιμα. Αν και δεν ήταν εξαρχής όλα τα κυβερνητικά στελέχη στο ίδιο μήκος κύματος, αυτή τη στιγμή φαίνεται να επικρατεί η γραμμή της συγκράτησης.

Προφανώς, τους επόμενους μήνες, ανάλογα με τις εξελίξεις στο μέτωπο του πληθωρισμού, αλλά και με τις πολιτικές επιδιώξεις του κυβερνώντος κόμματος, τα δεδομένα μπορεί να αλλάξουν. Σε κάθε περίπτωση, για το αμέσως προσεχές διάστημα οι κυβερνητικές πηγές αποκλείουν οποιεσδήποτε παρεμβάσεις και παραπέμπουν στα στοιχεία που θα δημοσιευθούν τους επόμενους μήνες προκειμένου να διαπιστωθεί αν υπάρχει δημοσιονομικός χώρος για κάτι ακόμα. Συγκεκριμένα, παραπέμπουν στα οριστικά στοιχεία του ΑΕΠ του 2021, που θα δημοσιευθούν στις αρχές Μαρτίου, στα δημοσιονομικά αποτελέσματα του 2021, τον Απρίλιο, αλλά και στις εξελίξεις στο μέτωπο της πανδημίας και των τιμών της ενέργειας. Οπως και να 'χει, μιλάμε για περιορισμένης κλίμακας και στοχευμένες παρεμβάσεις, αν υπάρξουν, διευκρινίζουν.

Υψηλόβαθμο στέλεχος του οικονομικού επιτελείου επισημαίνει ότι η κυβέρνηση

> **«Είναι σημαντικό να μην πριονίσουμε το κλαδί στο οποίο καθόμαστε», είπε ο διευθυντής του Οικονομικού Γραφείου του πρωθυπουργού, Αλ. Πατέλης.**

έχει ήδη υπερβεί τις προβλέψεις του προϋπολογισμού με τη μείωση του ΕΝΦΙΑ, τις ελαφρύνσεις στους αγρότες και τις αποζημιώσεις για τις αναστολές του Ιανουαρίου, που φτάνουν συνολικά τα 360-370 εκατ. ευρώ. Ωστόσο, σημειώνουν ότι το ποσό αυτό θα καλυφθεί από τα προβλεπόμενα αυξημένα έσοδα του 2021. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, ο προϋπολογισμός του 2021 θα κλείσει με πρωτογενές έλλειμμα της τάξεως του 6,5%, έναντι πρόβλεψης για 7% του ΑΕΠ.

Σοβαρή πηγή ανησυχίας αποτελεί η εξέλιξη της τιμής του ρεύματος και η δυνατότητα να καλυφθούν τα νοικοκυριά, όπως έγινε τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο, από τους πόρους του ταμείου ενεργειακής μετάβασης. Οι εκτιμήσεις είναι ότι μετά 6-7 μήνες θα εξαντληθούν οι πόροι αυτοί και θα χρειαστεί να χρηματοδοτήσει τη στήριξη των νοικοκυριών ο προϋπολογισμός. Η ελπίδα είναι ότι τότε η ανάγκη στήριξης θα έχει κατέβει από τα 400 εκατ. ευρώ του Ιανουαρίου και τα 350 εκατ. ευρώ του Φεβρουαρίου στα 100 εκατ. ευρώ ή και λιγότερο.

Το θετικό σενάριο

Το οικονομικό επιτελείο ποντάρει στο ότι όλα τα μεγέθη του 2021 θα είναι καλύτερα από τις προβλέψεις, καθώς και το ΑΕΠ υπολογίζεται πλέον ότι αυξήθηκε πιθανότατα και πάνω από το 8,5% που εκτίμησε στις χειμωνιάτικες προβλέψεις της η Κομισιόν την Πέμπτη, έναντι πρόβλεψης προϋπολογισμού για 6,9%. Κυρίως, όμως, ποντάρει στον τουρισμό της φετινής χρονιάς. Ενώ ο προϋπολογισμός βασίζεται στην πρόβλεψη ότι τα έσοδα θα φτάσουν στο 80% του 2019, τα στοιχεία που μετέδιδαν παράγοντες του τουρισμού στο οικονομικό επιτελείο τον Φεβρουάριο έδειχναν ότι μπορεί να φτάσει και το 100% του 2019, μιας χρονιάς ρεκόρ. «Αν γίνει αυτό, θα μιλάμε πλέον με άλλους όρους», σχολίαζε πηγή του οικονομικού επιτελείου.

Η κυβέρνηση ποντάρει επίσης στην επικείμενη νέα αύξηση του κατώτατου μισθού, την οποία θα ήθελε, αν μπορούσε, να δώσει και νωρίτερα, για να αντιμετωπίσουν οι εργαζόμενοι το κύμα των αυξήσεων, που κορυφώνεται το πρώτο τρίμηνο, σύμφωνα και με τις χειμερινές προβλέψεις της Κομισιόν.

Η άνοδος των επιτοκίων, πάντως, δεν είναι το μόνο «φρένο» στην τάση για δημοσιονομική χαλάρωση. Η κυβέρνηση έχει μπροστά της μια διαπραγμάτευση για τους στόχους των πρωτογενών πλεονασμάτων τα επόμενα χρόνια, που δεν θα διευκολυνθεί αν διαπιστωθεί δημοσιονομικός εκτροχιασμός. Και μπορεί μεν το Politico να έγραψε την περασμένη εβδομάδα ότι η Κομισιόν σχεδιάζει να μην εφαρμόσει τον κανόνα για το χρέος τον ερχόμενο χρόνο, αλλά αυτό απλώς σημαίνει ότι δεν θα τεθούν εξωπραγματικοί και μη ρεαλιστικοί στόχοι πρωτογενών πλεονασμάτων. Οχι ότι θα συνεχιστεί η χαλάρωση της εποχής της πανδημίας.

Δημοσιονομική πειθαρχία για να μην ανέβει το κόστος δανεισμού

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Η διατήρηση υψηλών ρυθμών ανάπτυξης, με την αποτελεσματική χρήση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης, σε συνδυασμό με μία πολύ προσεκτική δημοσιονομική πολιτική αποτελούν την «ασπίδα προστασίας» της Ελλάδας έναντι του νέου περιβάλλοντος του αυξανόμενου κόστους δανεισμού, σύμφωνα με αναλυτές και οικονομολόγους.

Η αλλαγή ρητορικής της ΕΚΤ κατά τη συνεδρίαση του Φεβρουαρίου, με την υιοθέτηση μιας πιο επιθετικής στάσης, οδήγησε τους επενδυτές να επανατιμολογήσουν τον κίνδυνο στα χαρτοφυλάκιά τους, λαμβάνοντας πλέον υπόψη την ταχύτερη μείωση της ποσοτικής χαλάρωσης, αποτιμώντας έως και δύο αυξήσεις επιτοκίων φέτος και ασκώντας πιέσεις στα ομόλογα. Η απόδοση όλων των γερμανικών ομολόγων από την 5ετία και πάνω έχει γυρίσει σε θετικό έδαφος, η απόδοση του ελληνικού 10ετούς ξεπέρασε το 2,5%, σβήνοντας ουσιαστικά το όφελος του εκτάκτου προγράμματος PEPP –με το spread να κινείται πάνω από τις 230 μονάδες βάσης και σε υπερδιπλάσια επίπεδα σε σχέση με το 2021–, ενώ στο 1,9% και στα υψηλότερα επίπεδα από το καλοκαίρι του 2019 κινείται το ιταλικό 10ετές, με το spread να κινείται 65% υψηλότερα από το 2020.

Η «αφύπνιση»

Οι ισχυρότερες πιέσεις στα ελληνικά ομόλογα, σύμφωνα με τους οικονομολόγους, οφείλονται στο γεγονός ότι η Ελλάδα έχει υψηλό χρέος και βρίσκεται εκτός επενδυτικής βαθμίδας, καθώς οι επενδυτές αναπροσαρμόζουν το ρίσκο τους και πιέζουν πιο έντονα τα ομόλογα των χωρών που θεωρούνται πιο ευάλωτες. «Η αντίδραση της αγοράς μετά τη συνεδρίαση της ΕΚΤ ήταν μία αφύπνιση: η δημοσιονομική πραγματικότητα παραμένει», όπως σημειώνει στην «Κ» ο Ζολτ Ντάρβας, οικονομολόγος και senior fellow στο think tank Bruegel. «Τα επιτόκια δεν θα παραμείνουν τόσο χαμηλά όσο ήταν τα τελευταία χρόνια. Οι χώρες με υψηλά επίπεδα δημόσιου χρέους υπόκεινται σε μεγαλύτερους κινδύνους δημοσιονομικής βιωσιμότητας και ενδέχεται να αντιμετωπίσουν μεγαλύτερες αυξήσεις του κόστους δανεισμού από τις χώρες με χαμηλότερα επίπεδα χρέους», προσθέτει. Επίσης, το μέγεθος της ελληνικής αγοράς είναι πολύ μικρό (scarcity), κάνοντας εύκολες τις ακραίες κινήσεις. Πράγματι, από τα 85 δισ. ευρώ ελληνικά ομόλογα που βρίσκονται σε κυκλοφορία, μόνο τα 10 δισ. ευρώ είναι διαπραγματεύσιμα στην αγορά.

> **Η απόδοση του ελληνικού 10ετούς ξεπέρασε το 2,5%, σβήνοντας ουσιαστικά το όφελος του εκτάκτου προγράμματος PEPP.**

Οι ισχυρότερες πιέσεις στα ελληνικά ομόλογα οφείλονται στο γεγονός ότι η Ελλάδα έχει υψηλό χρέος και βρίσκεται εκτός επενδυτικής βαθμίδας.

Η ανάπτυξη

Σημαντικό «αντίδοτο» έναντι του ακριβότερου δανεισμού είναι, σύμφωνα με τους οικονομολόγους, η ανάπτυξη καθώς και η προσεκτική διαχείριση του δημόσιου χρέους. Με βάση και τις νέες εκτιμήσεις της Κομισιόν, μάλιστα, ο σωρευτικός ρυθμός ανάπτυξης της Ελλάδας την τριετία 2021-2023 αγγίζει το 16,9% και είναι ο δεύτερος υψηλότερος μετά την Ιρλανδία (+23,7%). «Το κρίσιμο είναι πόση θα είναι η αύξηση των επιτοκίων», τονίζει ο κ. Ντάρβας. «Η ετήσια αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ της Ελλάδας αναμένεται να είναι μεγαλύτερη από 3%-4% τα επόμενα χρόνια. Οταν το επιτόκιο είναι χαμηλότερο από τον ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ, ο λόγος του χρέους προς το ΑΕΠ μπορεί να μειωθεί ακόμη και αν δεν υπάρχει δημοσιονομικό πλεόνασμα», όπως εξηγεί. Ετσι, όπως τονίζει, το κόστος δανεισμού πιθανότατα θα αυξηθεί περαιτέρω όταν η ΕΚΤ αρχίσει να αυξάνει τα επιτόκια, ωστόσο εάν αυξηθούν ακόμα και κατά 1% ή 2%, η διαφορά επιτοκίου/ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ για την Ελλάδα θα παραμείνει ευνοϊκή. Ετσι, σε αυτό το στάδιο, δεν υπάρχει λόγος πανικού και οι περαιτέρω αυξήσεις του ελληνικού κόστους δανεισμού είναι ακόμα διαχειρίσιμες». Σύμφωνα με τον Φάμπιο Μπαλμπόνι, οικονομολόγο της HSBC, η πρόσφατη άνοδος των αποδόσεων των ελληνικών ομολόγων δεν παρουσιάζει άμεσο κίνδυνο για τα δημόσια οικονομικά της Ελλάδας. «Χάρη σε ένα μεγάλο μερίδιο επίσημων δανείων και την πολύ προορατική διαχείριση του χρέους, το χρέος της Ελλάδας δεν είναι πολύ εκτεθειμένο στα αυξανόμενα επιτόκια και χρειάζονται πάνω από 20 χρόνια για να τροφοδοτηθούν υψηλότερες αποδόσεις μέσω του συνολικού αποθέματος χρέους», σημειώνει στην «Κ».

Επιπλέον, όπως αναφέρει, η Ελλάδα σημείωσε από τις κορυφαίες επιδόσεις πέρυσι στην Ευρωζώνη όσον αφορά την ανάπτυξη, παρά το γεγονός ότι ο τουριστικός τομέας έχει περίπου τη μισή δυναμικότητα. «Αυτό υποδηλώνει ισχυρότερη υποκείμενη ανάπτυξη, οδηγούμενη από την ανάκαμψη των επενδύσεων, την ανανέωση της ανταγωνιστικότητας και τις συνεχιζόμενες μεταρρυθμίσεις, οι οποίες θα επιτρέψουν στη χώρα να διατηρήσει υψηλότερο χρέος χωρίς να ασκείται υπερβολική πίεση στην επίτευξη μη ρεαλιστικά υψηλού πρωτογενούς δημοσιονομικού πλεονάσματος».

Το δημόσιο χρέος

Επίσης σημαντικό, σύμφωνα με τραπεζικές πηγές, είναι ότι το μεγαλύτερο μέρος του ελληνικού χρέους ανήκει στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και σε άλλους θεσμούς της Ευρωζώνης, που συνεχίζουν να προσφέρουν επιτόκια πολύ χαμηλότερα σε σύγκριση με το ελληνικό κόστος δανεισμού από την αγορά. Το σταθμισμένο μέσο κόστος εξυπηρέτησης του χρέους διαμορφώνεται στο 1,4% έως το 2025, ενώ οι ακαθάριστες ανάγκες χρηματοδότησης είναι χαμηλές και περίπου στο 10% του ΑΕΠ ετησίως την περίοδο αυτή. Γενικότερα, με βάση και τις υποθέσεις της ανάλυσης βιωσιμότητας του χρέους (DSA), η Ελλάδα «αντέχει» να δανείζεται ακόμα και με επιτόκιο 3%-3,5%, χωρίς να επιβαρύνει τους ετήσιους τόκους.

Η ελληνική κυβέρνηση έχει ήδη στείλει μήνυμα προσήλωσης στη δημοσιονομική σταθερότητα, με τον υπουργό Οικονομικών Χρήστο Σταϊκούρα να τονίζει πως για να συγκρατηθεί το κόστος δανεισμού πρέπει να διατηρηθεί η συνετή δημοσιονομική πολιτική. Σύμφωνα με τους οικονομολόγους, αυτό αποτελεί ένα αναγκαίο σήμα για τις αγορές ενόψει και των εκλογών.

Οπως επισημαίνει και ο κ. Ντάρβας, η αντίδραση της αγοράς τις τελευταίες ημέρες υπογραμμίζει τη σημασία της δημοσιονομικής βιωσιμότητας και απαιτεί υπεύθυνη δημοσιονομική πολιτική. Η Ελλάδα θα λάβει πολύ μεγάλα χρηματικά ποσά από το Ταμείο Ανάκαμψης της Ε.Ε. και ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποιούνται αυτά τα χρήματα και οι οικονομικές τους επιπτώσεις θα επηρεάσουν επίσης τις απόψεις της αγοράς για τη βιωσιμότητα του ελληνικού δημόσιου χρέους.

«Η Ελλάδα και η υπόλοιπη περιφέρεια θα πρέπει να επικεντρωθούν σε πολιτικές που διασφαλίζουν τη μακροοικονομική σταθερότητα και βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητα», όπως σημειώνει στην «Κ» ο επικεφαλής επενδύσεων συναλλάγματος στην Ευρώπη της BofA Merrill Lynch, Αθανάσιος Βαμβακίδης. «Χωρίς την υποστήριξη του QE της ΕΚΤ και με υψηλότερο κόστος δανεισμού από ό,τι στο πρόσφατο παρελθόν, δεν έχουν την πολυτέλεια να εφησυχάσουν. Οι αγορές θα διαφοροποιηθούν περισσότερο μεταξύ των διαφορετικών χωρών, με βάση τα θεμελιώδη τους στοιχεία και τις πολιτικές που ακολουθούν», τονίζει.

«Με τις εκλογές του επόμενου έτους η εμφάνιση κάποιου –αν και περιορισμένου– πολιτικού κινδύνου θα μπορούσε ενδεχομένως να επηρεάσει τις απόψεις των οίκων αξιολόγησης για την Ελλάδα και θα μπορούσε επίσης να προκαλέσει πιέσεις όσον αφορά τις πρόσθετες δημοσιονομικές δαπάνες», επισημαίνει ο κ. Μπαλμπόνι της HSBC. «Οι πρόσθετες δαπάνες θα μπορούσαν να καθυστερήσουν την επιστροφή σε ένα πρωτογενές δημοσιονομικό πλεόνασμα το οποίο, παρά το σχετικά χαμηλό επιτοκιακό περιβάλλον, εξακολουθεί να είναι υψίστης σημασίας για τη βιωσιμότητα του χρέους της Ελλάδας», όπως προσθέτει.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΣΗ**

Μοιράζοντας λεφτά...

Στην παγκόσμια τάση ανόδου των επιτοκίων ελλοχεύουν δύο κίνδυνοι, ένας να διακοπεί η μετά COVID οικονομική ανάκαμψη (αυτό ανησυχεί την Κρ. Λαγκάρντ, καθώς στην Ευρωζώνη η ανάκαμψη είναι ασθενική), άλλος ένας να γίνει μεγάλη ζημιά σε όσους είναι υπερχρεωμένοι – κράτη αλλά και επιχειρήσεις και ιδιώτες. Την Ελλάδα την αφορούν και οι δύο. Εχει κι έναν τρίτο, ειδικότερο: Η πιστοληπτική της αξιοπιστία, έπειτα από τρία μνημόνια, παραμένει στην κατηγορία «σκουπίδια». Αν αυτό δεν αλλάξει, αν δεν ανεβούμε δύο σκαλοπάτια, μέχρι την επενδυτική βαθμίδα, το κόστος εξυπηρέτησης του χρέους μας θα αυξηθεί πολλαπλάσια. Με έναν μεγάλο κίνδυνο (είναι γνωστός από την προηγούμενη 10ετία...) να ρίχνει τη βαριά σκιά του στην πατρίδα μας. Αυτά δεν είναι «θεωρίες», ούτε απόμακρα.

Από τις πρώτες που νιώθουν τον κίνδυνο μιας ανεξέλεγκτης ανόδου του κόστους δανεισμού είναι ένας στρατηγικός κρίκος της οικονομίας, οι τράπεζες. Στα επόμενα τέσσερα χρόνια, έως το 2026, υπολογίζεται ότι πρέπει να σηκώσουν από τις αγορές 14 δισ. ευρώ για να συνεχίσουν να καλύπτουν τις ελάχιστες απαιτήσεις σε ίδια κεφάλαια και επιλέξιμες υποχρεώσεις (MREL). Σε συνθήκες ανόδου των επιτοκίων, αυτό από μόνο του θα αρκούσε για να αμφισβητήσει ορισμένα ευφάνταστα σενάρια κερδοφορίας που κυκλοφορούν.

Η κατάσταση φαίνεται πιο σύνθετη αν συνυπολογιστούν και κάποιες αφανείς συνέπειες του σχεδίου «Ηρακλής» για τα κόκκινα δάνεια: Προκειμένου να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του «Ηρακλή», οι τράπεζες έκαψαν κεφάλαια – έτσι, η κεφαλαιακή τους επάρκεια έπεσε αισθητά συγκριτικά με τον μέσο ευρωπαϊκό όρο. Και στα τέλη του 2022, όταν λήξει η περίοδος της εποπτικής ανοχής, θα φανεί αν χρειάζονται ή όχι νέες αυξήσεις κεφαλαίου.

> **Εως το 2026 οι τράπεζες πρέπει να σηκώσουν από τις αγορές 14 δισ. ευρώ για να συνεχίσουν να καλύπτουν τους δείκτες MREL.**

Ούτε οι τράπεζες, ούτε οι μεγάλες επιχειρήσεις, ούτε το Δημόσιο, ούτε ο κόσμος της εργασίας θα μείνουν ανεπηρέαστοι από την αύξηση του κόστους δανεισμού. Η ανάκτηση επενδυτικής βαθμίδας είναι το επείγον. Θα έπρεπε να είχε σημάνει συναγερμός. Συμβαίνει το αντίθετο. Η δημοσιονομική πολιτική κινείται σε αρμονία με την παρατεταμένη προεκλογική περίοδο. Αντί, λοιπόν, να ασκηθεί μια δίκαιη δημοσιονομική διαχείριση, μειώνεται δραστικά ο ΕΝΦΙΑ (κατά μία έννοια, ένας από τους πιο δίκαιους φόρους...) για όλους, και για τους έχοντες ένα μικρό ακίνητο αλλά και για τους κατέχοντες τεράστια ακίνητη περιουσία – με κόστος για το Δημόσιο 350 εκατ. ευρώ αντί για τα 70 που είχαν γραφτεί στον προϋπολογισμό 2022. Ή, αντί να ασκηθεί μια αυστηρή δημοσιονομική διαχείριση, αποφασίζεται να χαριστούν τα 6 από τα 8,3 δισ. ευρώ που έχουν μοιραστεί ως (μη) επιστρεπτέες προκαταβολές, ενώ εξετάζεται το ενδεχόμενο μεγαλύτερης γαλαντομίας, να κουρευτούν ή να διαγραφούν ολωσδιόλου και τα υπόλοιπα 3.

Με δυο λόγια: Αποφάσεις που υπηρετούν πελατειακές πολιτικές στέλνουν μηνύματα στους έξω και στους μέσα, τα οποία υπονομεύουν τον καίριο, εθνικό στόχο. Στους έξω, να είναι δύσπιστοι όταν εξετάζουν την πιστοληπτική αξιοπιστία της Ελλάδας, γιατί είναι μια χώρα που, παρότι χρωστάει 200% του ΑΕΠ της, πάνω από 350 δισ. ευρώ, δεν διστάζει να εκμεταλλεύεται τη χαλάρωση των ευρωπαϊκών κανόνων προκειμένου να δανείζεται ακόμη περισσότερα για να δίνει προεκλογικές παροχές. Στους μέσα ότι μπορούν να είναι ήσυχοι, γιατί υπάρχουν λεφτά, και κυρίως υπάρχει μια κυβέρνηση που διαχειρίζεται την κρίση μοιράζοντας λεφτά – όχι σαν τους άλλους, παλιότερα, που έβαζαν φόρους!

Κι αν σήμερα τείνει να κυριαρχήσει η στέρεη πεποίθηση ότι δήθεν, αν θέλει, η κυβέρνηση μπορεί να αντιμετωπίσει και το τσουνάμι της ακρίβειας χωρίς κανείς μας να βρέξει τα πόδια του, θα ήταν άδικο να μην αναγνωριστεί η κυβερνητική συμβολή σε αυτή την εμπνευσμένη ιδέα.

kallitsiskostas@yahoo.com

ταξίδια

βαγόνια με θέα

Φλώρινα, Καλάβρυτα

Μυθικά τρένα του κόσμου

Δίπλα στις ράγες: Η πεζοπορία αλλιώς + Αράχωβα, Ντουμπάι Νότια Καλιφόρνια

ΚΥΡΙΑΚΗ 20/2

Το plan b της Αθήνας εάν η Μόσχα κλείσει τη στρόφιγγα του αερίου

Επαναλειτουργία όλων των διαθέσιμων λιγνιτικών μονάδων, εισαγωγές LNG και πετρέλαιο

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Αυξημένες εισαγωγές LNG στη Ρεβυθούσα, λειτουργία πέντε μονάδων φυσικού αερίου που έχουν τη δυνατότητα χρήσης εναλλακτικού καυσίμου, με πετρέλαιο και επαναλειτουργία όλων των διαθέσιμων λιγνιτικών μονάδων, προβλέπει το σχέδιο εκτάκτου ανάγκης που θα τεθεί σε εφαρμογή σε περίπτωση πλήρους διακοπής των ροών ρωσικού αερίου στο ελληνικό σύστημα.

Το σχέδιο παρουσιάστηκε από τον πρόεδρο της ΡΑΕ Αθανάσιο Δαγούμα στην έκτακτη σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε χθες στο Μαξίμου υπό τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη, στην οποία εξετάστηκαν όλα τα πιθανά σενάρια διαταραχής της τροφοδοσίας της χώρας με φυσικό αέριο εξαιτίας της ουκρανικής κρίσης. Αν και το εν λόγω σενάριο αξιολογήθηκε ως ακραίο, η χώρα προετοιμάζεται για την αντιμετώπισή του και εκτιμήθηκε ότι θα μπορέσει να αντεπεξέλθει χωρίς να χρειαστεί να τεθεί σε εφαρμογή το παραπάνω έκτακτο σχέδιο για τον Φεβρουάριο, καθώς κρίνονται επαρκείς οι ποσότητες 1 δισ. κ.μ. αζερικού αερίου μέσου του Tap και των φορτίων από πλοία που έχουν προγραμματιστεί να δέσουν στη Ρεβυθούσα μέσα στον μήνα, τα οποία έχουν κλείσει η ΔΕΠΑ, η Mytilineos, η Elpedison και η ΔΕΗ.

Το έκτακτο σχέδιο θα τεθεί σε εφαρμογή εάν προκύψει ανάγκη μέσα στον Μάρτιο.

Το έκτακτο σχέδιο θα τεθεί σε εφαρμογή εάν προκύψει ανάγκη μέσα στον Μάρτιο. Σε αυτή την περίπτωση η ΔΕΗ θα θέσει σε λειτουργία τον λιγνιτικό της στόλο, ενώ θα γυρίσει τη λειτουργία των μονάδων Λαύριο 4 και Κομοτηνή συνολικής ισχύος άνω του 1 GW με πετρέλαιο, για τις οποίες ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας Γιώργος Στάσσης, που παραβρέθηκε στη σύσκεψη υπό τον πρωθυπουργό, δεσμεύτηκε ότι θα έχει διασφαλίσει τα απαραίτητα αποθέματα σε λιγνίτη και πετρέλαιο. Με εναλλακτικό καύσιμο θα λειτουργήσουν και οι δύο μονάδες της Elpedison, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 800 MW, όπως και οι μικρές μονάδες της «Ηρων» ισχύος 120 MW. Ο διευθύνων σύμβουλος της ΔΕΠΑ Κώστας Ξιφαράς παρουσίασε στη σύσκεψη τον προγραμματισμό της εταιρείας για νέα φορτία LNG, ενώ αναφέρθηκε και στις επαφές που βρίσκονται σε εξέλιξη για αναζήτηση επιπλέον φορτίων.

Καθησυχαστικοί ήταν οι φορείς της αγοράς ως προς την ομαλή τροφοδοσία της χώρας στην περίπτωση που τα προβλήματα περιοριστούν στην ουκρανική διέλευση, καθώς η Ελλάδα προμηθεύεται τις συνολικές ποσότητες ρωσικού φυσικού αερίου, περί τα 3,5-4 δισ. κ.μ. μέσω της Τουρκίας και του αγωγού TurkStream.

Ενόψει της κατάρτισης εναλλακτικής τροφοδοσίας, η ΡΑΕ ζήτησε πάντως από την περασμένη Παρασκευή αξιολόγηση κινδύνου και από τις ιδιωτικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην αγορά του φυσικού αερίου και της ηλεκτροπαραγωγής. Οι εκτιμήσεις τους θα πρέπει να αποσταλούν στη ΡΑΕ την ερχόμενη Τρίτη 22 Φεβρουαρίου. Σε εγρήγορση βρίσκεται και ο ΑΔΜΗΕ, στελέχη του οποίου εκτιμούν ότι δεν θα υπάρξουν προβλήματα ηλεκτροδότησης ακόμα και σε περίπτωση που σταματήσει η ροή του ρωσικού αερίου, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό δεν θα τραβήξει για μεγάλο διάστημα.

Στελέχη του ΑΔΜΗΕ εκτιμούν ότι το σύστημα εισέρχεται σε περίοδο χαμηλών φορτίων, καθώς φεύγουμε σταδιακά από την εποχή των χαμηλών χειμερινών θερμοκρασιών, ενώ τέτοια εποχή συνήθως ανεβαίνει και η ισχύς των ΑΠΕ, παράγοντες που σε συνδυασμό με την υψηλή στάθμη αποθεμάτων στα φράγματα των υδροηλεκτρικών μονάδων της ΔΕΗ ενισχύουν την ανθεκτικότητα του συστήματος. Σε αυτό συμβάλλει και η πλήρης διαθεσιμότητα των λιγνιτικών μονάδων, μετά και την επιτυχή δοκιμαστική λειτουργία της μονάδας Αγ. Δημήτριος V.

Οι φορείς της αγοράς είναι καθησυχαστικοί στην περίπτωση που τα προβλήματα περιοριστούν στην ουκρανική διέλευση, καθώς η Ελλάδα προμηθεύεται τις συνολικές ποσότητες ρωσικού φυσικού αερίου, περί τα 3,5-4 δισ. κ.μ., μέσω της Τουρκίας και του αγωγού TurkStream.

Σε υψηλό 26 ετών οι τιμές εισαγωγών για τη βιομηχανία

Στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 26 ετών διαμορφώθηκε το 2021 ο μέσος ετήσιος δείκτης τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία, γεγονός το οποίο αποτυπώνεται, βεβαίως, στη συνέχεια και στις τιμές καταναλωτή, καθώς εκεί μετακυλίεται πλέον σημαντικό μέρος του αυξημένου κόστους παραγωγής. Το γεγονός δε ότι η Ελλάδα εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από τις εισαγωγές τόσο σε ενδιάμεσα αγαθά για τη βιομηχανία (από αγροτικές πρώτες ύλες έως μέταλλα, χημικές ουσίες και υλικά συσκευασίας) όσο και σε τελικά αγαθά την καθιστά ιδιαιτέρως ευάλωτη στις μεγάλες αυξήσεις των διεθνών τιμών. Με άλλα λόγια, η αύξηση του δείκτη τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία τον Δεκέμβριο προμηνύει συνέχιση των πληθωριστικών πιέσεων. Ηδη τον Δεκέμβριο ο δείκτης τιμών καταναλωτή διαμορφώθηκε σε 5,1%, ενώ σήμερα ανακοινώνεται ο πληθωρισμός Ιανουαρίου, ο οποίος αναμένεται ότι θα κυμανθεί στα επίπεδα του 6%. Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Eurostat, ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή στην Ελλάδα διαμορφώθηκε τον Ιανουάριο σε 5,5%.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε χθες η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), ο δείκτης τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία αυξήθηκε τον Δεκέμβριο του 2021 κατά 23,6% σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2020, ενώ αύξηση 1,5% σημείωσε ο δείκτης και σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του 2021. Ο μέσος ετήσιος δείκτης του 2021 παρουσίασε αύξηση 20% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο δείκτη του 2020. Διαμορφώθηκε δε στις 121,08 μονάδες που αποτελεί την υψηλότερη τιμή της περιόδου 1995-2021. Η μεγαλύτερη αύξηση σε ετήσια βάση προήλθε από τις χώρες εκτός Ευρωζώνης (34,4%), ενώ από τις χώρες της Ευρωζώνης η αύξηση των τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία ήταν 6,8%.

Τον Δεκέμβριο ο σχετικός δείκτης αυξήθηκε κατά 23,6% σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2020.

• Στην αύξηση του δείκτη κατά 23,8% τον Δεκέμβριο του 2021 σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2020 συνέβαλαν οι ακόλουθες επιμέρους αυξήσεις:

• Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου 60,4%.

• Αντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου 59,5%.

• Παραγωγή βασικών μετάλλων 27,1%.

• Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων 14,2%.

• Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων 10%.

• Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων 6,8%.

• Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων 6,6%.

• Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών 4,4%.

• Βιομηχανία τροφίμων 3,6%.

• Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες 3%.

• Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού 2,9%.

• Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων 2,6%.

Στις τελευταίες θέσεις η Ελλάδα στον ψηφιακό μετασχηματισμό

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

Παρά τα βήματα προόδου που έχει πραγματοποιήσει η Ελλάδα όσον αφορά την ψηφιακή και τεχνολογική της ωριμότητα, οι μεταρρυθμίσεις που πραγματοποιούνται στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα θα πρέπει να επιταχυνθούν ώστε να αρχίσει να ανατρέπεται η ψηφιακή υστέρηση που παρουσιάζει σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ε.Ε.

Σύμφωνα με τα ευρήματα της 3ης ετήσιας έκθεσης του Παρατηρητηρίου Ψηφιακού Μετασχηματισμού του ΣΕΒ με τίτλο «Ψηφιακή και τεχνολογική ωριμότητα οικονομίας και επιχειρήσεων», με βάση τον δείκτη SEV Digital Maturity Index 2021 (αφορά μετρήσεις που καλύπτουν μέχρι και τα μέσα του 2020) η Ελλάδα ανέβηκε δύο θέσεις στην ευρωπαϊκή κατάταξη και πλέον βρίσκεται στην 25η θέση. Σε αυτή τη βελτίωση συνέβαλε και η πανδημία, καθώς τον τελευταίο χρόνο η χώρα επιτάχυνε παρεμβάσεις για την προώθηση της ψηφιοποίησης τόσο στη δημόσια διοίκηση όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Ωστόσο, η κατάταξη της Ελλάδας σε σχεδόν όλες τις παραμέτρους που διαμορφώνουν την ψηφιακή της ωριμότητα παραμένει χαμηλή σε σύγκριση με τις 27 χώρες της Ε.Ε. Ανάμεσα σε αυτές είναι η ψηφιακή ωριμότητα των επιχειρήσεων που εξακολουθεί να κινείται σε χαμηλά επίπεδα (24η). Δηλαδή αν και πραγματοποιούνται ιδιωτικές επενδύσεις σε ψηφιακά συστήματα, αυτές επικεντρώνονται περισσότερο σε τεχνολογίες ξεπερασμένων δυνατοτήτων.

Μόνο το 3% των επιχειρήσεων αξιοποιεί τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης έναντι 40% στις υπόλοιπες χώρες.

Μέχρι προσφάτως μόνο το 3% των επιχειρήσεων αξιοποιούσε τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης έναντι 40% στις υπόλοιπες ανεπτυγμένες χώρες, ενώ λύσεις cloud υιοθετεί το 26% των επιχειρήσεων στην Ε.Ε. έναντι μόνο 7% στην Ελλάδα.

Οσον αφορά το ρυθμιστικό περιβάλλον, η βελτίωση κατά τρεις θέσεις (23η) σηματοδοτεί και την επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού, με την απόσταση όμως από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο να παραμένει σημαντική. Η δε ταχεία υλοποίηση της ψηφιακής βίβλου αναμένεται να έχει θετική επίδραση στις επόμενες μετρήσεις.

Σημειώνεται πως η ψηφιακή βίβλος περιλαμβάνει 453 έργα ψηφιακής μετάβασης εκτιμώμενου προϋπολογισμού 7 δισ. ευρώ, εκ των οποίων περίπου τα 145 (ποσοστό 32%) βρίσκονται σε εξέλιξη.

Οσον αφορά τη δημόσια διοίκηση, παρά την πρόοδο που έχει σημειώσει η Ελλάδα μέσα από την ηλεκτρονική εκτέλεση 1.300 δημόσιων διαδικασιών, η χώρα βρίσκεται στην τελευταία θέση. Οπως αναφέρει η έκθεση, οι χώρες της Ε.Ε. που βρίσκονται κοντά στον μέσο όρο διαθέτουν και εκείνες περίπου 1.300 ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες, οι οποίες όμως καλύπτουν το 97% και το 90% των συνολικών διεπαφών της δημόσιας διοίκησης με επιχειρήσεις και πολίτες αντίστοιχα, έναντι 54% στην Ελλάδα.

Σε επίπεδο υποδομών (24η), η χώρα μας συνεχίζει τις επενδύσεις σε δίκτυα υψηλών ταχυτήτων παρότι η Ε.Ε. ενσωματώνει ταχύτερα νέες τεχνολογίες, ενώ χαμηλά κατατάσσεται και ως προς τις δεξιότητες των Ελλήνων (25η). Εάν και έχει ικανοποιητική παραγωγή αποφοίτων σε επιστήμες STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics), εντούτοις υστερεί συγκριτικά με την Ε.Ε. στη διασύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.

Αν και πραγματοποιούνται ιδιωτικές επενδύσεις σε ψηφιακά συστήματα, αυτές επικεντρώνονται περισσότερο σε τεχνολογίες ξεπερασμένων δυνατοτήτων.

Διαγωνισμός από ΤΕΕ για ψηφιοποίηση αρχείων πολεοδομιών

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΙΑΛΙΟΥ

Διαγωνισμό ύψους 150 εκατ. ευρώ, με δικαίωμα «επέκτασης» ακόμα 75 εκατ. ευρώ για την ψηφιοποίηση των αρχείων των πολεοδομιών προκήρυξε χθες το Τεχνικό Επιμελητήριο. Το έργο αφορά όλες τις οικοδομικές άδειες που εκδόθηκαν έως το 2018, οπότε και ξεκίνησε η ψηφιακή έκδοσή τους. Στο ίδιο έργο έχει ενταχθεί και η «γεωμετρική τεκμηρίωση» περίπου 550.000 κτιρίων σε 32 δήμους σε όλη τη χώρα, προς υποστήριξη του ενιαίου ψηφιακού χάρτη. Το έργο θα χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης και το ΕΣΠΑ.

Σύμφωνα με την προκήρυξη του έργου, που δημοσιεύθηκε χθες στη «Διαύγεια», η ψηφιοποίηση των (αναλογικών) αρχείων των οικοδομικών αδειών προβλέφθηκε με νόμο το 2021, με ορίζοντα υλοποίησης έως το 2025. Η ψηφιοποίηση θα αφορά όλο τον φάκελο μιας οικοδομικής άδειας, συμπεριλαμβανομένων συνοδευτικών εγγράφων και μελετών.

Είναι ύψους 150 εκατ. και αφορά όλες τις οικοδομικές άδειες που εκδόθηκαν έως το 2018.

Το έργο ανατέθηκε το 2021 στο Τεχνικό Επιμελητήριο, το οποίο λειτουργεί πλέον ως παράρτημα του υπουργείου Περιβάλλοντος, αφού έχει αναλάβει το σύστημα ηλεκτρονικών αδειών δόμησης, το σύστημα νομιμοποίησης αυθαιρέτων, τον ψηφιακό χάρτη, την ανάθεση των τοπικών και ειδικών πολεοδομικών σχεδίων και πολλά ακόμα.

Το έργο αφορά όλες τις υπηρεσίες δόμησης (πολεοδομίες) της χώρας πλην εκείνων των Δήμων Τρικκαίων, Πατρέων, Ηρακλείου, Καλαμαριάς και ορισμένων δήμων της Αττικής, που έχουν συμπεριληφθεί στο έργο του ενιαίου ψηφιακού χάρτη. Σύμφωνα με την προκήρυξη, «σκοπός είναι η προστασία και διαφύλαξη των έντυπων αρχείων αφενός, καθώς το πέρας των ετών και οι χώροι αποθήκευσής τους προκαλούν τη φυσική φθορά των εγγράφων, και αφετέρου η εύκολη πρόσβαση και διάθεση/αξιοποίηση των στοιχείων, καθώς ο μεγάλος τους όγκος καθιστά δύσκολη την αναζήτηση στοιχείων από τους ενδιαφερομένους». Εκτιμάται ότι το προς ψηφιοποίηση υλικό αφορά 3,5 εκατομμύρια κτίρια.

Στο ίδιο έργο εντάχθηκε και η δημιουργία τρισδιάστατου χαρτογραφικού υπόβαθρου για τη «γεωγραφική τεκμηρίωση» όλων των κτιρίων σε 32 δήμους «με σημαντική ανάπτυξη και μεγάλη πυκνότητα ακινήτων». Ανάμεσα σε αυτούς είναι αρκετοί δήμοι της Αττικής και της Θεσσαλονίκης, η Λάρισα, η Κόρινθος, η Μύκονος, η Σκιάθος και η Ερμούπολη. Ο ανάδοχος θα πρέπει να συνδυάσει την τρισδιάστατη απεικόνιση των κτιρίων με τα στοιχεία του ΔΕΔΔΗΕ (δηλαδή τα δηλωμένα τετραγωνικά ανά δημοτική ενότητα και ανά χρήση), προκειμένου να ελέγξει αν τα δηλωθέντα στα δημοτικά τέλη τετραγωνικά αντιστοιχούν στα πραγματικά.

Υπενθυμίζεται ότι στις αρχές του έτους το Τεχνικό Επιμελητήριο ανέθεσε την υλοποίηση του ψηφιακού χάρτη στην κοινοπραξία ΟΤΕ - Intrasoft με προϋπολογισμό 44,3 εκατ. ευρώ. Πρόκειται για μια νέα ηλεκτρονική εφαρμογή στην οποία θα συγκεντρωθούν δεδομένα γύρω από τη δόμηση και την ιδιοκτησία, με σκοπό τη δημιουργία υπηρεσίας «μίας στάσης».

Στο ίδιο έργο έχει ενταχθεί και η «γεωμετρική τεκμηρίωση» περίπου 550.000 κτιρίων σε 32 δήμους.

Τέλη Φεβρουαρίου οι πρώτες συντάξεις από ιδιώτες

Εως το τέλος Φεβρουαρίου αναμένεται να έχουν εκδοθεί οι πρώτες συντάξεις από τους ιδιώτες δικηγόρους και λογιστές που έχουν πιστοποιηθεί από τον ΕΦΚΑ, χωρίς βέβαια οι επαγγελματίες του χώρου να εκδηλώνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Αυτό δείχνει το γεγονός ότι μόλις άλλοι 125 πιστοποιήθηκαν κατά την εξέταση που πραγματοποιήθηκε στις 10 Φεβρουαρίου, παρότι δικαίωμα συμμετοχής είχαν περίπου 3.500.

Αναλυτικά, σύμφωνα με τον ΕΦΚΑ, οι πιστοποιημένοι λογιστές και δικηγόροι που εντάχθηκαν στη διαδικασία απονομής συντάξεων ανέρχονται πλέον στους 458, καθώς από την εξέταση που πραγματοποιήθηκε στις 10 Φεβρουαρίου προέκυψαν επιπλέον 125 επιτυχόντες σε σύνολο 332 εξεταζομένων. Να σημειωθεί εδώ, ότι δικαίωμα συμμετοχής είχαν 1.200 επαγγελματίες ιδιώτες που είχαν δηλώσει συμμετοχή για πρώτη φορά, καθώς και άλλοι περίπου 2.000 δικηγόροι και λογιστές που είχαν αποτύχει στις δύο πρώτες αντίστοιχες εξετάσεις, που διεξήχθησαν τον περασμένο Νοέμβριο και Δεκέμβριο, ή που για κάποιο λόγο δεν συμμετείχαν. Τελικά, όπως φαίνεται από τα επίσημα στοιχεία του ΕΦΚΑ, στις εξετάσεις πιστοποίησης συμμετείχαν μόλις 332, εκ των οποίων πιστοποιήθηκαν, ήτοι πέρασαν τις εξετάσεις, μόλις 125. Σημειώνεται ότι οι ενδιαφερόμενοι είχαν και έχουν πρόσβαση στα αποτελέσματα μέσω της εκπαιδευτικής πλατφόρμας με τα ψηφιακά τους διαπιστευτήρια (https://howto.gov.gr/).

Οι προηγούμενοι 333, πάντως, έχουν αναλάβει περίπου 500 υποθέσεις - φακέλους, εκ των οποίων οι πρώτες συντάξεις εκτιμάται από τον ΕΦΚΑ ότι θα εκδοθούν έως το τέλος του μήνα.

Οι πιστοποιημένοι επιλέγονται από τους ασφαλισμένους που υποβάλλουν για πρώτη φορά ηλεκτρονικά αίτηση συνταξιοδότησης στην ιστοσελίδα του e-ΕΦΚΑ (https://www.efka.gov.gr/el/syntaxioychoi/aitisi). Σε αυτή τη φάση μπορούν να αναλάβουν συνταξιοδοτικές αιτήσεις ασφαλισμένων του τ.ΙΚΑ, τ.ΟΑΕΕ και τ.ΟΓΑ.

Υπενθυμίζεται ότι στον ασφαλισμένο, κατά την ηλεκτρονική υποβολή του αιτήματος συνταξιοδότησης, εμφανίζονται οι διαθέσιμοι πιστοποιημένοι επαγγελματίες. Στη συνέχεια, ο ασφαλισμένος επιλέγει τον πιστοποιημένο που επιθυμεί, ορίζει την ημερομηνία και ώρα του ραντεβού, ενώ στη συνέχεια λαμβάνει μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για την επιβεβαίωση της ανάθεσης και του ραντεβού προκειμένου να προσκομίσει τα σχετικά δικαιολογητικά.

Ρούλα Σαλούρου

Εντείνεται ο ανταγωνισμός στις πλατφόρμες e-εμπορίου

Μετά το Skroutz και το Public.gr έρχεται την άνοιξη το Shopflix.gr

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Το τρίτο μεγάλο marketplace ελληνικών συμφερόντων ετοιμάζεται να αποκτήσει η εγχώρια αγορά, άλλη μία ένδειξη της ραγδαίας ανάπτυξης που γνωρίζει το ηλεκτρονικό εμπόριο (και) στην Ελλάδα μετά την εκδήλωση της πανδημίας το 2020. Μετά το Skroutz και το Public.gr, μέσα στην άνοιξη αναμένεται να ξεκινήσει η λειτουργία του Shopflix.gr. Μάλιστα, υφιστάμενα και υπό κατασκευή marketplaces στην Ελλάδα, βλέποντας πώς λειτουργούν οι παγκόσμιοι κολοσσοί της κατηγορίας, από την Amazon έως τη Mercado Libre στη Λατινική Αμερική, προσανατολίζονται πλέον στη δημιουργία και στην παροχή ενός ολοκληρωμένου πακέτου υπηρεσιών που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, υπηρεσίες ηλεκτρονικών πληρωμών, logistics και φυσικά αποστολής των παραγγελιών.

Το τελευταίο, άλλωστε, είναι αυτό που φαίνεται να απασχολεί περισσότερο από καθετί άλλο τα εν Ελλάδι marketplaces, ύστερα από τις τραγικές καθυστερήσεις που παρατηρήθηκαν στην παράδοση των προϊόντων που παραγγέλθηκαν ηλεκτρονικά τόσο στο lockdown της άνοιξης του 2020 όσο και τον χειμώνα της ίδιας χρονιάς. Το καίριο ερώτημα, πάντως, είναι εάν στη μικρή αγορά των 10 εκατομμυρίων ατόμων χωρούν τρία marketplaces. «Στην Ελλάδα έχουμε ακόμη πολλές μικρές εμπορικές επιχειρήσεις. Επομένως, η ύπαρξη των marketplaces αποτελεί βασική διέξοδο για αυτές προκειμένου να πραγματοποιούν πωλήσεις», υποστηρίζει μιλώντας στην «Καθημερινή» της Κυριακής ο Γιώργος Δουκίδης, καθηγητής στο Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και διευθυντής του ELTRUN (Εργαστήριο Ηλεκτρονικού Εμπορίου και Ηλεκτρονικού Επιχειρείν του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών).

Ενας άλλος λόγος που υπάρχουν ακόμη περιθώρια ανάπτυξης των marketplaces στην Ελλάδα είναι, σύμφωνα με τον ίδιο, ότι «πλέον οι Ελληνες καταναλωτές έχουν αποκτήσει μια από τις πιο ισχυρές κουλτούρες αναζήτησης και σύγκρισης τιμών. Τούτο συνέβη στη διάρκεια της δεκαετούς οικονομικής κρίσης, ενώ πριν από αυτή οι Ελληνες καταναλωτές συγκαταλέγονταν σε εκείνους που δεν έδιναν ιδιαίτερη σημασία στις τιμές». Τα marketplaces προσφέρουν αυτή τη δυνατότητα της σύγκρισης τιμών, προσφέροντας ένα είδος «τιμολογιακής δημοκρατίας», όπως χαρακτηριστικά επισημαίνει ο κ. Δουκίδης.

Οι Ελληνες έχουν αποκτήσει μία από τις πιο ισχυρές κουλτούρες αναζήτησης και σύγκρισης τιμών, λέει ο καθηγητής Γ. Δουκίδης.

Αλλωστε το Skroutz, που αυτή τη στιγμή αποτελεί το μεγαλύτερο ελληνικό marketplace με πάνω από 12.000 συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ξεκίνησε ως μηχανή αναζήτησης και σύγκρισης τιμών. Αν και το 2019 ορίζει επισήμως η Skroutz ως τη χρονιά που δημιούργησε το Skroutz Marketplace, το καίριο βήμα για τη μετεξέλιξή της σε ψηφιακή πλατφόρμα αγορών έγινε στην πραγματικότητα το 2016, όταν ξεκίνησε να παρέχει την υπηρεσία του ενιαίου καλαθιού αγορών. Το 2020, με την εκδήλωση της πανδημίας και έχοντας πλέον σημαντική κεφαλαιακή ενίσχυση από την είσοδο του fund CVC στο μετοχικό της κεφάλαιο, πρόσθεσε μεγάλο αριθμό συνεργαζόμενων επιχειρήσεων που δεν διέθεταν δικό τους ηλεκτρονικό κατάστημα, συνολικά 2.500 επιχειρήσεις μέχρι τον Νοέμβριο του 2020. Το 2021 ο παραγόμενος τζίρος για τα συνεργαζόμενα με τη Skroutz καταστήματα υπολογίζεται ότι ξεπέρασε το 1 δισεκατομμύριο ευρώ, από 940 εκατ. ευρώ το 2020.

Στη λογική, δε, της παροχής ενός ολοκληρωμένου πακέτου υπηρεσιών, η Skroutz προχώρησε τον Νοέμβριο του 2020 σε στρατηγική επένδυση στην ελληνική εταιρεία ηλεκτρονικών πληρωμών EveryPay, έτσι ώστε να έχει πρόσβαση σε ακόμα περισσότερες δυνατότητες πληρωμών για καταναλωτές και ηλεκτρονικά καταστήματα, όπως είναι για παράδειγμα η αντικαταβολή. Στις αρχές του 2021 απέκτησε και εταιρεία ταχυμεταφορών, τη MyJobNow Delivery (εμπορική ονομασία SendX), για να έχει τον έλεγχο όλης της αλυσίδας της παραγγελίας και κυρίως του περίφημου «last mile». Στη λογική του Amazon Prime, καθιέρωσε και συνδρομητική υπηρεσία το 2021, τη Skroutz Plus, οι συνδρομητές της οποίας απολαμβάνουν σειρά προνομίων και προσφορών. Το επόμενο βήμα, που αναμένεται μέσα στο α΄ τρίμηνο του 2022, θα είναι η παροχή πίστωσης για αγορές μέσω της πλατφόρμας.

Τη στρατηγική του ολοκληρωμένου πακέτου υπηρεσιών έχει αποφασίσει να ακολουθήσει η διοίκηση του ομίλου Public τόσο για το δικό της ηλεκτρονικό κατάστημα όσο και για το marketplace. Το τελευταίο ξεκίνησε το 2018 με 47 συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, οι οποίες αυξήθηκαν υπέρμετρα τον καιρό της πανδημίας, ενώ τώρα είναι περίπου 1.000. Το γεγονός ότι πλέον ο όμιλος Olympia έχει το 98% της Public - Media Markt, η απόφαση για επένδυση 50 εκατ. ευρώ και η δημιουργία ενός νέου εταιρικού σχήματος, του ομίλου Public, κάτω από τον οποίο θα δημιουργηθεί ένα οικοσύστημα ηλεκτρονικού εμπορίου, προϊδεάζει για ανάπτυξη και του marketplace. Σε πρόσφατη συνέντευξή του στην «Καθημερινή», ο διευθύνων σύμβουλος του Public Group Ρόμπυ Μπουρλάς αποκάλυψε το σχέδιο του ομίλου για δημιουργία ή εξαγορά τόσο εταιρείας ταχυμεταφορών - διανομών όσο και εταιρείας ηλεκτρονικών πληρωμών.

Ο Χρήστος Καλογεράκης, που ηγήθηκε της προσπάθειας για τη δημιουργία του Public Marketplace το 2018, βρίσκεται τώρα πίσω από το υπό κατασκευή marketplace συμφερόντων της οικογένειας Μαρινάκη, το Shopflix.gr. Οσον αφορά την παράδοση των παραγγελιών, κεντρικό ρόλο αναμένεται να διαδραματίζει η Courier Center, εταιρεία ταχυμεταφορών της οποίας εξαγόρασε πλειοψηφικό ποσοστό το καλοκαίρι του 2021 επίσης η οικογένεια Μαρινάκη.

ΤΙ ΑΓΟΡΑΣΑΝ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΤΟ 2021

Ποσοστό χρηστών Διαδικτύου που πραγματοποιούν έστω και μία αγορά ηλεκτρονικά

Είδη **ένδυσης** και **υπόδησης** (συμπεριλαμβανομένων αθλητικών ρούχων και παπουτσιών)	65%
Υπολογιστές, κινητά τηλέφωνα, tamplets και αξεσουάρ	30%
Παραγγελία **φαγητού** στο σπίτι	27%
Παροχή **υπηρεσιών** (εργασίες στο σπίτι, μεταφορές με ταξί)	26%
Αθλητικός εξοπλισμός	23%
Καλλυντικά - είδη ατομικής περιποίησης	23%
Βιταμίνες - συμπληρώματα διατροφής	19%
Συνδρομές στο Internet - συνδέσεις κινητής τηλεφωνίας	17%
Βιβλία	14%
Οικιακές **συσκευές**	14%
Εισιτήρια για **θεάματα**	14%

ΠΗΓΗ: Eurostat

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Δυναμική ανάπτυξη και των εξειδικευμένων marketplaces

Πέρα από τα λιανεμπορικά marketplaces, τα οποία μοιάζουν με τεράστια ηλεκτρονικά πολυκαταστήματα, το τελευταίο διάστημα αναπτύσσεται στην Ελλάδα και η ιδέα των εξειδικευμένων marketplaces. Τέτοια είναι, για παράδειγμα, ξενοδοχειακά marketplaces, μέσω των οποίων κυρίως μικρές επιχειρήσεις του ξενοδοχειακού κλάδου μπορούν να διευρύνουν την πελατειακή τους βάση, χωρίς μάλιστα να καταβάλλουν υψηλές προμήθειες, όπως συμβαίνει όταν συνεργάζονται με γνωστές ψηφιακές πλατφόρμες παγκόσμιας εμβέλειας. Σύμφωνα με πληροφορίες, ένα τέτοιο μικρό marketplace ετοιμάζουν πολλές ξενοδοχειακές επιχειρήσεις στα Ζαγοροχώρια, ενώ ανάλογες πρωτοβουλίες φέρεται να υπάρχουν στις σκέψεις και άλλων τουριστικών φορέων ανά την Ελλάδα. Μορφή εξειδικευμένου marketplace είναι βεβαίως οι ψηφιακές πλατφόρμες που δραστηριοποιούνται με τεράστια επιτυχία στην Ελλάδα σε ό,τι αφορά την παραγγελιοληψία ή/και διανομή έτοιμων γευμάτων, ειδών σούπερ μάρκετ, παραφαρμάκων, ειδών για κατοικίδια και άλλα. Ο λόγος βεβαίως για πλατφόρμες όπως η efood, η Wolt, η BOX, η Rocket, η Delivery.gr, και άλλες όπως η

Pop Market και η Instashop. Η Rocket μάλιστα, που μέχρι τώρα δραστηριοποιείται μόνο στη διανομή έτοιμων γευμάτων και ροφημάτων, τώρα εξετάζει τη συνεργασία της με αλυσίδες σούπερ μάρκετ, ενώ σχέδια για επέκτασή της στη διανομή (σήμερα λειτουργεί μόνον ως πλατφόρμα παραγγελιοληψίας) εξετάζει η BOX του ομίλου Cosmote. Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ELTRUN, ο τζίρος του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ελλάδα έφτασε το 2021 στα 14 δισεκατομμύρια ευρώ, επίδοση-ρεκόρ, παρά το γεγονός ότι το 2021 τα φυσικά καταστήματα παρέμειναν ανοιχτά για πολύ μεγαλύτερο χρονικό διάστημα σε σύγκριση με την πρώτη χρονιά της ζωής μας με την πανδημία. Το 2020, σύμφωνα επίσης με τις εκτιμήσεις του ELTRUN, ο τζίρος του ηλεκτρονικού εμπορίου διαμορφώθηκε σε 11,5 δισ. ευρώ, ενώ προ κορωνοϊού, το 2019, εκτιμάται ότι ήταν περί τα 9 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, το 69% των χρηστών Ιντερνετ στην Ελλάδα ηλικίας 16-74 ετών πραγματοποίησε τουλάχιστον μία αγορά το 2021 από το Διαδίκτυο έναντι ποσοστού 59% το 2020. Τα στοιχεία της τελευταίας έρευνας που πραγματοποίησε το ELTRUN σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Επιχειρήσεων και Λιανικής Πωλήσεως Ελλάδος (ΣΕΛΠΕ) έδειξαν μάλιστα ότι τουλάχιστον 1 στους 3 καταναλωτές που πραγματοποιούν ηλεκτρονικές αγορές θεωρείται πλέον ιδιαίτερα «προχωρημένος», αφού οι ηλεκτρονικές του αγορές αντιπροσωπεύουν πάνω από το 20% των συνολικών αγορών. Είδη ένδυσης και υπόδησης, αθλητικά είδη, αθλητικός εξοπλισμός, τεχνολογικά καταναλωτικά προϊόντα, αλλά και βιβλία, συμπληρώματα διατροφής και βιταμίνες είναι αυτά που κυρίως αγόρασαν από ηλεκτρονικά καταστήματα οι καταναλωτές στην Ελλάδα.

ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Την Κυριακή 20 Φεβρουαρίου μαζί με την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

3,9 δισ. από το νέο ΕΣΠΑ για μικρομεσαίους

Ο υφυπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων Γιάννης Τσακίρης μιλάει για το στοίχημα της απορρόφησης των κοινοτικών πόρων

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

«Τα επόμενα χρόνια η χώρα μας θα πρέπει να υπερδιπλασιάσει τις δαπάνες αποπληρωμής έργων» προκειμένου να καταφέρει να αξιοποιήσει τους κοινοτικούς πόρους, που μαζί με το το ΕΣΠΑ, το Ταμείο Ανάκαμψης και μια σειρά άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων θα αγγίξουν τα 77 δισ. ευρώ. Αυτό επισημαίνει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο υφυπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων Γιάννης Τσακίρης, προαναγγέλλοντας επιπλέον δράσεις ύψους περίπου 4 δισ. ευρώ μέσω του νέου ΕΣΠΑ, που θα κατευθυνθούν αποκλειστικά σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

– Η εκκίνηση του νέου ΕΣΠΑ συμπίπτει με την ενεργοποίηση του Ταμείου Ανάκαμψης, μέσω του οποίου θα εισρεύσουν στη χώρα μας σημαντικά κονδύλια. Πώς θα διασφαλιστεί η απορρόφηση των κοινοτικών πόρων στα σφιχτά χρονοδιαγράμματα που προβλέπονται;

– Η χώρα μας για πρώτη φορά έχει στη διάθεσή της τόσο πολλούς πόρους προκειμένου να χρηματοδοτήσει την οικονομία, την ανάπτυξη και την κοινωνική ευημερία της. Για να δώσουμε και μία τάξη μεγέθους στους αναγνώστες σας, οι πόροι του νέου ΕΣΠΑ και του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μαζί με έναν αριθμό άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων αγγίζουν όλα μαζί τα 77 δισ. ευρώ δημόσια δαπάνη, χωρίς να έχουμε λάβει υπ' όψιν σε αυτό το ποσό και τους ιδιωτικούς πόρους που θα κινητοποιηθούν. Οπως αντιλαμβάνεστε, η αξιοποίηση του συνόλου αυτών των πόρων συνιστά μια μεγάλη πρόκληση για το υπουργείο μας, στον βαθμό που πρέπει να διασφαλίσουμε την ύπαρξη ικανού αριθμού ώριμων έργων που θα υλοποιηθούν με άρτιο τρόπο και εντός πιεστικών χρονοδιαγραμμάτων. Τα επόμενα χρόνια θα πρέπει να υπερδιπλασιάσουμε τις ετήσιες δαπάνες αποπληρωμής των έργων.

> **Τα επόμενα χρόνια θα πρέπει να υπερδιπλασιάσουμε τις ετήσιες δαπάνες αποπληρωμής των έργων.**

> **Υπάρχει ξεκάθαρος σχεδιασμός για το τι θα χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ και τι από το Ταμείο Ανάκαμψης.**

– Οι δύο βασικοί χρηματοδοτικοί μηχανισμοί έχουν κοινούς θεματικούς στόχους, όπως είναι η κλιματική αλλαγή, η ψηφιακή μετάβαση, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, η κοινωνική συνοχή. Υπάρχουν διακριτά έργα που θα υποστηριχθούν από κάθε χρηματοδοτικό εργαλείο; Πώς θα συντονιστούν τα χρηματοδοτικά μέσα;

– Στόχος της κυβέρνησης αλλά και απαίτηση της Ευρωπαϊκής Ενωσης είναι να αποφεύγεται η διπλή χρηματοδότηση. Θέλω να σας διαβεβαιώσω πως υπάρχει ξεκάθαρος σχεδιασμός για το τι θα χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ και τι θα χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης, ταυτόχρονα όμως έχουμε διατηρήσει τη δυνατότητα συμπληρωματικότητας για τα δύο Ταμεία. Επίσης θεσμοθετήθηκε ένας νέος μηχανισμός ωρίμανσης έργων, ο οποίος έχει ως βασικό του πυλώνα το ΤΑΙΠΕΔ που θα κατευθύνονται πλέον έργα τα οποία θα προτεραιοποιούνται μέσω της Κυβερνητικής Επιτροπής Στρατηγικών Δημοσίων Συμβάσεων που χρήζουν ιδιαίτερης μέριμνας. Πρόκειται για έργα του Ταμείου Ανάκαμψης που ξεπερνούν τα 50 εκατ. ευρώ και έργα του ΕΣΠΑ που ξεπερνούν τα 30 εκατ. ευρώ. Και το ΕΣΠΑ και το Ταμείο Ανάκαμψης απευθύνονται, κατά κύριο λόγο, στους ίδιους τους δικαιούχους. Γι' αυτόν τον λόγο δημιουργούμε ένα σύστημα που θα αποτρέπει τη διπλή χρηματοδότηση, όχι όμως τη συμπληρωματική στις διάφορες επιλέξιμες δαπάνες, δεν θα αδειάζει άλλες δεξαμενές πιθανών έργων και θα διασφαλίζει τις μέγιστες συνέργειες ανάμεσα σε αυτά τα διαφορετικά Ταμεία.

Πριν από το Πάσχα, δηλαδή στα τέλη Απριλίου, θα έχουμε τις πρώτες νέες προσκλήσεις των προγραμμάτων ΕΣΠΑ, εκτιμά ο κ. Γιάννης Τσακίρης.

– Ποια είναι τα έργα που θα «γεφυρώσουν» τις δύο προγραμματικές περιόδους; Εχει γίνει «ξεκαθάρισμα» των έργων;

– Αυτή τη στιγμή προσπαθούμε να εξασφαλίσουμε ότι θα μεταφερθούν όσο το δυνατόν λιγότερα έργα στη νέα προγραμματική περίοδο. Οπως αντιλαμβάνεστε, τα μεταφερόμενα έργα θα είναι εκείνα που εκ των πραγμάτων δεν μπορούσαν να ολοκληρωθούν σε μια προγραμματική περίοδο. Υπάρχει μια δεξαμενή ώριμων έργων που αναμένεται να μεταφέρουμε στην επόμενη περίοδο και είναι της τάξεως των 6 δισ. ευρώ, όπως υπολογίζονται σήμερα. Θα ξεκινήσουμε με έργα που τρέχουν στο παρόν ΕΣΠΑ και βρίσκονται σε διάφορα στάδια υλοποίησης. Πρόκειται για έργα μεταφορών, περιβάλλοντος, διαχείριση αποβλήτων, κ.λπ., που θα μας οδηγήσουν και στις πρώτες απορροφήσεις.

– Η χώρα μας έχει υποβάλει προς έγκριση στην Ε.Ε. τα επιχειρησιακά προγράμματα του νέου ΕΣΠΑ. Πότε αναμένεται η έγκριση και η έναρξη του προγράμματος;

– Τον Ιούλιο η Ελλάδα έγινε το πρώτο κράτος-μέλος της Ε.Ε. του οποίου εγκρίθηκε το στρατηγικό πλαίσιο για το νέο ΕΣΠΑ στην περίοδο 2021-2027. Το νέο Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης, όπως πλέον ονομάζεται, στοχεύει σε μια βιώσιμη ανάπτυξη για όλους. Ηδη διεξάγονται οι προβλεπόμενες διαπραγματεύσεις με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής ώστε να εγκριθούν το συντομότερο δυνατό, αφού ο αρχικός μας σχεδιασμός για την έγκρισή τους ήταν στις αρχές του 2022 και ανετράπη λόγω κάποιων εσωτερικών θεμάτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με υπαιτιότητά της. Εκτιμώ πλέον ότι πριν από το Πάσχα, δηλαδή στα τέλη Απριλίου, θα έχουμε τις πρώτες νέες προσκλήσεις των προγραμμάτων.

Με πρώτο το νέο επιχειρησιακό πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα, το γνωστό σε όλους ΕΠΑνΕΚ του προηγουμένου ΕΣΠΑ, που αποτέλεσε βασικό μοχλό για τη στήριξη των επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Το πρόγραμμα ανταγωνιστικότητας αποτελεί το δεύτερο μεγαλύτερο επιχειρησιακό πρόγραμμα με συνολικούς πόρους 3,9 δισ. ευρώ, που θα κατευθυνθούν αποκλειστικά σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις για επενδυτικές δράσεις. Θα αξιοποιήσουμε τη θετική εμπειρία των χρηματοδοτικών εργαλείων και ο σχεδιασμός μας προβλέπει τη δημιουργία νέων χρηματοδοτικών εργαλείων συνολικού ύψους 2 δισ. ευρώ, ενώ άλλα 2 δισ. ευρώ περίπου θα είναι παρεμβάσεις στον τομέα του πράσινου και ψηφιακού μετασχηματισμού των επιχειρήσεων.

Αυξάνονται τα χρηματοδοτικά εργαλεία για τις startups

– Το ΕΠΑΝΕΚ αποτέλεσε βασικό μοχλό ανακούφισης των συνεπειών της πανδημίας και διακρίθηκε για την υψηλή απορρόφηση πόρων. Ποια είναι η εικόνα για τα υπόλοιπα προγράμματα;

– Θέλω να σας πω ότι και τα υπόλοιπα προγράμματα αποτέλεσαν μοχλό στήριξης και ανακούφισης της κοινωνίας μας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ - Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση με προγραμματισμένες δράσεις, όπως οι δωρεάν θέσεις σε παιδικούς σταθμούς για παιδιά προσχολικής ηλικίας αλλά και η απασχόληση 36.500 ανέργων μέσω προγραμμάτων κοινωφελούς χαρακτήρα, καθώς και πολλές νέες δράσεις ειδικά σχεδιασμένες για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας, όπως η αποζημίωση ειδικού σκοπού.

Οπως και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ - Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα σε βασικούς τομείς όπως η δικαιοσύνη, η υγεία, η κοινωνική ασφάλιση και η αντιμετώπιση της πανδημίας. Τα τελευταία δύο χρόνια έχουμε φτάσει το συνολικό ποσό της διαθέσιμης κοινοτικής συμμετοχής συνολικά για όλα τα προγράμματα του ΕΣΠΑ στο 62% και μάλιστα τη στιγμή που κατά το παρελθόν δεν ξεπερνούσε το 26%-27%, και σημειώστε πως έχουν εισρεύσει στην αγορά μέσω των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ πόροι της τάξεως των 6,7 δισ. ευρώ σε αυτό το χρονικό διάστημα.

Αντιλαμβάνεστε ότι με όλες αυτές τις δράσεις μόνο τυχαίο δεν είναι ότι η χώρα μας βρέθηκε στη δεύτερη θέση απορρόφησης πόρων και μπορώ να διαβεβαιώσω ότι δεν θα χαθούν πόροι έως το τέλος της προγραμματικής περιόδου.

> **Ετοιμάζουμε μια ευρωπαϊκού επιπέδου πρωτοβουλία για τη χρηματοδότηση και των scale-ups.**

– Το ελληνικό σύστημα των startups έχει αρχίσει να θεωρείται από τα μεγαλύτερα οικοσυστήματα. Τι θα κάνετε για να στηρίξετε τη νεοφυή και καινοτόμο επιχειρηματικότητα στη χώρα μας;

– Βλέποντας ως υπουργείο τις τεράστιες προοπτικές που ανοίγονται πλέον για τη χώρα μας, δεν θα μπορούσαμε να μη γίνουμε αρωγοί στην περαιτέρω ανάπτυξή τους, γι' αυτό στο άμεσο προσεχές χρονικό διάστημα θα διαθέσουμε νέα κεφαλαία ύψους 100 εκατ., μέσω της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων, για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικών συμμετοχών για επενδύσεις που αφορούν νεοφυείς καινοτόμες επιχειρήσεις. Κατευθύνουμε επίσης 20 εκατ. ευρώ μέσω του Ταμείου Συνεπενδύσεων στους «επενδυτικούς αγγέλους» (Business Angels co-investment fund), το οποίο βρίσκεται στο τελικό στάδιο της διαμόρφωσής του από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων.

Στα προαναφερθέντα χρηματοδοτικά εργαλεία προστίθεται και το ειδικό ταμείο Accelerate TT, της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων, με αρχικά κεφάλαια 60 εκατ. ευρώ για τη χρηματοδότηση κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών που θα καλύπτει κυρίως το σκέλος της μεταφοράς τεχνολογίας.

Από την άλλη πλευρά ετοιμάζουμε μια ευρωπαϊκού επιπέδου πρωτοβουλία για τη χρηματοδότηση και των scale-ups. Στο πλαίσιο της γαλλικής προεδρίας, ευρωπαϊκοί επενδυτικοί οργανισμοί και αναπτυξιακές τράπεζες, σχεδιάζουμε από κοινού μια σημαντική πρωτοβουλία όχι μόνο συντονισμένης χρηματοδότησης των ευρωπαϊκών startups αλλά και στήριξης για τις εταιρείες αυτές ώστε, όταν μεγαλώνουν, να παραμένουν στην Ευρώπη. Αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε σε διαρκή συνεργασία, μεταξύ άλλων, με τη γαλλική Banque Public Investisments και τη γερμανική KfW Capital και επεξεργαζόμαστε ένα πλαίσιο πρωτοβουλίας, το οποίο θα αφορά επενδύσεις αρκετών δισεκατομμυρίων ευρώ σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στο σκέλος της έρευνας δημιουργούμε μέσω της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας ένα νέο χρηματοδοτικό εργαλείο όπου μέσω του Ταμείου Εγγυοδοσίας Καινοτομίας και σε συνεργασία με τις τράπεζες θα χορηγούμε επενδυτικά δάνεια έως και 400.000 ευρώ για επενδύσεις σε ενσώματα ή άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία απαραίτητα για την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου. Πρόκειται για το πρώτο χρηματοδοτικό εργαλείο που αφορά αποκλειστικά καινοτόμες επιχειρήσεις και έρχεται να καλύψει το κενό χρηματοδότησης των συγκεκριμένων επιχειρήσεων ενόψει και της έναρξης του νέου ΕΣΠΑ μέσω του οποίου τα υβριδικά χρηματοοικονομικά εργαλεία θα εισαχθούν ως βασική μορφή χρηματοδότησης. Για τη σύσταση του Ταμείου προβλέπεται χρηματοδοτική συνεισφορά από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων προς την ΕΑΤ ύψους 64,5 εκατ. ευρώ για την κάλυψη του κεφαλαίου εγγυοδοσίας και των επιχορηγήσεων που παρέχει το Ταμείο. Τα συνολικά κεφάλαια που αναμένεται να μοχλευθούν είναι άνω των 120 εκατ. ευρώ.

60 ψηφιακά έργα 1,2 δισ. ευρώ δημοπρατούνται μέχρι το καλοκαίρι

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Οι αριθμοί εξηγούν, ίσως, τη φρενίτιδα που επικρατεί στις εταιρείες τεχνολογίας και πληροφορικής, αλλά και στους κρατικούς οργανισμούς, που καλούνται να σηκώσουν το βάρος της μετάβασης στην ψηφιακή εποχή της χώρας, όπως η υπαγόμενη στο υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης Κοινωνίας της Πληροφορίας. Μέσα στους επόμενους έξι μήνες, έως τα μέσα του καλοκαιριού, θα πρέπει να δημοπρατηθούν περισσότερα από 60 έργα ύψους 1,2 δισ. ευρώ, που αφορούν την ψηφιοποίηση, όχι μόνο του Δημοσίου, αλλά και των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

Ο... λογαριασμός αυξάνεται εάν ληφθεί υπόψη ότι μέχρι τα τέλη του 2022 θα πρέπει να έχουν βγει στην αγορά συμβάσεις ύψους 1,6 δισ. ευρώ, δηλαδή η μερίδα του λέοντος των ψηφιακών έργων του Ταμείου Ανάκαμψης. Με τον επερχόμενο όμως καταιγισμό διαγωνισμών να αναμένεται ότι δεν θα έχει προηγούμενο, το ερώτημα που τίθεται είναι εάν οι ελληνικές επιχειρήσεις είναι σε θέση όχι μόνο να αναλάβουν, αλλά και να υλοποιήσουν επιτυχώς τα μεγάλα έργα στην πληροφορική.

«Μέχρι το τέλος του έτους καλούμαστε να δημοπρατήσουμε το 90% των συνολικά 52 έργων που έχουν προϋπολογισμό 1,9 δισ. ευρώ και αφορούν τον πυλώνα του ψηφιακού μετασχηματισμού του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανασυγκρότησης. Οι συνέργειες και οι συνεργασίες είναι ο ενδεδειγμένος δρόμος προκειμένου οι επιχειρήσεις να είναι σε θέση να διαχειριστούν τον μεγάλο όγκο αντικειμένου.

> **Αφορούν την ψηφιοποίηση, όχι μόνο του Δημοσίου, αλλά και των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.**

Παράλληλα, οι εταιρείες θα πρέπει να επικεντρωθούν στη διεκδίκηση του είδους των έργων που συνάδει με τη στρατηγική τους», αναφέρει στην «Κ» ο διευθύνων σύμβουλος της Κοινωνίας της Πληροφορίας Σταύρος Ασθενίδης.

Οι επιχειρήσεις βρίσκονται ενώπιον ενός αρκετά δύσκολου εγχειρήματος. Εκτός δηλαδή από την επιτυχή ανάληψη νέων έργων, θα πρέπει να καταφέρουν να τα υλοποιήσουν έγκαιρα και επιτυχώς, χωρίς παρεκκλίσεις από τις αρχικές προδιαγραφές. Θα χρειαστεί ακόμη να προσελκύσουν ή να διατηρήσουν τους ταλαντούχους εργαζομένους, υιοθετώντας μία πολιτική αμοιβών την οποία δεν θα αναγκαστούν να αναπροσαρμόσουν απότομα όταν ολοκληρωθούν οι δημοπρατήσεις των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης. Αλλά και το Δημόσιο, όπως αναφέρουν παράγοντες της αγοράς, καλείται να δημοπρατεί και να αναθέτει έναν ασυνήθιστα μεγάλο αριθμό ψηφιακών έργων εντός ασφυκτικών χρονοδιαγραμμάτων. Πρόκειται για αρκετά δύσκολο στοίχημα, εάν ληφθεί υπόψη ότι απαιτούνται τουλάχιστον 10 μήνες ωσότου υπογραφεί μία σύμβαση από τη στιγμή της προκήρυξής της.

Η ψηφιοποίηση του Δημοσίου και ο ψηφιακός εκσυγχρονισμός των μικρομεσαίων επιχειρήσεων είναι οι δύο βασικές κατηγορίες έργων που πρόκειται να προκηρυχθούν τους προσεχείς μήνες. Ως εκ τούτου, οι επιχειρήσεις του κλάδου αυτόνομα και πολλές φορές μέσω εξαγορών και συγχωνεύσεων οργανώνονται σε δύο «στρατόπεδα». Το ένα αφορά τη διεκδίκηση έργων ψηφιοποίησης των επιχειρήσεων (π.χ. προμήθεια επιχειρηματικού λογισμικού ERP) και το άλλο σχετίζεται με την ανάληψη projects σχεδόν αποκλειστικά για λογαριασμό του Δημοσίου. Για παράδειγμα, η ψηφιοποίηση των μικρομεσαίων είναι έργο 180 εκατ. ευρώ που θα οδηγήσει, μεταξύ άλλων, στην αντικατάσταση μισού εκατομμυρίου ταμειακών μηχανών και στην απόσυρση 100.000 τερματικών αποδοχής συναλλαγών (POS). Αποτελεί ένα από τα προαπαιτούμενα για την εκταμίευση της επόμενης δόσης του Ταμείου Ανάκαμψης, ενώ εκτιμάται ότι η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για συμμετοχή στο πρόγραμμα, που προβλέπει την επιχορήγηση των επιχειρήσεων μέσω voucher, θα δημοσιοποιηθεί κοντά στο Πάσχα.

Η αναβάθμιση των συστημάτων πληροφορικής στη Δικαιοσύνη, ύψους 66 εκατ. ευρώ, εκτιμάται ότι θα δημοπρατηθεί μέχρι τις αρχές Μαρτίου.

Δικαιοσύνη, Υγεία

Οπως προσθέτει ο κ. Ασθενίδης, μέχρι τα τέλη Μαρτίου θα προκηρυχθεί μία ομάδα περίπου δέκα έργων με αντικείμενο τον ψηφιακό εκσυγχρονισμό του Δημοσίου. Οσο πλησιάζει το καλοκαίρι ο αριθμός τους θα πολλαπλασιάζεται, ώστε να αγγίξει μέσα στους θερινούς μήνες τα 60, των οποίων ο προϋπολογισμός τοποθετείται σε 1,2 δισ. ευρώ. Ποια ξεχωρίζουν από αυτά; Η αναβάθμιση και επέκταση των συστημάτων πληροφορικής στη Δικαιοσύνη, που είναι ύψους 66 εκατ. ευρώ και εκτιμάται ότι θα δημοπρατηθεί μέχρι τις αρχές Μαρτίου. Με τους θεσμούς να δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στη μεταρρύθμιση της Δικαιοσύνης, φέτος θα προκηρυχθούν και ακόμη δύο έργα που σχετίζονται με τη Θέμιδα. Πρόκειται για την αναβάθμιση και επέκταση του συστήματος τήρησης των αρχείων σε όλα τα (αστικά και ποινικά) δικαστήρια (30 εκατ. ευρώ) και για την ψηφιοποίηση εντύπων αρχείων και δεδομένων δικαστηρίων που είναι αξίας 97,9 εκατ. ευρώ. Ενα ακόμη σημαντικό κομμάτι στο παζλ του εκσυγχρονισμού της Δικαιοσύνης αφορά το έργο της παροχής υπηρεσιών τηλεδιάσκεψης σε δικαστήρια και σωφρονιστικά καταστήματα, όπως και της ενημέρωσης της πορείας των πινακίων και των εκθεμάτων των δικαστηρίων. Για τη συγκεκριμένη σύμβαση, ύψους 19,2 εκατ. ευρώ, επίκειται τις προσεχείς ημέρες η ανάδειξη του σχήματος Wind-Space ως οριστικού αναδόχου.

Η υγεία αποτελεί έναν ακόμη από τους τομείς όπου θα δημοπρατηθούν νέα ψηφιακά έργα. Ξεχωρίζει η επέκταση του υφιστάμενου δικτύου τηλεϊατρικής στο σύνολο των υγειονομικών περιφερειών –έχει αναπτυχθεί μόνο στη 2η Υγειονομική Περιφέρεια Πειραιώς και Νήσων Αιγαίου– που έχει προϋπολογισμό 37,4 εκατ. ευρώ. Οπως αναφέρουν οι πληροφορίες, δρομολογούνται και νέα έργα στον ψηφιακό μετασχηματισμό της υγείας, τα οποία θα προκηρυχθούν από την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης (ΗΔΙΚΑ).

Η λίστα των νέων έργων περιλαμβάνει την ενιαία ψηφιακή πλατφόρμα εξυπηρέτησης πολιτών και επιχειρήσεων (CRM), προϋπολογισμού 74,4 εκατ. ευρώ, όπως και την αναβάθμιση του κρατικού συστήματος προμηθειών (ΕΣΗΔΗΣ). Σε εξέλιξη βρίσκεται και το πρόγραμμα «Εξυπνες πόλεις», συνολικού προϋπολογισμού 90 εκατ. ευρώ, με 16 δήμους με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων, συν τα Τρίκαλα ως πρότυπο «έξυπνου Δήμου», να πρέπει να καταθέσουν τις προτάσεις τους μέχρι τέλη Φεβρουαρίου.

Η «έξυπνη εργασία» χτυπά και την πόρτα της Ελλάδας

Με τηλεργασία και αμοιβές βάσει αποτελέσματος το νέο μοντέλο

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Δικηγορικά γραφεία που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας και ασχολούνται με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις εργασιακές σχέσεις στην Ελλάδα προσεγγίζουν όλο και συχνότερα, το τελευταίο διάστημα, εταιρείες του εξωτερικού, που ενδιαφέρονται να εξασφαλίσουν για το προσωπικό τους εργασία σε κάποιο ελληνικό νησί. Πρόκειται κατά κύριο λόγο για εργαζομένους που μπορούν να προσφέρουν την εργασία τους από οποιοδήποτε μέρος του κόσμου, έχοντας διασφαλίσει υψηλά συμβόλαια αμοιβών, καθώς διαθέτουν υψηλές δεξιότητες και προσόντα. Επιλέγουν δε την Ελλάδα, στο πλαίσιο της παγκόσμιας τάσης, σύμφωνα με την οποία οι λεγόμενοι «ψηφιακοί νομάδες» βρίσκουν πλήρως εξοπλισμένα σπίτια σε «εξωτικά μέρη», με φυσική ομορφιά αλλά και άνετους χώρους διαβίωσης που θα αποτελέσουν και τον χώρο εργασίας τους. Οι εταιρείες αυτές, μάλιστα, ζητούν από τα δικηγορικά γραφεία να τους ενημερώσουν αναλυτικά και για το ισχύον πλαίσιο των εργασιακών σχέσεων στη χώρα μας, καθώς αναζητούν και Ελληνες εργαζομένους να πλαισιώσουν το εγχείρημά τους. Οπως εξηγεί μιλώντας στην «Κ» ο εργατολόγος Γιάννης Καρούζος, το δικηγορικό γραφείο του οποίου χειρίζεται αυτή τη στιγμή δύο τέτοιες υποθέσεις, στην υπόλοιπη Ευρώπη και πριν από την εκδήλωση της πανδημίας, είχαν ενσωματωθεί στο δίκαιο της εργασίας αλλά και στη λειτουργία των επιχειρήσεων όλα τα αναγκαία εργαλεία της 4ης βιομηχανικής επανάστασης. Μιλούσαμε δηλαδή για την εργασία 4.0, την περίφημη ψηφιακή εργασία, την εργασία μέσω πλατφόρμας, τη συνεργατική οικονομία και σε πολλές χώρες τη ρομποτική εργασία. Η πλειονότητα των ευρωπαϊκών χωρών προ της πανδημίας είχε προχωρήσει ικανοποιητικά στην εξέλιξη της εργασίας αυτής με εργαλεία και νομοθετικά πλαίσια. Ακόμη και η τηλεργασία που στη χώρα μας αναπτύχθηκε εν μέσω και ελέω πανδημίας, σύμφωνα με τον κ. Καρούζο, στην Ευρώπη υπάρχει εδώ και χρόνια και έχει ποιοτικά εξελιχθεί στη μορφή του smart working: δηλαδή ενός σύγχρονου μοντέλου οργάνωσης της εργασίας και management αυτής. Τα χαρακτηριστικά του είναι η ελάχιστη φυσική παρουσία του εργαζομένου στον χώρο δουλειάς του, η εκούσια επιλογή του μοντέλου αυτού από τον εργαζόμενο, η ομαδική εργασία στην επίτευξη ενός ομαδικού αποτελέσματος και η διαμόρφωση του φυσικού χώρου εργασίας με μοντέρνα χαρακτηριστικά ώστε να προσομοιάζει με την οικία του. Χαρακτηριστικό επίσης της αγοράς εργασίας είναι εργασία, που όμως δεν θα αμείβεται από τον χρόνο παροχής και τα νόμιμα όριά του, αλλά από το αποτέλεσμά της, όπως αυτό καθορίζεται από τον εργοδότη. Το αποτέλεσμα θα αποτελεί εργαλείο αξιολόγησης των εργαζομένων για την περαιτέρω πορεία τους. Χαρακτηριστικό επίσης της σύγχρονης εργασίας, όπως επιθυμούν να το εφαρμόσουν και στη χώρα μας επιχειρήσεις που αναζητούν χώρους στην Ελλάδα, είναι η εξ αποστάσεως παροχή της από χώρα επιλογής του εργαζομένου - εργοδότη, κυρίως τουριστικούς προορισμούς και συχνά εξωτικούς.

Το τελευταίο διάστημα, όλο και περισσότερες εταιρείες του εξωτερικού ενδιαφέρονται να εξασφαλίσουν για το προσωπικό τους εργασία στην Ελλάδα, κυρίως σε τουριστικούς προορισμούς.

Ξένες εταιρείες ζητούν ενημέρωση για το ισχύον πλαίσιο των εργασιακών σχέσεων στη χώρα μας.

Οι ξένοι διερευνούν επίσης τις πιθανότητες εφαρμογής και στη χώρα μας ενός δυναμικού μοντέλου σύγχρονης εργασίας, της διαδραστικής συνεργατικής οικονομίας με την ανάπτυξη συνεργασιών από ομάδες επαγγελματιών ανά τον κόσμο μέσω μιας πλατφόρμας. Πρόκειται για ένα οικονομικό σύστημα που λειτουργεί κατά κύριο λόγο μέσω Διαδικτύου και επιφέρει αλλαγές και στην αμοιβή, καθώς καταργείται η παραδοσιακή πυραμίδα ιεραρχίας, αφού η αμοιβή καθορίζεται εκ του αποτελέσματος.

«Αν θα έδινα έναν τίτλο στην εργασία που ζούμε και στην εργασία που αναμένουμε θα ήταν: αναζητείται ο τόπος και ο χρόνος νέας εργασίας, δηλαδή εκείνες οι παράμετροι που μαζί με τον μισθό αποτελούσαν τις σταθερές μιας εργασιακής σύμβασης», δηλώνει χαρακτηριστικά ο κ. Καρούζος. Και συμπληρώνει πως «ένα πολύ σημαντικό χαρακτηριστικό που προκύπτει, είναι η βούληση των επιχειρήσεων να καταβάλουν τον μισθό σε συνάρτηση, όχι με τον χρόνο απασχόλησης αλλά με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα: να λοιπόν γιατί αναζητείται ο χρόνος εργασίας. Γιατί τείνει να εκλείψει».

Στάσιμοι σε ψηφιακές δεξιότητες, ανέτοιμες οι ελληνικές επιχειρήσεις

Ως καταλύτης επέδρασε στη χώρα μας η υγειονομική κρίση εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού, καθώς επιχειρήσεις και εργαζόμενοι εξαναγκάστηκαν στην αξιοποίηση και την εφαρμογή των νέων τεχνολογιών.

Ομως, και παρά την πρόοδο, η Ελλάδα παραμένει σχεδόν στάσιμη όσον αφορά τις ψηφιακές δεξιότητες (Digital Economy and Society Index), καθώς οι άλλες χώρες βελτιώνουν την επίδοσή τους, γεγονός που, όπως εξηγεί μιλώντας στην «Κ» ο γενικός διευθυντής Εργασιακών Σχέσεων του υπουργείου Εργασίας, διδάκτωρ του Παντείου Πανεπιστημίου, Κωνσταντίνος Αγραπιδάς, οφείλεται στην ελλιπή διασύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, στη διαρροή ταλέντων στο εξωτερικό και στο χαμηλό επίπεδο της αναβάθμισης δεξιοτήτων (upskilling) ή της επανεκπαίδευσης σε νέους τομείς (reskilling).

Ανέτοιμες βέβαια να ακολουθήσουν τις εξελίξεις αποδεικνύονται και οι ελληνικές επιχειρήσεις. Αποκαλυπτική ήταν η πρόσφατη μελέτη του ΣΕΒ για την τηλεργασία, που έδειξε ότι 10 από τα 20 επαγγέλματα με την υψηλότερη απασχόληση στην Ελλάδα δεν έχουν καμία δυνατότητα τηλεργασίας, γεγονός που συνδέεται με το ιδιαίτερα χαμηλό επίπεδο ψηφιακού μετασχηματισμού των επιχειρήσεων.

Να σημειωθεί ότι, το 2020, στην Ελλάδα το ποσοστό τηλεργασίας ήταν στο 7%, έναντι 12% του ευρωπαϊκού μέσου όρου (Eurostat LFS, 2021), με αποτέλεσμα η χώρα μας να βρίσκεται στη 19η θέση μεταξύ των 27 χωρών της Ε.Ε. Ωστόσο έχει υπάρξει σημαντική αύξηση σε σχέση με το 2019, όπου το ποσοστό ήταν μόλις 1,9%. Σύμφωνα με άλλη έρευνα του Eurofound (Ιούλιος 2020), τα ποσοστά τηλεργασίας είχαν εκτοξευθεί σε όλη την Ευρώπη, με αρκετές χώρες να ξεπερνούν το 50%, και η Ελλάδα να φθάνει το 30%. Σύμφωνα πάντως με τον ΣΕΒ, οι πραγματικές δυνατότητες είναι ακόμα μεγαλύτερες και συμβαδίζουν με τον ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων.

Οπως, μάλιστα, επισημαίνει ο δικηγόρος - εργατολόγος Γιάννης Καρούζος, στη χώρα μας η τηλεργασία πρόσφατα λειτούργησε ως μονομερής απόφαση του εργοδότη για υγειονομικούς λόγους, ενώ όταν προέκυψε η ανάγκη να υπάρξει συνεννόηση του εργαζομένου, όπως σωστά ο πρόσφατος εργασιακός νόμος απαιτεί, τα ποσοστά της στην απήχηση έναντι των εργαζομένων και των επιχειρήσεων κατέρρευσαν.

Δέκα από τα είκοσι επαγγέλματα με την υψηλότερη απασχόληση δεν έχουν καμία δυνατότητα τηλεργασίας.

Η μετάβαση της Ελλάδας στην ψηφιακή εποχή της ρομποτικής, της τεχνητής νοημοσύνης, της συλλογικής νοημοσύνης και των μεγάλων δεδομένων, υπογραμμίζει ο κ. Αγραπιδάς, συνιστά μια διαρκή αλλαγή που επηρεάζει τη λειτουργία της οικονομίας, των επιχειρήσεων, τη φύση και την έννοια της εργασίας και τις δεξιότητες των εργαζομένων. Σε αυτό το πλαίσιο, η προσαρμογή που απαιτείται απ' όλους τους εμπλεκόμενους φορείς πρέπει να είναι διαρκής και εκθετική.

Στροφή στα εισαγόμενα μεταχειρισμένα αυτοκίνητα στην Ελλάδα

Λόγω καθυστερήσεων στις παραδόσεις νέων και αύξησης των τιμών τους

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Από τέσσερις έως οκτώ μήνες πρέπει να περιμένουν για να παραλάβουν καινούργια αυτοκίνητα πολλοί καταναλωτές στην Ελλάδα, ειδικά για τα πιο δημοφιλή, καθώς τα προβλήματα με την εξεύρεση των αναγκαίων πρώτων υλών της αυτοκινητοβιομηχανίας συνεχίζονται. Η κατάσταση αυτή σε συνδυασμό με τις αυξήσεις που καταγράφονται στις τιμές των καινούργιων επιβατηγών αυτοκινήτων, τόσο λόγω νέων τιμοκαταλόγων όσο και λόγω της μεγάλης μείωσης των εκπτώσεων και προσφορών από τις εταιρείες, στρέφει αρκετούς καταναλωτές στα εισαγόμενα μεταχειρισμένα.

Σε ό,τι αφορά ειδικά τις καθυστερήσεις, η ενημέρωση που έχουν από τις αυτοκινητοβιομηχανίες οι εισαγωγείς και αντιπρόσωποι στην Ελλάδα δεν παραπέμπει σε επιδείνωση, αλλά ούτε και σε βελτίωση της κατάστασης, όπως επισημαίνουν στην «Κ» παράγοντες της αγοράς αυτοκινήτου. Αυτή τη στιγμή υπάρχει στην παγκόσμια αυτοκινητοβιομηχανία ανεκτέλεστο παραγγελιών οκτώ μηνών. Ανασταλτικός παράγοντας για την αγορά αυτοκινήτου είναι και η άνοδος της τιμής των καυσίμων, δεδομένου ότι εκτός από την αύξηση της τιμής αγοράς, οι καταναλωτές έχουν να αντιμετωπίσουν και ένα πολύ υψηλότερο κόστος χρήσης. Αυτό πάντως που επισημαίνουν οι εταιρείες του κλάδου είναι ότι υπάρχουν σε κάθε εταιρεία ετοιμοπαράδοτα αυτοκίνητα σε κάποια μοντέλα, όπως επίσης και κάποιες προσφορές.

Τον Ιανουάριο μειώθηκαν κατά 28,6% οι ταξινομήσεις στα καινούργια σε σχέση με τον Ιανουάριο του 2021 και αυξήθηκαν κατά 6,4% στα μεταχειρισμένα.

Η μεγάλη ζήτηση για μεταχειρισμένα έχει οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της τιμής τους. Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, τον Δεκέμβριο του 2021 οι τιμές τους αυξήθηκαν κατά 11,5% σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2020.

Στα στοιχεία του Ιανουαρίου 2022 για τις ταξινομήσεις των αυτοκινήτων αποτυπώνονται οι δύο αντίθετες τάσεις στην αγορά, δηλαδή η μείωση των πωλήσεων των καινούργιων Ι.Χ. και η αύξηση των εισαγόμενων μεταχειρισμένων, με τα τελευταία, μάλιστα, να αποσπούν μεγαλύτερο μερίδιο. Θα πρέπει πάντως εδώ να σημειωθεί ότι οι μειωμένες ταξινομήσεις οφείλονται και στο γεγονός ότι για περίπου μία εβδομάδα το σχετικό πληροφοριακό σύστημα του υπουργείου Μεταφορών για την ταξινόμηση των καινούργιων αυτοκινήτων ήταν εκτός λειτουργίας λόγω εργασιών εκσυγχρονισμού του. Ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο αναμένεται ότι τον Φεβρουάριο θα εμφανισθεί μια αύξηση των ταξινομήσεων, καθώς κάποιες μετατέθηκαν για τον δεύτερο μήνα του έτους λόγω του προαναφερθέντος γεγονότος. Με βάση πάντως τις παραγγελίες και την επισκεψιμότητα που υπάρχει στις εκθέσεις αυτοκινήτων, αυτό που προκύπτει για την ώρα είναι εικόνα στασιμότητας της αγοράς. «Δεν κλαίμε, αλλά δεν γελάμε κιόλας», σχολίασε χαρακτηριστικά στην «Κ» στέλεχος της αγοράς. Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε χθες η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), τον Ιανουάριο του 2022 κυκλοφόρησαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα 14.044 οχήματα έναντι 15.983 τον Ιανουάριο του 2021 και 22.355 τον Ιανουάριο του 2020. Σε σύγκριση δηλαδή με τον Ιανουάριο του 2021 καταγράφεται μείωση 12,1%, με τη μείωση στα καινούργια να είναι 28,6%, ενώ στα εισαγόμενα μεταχειρισμένα καταγράφεται αύξηση 6,4%.

Στα επιβατικά, που αποτελούν και την κυριότερη κατηγορία, η κατάσταση έχει ως εξής: τον Ιανουάριο του 2022 κυκλοφόρησαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα 11.977 αυτοκίνητα έναντι 13.151 τον Ιανουάριο του 2021 και 19.061 τον Ιανουάριο του 2020. Σε σύγκριση δηλαδή με τον περυσινό Ιανουάριο παρατηρείται φέτος μείωση 8,9%. Από τα 11.977 επιβατικά που κυκλοφόρησαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα τον φετινό Ιανουάριο, τα 5.522 ήταν καινούργια, ενώ αρκετά περισσότερα, 6.455, ήταν μεταχειρισμένα. Το 54% δηλαδή των νέων αδειών κυκλοφορίας αφορούσαν εισαγόμενα μεταχειρισμένα. Οι πωλήσεις των καινούργιων επιβατικών υποχώρησαν κατά 28,6% σε σύγκριση με πέρυσι, ενώ των εισαγόμενων μεταχειρισμένων επιβατικών αυξήθηκαν κατά 19,1%.

Η μεγάλη ζήτηση για μεταχειρισμένα έχει οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της τιμής τους. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, τον Δεκέμβριο του 2021 οι τιμές τους αυξήθηκαν κατά 11,5% σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2020. Μάλιστα η αύξηση αυτή προέκυψε στην ουσία τους τελευταίους μήνες του 2021.

Παρά τη μεγάλη αύξηση στις τιμές των μεταχειρισμένων παραμένουν πιο φθηνά από τα καινούργια, των οποίων επίσης οι τιμές μέσα σε ένα χρόνο έχουν αυξηθεί κατά 7,7%. Για παράδειγμα, ένα από τα πλέον δημοφιλή μοντέλα γερμανικής εταιρείας που τον Ιανουάριο του 2021 είχε ανώτατη προτεινόμενη λιανική τιμή 17.045 ευρώ, τώρα βάσει του τιμοκαταλόγου του εισαγωγέα έχει τιμή 18.690 ευρώ, αύξηση δηλαδή που πλησιάζει το 10% μέσα σε ένα χρόνο.

Μηνύματα Τζεντιλόνι για ελληνικό χρέος και ανάπτυξη

Την ανάγκη να βρει τρόπο η Ελλάδα, όπως και οι υπόλοιπες υπερχρεωμένες χώρες της Ευρωζώνης, να θέσει το χρέος της σε καθοδική πορεία, τόνισε ο επίτροπος Οικονομικών Υποθέσεων Πάολο Τζεντιλόνι σε συνέντευξή του στο capital.gr.

Οι δηλώσεις Τζεντιλόνι ήρθαν να προστεθούν στις επισημάνσεις της έκθεσης του ΔΝΤ για την Ευρώπη στην αρχή της εβδομάδας, αλλά κυρίως να συμπληρώσουν το νέο τοπίο που δημιούργησε η επικείμενη στροφή της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ και η άνοδος των αποδόσεων των ομολόγων.

«Η δυνατότητα να ξοδεύουμε ό,τι θέλουμε υπήρχε για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα κατά τη διάρκεια της κρίσης», είπε ο Ιταλός επίτροπος, «αλλά δεν είμαστε πλέον σε αυτή την κατάσταση, πρέπει να κάνουμε τη στήριξη της οικονομίας μας πολύ πιο επιλεκτική και στοχευμένη, διότι δεν μπορούμε να αυξήσουμε περαιτέρω το χρέος μας».

Πρέπει να κάνουμε τη στήριξη της οικονομίας μας πολύ πιο επιλεκτική και στοχευμένη, διότι δεν μπορούμε να αυξήσουμε περαιτέρω το χρέος μας, σημειώνει ο Ιταλός επίτροπος.

Ο κ. Τζεντιλόνι τόνισε τη σημασία της ανάπτυξης για τη μείωση του χρέους (σ.σ. δεδομένου ότι το χρέος υπολογίζεται ως ποσοστό του ΑΕΠ), σημειώνοντας ότι δύσκολα θα φανταζόταν κανείς πώς θα μπορούσε να πετύχει την καθοδική αυτή πορεία μια υπερχρεωμένη χώρα, χωρίς ανάπτυξη. Εξήρε το γεγονός ότι η Ελλάδα ανακτά τώρα το προ πανδημίας επίπεδο του ΑΕΠ της και θα έχει ένα καλό επίπεδο ανάπτυξης και το 2022.

Από την άλλη πλευρά, σημείωσε ότι και η νομισματική πολιτική έχει σημασία για τις χώρες με υψηλό χρέος, καθώς βρισκόμαστε σε ένα περιβάλλον αρνητικών επιτοκίων, ενώ η πολιτική της ΕΚΤ είναι προσανατολισμένη στη σταδιακή αλλαγή, όπως είπε πριν από λίγες μέρες στο Ευρωκοινοβούλιο.

Ακόμη, ο ίδιος αποκάλυψε ότι κατά τις τελευταίες εβδομάδες είχε την ευκαιρία να συζητήσει με τις ελληνικές αρχές το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του προγράμματος επιτήρησης και την έξοδο από την ενισχυμένη εποπτεία. Είπε ότι σε προσεχές Eurogroup θα εξετασθεί η γνώμη των υπουργών επί του θέματος.

Σε προσεχές Eurogroup το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του προγράμματος επιτήρησης και η έξοδος από την ενισχυμένη εποπτεία.

Σύμφωνα με ελληνικές πηγές, κάτι τέτοιο δεν έχει προγραμματιστεί για το επόμενο Eurogroup της 25ης Φεβρουαρίου στο Παρίσι. Ωστόσο, καθότι το συγκεκριμένο συμβούλιο θα είναι άτυπο, είναι πιθανό να γίνουν σχετικές διαπραγματεύσεις στο περιθώριο.

Ο κ. Τζεντιλόνι, εξάλλου, είπε ότι η συζήτηση για την έξοδο της Ελλάδας από την ενισχυμένη εποπτεία δεν συνδέεται με τη γενική συζήτηση για το Σύμφωνο Σταθερότητας. Σε ό,τι αφορά το τελευταίο, ο ίδιος τάχθηκε για άλλη μια φορά υπέρ μιας διαφοροποιημένης προσέγγισης ανά χώρα.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Ανοδος στο Χ.Α. μετά τις ενδείξεις αποκλιμάκωσης στην Ουκρανία

Στις 961,85 μονάδες ο Γενικός Δείκτης με άνοδο της τάξης του 1,17%

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Σημαντικό ριμπάουντ σημείωσε το Χρηματιστήριο Αθηνών, ακολουθώντας την ανοδική αντίδραση και το κλίμα ανακούφισης που κυριάρχησε στις ευρωπαϊκές αγορές, έπειτα από τις ενδείξεις αποκλιμάκωσης, τουλάχιστον προς το παρόν, των εντάσεων Ρωσίας - Ουκρανίας. Σημαντικές στηρίξεις δόθηκαν από τις τράπεζες, την πλειονότητα των blue chips, καθώς και πολλούς τίτλους της μεσαίας κεφαλαιοποίησης.

Στον Γενικό Δείκτη δεν σημειώθηκαν παραβιάσεις των εκτιμώμενων ορίων κατά τις πιέσεις της Δευτέρας, όπως σημειώνουν εγχώριοι αναλυτές, αλλά η αυξημένη μεταβλητότητα μάλλον θα παραμείνει, γεγονός που απαιτεί αυξημένα αντανακλαστικά και επαρκή ρευστότητα. Μέσα στη… φουρτούνα της Δευτέρας, τονίζουν, η επιβεβαίωση της στήριξης των 950 μονάδων συνιστά ελπιδοφόρα εξέλιξη, με τη συναλλακτική αναβάθμιση να αποκαλύπτει την αυξημένη διάθεση ανάληψης επενδυτικού ρίσκου από τους επενδυτές, παρά τους κινδύνους του τρέχοντος διαστήματος.

Στη χθεσινή συνεδρίαση ο τζίρος ήταν ενισχυμένος και διαμορφώθηκε στα 98,02 εκατ. ευρώ.

Το επόμενο διάστημα αναμένεται έντονη νευρικότητα στις αγορές, γεγονός που απαιτεί αυξημένα αντανακλαστικά και επαρκή ρευστότητα, τονίζουν χρηματιστηριακοί αναλυτές.

Ετσι, στα στατιστικά της συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε άνοδο της τάξης του 1,17% και έκλεισε στις 961,85 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 98,02 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τη Merit Securities, η μακροπρόθεσμη τάση του Γενικού Δείκτη παραμένει ανοδική, με το σημείο στήριξης να εντοπίζεται στις 920 μονάδες και το σημείο αντίστασης στις 970 μονάδες. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης ενισχύθηκε κατά 1,33% στις 2.354,49 μονάδες, ενώ με κέρδη 1,10% έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης στις 1.592,06 μονάδες.

Από τα μη τραπεζικά blue chips μόνο οι ΕΥΔΑΠ (-1,19%), Titan και Motor Oil (-0,14%) έκλεισαν με πτώση, ενώ ανοδικά ξεχώρισαν οι Aegean και ΓΕΚ Τέρνα με κέρδη άνω του 2% και ακολούθησαν με άνοδο άνω του 1% οι Jumbo, Lamda Development, Quest, Βιοχάλκο, ΔΕΗ, Mytilineos και ΟΠΑΠ.

Ο τραπεζικός δείκτης υπεραπέδωσε, καθώς ενισχύθηκε κατά 1,95% στις 736,91 μονάδες, με την Εθνική Τράπεζα να ξεχωρίζει με κέρδη 3,28%, την Alpha Bank να ακολουθεί στο +1,72%, τη Eurobank στο +1,53% και την Πειραιώς στο +1,20%.

Με το γεωπολιτικό «πόκερ» στο θέμα της Ουκρανίας να συνεχίζεται και με τον πληθωρισμό στις μεγάλες οικονομίες να έχει εκτιναχθεί σε επίπεδα της δεκαετίας του '80, ο δείκτης μεταβλητότητας VIX παραμένει σε ανοδικό «κανάλι», όπως σημειώνει ο Πέτρος Στεριώτης, πιστοποιημένος χρηματοοικονομικός αναλυτής. Η προγραμματισμένη δημοσιοποίηση των πρακτικών της Fed σήμερα το βράδυ αναμένεται να αποτελέσει άλλον έναν «πονοκέφαλο» για τους traders των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης, οι οποίοι ήδη έχουν στραμμένα τα βλέμματά τους στην εν εξελίξει «βουτιά» των κρατικών ομολόγων άριστης επενδυτικής βαθμίδας και στην κίνηση της τιμής του πετρελαϊκού βαρελιού προς το ψυχολογικό όριο των 100 δολαρίων. Στα καθ' ημάς, προσθέτει ο αναλυτής, η μέτρηση της ΕΛΣΤΑΤ επιβεβαίωσε τους πληθωριστικούς φόβους και στη χώρα μας, με τις ανατιμήσεις σε ενέργεια και τρόφιμα να πλήττουν το «καλάθι της νοικοκυράς». Η έξαρση του τιμαρίθμου, σε συνδυασμό με τις ενδεχόμενες αυξήσεις επιτοκίων από την ΕΚΤ, θα επιβραδύνουν την περαιτέρω ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας.

Εν μέσω αυτού του απαιτητικού περιβάλλοντος, ο Γενικός Δείκτης παραμένει στα πολυετή υψηλά του, με τις διορθώσεις να παρουσιάζονται διαχειρίσιμες και με την αγορά να προεξοφλεί την ελπίδα βελτίωσης της ελληνικής επενδυτικής βαθμίδας.

Υποχώρηση της έντασης, κέρδη στα χρηματιστήρια

Πλήρη αντιστροφή του κλίματος προκάλεσε χθες στις ευρωπαϊκές αγορές η είδηση ότι η Ρωσία απέσυρε στρατεύματά της από τα σύνορα με την Ουκρανία, με τους επενδυτές να επιστρέφουν δυναμικά στις μετοχές και να εγκαταλείπουν τα ασφαλή καταφύγια στα οποία είχαν στραφεί στην αμέσως προηγούμενη συνεδρίαση. Ετσι, οι ευρωπαϊκές μετοχές αναπλήρωσαν μέρος των απωλειών των προηγούμενων συνεδριάσεων και ειδικότερα της Δευτέρας. Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Euro Stoxx 600 έκλεισε με κέρδη 1,4% μετά τις τρεις συναπτές συνεδριάσεις υποχώρησης με αποκορύφωμα εκείνη της Δευτέρας, οπότε είχε υποχωρήσει στα χαμηλότερα επίπεδά του από τις 24 Ιανουαρίου. Ο επίσης πανευρωπαϊκός δείκτης Euro Stoxx 50 έκλεισε με κέρδη 1,95%, όπως και οι σημαντικότερες ευρωπαϊκές αγορές: ο δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου έκλεισε με κέρδη 1,03%, ο Xetra DAX της Φρανκφούρτης με κέρδη 1,98% και ο CAC 40 του Παρισιού με κέρδη 1,86%.

Μιλώντας στο Reuters, ο Ντάνι Χιούζον, αναλυτής της Aj Bell, τόνισε πως «η άνοδος των μετοχών αντανακλά την υποχώρηση της έντασης στα σύνορα της Ουκρανίας», ενώ την ίδια στιγμή η υποχώρηση του χρυσού και των κρατικών ομολόγων προδίδει την αισιοδοξία των επενδυτών, που επιδεικνύουν εκ νέου διάθεση για ανάληψη ρίσκου.

Στον αντίθετη κατεύθυνση από τις μετοχές κινήθηκε ο χρυσός, ο οποίος είχε σημειώσει άνοδο τις προηγούμενες ημέρες αλλά χθες υποχώρησε κατά 1,11% και το βράδυ κυμαινόταν στα 1.850 δολάρια η ουγγιά. Παράλληλα, το πετρέλαιο αντέστρεψε την ανοδική πορεία των τελευταίων ημερών καθώς η πρώτη αποκλιμάκωση της κρίσης περιόρισε την ανησυχία για ενδεχόμενη έλλειψη των ρωσικών υδρογονανθράκων από την παγκόσμια αγορά.

Στη Φρανκφούρτη ο δείκτης DAX έκλεισε με άνοδο 1,98%.

Μετά τρεις ημέρες πτώσης, ο πανευρωπαϊκός δείκτης Euro Stoxx 600 ενισχύθηκε 1,4%.

Ανακόπτοντας έτσι την πορεία προς το επίπεδο συναγερμού των 100 δολαρίων το βαρέλι, σημειώνοντας υποχώρηση κατά 3,54%, το αργό Δυτικού Τέξας που κυμαινόταν αργά το βράδυ στα 92,08 δολάρια το βαρέλι και το Brent υποχώρησε κατά 3,25% στα 93,34 δολάρια το βαρέλι.

Οι τιμές του «μαύρου χρυσού» παραμένουν, πάντως, στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων επτά ετών αφού η ενεργειακή κρίση συνεχίζεται παγκοσμίως. Υποχώρησαν, άλλωστε, χθες τα ασφαλή καταφύγια των κρατικών ομολόγων, με τις αποδόσεις των δεκαετών του αμερικανικού δημοσίου να σημειώνουν άνοδο τεσσάρων μονάδων βάσης, στο 2,03%.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%
3M COMPANY	157.6122	-0.2518
ALCOA CORP	73.75	-0.1489
ALLEGHANY CRP	689.445	2.5655
ALTRIA GROUP	50.3	0.4192
AMAZON COM	3122.42	0.6148
AMER EXPRESS C	197.61	2.7346
AMER INTL GROU	60.52	2.5937
AMGEN	222.8	-0.6555
APPLE INC	171.78	1.7172
BANK OF AMERIC	48	1.2231
BAXTER INTL IN	85.68	0.2692
BOEING CO	218.005	3.7921
BRISTOL MYERS	67.625	1.2199
CAMPBELL SOUP	44.27	0.5451
CATERPILLAR IN	203.62	1.866
CIGNA CORP	227.5	1.0034
CHEVRON	134.36	-0.658
CISCO SYSTEMS	54.03	1.5983
CITIGROUP	67.34	1.3241
CERVECERIAS	16.615	1.4966
COCA-COLA CO	61.075	0.651
COLGATE PALMOL	78.67	-0.7444
DANAOS CORP	99.6	0.4235
DIANA SHIPPING	4.265	3.2688
DOW INC	61.885	1.7343
DUPONT DE NMOU	81.5103	2.7613
ENTERGY CP	103.42	-1.0335
EXXON MOBIL	78.09	-1.1269
FEDEX CORP	232.68	1.8472
FORD MOTOR CO	18.0899	3.6077
INTL BUS MACHI	129.97	-0.1383
GENERAL DYNAMI	213.66	1.1791
GENERAL ELEC C	101.0881	4.6461
GOLDM SACHS GR	364.43	1.1631
HALLIBURTON CO	32.495	0.4172
HARTFORD FINL	71.26	2.2969
HP INC	37.29	2.1364
HOME DEPOT INC	353.65	0.5945
INTEL CORP	48.065	1.0193
JOHNSON JOHNSO	167.16	0.942
JPMORGAN CHASE	155.14	1.7378
LAZARD	37.99	0.1054
MCDONALD'S COR	254.78	0.5486
MERCK & CO	77.905	1.8766
MICROSOFT CP	298.88	1.3153
3M COMPANY	157.64	-0.2342
MORGAN STANLEY	103.73	1.1309
NIKE INC CL B	145.56	2.8039
NORFOLK SOUTHE	275.21	1.0798
PFIZER INC	49.645	-0.3112
PROCTER & GAMB	157.08	0.2169
ROCKWELL AUTOM	272.71	1.6172
SCHLUMBERGER L	40.055	1.9211
SOUTHERN	64.96	-1.3516
STEALTHGAS	2	-0.9901
TSAKOS ENERGY	7.505	0.0667
UNISYS CORP	19.06	3.3623
UNITEDHEALTH G	477.1	0.5691
US BANCORP	58.775	1.5639
VERIZON COMMS	53.47	0.3754
WALT DISNEY CO	154.38	2.3401
WELLS FARGO &	58.58	1.2619
WALMART INC	134.46	0.3807

London/Λονδίνο

(Σε πέννες)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ANGLO AMERICAN	3515	-2.806
A.B.FOOD	1901	1.225
ADMIRAL GRP	3050	0.66
ASHTEAD GRP.	4920.95923	1.632
ANTOFAGASTA	1385.5	-0.288
AVIVA	438.2	1.671
ASTRAZENECA	8869.4347	5.775
BABCOCK INTL	299	2.458
BAE SYS.	602.2	0.367
BARCLAYS	198.46	1.483
BR.AMER.TOB.	3422.5	0.499
BARRATT DEVEL.	621	0.356
BERKELEY GP.HL	4066	-0.416
BR.LAND	539.4	0.186
BUNZL	2712	1.802
BP	400.35	-0.824
BURBERRY GRP	1979	0.815
BT GROUP	197.8	2.647
COCACOLA HBC A	2464	2.453
CARNIVAL	1553.6	3.12
CENTRICA	77.5	-0.283
COMPASS GROUP	1814.5	1.852
CAPITA GROUP	30.95	1.21
CRH	3706	1.534
DCC	6294	-0.692
DIAGEO	3631.5	1.335
DIRECT LINE	306.7	1.346
EXPERIAN	2937	2.513
EASYJET	686	3.025
FRESNILLO	642.8	-3.454
GLENCORE	426.2	1.161
GLAXOSMITHKLIN	1597.8	1.693
HIKMA	1975.5	1.516
HAMMERSON	37.75	1.315
HARGREAVES LS	1310.49901	0.077
HSBC HLDGS.UK	546.5	-0.609
INTL CONSOL AI	172.4	4.612
INTERCON. HOTE	5098	0.95
3I GRP.	1341	1.626
IMP.BRANDS	1803	1.039
INTERTEK GROUP	5246	1.588
ITV	122.99	1.489
JOHNSON MATTHE	1813.5	2.719
KINGFISHER	320.3091	0.817
LAND SECS.	795.4	0.837
LEGAL&GEN.	278.4	2.353
LLOYDS GRP.	51.9448	1.779
MARKS & SP.	1362916	0.287
MONDI	1904.26	2.119
NATIONAL GRID	1074.6	0.093
NEXT	7074	-1.174
PROVIDENT FIN.	319.8	1.977
PRUDENTIAL	1207	2.549
PERSIMMON	2462	1.022
PEARSON	628.8	0.768
RELX	2275	1.608
RIO TINTO	5650.93966	-1.328
ROYAL MAIL	437.9	1.837
ROLLS-ROYCE HL	120.32	2.226
SAINSBURY(J)	281.3	1.551
SCHRODERS	3259.92985	1.176
SAGE GRP.	683.6	0.176
ST JAMESS PLAC	1506.49995	0.765
SMITHS GROUP	1548	1.006
SMITH&NEPHEW	1217.5	0.954
SSE	1548	1.934
STAND.CHART.	552	0.327
SEVERN TRENT	2831	0.035
TRAVIS PERKINS	1432	1.309
TESCO	299.5	1.286
TUI AG	288.3	4.532
TAYLOR WIMPEY	152.15	-0.066
UNILEVER	3835	0.656
UTD. UTILITIES	1051.5	0.67
VODAFONE GROUP	138.48	1.728
WPP	1217	1.969
WHITBREAD	3205	0.75

Zurich/Ζυρίχη

(Σε ελβ. Φρ.)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ABB LTD N	32.31	2.9
RICHEMONT N	133.5	1.95
GEBERIT N1	607.6	1.95
NOVARTIS N	80.09	1.14
ROCHE HOLDING	347.8	1.64
SGS N	2600	0.93
SWATCH GROUP I	290.5	1.15
ADECCO N	48.41	3.75
JULIUS BAER N	59.04	1.48
CS GROUP AG	8.418	1.28
GIVAUDAN N	3661	2.12
NESTLE SA	117.8	0.43
TRANSOCEAN N	0	0
SWISSCOM N	547.4	-0.11
SWISS RE N	98.96	0.92
UBS GROUP N	19.175	0.58
ZURICH INSURAN	445.1	0.47

Frankfurt/Φρανκφούρτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ADIDAS N	235.25	4.1
ALLIANZ SE	225.85	2.75
BASF SE	68.19	1.74
BAY MOT WERKE	94.93	2.34
BEIERSDORF	88.34	0.86
BAYER N AG	53.9	1.13
COMMERZBANK	8.704	0.131
CONTINENTAL AG	91.65	3.88
DEUTSCHE BANK	14.018	0.122
DEUTSCHE POST	52.21	1
DT BOERSE N	159.25	1.55
DT LUFTHANSA A	7.664	0.365
DT TELEKOM N	17.542	0.204
E.ON SE NA	12.048	0.108
FRESENIUS MEDI	58.44	0.62
FRESENIUS SE	37.1	0.52
HEIDELBERGCEME	66.36	2.2
HENKEL AG&CO V	73.08	-0.44
INFINEON TECH	33.45	0.98
K+S AG NA	19.865	-0.095
MERCK KGAA	182.6	6.55
MUENCH. RUECK	265.95	3.35
RWE AG	37.11	0.59
THYSSENKRUPP A	9.042	0.676
VOLKSWAGEN VZ	188.2	5.5
VONOVIA SE	47.35	0.04
SIEMENS N	143.4	3.9
SAP SE	105.7	0.32

Amsterdam/Αμστερνταμ

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AALBERTS	54.02	2.58
AEGON	4.841	0.75
ABN AMRO BANK	13.01	0.92
AKZO NOBEL	94.54	3.05
ARCELORMITTAL	26.915	2.18
ASML HOLDING	572.9	2.36
BOSKALIS WESTM	26.02	0.93
GALAPAGOS	58.69	2.25
HEINEKEN	95.3	2.3
ING GROEP	12.99	0.81
KONINKLIJKE DS	162	1.79
KPN KON	3.076	-0.13
NN GROUP	50.6	0.32
KONINKLIJKE DS	162	1.79
IMCD	142.95	1.1
RANDSTAD	65.88	4.7
RELX	27.1	1.12
UNIBAIL RODAM	68.87	0.6
VOPAK	31.5	1.74
WOLTERS KLUWER	87.78	0.39

Milano/Μιλάνο

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
A2A SPA	1.58	1.55
ATLANTIA	16.52	16.10
AZIMUT HLDG	23.60	22.85
ENEL	6.43	6.28
EXOR	74.24	71.78
ENI	13.17	13.32
GENERALI ASS	18.69	18.36
GEOX	1.02	0.99
INTESA SANPAOL	2.853	3.09
MEDIOBANCA	10.17	10.17
RCS MEDIAGROUP	0.92	0.90
PRYSMIAN	28.32	27.50
SNAM	4.80	4.75
STMICROELEC.N.	39.74	39.10
TELECOM ITALIA	0.41	0.41
TENARIS	11.59	11.51
TERNA	6.78	6.62
UNICREDIT	15.346	2.13

Tokyo/Τόκιο

(Σε γιέν)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AJINOMOTO	3263	1.4
ASAHI GROUP HL	4873	0.49
ASTELLAS PHARM	1971.5	-0.6
BRIDGESTONE CO	4901	2.34
CANON INC	2819.5	0.25
CASIO COMPUTER	1407	-1.68
CITIZEN WATCH	504	-2.7
CREDIT SAISON	1365	1.79
DAIWA SEC GROU	691	-1.36
SUBARU	1970.5	0.15
FUJIFILM HOLDI	7542	-0.17
FUJITSU LTD	16035	0.22
HINO MOTORS	1072	0.09
HITACHI	5751	-1.15
HONDA MOTOR	3601	0.73
IHI	2650	-1.49
ISUZU MOTORS	1576	2.6
KAWASAKI HVY I	2133	-2.02
KAJIMA CORP	1534	-0.9
KEIO	5420	1.12
KOBE STEEL	593	-1.33
KONICA MINOLTA	500	1.63
JTEKT	1047	-0.29
MITSUB UFJ FG	734.1	-2.6
MITSUBISHI COR	3964	-2.32
MITSUBISHI ELE	1435	1.02
MITSUBISHI MOT	324	1.57
NEC CORPORATIO	5260	1.35
NIKKON HLDG	2178	0.28
NIKON CORP	1329	2.47
NIPPON SUISAN	4873	0.72
NISSAN MOTOR C	606.4	-1.32
NOMURA HOLDING	540.3	-1.13
NISSAN CHEMICA	6470	1.09
NIPPON PAPER I	1167	
OBAYASHI CORP	975	0.1
ODAKYU ELEC RA	2163	1.88
OJI HOLDINGS	612	-0.97
OSAKA GAS	2093	-0.38
RICOH CO LTD	1034	1.08
SECOM	8591	2.02
SEVEN & I HLDG	5832	2.24
SHARP CORP	1318	-1.05
SHIMIZU CORP	788	-0.38
SHISEIDO	6431	0.31
SONY GROUP COR	12210	-2.28
SMFG	4310	-0.99
SUMITOMO CHEM	562	-1.23
SUZUKI	801	-4.42
TAISEI CORP	3795	-0.91
TDK CORPORATIO	4510	0.11
TOBU RAILWAY	2935	0.62
TOKIO MARINE H	6891	-2.12
TORAY INDUSTRI	673.8	-0.41
TREND MICRO	6000	0.67
TOPY INDS LTD	1107	-0.72
TORAY INDUSTRI	673.8	-0.41
TOSHIBA CORP	4392	-2.16
TOYOBO	1269	-0.86
TOYOTA MOTOR C	2153.5	-1.31
YAMAHA CORP	5500	0

Paris/Παρίσι

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACCOR	34.05	2.87
AIR LIQUIDE	144.52	1.69
ALSTOM	26.45	2.92
AXA	28.12	1.98
BNP PARIBAS	63.53	2.88
BOUYGUES	32.37	0.81
CAPGEMINI	186.75	-3.29
CARREFOUR	17.30	0.52
CASINO GUICHAR	20.00	2.41
CREDIT AGRICOL	13.66	0.75
DANONE	55.10	0.62
DASSAULT SYSTE	40.95	1.68
EDF	8.39	3.1
L'OREAL	359.35	1.77
L.V.M.H.	694.00	3.58
LAGARDERE	24.12	-0.17
MICHELIN	139.70	-3.49
PERNOD RICARD	194.00	1.97
KERING	631.50	2.48
PUBLICIS GROUP	64.32	1.61
RENAULT	36.26	5.45
SAINT-GOBAIN	61.91	2.11
SANOFI	93.83	1.77
SCHNEIDER ELEC	146.80	3.29
SOCIETE GENERA	34.50	2.09
SODEXO	85.86	1.56
TF1	9.40	3.24
THALES	84.24	1.42
VEOLIA ENVIRON	32.25	2.35

Madrid/Μαδρίτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACS CONS Y SER	22.29	1.5027
AENA SME	153.65	2.4333
ACERINOX	11.56	2.2104
ACCIONA	142.2	2.3022
AMADEUS	61.98	2.7179
BBVA	5.874	2.4952
BANKINTER	5.786	-0.8907
CAIXABANK	3.3	0.2735
DSTR INT ALIME	0.0154	0
ENDESA	18.53	1.0911
ENAGAS	18.545	-0.2957
FERROVIAL	24.63	3.4874
FOMENTO DE CON	10.9	1.3011
GRIFOLS	14.5	0.4155
IBERDROLA	9.402	2.8215
INT AIRLINES G	2.05	4.1138
INDRA SISTEMAS	9.065	2.5452
INDITEX	25.2	-0.5132
MAPFRE	1.9645	1.1065
MERLIN PROP	10.185	1.4442
ARCELORMITTAL	26.935	2.1813
RED ELECTR COR	16.865	-0.9107
REPSOL	11.626	-0.36
BCO DE SABADEL	0.9152	1.1271
BANCO SANTANDE	3.423	2.286
SACYR	2.244	-1.1454
TELEFONICA	4.413	0.7764
MEDIASET ES CO	4.152	2.266
TECNICAS REUN	7.75	1.1749

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ			ΤΙΜΕΣ SPOT
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,1345	ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,5888
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	131,18	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	5,8977
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,4433
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	24,419	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,1969
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4422	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,8527
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,83765	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	16.187,89
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	355,33	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	3,6596
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,5036	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	85,4430
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9410	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1357,50
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	10,5739	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	23,1113
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	1,0483	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	4,7493
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	141,20	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,7143
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	10,0893	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	58,144
ΚΟΥΝΑ ΚΡΟΑΤΙΑΣ	7,5290	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,5265
ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ	85,5025	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	36,724
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	15,4716	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	17,1767

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2022	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,1345
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑ	0,8317
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4419
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	10,3428

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	373,30	450,04
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	373,30	450,04
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	373,30	445,97

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	961,85	950,70	11,15	1,17%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.354,49	2.323,60	30,89	1,33%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	6.428,73	6.352,20	76,53	1,20%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.245,10	3.221,92	23,18	0,72%
ATHEX SELECT PLUS	3.490,99	3.456,66	34,33	0,99%
ATHEX SELECT	4.784,98	4.704,40	80,58	1,71%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	1.116,60	1.101,73	14,87	1,35%
FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	557,74	547,07	10,67	1,95%
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.784,83	4.713,37	71,46	1,52%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.592,06	1.574,81	17,25	1,10%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.478,51	2.457,46	21,05	0,86%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	578,99	572,00	6,99	1,22%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.653,98	1.634,80	19,18	1,17%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	736,91	722,81	14,10	1,95%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.823,18	4.763,51	59,67	1,25%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	809,46	791,60	17,86	2,26%
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	3.043,95	3.099,58	-55,63	-1,79%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	3.811,76	3.762,03	49,73	1,32%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	55,28	54,94	0,34	0,62%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.922,97	7.837,61	85,36	1,09%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ	10.933,89	10.893,28	40,61	0,37%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.555,07	7.457,71	97,36	1,31%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΥΛΙΚΑ	3.031,40	3.001,57	29,83	0,99%
FTSE/Χ.Α. ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ - ΑΕΡΙΟ	3.572,39	3.564,46	7,93	0,22%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ - ΑΝΑΨΥΧΗ	2.183,14	2.142,79	40,35	1,88%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.194,38	2.161,96	32,42	1,50%
FTSE/Χ.Α. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.967,50	4.919,39	48,11	0,98%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.837,51	4.788,07	49,44	1,03%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	36.841.330,08
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	17.827.389,98
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	9.870.454,23
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	6.256.624,05
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	5.184.503,45
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	4.782.731,35
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	2.388.269,93
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	1.731.043,37
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.622.523,33
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	1.374.155,83
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.330.295,01
ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ & ΖΗΜΙΩΝ	1.089.922,46
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	815.771,12
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	355.671,10
ΚΑΘΕΤΟΠ. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	348.788,80
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	338.391,73
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	337.060,47
ΧΑΛΥΒΑΣ	336.735,42
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	334.519,28
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	320.717,12
ΥΔΡΕΥΣΗ	292.882,83
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	288.991,64
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	279.249,14
ΟΧΗΜΑΤΑ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΠΕΝ. ΟΧΗΜΑΤΑ	278.781,87
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	238.009,48
ΥΛΙΚΟ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	226.666,33
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	226.666,12

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΒΙΟΚΑΡΠΕΤ (ΚΟ)	1,720	8,18%	ΜΑΘΙΟΣ ΠΥΡΙΜΑΧΑ (ΚΟ)	0,550	-3,51%
ΚΟΡΔΕΛΛΟΥ Χ. ΑΦΟΙ (ΚΟ)	0,534	8,10%	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΙΣΤΗ (ΚΟ)	7,660	-1,79%
ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	0,595	5,31%	ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	7,490	-1,19%
ΣΙΔΜΑ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΑΕ (ΚΟ)	2,980	4,93%	MEDICON ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	4,480	-1,10%
ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΚΟ)	7,700	4,62%	ΚΡΙ - ΚΡΙ (ΚΟ)	8,140	-0,97%
CENTRIC ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,298	4,56%	ΕΛΒΕ (ΚΟ)	5,850	-0,85%
ΕΛΑΣΤΡΟΝ (ΚΟ)	2,550	4,51%	INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	1,782	-0,56%
EPSILON NET (ΚΟ)	5,380	4,26%	ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,714	-0,28%
ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	1,210	3,86%	TITAN CEMENT INTERN. (ΚΑ)	13,940	-0,14%
SPACE HELLAS (ΚΟ)	9,700	3,41%	ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	14,160	-0,14%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	17.023.291,40	CPI (ΚΟ)	2,01%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	11.624.901,27	ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	1,77%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	10.265.332,20	ΚΟΡΔΕΛΛΟΥ Χ. ΑΦΟΙ (ΚΟ)	0,91%
ΟΤΕ (ΚΟ)	9.870.454,23	ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	0,81%
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	9.076.721,08	ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	0,78%
ΔΕΗ (ΚΟ)	6.005.671,44	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,58%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	5.733.574,23	ΜΑΘΙΟΣ ΠΥΡΙΜΑΧΑ (ΚΟ)	0,53%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	5.028.227,97	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΙΣΤΗ (ΚΟ)	0,48%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	3.743.069,64	ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΚΟ)	0,36%
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	2.388.269,93	PHOENIX VEGA MEZZ PLC (ΚΟ)	0,33%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

		Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	4,645	1,09
TITC	(ΤΙΤΑΝ)	13,94	-0,14
ΕΕΕ	(COCA COLA HBC)	29,19	0,38
ΟΤΕ	(ΟΤΕ)	17,77	0,97
ΑΡΑΙΓ	(AEGEAN AIRLINES)	6,23	2,13
ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	12,96	0,47
ΑΔΜΗΕ	(ΑΔΜΗΕ)	2,48	0,61
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	8,47	0,83
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	(ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	1,342	0,52
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	9,48	2,27
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	15,39	1,38
ΛΑΜΔΑ	(LAMDA DEVELOPMENT)	6,97	1,16
ΕΛΧΑ	(ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1,854	0,54
ΑΛΦΑ	(ALPHA BANK)	1,42	1,72
ΜΠΕΛΑ	(JUMBO)	13,75	1,03
ΕΤΕ	(ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	3,749	3,28
ΠΕΙΡ	(ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	1,604	1,2
ΕΥΡΩΒ	(EUROBANK)	1,125	1,53
ΕΛΠΕ	(ΕΛΠΕ)	6,54	0,93
ΚΟΥΕΣ	(QUEST)	18,62	1,2
ΕΥΔΑΠ	(ΕΥΔΑΠ)	7,49	-1,19
ΟΠΑΠ	(ΟΠΑΠ)	13,7	1,86
ΜΟΗ	(MOTOR OIL)	14,16	-0,14
ΔΕΗ	(ΔΕΗ)	8,63	1,71
ΟΛΠ	(ΟΛΠ)	17,06	0,35

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	**314**	1.602	2.640
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	**0**	0	3
FTSE/Χ.Α. Large Cap	**314**	1.602	2.637
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	**1.669**	31.994	301.112
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	**0**	0	5.207
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	**207**	5.954	56.973
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	**0**	0	183
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	**28**	80	11.367
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	**36**	1.039	12.414
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	**65**	1.856	31.409
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	**0**	0	452
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	**39**	123	3.354
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	**44**	309	6.860
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	**27**	115	1.677
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	**6**	29	1.716
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	**53**	393	8.342
JUMBO (ΚΟ)	**35**	59	1.266
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	**51**	194	6.836
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	**16**	1.301	35.544
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	**10**	47	2.448
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	**62**	275	7.793
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**369**	8.633	30.674
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	**40**	203	1.863
ΟΤΕ (ΚΟ)	**31**	141	1.088
ΟΛΠ (ΚΟ)	**4**	13	715
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	**383**	10.289	38.787
ΔΕΗ (ΚΟ)	**103**	624	21.161
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	**13**	160	2.037
TITAN CEMENT (ΚΑ)	**1**	1	1.585
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	**46**	156	9.361
Δικαιώματα σε Δείκτες	**9**	97	1.535
FTSE/Χ.Α. Large Cap	**9**	97	1.535
Δικαιώματα σε Μετοχές	**0**	0	1.201
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	**0**	0	300
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**0**	0	300
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	**0**	0	68
ΟΤΕ (ΚΟ)	**0**	0	128
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	**0**	0	11
ΔΕΗ (ΚΟ)	**0**	0	394
Συνολική Δραστηριότητα	**1.992**	33.693	306.488

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 15 Φεβρουαρίου 2022

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0.8000	0.8160	0.8073	0.7300	"3,676"	0.8080	0.8160	0.8160	2.00
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1.0500	1.1000	1.0735	1.4650	"66,531"	1.0750	1.0900	1.0900	2.35
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	0.3860	0.3960	0.3941	1.0100	"1,050"	0.3860	0.3960	0.3960	3.13
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0890		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0835	0.0840	0.0839	0.3730	"9,444"	0.0800	0.0840	0.0840	5.00
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD	0.0990	0.1060	0.1013	0.4330	90	0.0930	0.1060	0.1060	9.28
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1.9800	2.0200	1.9987	4.8940	"10,649"	1.9800	2.0200	2.0200	3.59
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΛΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.8400	1.8600	1.8449	-1.5140	"3,104"	1.8300	1.8500	1.8400	-1.08
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0540	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0000	0.0190		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0220		
ΓΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (EM, Σ)"						0.0395	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3500	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)						0.0000	0.0935		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0365		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0035		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD						0.2320	0.2520		
ΧΑΣΕ	Ch. Charilaou Group Plc (Σ)						0.0020	0.0000		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΟΔΟΣ""" ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ "						1.0300	0.0000		
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD						0.1860	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD	0.0170	0.0170	0.0170	-0.0150	"6,325"	0.0170	0.0180	0.0170	0.00
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0575	0.0000		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0000	0.0560		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.5900	0.6350		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)	1.9000	2.0000	1.9766	6.9200	"10,426"	1.9100	1.9700	1.9400	2.11
ΣΙΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD	0.0065	0.0080	0.0073	0.1400	"133,179"	0.0070	0.0080	0.0080	33.33
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)	0.0560	0.0570	0.0563	0.0400	"3,300"	0.0560	0.0000	0.0560	0.00
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0475		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0295		
ΔΒΚΔ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.6300	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.5250	0.5250	0.5250	1.4690	"15,000"	0.5200	0.5300	0.5250	1.94
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.1500	0.0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	2.8200	2.8600	2.8430	4.5720	"10,060"	2.8200	2.8400	2.8600	2.14
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΚΕΟ	KEO PLC	1.3600	1.3800	1.3701	1.0060	"4,000"	1.3600	1.3800	1.3800	1.47
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						0.0000	0.2200		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC	0.6200	0.6250	0.6237	5.3690	"7,637"	0.6500	0.0000	0.6250	9.65
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD	0.3520	0.3520	0.3520	2.0600	25	0.3200	0.3520	0.3520	6.02
Τεχνολογία										
ΝΕΤΙΝ	NET INFO PLC						0.0000	1.1000		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0.0900	0.0920		
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.2320	0.2720		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ	0.0630	0.0660	0.0639	-0.6120	"20,000"	0.0630	0.0690	0.0630	-10.00
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.2100		
Ενέργεια										
ΛΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.1600	1.2000	1.1686	1.7830	507	1.1400	1.1900	1.2000	3.45
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΙΕΠ	"ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΙΣΕΠ	"ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΚΑΕΠ	"ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΠΡΟΠ	"A.L. PROCHOICE GROUP PUBLIC LTD (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΔΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΔΙΕΘΝΕΙΣ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΕΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΕΣ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΚΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	"ERMES DEPARTMENT STORES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΟΕΠ	"ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0315		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	"CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΛΛΗΟ24	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ομόλογα)						0.0000	0.0000		
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1						61.0000	66.0000		
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2						58.0000	64.5000		
ΤΡΙΣΤΟΝΕ	Tristone Healthcare Bond Designated Activity Company (Ομόλογα)						0.0000	0.0000		

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης σταθμικής τιμής σε σεντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση.
** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'.
Ειδική κατηγορία διαπραγμάτευσης: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομούνται εταιρείες όταν ενδεχομένως θα συντρέχουν σοβαροί λόγοι μη πλήρους συμμόρφωσης τους με τη νομοθεσία και μη παροχής επαρκών στοιχείων /εχεγγύων προς τους επενδυτές.
Αγορά ειδικών χαρακτηριστικών: ταξινομούνται εταιρείες οι οποίες έχουν: (α) δεν τηρούν τις υποχρεώσεις της διασποράς ή της εμπορευσιμότητας ή της χρηματιστηριακής αξίας της αγοράς στην οποία είναι εισηγμένες ή (β) παραλείπουν να εισαγάγουν στο Χρηματιστήριο μετοχές τους όπως προβλέπεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων ή (γ) i. για τις οποίες επίκειται ουσιαστική διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους ή ii. για τις οποίες επίκειται αντίστροφη εξαγορά ή iii. οι οποίες είναι επενδυτικοί οργανισμοί και επιζητούν την απαλλαγή τους από περιορισμό αναφορικά προς τις υποχρεώσεις τους.

NBG Securities

Κλιμάκιο της FIFA αναμένεται στην Αθήνα για συζητήσεις με κυβερνητικά στελέχη, αλλά και με την ΕΠΟ.

Νέα προσπάθεια κατά της βίας

Στο τελικό στάδιο της διαμόρφωσής του βρίσκεται το αθλητικό νομοσχέδιο, που πιθανότατα θα κατατεθεί στη Βουλή την Παρασκευή ή το αργότερο στις αρχές της επόμενης εβδομάδας και το οποίο παρεμβαίνει δραστικά, αυστηροποιώντας το ποινικό πλαίσιο για την αθλητική βία. Η κυβέρνηση, τη στιγμή που η δολοφονία του 19χρονου Αλκη εξακολουθεί να συγκλονίζει, βάζει τις τελευταίες πινελιές στα μέτρα, που θα κινούνται γύρω από τους εξής πυλώνες: τους συνδέσμους οπαδών και τη λειτουργία τους, τις ΠΑΕ, την αυστηροποίηση του Ποινικού Κώδικα και την περαιτέρω ενεργοποίηση της

Κατατίθεται στη Βουλή τις επόμενες ημέρες το νέο αθλητικό νομοσχέδιο.

ΕΛ.ΑΣ. εντός και εκτός αθλητικών χώρων. Εκτός από στοχευμένες κινήσεις, σαν αυτή που ανακοίνωσε ο ίδιος ο πρωθυπουργός και αφορά την είσοδο στα γήπεδα οργανωμένων οπαδών με εισιτήρια διαρκείας, πολλά από τα μέτρα, όπως η επαναφορά του «ιδιωνύμου», δηλαδή η απαγόρευση αναστολής και μετατροπής των ποινών, θεωρείται πως θα βοηθήσουν στη μείωση των κρουσμάτων οπαδικής βίας. Στην Ολιστική Μελέτη των FIFA-UEFA, η οποία έχει ψηφιστεί και από την ΕΠΟ αλλά στην πράξη δεν έχουν φανεί ακόμη σημάδια εφαρμογής της, γίνεται σαφής αναφορά για την ευθύνη των ομάδων σε περίπτωση επεισοδίων και τη διενέργεια οργανωμένων μετακινήσεων, αλλά και για τις ρυθμίσεις για τη λειτουργία των συνδέσμων. Ολα αυτά βρίσκονται στην κορυφή των παρεμβάσεων που προετοιμάζει η πολιτεία, ενώ, σύμφωνα με πληροφορίες, και οι δύο υπερκείμενες ποδοσφαιρικές αρχές αναμένεται τις επόμενες μέρες να παίξουν τον δικό τους ρόλο προς αυτήν την κατεύθυνση. Κλιμάκιο της FIFA, το πιθανότερο εντός του επόμενου δεκαημέρου, θα αφιχθεί στην Αθήνα για συζητήσεις με κυβερνητικά στελέχη, αλλά και με την ΕΠΟ. Η Ομοσπονδία, με αφορμή τις τελευταίες εις βάρος της δηλώσεις του υφυπουργού Αθλητισμού Λευτέρη Αυγενάκη αλλά και την πρόθεση για νομοθετικές παρεμβάσεις, όπως ο τρόπος εκλογής του νέου προέδρου από το σύνολο των σωματείων που είναι αναγνωρισμένα από τη ΓΓΑ, θεωρεί πως η παραβίαση του αυτοδιοίκητου έχει χτυπήσει «κόκκινο», ενημερώνοντας σχετικά τη FIFA.

Είναι χαρακτηριστικό πως σε περίπτωση που αυτή η διάταξη περάσει, τότε για πρώτη φορά στην ιστορία της ΕΠΟ, εκλέκτορες θα είναι τα σωματεία και όχι οι ΕΠΣ. Από την άλλη, ωστόσο, η υπερεθνική αρχή δεν κρύβει τη δυσαρέσκειά της για τη χαρακτηριστική καθυστέρηση της ΕΠΟ στην υλοποίηση της Ολιστικής αλλά και μιας άλλης σειράς ζητημάτων, όπως η εκλογή για τη θέση του προέδρου και η διαιτησία.

ΑΚΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Αρωμα Ελλάδος στο MLS

Ταξιάρχης Φούντας και Γιάννης Νικοπολίδης θα αγωνιστούν στο πρωτάθλημα ποδοσφαίρου των ΗΠΑ

Του **ΚΩΣΤΑ ΚΟΥΚΟΥΛΑ**

Πριν από μερικά χρόνια η λέξη soccer στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού αποτελούσε κάτι σαν σύντομο ανέκδοτο. Παρά το γεγονός ότι η εθνική ομάδα των ΗΠΑ ήταν μεταξύ των 13 που είχαν λάβει μέρος στο πρώτο Παγκόσμιο Κύπελλο το 1930 στην Ουρουγουάη, το ποδόσφαιρο δεν κατάφερε ποτέ να μπει στην καθημερινότητα των Αμερικανών. Ακόμα και η προσπάθεια της Νιου Γιορκ Κόσμος, όταν το 1975 απέκτησε τον τεράστιο Πελέ, έπεσε στο κενό και το άθλημα παρέμεινε στη μεγάλη σκιά του American Football, του μπάσκετ και βέβαια του μπέιζμπολ.

Η κατάσταση άρχισε να αλλάζει στα μέσα του 2000 και ενώ η Major League Soccer (MLS) είχε συμπληρώσει σχεδόν δέκα χρόνια ζωής. Σε αυτό έπαιξε πολύ μεγάλο ρόλο και η πορεία των ΗΠΑ στο

Με τα 7 εκατ. ευρώ που θα εισπράξει ο Ταξιάρχης Φούντας κατατάσσεται μαζί με τον Τσιμίκα στην κορυφή των πιο ακριβοπληρωμένων Ελλήνων παικτών.

Παγκόσμιο Κύπελλο του 2002, όπου έφτασαν μέχρι τα προημιτελικά. Η ανταπόκριση ήταν τέτοια που λίγους μήνες μετά τον τελικό του MLS παρακολούθησαν 61.316 θεατές, που μέχρι τότε αποτελούσε ρεκόρ προσέλευσης.

Η κίνηση όμως που άλλαξε ριζικά τα δεδομένα έγινε το 2007, όταν τον Ατλαντικό πέρασε ο Ντέιβιντ Μπέκαμ για να αγωνιστεί στους Λος Αντζελες Γκάλαξι. Ο Αγγλος σούπερ σταρ, δεν πήρε μαζί του μόνο την τεράστια λάμψη του, αλλά κατάφερε να μετατρέψει και τους κανόνες που ίσχυαν μέχρι τότε, καθώς για πρώτη φορά εφαρμόστηκε ο όρος «Designated Player» (διακεκριμένου ποδοσφαιριστή), που επέτρεπε στις ομάδες να έχουν στο ρόστερ τρεις παίκτες που το συμβόλαιό τους δεν επηρεάζεται από το salary cup που περιορίζει τις απολαβές περίπου στα 600.000 ευρώ ετησίως. Ο Μπέκαμ, που πλέον είναι συνιδιοκτήτης της Inter Miami, άνοιξε τον δρόμο, που στην πορεία ακολούθησαν και άλλες μεγάλες ποδοσφαιρικές μορφές, όπως –μεταξύ άλλων– ο Τιερί Ανρί, ο Γουέιν Ρούνεϊ, ο Ιγκουαΐν, ο Φρανκ Λάμπαρντ, ο Στίβεν Τζέραρντ και βέβαια ο Ζλάταν Ιμπραΐμοβιτς. Πρόσφατα, την υπογραφή του σε 5ετές συμβόλαιο με την Τορόντο FC έβαλε και ο Λορέντσο Ινσίνιε που θα μετακομίσει το καλοκαίρι στον Καναδά, έπειτα από 12 σεζόν στη Νάπολι, έναντι 8 εκατ. ευρώ τον χρόνο.

Πλέον στο ίδιο μονοπάτι θα βαδίσουν και δύο Ελληνες παίκτες, καθώς και ένας Πολωνός που αγωνιζόταν μέχρι πρόσφατα στη χώρα μας. Ο Ταξιάρχης Φούντας, ο Γιάννης Νικοπολίδης και ο Κάρολ Σβιντέρσκι αποφάσισαν να κυνηγήσουν το δικό τους αμερικανικό όνειρο και τουλάχιστον από οικονομικής πλευράς, οι δύο από τους τρεις, ίσως να το έχουν καταφέρει κιόλας.

Για τον Ελληνα επιθετικό, η πρόταση από την DC Γιουνάιτεντ ήταν η επιβράβευση των όσων έχει πετύχει έως τώρα με τη Ραπίντ Βιέννης. Οι Αμερικανοί τον ήθελαν τόσο πολύ ώστε «άδειασαν» για αυτόν μια θέση «διακεκριμένου παίκτη» προκειμένου να του δώσουν για τα επόμενα 3,5 χρόνια περίπου 7 εκατ. ευρώ, χρήματα που τον κατατάσσουν μαζί με τον Κώστα Τσιμίκα της Λίβερπουλ στην κορυφή των πιο ακριβοπληρωμένων Ελλήνων παικτών, ενώ είναι περίπου δέκα φορές περισσότερα από αυτά που έπαιρνε στην Αυστρία.

Ο Φούντας θα μετακομίσει στην αμερικανική πρωτεύουσα το καλοκαίρι και θα βρει αντίπαλό του τον Γιάννη Νικοπολίδη, ο οποίος ξεκινάει την επαγγελματική του καριέρα στους Νιου Γιορκ Ρεντ Μπουλς που τον επέλεξαν στο νούμερο 71 του draft. Ο νεαρός γκολκίπερ και γιος του Αντώνη Νικοπολίδη (ο οποίος φορούσε το 71 στον Ολυμπιακό), από το 2018 αγωνιζόταν στο NCAA με το Πανεπιστήμιο Τζορτζτάουν. Τέλος, στο MLS συνεχίζει την καριέρα του και ο Κάρολ Σβιντέρσκι, ο οποίος άφησε πριν από περίπου 20 μέρες τον ΠΑΟΚ για τη Σάρλοτ, που μετέχει για πρώτη φορά στο πρωτάθλημα. Μάλιστα ο Πολωνός αποτελεί την πιο ακριβή μεταγραφή της ομάδας, που δαπάνησε 5,5 εκατ. ευρώ για να πάρει τη συγκατάθεση του «Δικεφάλου».

Ο πρώην άσος της Ραπίντ Βιέννης Ταξιάρχης Φούντας (φωτ.) θα μετακομίσει στην Ουάσιγκτον και θα βρει αντίπαλο τον Γιάννη Νικοπολίδη, ο οποίος ξεκινάει καριέρα στους Νιου Γιορκ Ρεντ Μπουλς.

ΠΡΩΤΟΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑ:

Σύντομα στην Κύπρο η πρωτοποριακή εξέλιξη στη μάχη κατά του καρκίνου!

Σημαντική Ιδιωτική επένδυση στον τομέα της υγείας

Ο Οργανισμός Κώστα Παπαέλληνα δραστηριοποιείται την τελευταία πενταετία στην προετοιμασία της εγκατάστασης ενός σημαντικού κέντρου θεραπείας για τον καρκίνο. Πρόκειται για την πρώτη μονάδα Σύγχρονης Ακτινοθεραπείας σε όλη την Νοτιοανατολική Μεσόγειο, με την χρήση δέσμης πρωτονίων υψηλής ενέργειας και ακρίβειας.

Η Πρωτονοθεραπεία θεωρείται σήμερα η πιο προηγμένη τεχνική της Ακτινοθεραπείας, με εξαιρετικά αποτελέσματα σε πολλούς και διαρκώς αυξανόμενους τύπους καρκίνου, ξεκινώντας από τον παιδικό και φτάνοντας στους πιο διαδεδομένους όπως εκείνους του προστάτου αδένα και του μαστού.

Ο αριθμός των κέντρων Πρωτονοθεραπείας και των ασθενών που εξυπηρετούνται σε αυτά, αυξάνεται στην Ευρώπη αλλά και παγκόσμια με γεωμετρική πρόοδο, γεγονός που αποδεικνύει έμπρακτα την ωφέλεια της χρήσης της τόσο στην θεραπεία όσο και στην σημαντική βελτίωση της ποιότητας ζωής των καρκινοπαθών. Ο ευρωπαϊκός έντυπος και ηλεκτρονικός τύπος αναφέρεται καθημερινά στην τεχνολογική αυτή πρόοδο με πρόσφατη αναφορά του π.χ. στην Ισπανική El Pais με την ανακοίνωση διαγωνισμού του Ισπανικού κράτους για την προμήθεια 10 μονάδων πρωτονοθεραπείας και την αγγλική Sunday Times, να αφιερώνει ολοσέλιδο άρθρο για τα πλεονεκτήματα της μεθόδου και την ανερχόμενη εισαγωγή της με νέα κέντρα στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Η Κυπριακή Κυβέρνηση ακολουθώντας τις εξελίξεις αυτές, ενέταξε πρόσφατα στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον καρκίνο, την Πρωτονοθεραπεία και ο ΟΑΥ εκδήλωσε ήδη την πρόθεση συνεργασίας με το Κέντρο Πρωτονοθεραπείας όταν είναι έτοιμο για κλινική χρήση.

Στην πλήρη του ανάπτυξη το Κέντρο Πρωτονοθεραπείας μπορεί να υποδεχθεί 350 νέες περιπτώσεις καρκινοπαθών ετησίως. Αυτοί θα προέρχονται τόσο από την χώρα μας, όσο και από όμορες χώρες όπως η Ελλάδα, τα Βαλκάνια, το Ισραήλ, και όλες οι χώρες της Μέσης Ανατολής αφού καμμιά τους δεν διαθέτει αντίστοιχη μονάδα.

Ο Οργανισμός Κώστα Παπαέλληνα αντιπροσωπεύοντας την μεγαλύτερη παγκόσμια εταιρεία παραγωγής και εγκατάστασης μονάδων πρωτονοθεραπείας, θα θέσει σε κλινική λειτουργία το έργο εντός 26 μηνών από την ημερομηνία ολοκλήρωσης των γραφειοκρατικών διαδικασιών, στην περιοχή της Λευκωσίας.

Ήδη το επενδυτικό ενδιαφέρον είναι μεγάλο, τόσο από θεσμικούς όσο και από μεμονωμένους επενδυτές που θα καλύψουν το κόστος αγοράς και εγκατάστασης που ξεπερνά τα 30 εκατομμύρια ευρώ.

Παράλληλα υπογράφτηκε μεταξύ του Οργανισμού Κώστα Παπαέλληνα, του Κυπριακού Ινστιτούτου Ερευνας για τον Καρκίνο (CCRI) και του μεγαλύτερου Κέντρου Πρωτονοθεραπείας στον κόσμο, εκείνο του Πανεπιστημίου της Πενσυλβάνια στην Φιλαδέλφεια των ΗΠΑ, ένα σημαντικό Μνημόνιο τεχνολογικής, εκπαιδευτικής και ερευνητικής συνεργασίας, καθιστώντας την Κύπρο πόλο έλξης ερευνητών επιστημόνων, αυξάνοντας τις εξειδικευμένες θέσεις εργασίας και συμβάλλοντας στην εξωστρέφεια της χώρας μας στην ευρύτερη περιοχή, ενδυναμώνοντας παράλληλα την γεωπολιτική της σημασία και στον χώρο της Υγείας.

Εξυπνη απεξάρτηση από το smartphone

Παρότι η κατάχρηση κινητών τηλεφώνων δεν θεωρείται επισήμως εθισμός, οι ειδικοί συνιστούν τρόπους αντιμετώπισής της

Της **ANNIE SNEED THE NEW YORK TIMES**

Η εργασιακή και η κοινωνική μας ζωή είναι πλέον άρρηκτα συνδεδεμένη με τις συσκευές επικοινωνίας. Σε σφυγμομέτρηση της εταιρείας Pew τον Απρίλιο, το 40% των ενήλικων χρηστών συστημάτων βιντεοκλήσης ανέφερε ότι ένιωθε κόπωση μετά τις συνομιλίες αυτές, ενώ το 33% δήλωσε ότι θα ήθελε να μειώσει δραστικά τον χρόνο που δαπανά στο Διαδίκτυο ή στο smartphone του.

Η χρήση έξυπνων κινητών τηλεφώνων δεν είναι αναγκαία επιβλαβής. Ορισμένες φορές οι συσκευές αυτές μας κάνουν πιο χαρούμενους, καθώς μας επιτρέπουν να συνδεθούμε με άλλους ανθρώπους. Πολλοί είναι, όμως, αυτοί που αναζητούν τρόπο να περιορίσουν τη συνήθεια αυτή.

Ποικίλες μορφές

Ο εθισμός στο κινητό τηλέφωνο μπορεί να εκδηλωθεί με ποικίλους τρόπους. Ισως να μένετε ξύπνιοι μέχρι αργά παρακολουθώντας τα συμβάντα στο Instagram ή στο TikTok ή η αγαπημένη σας συσκευή δεν σας αφήνει να εργασθείτε, καθώς νιώθετε την ανάγκη να την περιεργάζεστε κάθε λίγα λεπτά. Η κατάχρηση κινητού ή άλλης οθόνης δεν χαρακτηρίζεται επισήμως ως εθισμός από την αμερικανική ψυχιατρική ένωση APA. Ολοένα και περισσότεροι ειδικοί αναγνωρίζουν, όμως, ότι ο άνθρωπος μπορεί να εθιστεί στο smartphone του, όπως εξηγεί η ψυχίατρος Ανα Λέμκι του Πανεπιστημίου του Στάνφορντ.

Μία προσέγγιση αφορά την αποφυγή χρήσης κάθε οθόνης για χρονικό διάστημα από λίγες ημέρες μέχρι και ένα μήνα.

«Κάθε εθισμός χαρακτηρίζεται από τρία στοιχεία: απώλεια ελέγχου, όπως όταν κάποιος αδυνατεί να σταματήσει τα τυχερά παιχνίδια· εμμονή με τη χρήση της ουσίας και αδιαφορία για τις κοινωνικές, σωματικές και ψυχικές επιπτώσεις της χρήσης. Πολλοί αναγνωρίζουμε κάποιες από τις συμπεριφορές αυτές στη χρήση του κινητού μας», λέει η δρ Λέμκι.

Η άλλη άποψη

Αντιθέτως, ο ψυχολόγος του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης Ανταμ Αλτερ εκτιμά ότι η κατάχρηση οθόνης δεν αποτελεί πραγματικό εθισμό. «Δεν πιστεύω ότι φθάνει στο σημείο τού ιατρικώς πιστοποιημένου εθισμού. Για εμένα, πρόκειται κυρίως για πολιτισμική πάθηση παρά για κάτι άλλο σοβαρότερο», λέει ο δρ Αλτερ. Ανεξάρτητα πάντως από το πώς χαρακτηρίζουμε το φαινόμενο, οι ειδικοί επιμένουν ότι υπάρχουν αξιόπιστες λύσεις για να περιορίσετε τη χρήση του κινητού σας τηλεφώνου.

Μία προσέγγιση αφορά την αποφυγή χρήσης κάθε οθόνης, όχι μόνο αυτής του κινητού, για χρονικό διάστημα από λίγες ημέρες μέχρι και ένα μήνα. Η στρατηγική αυτή έχει αποδειχθεί αποτελεσματική σε άλλα είδη εθισμών, όπως ο αλκοολισμός.

Ο χρόνος της «νηστείας» σας από τις οθόνες καθορίζεται από τη χρήση που είχατε. Ο μέσος άνθρωπος θα πρέπει να αρχίσει με αποχή ενός 24ώρου, ενώ πιο «βαριά περιστατικά» εθισμού θα πρέπει να ακολουθήσουν μεγαλύτερη χρονικά «νηστεία».

Η δρ Λέμκι προειδοποιεί ότι κάποιοι –ακόμη και όσοι εμφανίζουν ελαφρά γνωρίσματα τέτοιου εθισμού– θα αντιμετωπίσουν συμπτώματα στέρησης, όπως εκνευρισμό και αϋπνία, τα οποία θα υποχωρήσουν με τον χρόνο.

«Υστερα από αποχή ενός μηνός, οι περισσότεροι αναφέρουν ότι ξεπέρασαν τα συναισθήματα κατάθλιψης και άγχους, κοιμούνται καλύτερα, έχουν περισσότερη ενέργεια και έχουν γίνει πιο παραγωγικοί στις εργασίες τους. Είναι επίσης ικανοί να δουν με ψυχρό μάτι πώς επηρεάζονταν από τον εθισμό τους στην οθόνη», λέει η δρ Λέμκι. Πέρα από την αποχή από την οθόνη, οι ειδικοί συνιστούν άλλες, λιγότερο απόλυτες μεθόδους για να αποστασιοποιηθείτε από το κινητό σας τηλέφωνο. Αυτό μπορεί να καταστεί δυνατό με την επιλογή συγκεκριμένων ωρών της ημέρας ή ημερών της εβδομάδας κατά τις οποίες δεν θα χρησιμοποιείτε καθόλου το τηλέφωνό σας, όπως πριν και μετά τη δουλειά.

Μπορείτε επίσης να αφήνετε τη συσκευή σε άλλο δωμάτιο, μακριά από το υπνοδωμάτιό σας, ή να συγκεντρώνετε τις συσκευές όλων των μελών της οικογένειας και να τις τοποθετείτε σε κουτί πριν καθίσετε για οικογενειακό γεύμα. «Μπορεί να ακούγεται αστείο ή σαν λύση του παλιού καιρού, αλλά γνωρίζουμε ύστερα από δεκαετίες ψυχολογικής έρευνας ότι τα αντικείμενα που βρίσκονται γύρω μας έχουν μεγάλη ψυχική επιρροή πάνω μας. Αν επιτρέπεις στο τηλέφωνό σου να σε ακολουθεί σε κάθε σου εμπειρία, θα νιώθεις να σε έλκει και τελικά θα το χρησιμοποιήσεις. Αν όμως δεν μπορείς να το φθάσεις με το χέρι σου, θα το χρησιμοποιείς λιγότερο», λέει ο δρ Αλτερ.

Οι ειδικοί προτείνουν επίσης την κατάργηση ορισμένων εφαρμογών, ειδικά όσων σας απασχολούν για λόγους εργασίας ή ψυχαγωγίας.

Λιγότερο θελκτικό

Μια άλλη λύση είναι να κάνετε το τηλέφωνό σας οπτικά λιγότερο θελκτικό, αλλάζοντας την οθόνη σε κάποιο αδιάφορο, σκούρο χρώμα ή καταργώντας όλες τις ειδοποιήσεις από την οθόνη της συσκευής.

Ο δρ Αλτερ προτείνει την περιοδική αναδιάταξη των εφαρμογών στην οθόνη του κινητού, προκειμένου να περιορισθούν οι σχεδόν μηχανικές κινήσεις ελέγχου του λογαριασμού σας στο Instagram ή στο Twitter. «Αν η εφαρμογή έχει αλλάξει θέση στην οθόνη, ίσως βαρεθείτε να την αναζητήσετε και αποφύγετε μία ακόμη άσκοπη περιήγηση», λέει ο δρ Αλτερ.

Οι ειδικοί συνιστούν επίσης την κατάργηση ορισμένων εφαρμογών, ειδικά όσων σας απασχολούν για λόγους εργασίας ή ψυχαγωγίας. Αν δεν θέλετε να σβήσετε τις εφαρμογές αυτές, μετακινήστε τες στην τελευταία οθόνη της επιφάνειας της συσκευής σας, για να είναι έστω και συμβολικά λιγότερο προσβάσιμες.

«Οι χρηστικές εφαρμογές πρέπει να εμπλουτίζουν τη ζωή και να δίνουν νόημα στην καθημερινότητα. Αποφύγετε όσες σας δημιουργούν άγχος ή είναι εθιστικές», λέει η δρ Λέμκι.

Καίριο ερώτημα

«Το κρίσιμο ερώτημα που έχει να κάνει με τις οθόνες είναι το εξής: Τι καλύτερο θα μπορούσα να κάνω αυτή τη στιγμή; Υπάρχει κάποια δραστηριότητα που θα με έκανε τώρα να νιώσω καλύτερα; Αυτά είναι κρίσιμα ερωτήματα στον καιρό μιας πανδημίας που μας υποχρέωσε να αυξήσουμε τον χρόνο μας μπροστά σε οθόνες», λέει η δρ Λέμκι.

Ηλεκτρονικές συσκευές –και όχι μόνο– στα πρόθυρα κρίσης

Της **ΛΙΝΑΣ ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ**

Είναι λίγος καιρός που το κινητό μου πνέει τα λοίσθια. Δεν ξέρω τι έχει, είναι σαν έναν ηλικιωμένο που δεν υποφέρει μεν από κάποια συγκεκριμένη ασθένεια, αλλά νιώθει χάλια. Χθες η κρίση ήταν γερή. Εβγαζα φωτογραφίες το παιδί και η συσκευή αρνούνταν να τις αποθηκεύσει, γεγονός που κατά τη γνώμη μου θα έπρεπε να είναι παράνομο.

«Δεν υπάρχει αρκετός αποθηκευτικός χώρος», μου διεμήνυε το χουαγουέι με κάτι μικρούτσικα γράμματα που και με τα γυαλιά της πρεσβυωπίας δυσκολευόμουν να διαβάσω. «Ποιον είπες ηλικιωμένο;».

«Για την επόμενη ανάμνηση με το παιδί σου θα πρέπει να πληρώσεις». Τι έγινε, ρε παιδιά; Μας απειλούν τώρα και τα κινητά;

Δεν υπάρχει χώρος

Αρχισα να σβήνω, να σβήνω, να σβήνω με μανία, παρόμοια αυτού που καταστρέφει αποδεικτικά στοιχεία.

Από φωτογραφίες που έχουν ξεχαστεί μέσα από το 2014, αρχεία ηχογραφημένων συνεντεύξεων τόσο παλιά που τα άκουγα και δεν θυμόμουν σε ποιο ρεπορτάζ αντιστοιχούσαν, εφαρμογές που δεν έχω χρησιμοποιήσει ποτέ. Τίποτα.

«Δεν υπάρχει αποθηκευτικός χώρος», ήτοι «για την επόμενη ανάμνηση με το παιδί σου θα πρέπει να πληρώσεις». Τι έγινε, ρε παιδιά; Μας απειλούν τώρα και τα κινητά;

Για να λέμε την αλήθεια –ακόμα και για ένα doer όπως αυτό– τελευταία είχε αναλάβει υπερβολικά πολλές αρμοδιότητες.

Και τι δεν κάνει

Και τι δεν κάνει, ετοιμάζει τη λίστα για το σούπερ μάρκετ, μας παραγγέλνει φαγητό, δίνει και τιπ στον διανομέα, παίζει όποτε το θελήσουμε (συνέχεια) το Ελεφαντάκι, μου υπενθυμίζει πότε να ποτίσω ποια φυτά (σήμερα έχουν σειρά οι σανσεβιέριες), πότε είναι η ώρα για την αμπούλα του σκύλου, ποια φάρμακα να παίρνω και πότε, το επόμενο ιατρικό ραντεβού και χίλια δυο άλλα, με οδηγεί όπου θέλω να πάω γρήγορα, με κρατάει σε επαφή με όλους μου τους φίλους και μου γνωρίζει καινούργιους, στέλνει επαγγελματικά μέιλ, ενίοτε παίρνει τηλέφωνα, μου κρατάει συντροφιά τα ήσυχα βράδια στον καναπέ (πώς μπορείς να δεις Masterchef χωρίς να σκρολάρεις ταυτόχρονα στο twitter;) και τις ανήσυχες νύχτες δίπλα στην κούνια, μου φωτίζει για να διαβάσω τα ψιλά γράμματα ή για να περπατήσω στο σκοτάδι, μου πληρώνει τους λογαριασμούς, βεβαιώνει τους τρίτους ότι είμαι εμβολιασμένη, βγάζει και (δεν) αποθηκεύει φωτογραφίες και ανέχεται να το φοράω συνέχεια περασμένο στον λαιμό χάρη σε αυτή τη φρικτή θήκη με το κορδόνι, λες και είναι η μπάλα και είμαι ο κατάδικος.

Για να λέμε την αλήθεια –ακόμα και για ένα doer όπως αυτό– τελευταία είχε αναλάβει υπερβολικά πολλές αρμοδιότητες.

Ξαναδοκιμάζω να βγάλω μια φωτογραφία. «Δεν έχει αποθηκευτικό χώρο λέμε. Κάνε και κάτι μόνη σου».

Επιδημία γρίπης φοβούνται φέτος ειδικοί επιστήμονες

Φόβους για την έξαρση της γρίπης εκφράζουν οι ειδικοί. Ισως, λένε, αυτή η υγειονομική απειλή να μην εκδηλώθηκε ακόμα εξαιτίας των μέτρων προστασίας και κοινωνικής αποστασιοποίησης που εφαρμόστηκαν για τον έλεγχο της COVID. Η περυσινή περίοδος γρίπης (2020-21) υπήρξε πρωτοφανώς ήπια στα περισσότερα μέρη του κόσμου λόγω των μέτρων κατά της πανδημίας. Αυτό, ωστόσο, δεν είναι απαραιτήτως κάτι θετικό. Επιδημιολόγοι και λοιμωξιολόγοι ανησυχούν ότι η περυσινή απουσία του ιού ίσως προκάλεσε σημαντική μείωση της συλλογικής ανοσίας που διαθέτουμε, καθιστώντας μας πιο ευάλωτους σε μια ενδεχόμενη έξαρσή της. Κάθε χρόνο, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, σε όλο τον κόσμο πεθαίνουν περίπου 650.000 άτομα από αναπνευστικά νοσήματα που συνδέονται με την εποχική γρίπη.

Ο Πάσι Πεντίνεν, ειδικός για την εποχική γρίπη και τον κορωνοϊό στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Ελέγχου Νοσημάτων και Πρόληψης (ECDC), επισημαίνει ότι τα μέτρα που επιβλήθηκαν για να μας προστατεύσουν από την «Ομικρον» φαίνεται να βοήθησαν στην αποτροπή της έξαρσης της γρίπης και η κλιμάκωσή της να έχει ήδη περάσει. Ομως, ένας κίνδυνος που ελλοχεύει φέτος είναι η παράταση της περιόδου που εμφανίζεται η αναπνευστική λοίμωξη. «Κάτι τέτοιο, ασφαλώς, είναι σπάνιο, αλλά υπό τις σημερινές συνθήκες –που δεν υπήρξε μετάδοση της γρίπης επί διετία και η ανθρώπινη συμπεριφορά έχει αλλάξει– εκτιμώ ότι συνιστά μία εύλογη πιθανότητα», κατέληξε ο δρ Πεντίνεν και προκειμένου να στηρίξει την προσέγγισή του, αναφέρθηκε στην πανδημία της γρίπης των χοίρων (H1N1) το 2009, η οποία άρχισε κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, εκτός δηλαδή της περιόδου γρίπης. Ο κίνδυνος που φαίνεται να έχει αποσοβηθεί στο βόρειο ημισφαίριο είναι αυτός της λεγόμενης «δίδυμης πανδημίας», δηλαδή η ταυτόχρονη έξαρση κρουσμάτων COVID και εποχικής γρίπης.

Ενας κίνδυνος που ελλοχεύει είναι η παράταση της περιόδου έξαρσης.

Νέο στέλεχος H3N2

Η καλύτερη προστασία και έναντι της γρίπης προσφέρεται από τον ετήσιο αντιγριπικό εμβολιασμό. Ωστόσο ο δρ Πεντίνεν επισημαίνει ότι το φετινό εμβόλιο δεν είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικό έναντι του στελέχους H3N2 που κυκλοφορεί, τονίζοντας ότι οι ειδικοί ανησυχούν ιδιαίτερα για το συγκεκριμένο στέλεχος διότι πλήττει με δριμύτητα τους ηλικιωμένους. Τέλος, οι ειδικοί πιστεύουν ότι οι επόμενες εβδομάδες θα είναι κρίσιμες για να δούμε αν τελικά και φέτος η γρίπη μας ξέχασε.

ΑΝΑΛΥΣΗ

EUROBANK*

Διατήρηση αρνητικού κλίματος στις αγορές ομολόγων

Εν αναμονή της εφαρμογής μιας λιγότερο υποστηρικτικής νομισματικής πολιτικής από μεγάλες Κεντρικές Τράπεζες, οι αγορές ομολόγων παρέμειναν υπό πίεση την εβδομάδα που διανύσαμε, με τις αντίστοιχες αποδόσεις να σημειώνουν νέα υψηλά επίπεδα. Τα στοιχεία πληθωρισμού συνεχίζουν να εκπλήσσουν ανοδικά, εγείροντας ανησυχίες για δευτερογενείς επιπτώσεις, ιδιαίτερα σε χώρες όπως οι ΗΠΑ, όπου η αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από έντονη στενότητα. Χαρακτηριστικά, η απόδοση του 10ετούς αμερικανικού ομολόγου ανήλθε πάνω από το 2,0% για πρώτη φορά από τον Αύγουστο του 2019, ενώ η απόδοση του 2ετούς τίτλου σημείωσε υψηλό δύο ετών πάνω από το 1,60%, μετά την ανακοίνωση των ισχυρότερων από τα αναμενόμενα στοιχείων πληθωρισμού στις ΗΠΑ. Αναλυτικά, για τον μήνα Ιανουάριο, η ετήσια μεταβολή του κύριου δείκτη τιμών καταναλωτή και του αντίστοιχου δομικού (δεν περιλαμβάνει τις τιμές ενέργειας και ειδών διατροφής) διαμορφώθηκε σε νέα υψηλά 40 ετών, 7,5% και 6,0% αντίστοιχα. Οι εν λόγω τιμές δημοσιεύθηκαν λίγες ημέρες μετά την ανακοίνωση των στοιχείων απασχόλησης εκτός γεωργικού τομέα για τον μήνα Ιανουάριο στις ΗΠΑ, που επίσης αιφνιδίασαν ανοδικά, με την αγορά εργασίας να δείχνει απρόσμενη ανθεκτικότητα στην αύξηση των νέων κρουσμάτων.

Οι εξελίξεις αυτές που συνάδουν με το «επιθετικό» ύφος των δηλώσεων του επικεφαλής της Fed Τζερόμ Πάουελ στη συνέντευξη Τύπου τον προηγούμενο μήνα οδήγησαν σε νέα ανοδική αναθεώρηση των εκτιμήσεων για την πορεία των αμερικανικών επιτοκίων. Η προθεσμιακή αγορά αναμένει τώρα συνολική άνοδο περίπου 170 μονάδων βάσης (μ.β.) στο fed funds rate μέχρι το τέλος του 2022, δηλαδή περισσότερες από έξι αυξήσεις των 25 μ.β. έκαστη. Επιπρόσθετα, δεν αποκλείει το ενδεχόμενο η Fed να προχωρήσει ακόμα πιο γρήγορα σε σύσφιξη της νομισματικής πολιτικής της, ξεκινώντας τον νέο κύκλο αύξησης των επιτοκίων στην επόμενη προγραμματισμένη συνεδρίαση τον Μάρτιο με άνοδο 50 μ.β. ή, εναλλακτικά, αύξηση 25 μ.β. σε έκτακτη συνεδρίαση τις επόμενες ημέρες.

Παράλληλα, η αγορά τιμολογεί συνολική αύξηση 50 μ.β. στο βασικό επιτόκιο refi rate της ΕΚΤ μέχρι το τέλος του έτους, ωθώντας την απόδοση του 10ετούς γερμανικού τίτλου στο 0,3% για πρώτη φορά από τις αρχές του 2019. Η εξέλιξη αυτή ευνόησε το ευρώ, το οποίο ενισχύθηκε κοντά στην περιοχή του 1,15 έναντι του δολαρίου στα μέσα της εβδομάδας, πριν υποχωρήσει εκ νέου κάτω από το επίπεδο του 1,14 την Πέμπτη, μετά τις δηλώσεις της προέδρου της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ ότι η πρόωρη αύξηση των επιτοκίων θα έθετε σε κίνδυνο την πορεία ανάκαμψης της Ευρωζώνης.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Ερευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Σημαντικά κέρδη το ΧΑΚ την Τρίτη

Σημαντική άνοδο, σκαρφαλώνοντας στο επίπεδο των 71 μονάδων, παρουσίασε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου ακολουθώντας τα κέρδη που κατέγραψαν τα διεθνή χρηματιστήρια μετά τον περιορισμό των ανησυχιών για πιθανή εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Ο Γενικός Δείκτης σημείωσε σημαντικά κέρδη σε ποσοστό 2,25%, κλείνοντας στις 71,01 μονάδες. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 42,67 μονάδες, καταγράφοντας αύξηση 2,33%. Ο ημερήσιος τζίρος διαμορφώθηκε στις €173.087. Σημαντική άνοδο παρουσίασαν όλοι οι επιμέρους δείκτες. Ο δείκτης της Κύριας Αγοράς ενισχύθηκε σε ποσοστό 2,87%, ο δείκτης της Εναλλακτικής Αγοράς αυξήθηκε σε ποσοστό 1,29%, ο δείκτης των Ξενοδοχείων σημείωσε άνοδο κατά 3%, ενώ ο τομέας των Επενδυτικών Εταιρειών ενισχύθηκε κατά 2,89%. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €71.418 (άνοδος 2,35% - τιμή κλεισίματος €1,09). Ακολούθησαν οι μετοχές της ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ με €28.418 (άνοδος 2,14% - τιμή κλεισίματος €2,86) της LOGICOM με €21.284 (άνοδος 3,59% - τιμή κλεισίματος €2,02), της Salamis Tours με €20.608 (άνοδος 2,11% – τιμή κλεισίματος €1,94) και της Κυπριακής Εταιρείας Τσιμέντων με €7.875 (άνοδος 1,94% – τιμή κλεισίματος €0,525). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγμάτευσης, 14 κινήθηκαν ανοδικά, 2 πτωτικά και 2 παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 158. Εξάλλου, το Χρηματιστήριο σε συνέχεια προηγούμενης ανακοίνωσής του ημερομηνίας 18 Ιανουαρίου 2022 και κατόπιν απόφασης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, ανακοίνωσε την άρση της αναστολής διαπραγμάτευσης των τίτλων της εταιρείας Constantinou Bros Hotels Public Company Ltd από την Τρίτη, 15 Φεβρουαρίου 2022. Η απόφαση για άρση της αναστολής διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το ΧΑΚ, λήφθηκε εφόσον η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς αποφάσισε, ασκώντας την εξουσία της δυνάμει του Άρθρου 19(3) του περί Δημοσίων Προτάσεων Εξαγοράς Νόμου του 2007, ως έχει τροποποιηθεί (ο 'Νόμος'), όπως απαγορεύσει τη δημοσίευση του Εγγράφου Δημόσιας Πρότασης του κυρίου Ανδρέα Κωνσταντίνου προς όλους τους κατόχους μετοχών της εταιρείας Constantinou Bros Hotels Public Company Ltd («η Εταιρεία»), για την απόκτηση ποσοστού μέχρι και το 100% των εκδομένων μετοχών της Εταιρείας, εφόσον έκρινε ότι αυτό δεν ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του Νόμου. Επίσης, το Συμβούλιο του Χρηματιστηρίου ανακοίνωσε ότι έχει αποφασίσει την διαγραφή των εταιρειών «Eurofast Ltd» και «Pyrgou Vakis LLC» από τον τηρούμενο κατάλογο των Συμβούλων Εισαγωγής σύμφωνα με την παράγραφο 7.2.4 (δ) της ΚΔΠ 379/2014 (ως έχει τροποποιηθεί), μετά από αίτημα των εταιρειών για μη ανανέωση της άδειας τους ως Σύμβουλοι Εισαγωγής στη ΝΕΑ του ΧΑΚ. Προσθέτει πως το Συμβούλιο του έχει επίσης αποφασίσει τη διαγραφή της εταιρείας «Shanghai Chucheng Investment Management Co Ltd» από τον τηρούμενο κατάλογο των Συμβούλων Εισαγωγής σύμφωνα με την παράγραφο 7.2.4(δ) της ΚΔΠ 379/2014 λόγω παράλειψης εκ μέρους της εταιρείας για ανανέωση της άδειας της εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας.

Οι ελληνικές τράπεζες δρομολογούν εκδόσεις ομολόγων ύψους 14,5 δισ.

Εως το 2025 προκειμένου να πιάσουν τους στόχους για τα ελάχιστα ίδια κεφάλαια

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Στα 14,498 δισ. ευρώ διαμορφώνονται οι ανάγκες των τεσσάρων ελληνικών συστημικών τραπεζών προκειμένου να πιάσουν τους στόχους για τις ελάχιστες απαιτήσεις για ίδια κεφάλαια και επιλέξιμες υποχρεώσεις (MREL) έως και το 2025, σύμφωνα με τα επικαιροποιημένα στοιχεία του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης SRB (Single Resolution Board) για το τρίτο τρίμηνο του 2021.

Τα κεφάλαια αυτά θα αντληθούν μέσω ομολόγων υψηλής εξασφάλισης (senior preferred), μειωμένης εξασφάλισης (Tier II) ή AT1 τίτλους. Αλλωστε οι ελληνικές τράπεζες ήδη δρομολογούν εκδόσεις ύψους περίπου 4 δισ. ευρώ για το σύνολο του τρέχοντος έτους, με την αρχή να αναμένεται να κάνει, εκτός απροόπτου, η Εθνική Τράπεζα, πιθανώς με τίτλο Tier II, παίρνοντας τη σκυτάλη από το ελληνικό Δημόσιο μετά και την έξοδο στις αγορές που πραγματοποίησε τον προηγούμενο μήνα με την έκδοση του νέου 10ετούς ομολόγου.

Η εκκίνηση του κύκλου σύσφιγξης της Fed αναμένεται να πιέσει κι άλλο τις αποδόσεις των ομολόγων διεθνώς.

Αν και ο μεγαλύτερος όγκος των φετινών εκδόσεων των ελληνικών τραπεζών αναμένεται την περίοδο μετά τη δημοσιοποίηση των οικονομικών αποτελεσμάτων του 2021, ωστόσο αυτό αποτελεί ένα κρίσιμο timing το οποίο «συμπίπτει» με την πρώτη αύξηση επιτοκίων της Fed, η οποία θα πραγματοποιηθεί τον Μάρτιο.

Πιο ακριβός ο δανεισμός

Οι συνθήκες στις αγορές έχουν αλλάξει σαφέστατα σε σχέση με αυτές που επικρατούσαν το προηγούμενο έτος, καθώς η στροφή της νομισματικής πολιτικής των κεντρικών τραπεζών λόγω της ανόδου του πληθωρισμού έχει οδηγήσει σε άνοδο των αποδόσεων τόσο στα κρατικά όσο και στα εταιρικά ομόλογα και σε πιο ακριβό κόστος δανεισμού.

Η εκκίνηση του κύκλου σύσφιγξης της Fed αναμένεται να πιέσει κι άλλο τις αποδόσεις των ομολόγων διεθνώς. Κοιτώντας την πορεία των τίτλων που έχουν εκδώσει πιο πρόσφατα οι ελληνικές τράπεζες, οι πιέσεις είναι εμφανείς.

Το πράσινο ομόλογο που εξέδωσε η Τράπεζα Πειραιώς τον Οκτώβριο του 2021 διαμορφώνεται σήμερα κοντά στο 4,56% έναντι 3,875% που ήταν το επιτόκιο της έκδοσης. Η απόδοση του senior τίτλου που είχε εκδώσει η Alpha Bank τον Σεπτέμβριο του 2021 με επιτόκιο 2,5% διαμορφώνεται σήμερα κοντά στο 3,51%, ενώ το senior ομόλογο της Eurobank που εκδόθηκε (επίσης) τον Σεπτέμβριο με επιτόκιο 2,175% κινείται σήμερα στο 3,31%.

Σε ό,τι αφορά τον προγραμματισμό της εκδοτικής δραστηριότητας του 2022, η Πειραιώς δρομολογεί την άντληση κεφαλαίων senior preferred, η Alpha Bank προσανατολίζεται κυρίως σε εκδόσεις senior preferred και AT1 έως και 800 εκατ. ευρώ, ενώ για τη Eurobank προτεραιότητα έχει φέτος η αντικατάσταση του Tier II ομολόγου που είχε εκδώσει το 2018 (με έτος ανάκλησης το 2023), και επίσης θα προχωρήσει και σε έκδοση AT1 τίτλων έως και 800 εκατ. ευρώ. Οι ελληνικές τράπεζες συνεχίζουν να έχουν το μεγαλύτερο έλλειμμα έναντι του στόχου των MREL σε σχέση με τις άλλες ευρωπαϊκές τράπεζες, με τα 14,5 δισ. ευρώ να αποτελούν το 9,8% του σταθμισμένου ως προς τον κίνδυνο ενεργητικού τους (RWA). Πάντως τα στοιχεία του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης SRB αφορούν το τρίτο τρίμηνο του 2021, οπότε δεν λαμβάνουν υπόψη την πράσινη έκδοση της Πειραιώς και το senior ομόλογο μέσω private placement της Alpha Bank.

Αλλες χώρες με ελλείμματα είναι οι: Ιταλία (5,6 δισ. ευρώ), Ισπανία (2,3 δισ. ευρώ), Πορτογαλία (4,7 δισ. ευρώ), Αυστρία (1,1 δισ. ευρώ), ενώ οι γερμανικές και οι γαλλικές τράπεζες βρίσκονται στην καλύτερη θέση με μηδενικά ελλείμματα. Συνολικά, το έλλειμμα για τις ευρωπαϊκές τράπεζες συρρικνώθηκε σε 34,6 δισ. ευρώ το τρίτο τρίμηνο του 2021.

Τα κεφάλαια των 14,5 δισ. θα αντληθούν μέσω ομολόγων υψηλής εξασφάλισης (senior preferred), μειωμένης εξασφάλισης (Tier II) ή τίτλους AT1.

Τρεις καταλύτες για ισχυρή ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Οι ισχυρές προοπτικές της ελληνικής οικονομίας, με σωρευτική ανάπτυξη της τάξης του 13% τουλάχιστον στη διετία 2021-2022, η οποία υπερκαλύπτει τη μείωση 9% του ΑΕΠ που προκάλεσε το 2020 το σοκ της πανδημίας, δεν έχουν αποτιμηθεί πλήρως από την αγορά, όπως σημειώνει η Axia Research, ενώ εκτιμά πως η τάση της ανάπτυξης θα συνεχίσει να είναι ισχυρή και τα επόμενα χρόνια.

Μεταρρυθμίσεις, αύξηση επενδύσεων, Ταμείο Ανάκαμψης ξεχωρίζει η Axia Research.

Οι εκτεταμένες μεταρρυθμίσεις που έχουν λάβει χώρα στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια αλλάζουν δομικά την οικονομία, όπως επισημαίνει ο οίκος. Με βάση αυτές τις αλλαγές, η εφαρμογή μιας στρατηγικής υπέρ της ανάπτυξης, υπέρ της αγοράς από την κυβέρνηση που τώρα υποστηρίζεται από το Ταμείο Ανάκαμψης, τις βελτιωμένες συνθήκες χρηματοδότησης και τις στοχευμένες δημοσιονομικές προσαρμογές, δημιουργούν μοναδικές συνθήκες που ωθούν την άνθηση των επενδύσεων. Ολα αυτά υποδηλώνουν ότι η οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας μεσομακροπρόθεσμα θα πρέπει να ξεπεράσει κατά πολύ τα σημερινά προβλεπόμενα επίπεδα και θα σταθεροποιηθεί σημαντικά υψηλότερα σε σχέση με τον μέσο όρο της Ε.Ε.

Οι καταλύτες για αυτή την «εκτόξευση» είναι ήδη εδώ, όπως σημειώνει η Axia. Τα κεφάλαια που θα λάβει η Ελλάδα από την Ε.Ε. αποτελούν «game changer»,και αυτά σε συνδυασμό με την πιο ισορροπημένη δημοσιονομική πολιτική και το πολύ βελτιωμένο περιβάλλον χρηματοδότησης, δημιουργούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για να υποστηριχθεί η ισχυρή ανάπτυξη των επενδύσεων μεσοπρόθεσμα. Η υπόθεση για επενδύσεις στην Ελλάδα ενισχύεται και από το χαμηλό πολιτικό ρίσκο στη χώρα και, κυρίως, από την αλλαγή στον τρόπο που η κοινωνία μέχρι τώρα προσεγγίζει τις διαρθρωτικές αλλαγές. Το τελευταίο βοηθά στη στήριξη της άποψης ότι η μεταρρυθμιστική προσπάθεια της Ελλάδας δεν θα εκτροχιαστεί ή δεν θα ανατραπεί. Τα παραπάνω είναι οι καταλύτες που βοηθούν τη μετάβαση της ελληνικής οικονομίας από μια οικονομία που εστιάζει στην κατανάλωση σε μια οικονομία που βασίζεται στις επενδύσεις και τις εξαγωγές, όπως τονίζει η Axia, ενώ παράλληλα αναμένεται να ενισχύσουν σημαντικά τον τομέα του τουρισμού, συμβάλλοντας στον μετασχηματισμό του κλάδου και τοποθετώντας τον σε θέση να δημιουργήσει ισχυρή αύξηση εσόδων τα επόμενα χρόνια, με τον σύνθετο ρυθμό ετήσιας ανάπτυξης να τοποθετείται στο 6,2%.

Τα κεφάλαια που θα λάβει η Ελλάδα από την Ε.Ε. αποτελούν «game changer», εκτιμά η Axia.

Την ίδια στιγμή, επισημαίνει ο οίκος, η ΕΚΤ έχει θωρακίσει το κόστος δανεισμού της χώρας από τυχόν απότομες αυξήσεις μετά το τέλος του PEPP μέσω της απόφασής της να συνεχίσει να αγοράζει ελληνικά ομόλογα υπό το πρόγραμμα επανεπενδύσεων. Αυτή η απόφαση δίνει στην Ελλάδα τον απαραίτητο χώρο για να φτάσει στον απώτερο στόχο της: την επιστροφή στην επενδυτική βαθμίδα η οποία, σύμφωνα και με την Axia, είναι εφικτή εντός του πρώτου εξαμήνου του 2023 και θα αποτελέσει και τον καταλύτη για την είσοδο όλο και περισσότερων επενδυτών στην Ελλάδα.

Τέλος, η Axia επισημαίνει πως παρά τις θετικές προοπτικές υπάρχουν πιθανοί αρνητικοί παράγοντες οι οποίοι δεν πρέπει να αγνοηθούν. Σε αυτούς τοποθετείται η εξέλιξη της πανδημίας και η αντιμετώπισή της από την ελληνική κυβέρνηση, ο αντίκτυπος στην οικονομία από την άνοδο του πληθωρισμού και την εκτίναξη των τιμών της ενέργειας, η ενδεχόμενη καθυστέρηση στην ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας, η αργή και μη αποτελεσματική απορρόφηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και η πολιτική αστάθεια λόγω των εκλογών του 2023.

Deloitte.

Στην Deloitte παρέχουμε στους πελάτες μας ευρύ φάσμα απόψεων, ικανοτήτων και δημιουργικότητας, που απαιτούνται για την επίτευξη αποτελεσμάτων με θετικό αντίκτυπο.

© 2020 Deloitte Limited

Connect for impact.

www.deloitte.com/cy